

บทที่ 5

กระบวนการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร

ในบทที่ 5 ผู้วิจัยจะได้ทำการอธิบายการสร้างกระบวนการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องของดาวใจ ไพจิตร ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการพิจารณาคณสมบัติของดาวใจ ไพจิตรจากมุมมองภายนอกผ่านสายตาของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และสรุปได้คุณสมบัติ 16 ประการจากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งหมด 12 ท่าน ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์บทเพลง 5 เพลงซึ่งเป็นการย้อนมองศิลปินต้นแบบโดยตัวศิลปินเอง สามารถสรุปองค์ประกอบในการขับร้องเพลง 5 ด้านดังที่ได้นำเสนอไว้แล้วในบทที่ 4 ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้อธิบายกระบวนการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- 5.1 กระบวนการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงของ ดาวใจ ไพจิตร
- 5.2 คู่มือการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร

5.1 กระบวนการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงของ ดาวใจ ไพจิตร

5.1.1 ขั้นตอนการคัดเลือกผู้รับการถ่ายโอนต้นแบบ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้เปิดรับสมัครและดำเนินการคัดเลือกนักร้องมาเป็นตัวอย่างในการถ่ายโอนต้นแบบโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เพศหญิงไม่จำกัดอายุ
2. มีประสบการณ์เป็นนักร้องอย่างน้อย 10 ปี หรือ
3. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาดุริยางคศิลป์วิชาเอกการขับร้องไทย หรือขับร้องสากล หรือ
4. ได้รับรางวัลจากการประกวดขับร้องเพลงไทยทุกประเภท
5. มีระดับเสียงในช่วง Mezzo-Soprano หรือ Soprano

จากการคัดเลือกมีผู้ผ่านการคัดเลือกจำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างในการถ่ายโอนโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นการวิจัยเกี่ยวกับศิลปะการขับร้องเพลง ซึ่งผู้ขับร้องจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะหรือมีคุณลักษณะพิเศษโดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดจากประวัติและคุณสมบัติด้านการขับร้องเพลงของ นักร้องแนวเพลงไทยลูกกรุง โดยคัดเลือกนักร้องหญิงที่มีน้ำเสียงละม้ายคล้ายคลึงกับ ดาวใจพิจริต นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสังเกต (Observation) เพื่อติดตามผลงานของกลุ่มเป้าหมาย จากการพิจารณา ในขั้นตอนนี้พบว่า มีนักร้องที่มีคุณสมบัติเพียงพอที่น่าจะปั้นตัวอย่างในการถ่ายอินดี้แบบได้ จำนวน 3 คน โดยนักร้องทั้ง 3 คน ดังกล่าวนี้เป็นผู้มีประสบการณ์และทักษะในการขับร้องเพลง มากอย่างน้อย 10 ปีดังนี้

1. น.ส.ดวงดาว เถาว์หิรัญ มีคุณสมบัติดังนี้
 - เป็นนักร้องประจำวงดนตรีกรมศิลปากร
 - เป็นข้าราชการประจำกรมศิลปากร
 - เป็นคีตศิลปินอาวุโส สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

ภาพที่ 4 น.ส.ดวงดาว เถาว์หิรัญ

การศึกษา	- กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ วัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาชีพ	- ข้าราชการสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
- คีตศิลปินระดับอาวุโส กรมศิลปากร
- นักร้องนำวงดนตรีกรมศิลปากร
- อาจารย์สอนการขับร้องของกรมศิลปากร
ประวัติส่วนตัว	- คุณพ่อ: พนักงานรัฐวิสาหกิจ (การไฟฟ้า)
- คุณแม่: ข้าราชการบริพารในสำนักพระราชวัง
ที่อยู่ปัจจุบัน	248/669 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

จุดเด่นของนางสาวดวงดาว เถาว์หิรัญคือมีทักษะพื้นฐานการออกเสียงในการขับร้องเพลงดีมากคนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการหายใจ และการใช้อักษรวิธีที่มีความถูกต้องชัดเจนในแนวเสียงอัลโต (Alto) มีเสียงใหญ่และหนักแน่น

ปัญหาของนางสาวดวงดาว เถาว์หิรัญคือเมื่อมีการระวังในเรื่องอักษรวิธีมากเกินไป ทำให้สัดส่วนของจังหวะและกลวิธีในการขับร้องเพลงด้อยลง ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการสร้างอารมณ์เพลงลดลง ไม่เป็นไปตามเนื้อหาของเพลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเพลงส่วนเกินซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการตัดพ้อต่อว่าแบบน่ารัก จำเป็นต้องส่งและสร้างอารมณ์ให้แนบเนียน นักร้องผู้นี้มีการออกเสียงส่วนใหญ่ในลักษณะนาสิก (Voice Nasale) อันสืบเนื่องมาจากลักษณะของอวัยวะควบคุมเสียงในส่วนของโพรงจมูก ทำให้อารมณ์เพลงด้านความแก่น ทะเล้น หายไป ตัวอย่างเช่นในเพลงอย่ามารักฉันเลย และนอกจากนี้ยังมีเสียงเพี้ยนตรงปลายคำเล็กน้อย เช่น ประโยคที่ว่า “__มองได้มองดี__” จะเพี้ยนคำว่า “ดี” และเป็นเช่นนี้อีกหลายคำในทั้งสองเพลง

น.ส.ปาริชาติ จิตรศาลา มีคุณสมบัติ คือ

- เป็นศิลปินอิสระ โดยใช้เพลงของดาวใจ ไพจิตร เป็นต้นแบบในการขับร้องเพลงเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพตามสถานที่ต่างๆ

ภาพที่ 5 น.ส.ปาริชาติ จิตรศาลา

- การศึกษา**
- พ.ศ. 2528-2530 ระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น ปีที่ 1-3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร (เทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ 1-3)
 - พ.ศ. 2531-2533 ระดับนาฏศิลป์ขั้นกลาง ปีที่ 1-3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร (เทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ 4-6)
 - พ.ศ. 2534-2538 ระดับปริญญาตรี วิชาเอกขับร้องสากล สาขาวิชา ดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ปัจจุบัน ระดับปริญญาโท ด้านการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- อาชีพ**
- ขณะศึกษาระดับปริญญาตรี ได้เป็นสมาชิกชมรมดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วงซี ยู แบนด์) ในฐานะ นักร้องและหัวหน้านักร้อง
 - พ.ศ. 2532-ปัจจุบัน ครูสอนวิชาขับร้องให้กับโรงเรียนดนตรีใน เครือยามาฮ่า หลายสาขา
 - พ.ศ. 2537-2538 ครูพิเศษสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลรัศมี
 - พ.ศ. 2538-2540 ครูสอนดนตรีและขับร้องประสานเสียง โรงเรียน ทับทอง
 - พ.ศ. 2540-2542 ครูสอนดนตรีและขับร้องประสานเสียง โรงเรียน เซนต์คอมมิวนิกซ์
 - พ.ศ. 2540-2547 ครูสอนดนตรีและขับร้องประสานเสียง โรงเรียน เซนต์โยเซฟคอนเวนต์
 - พ.ศ. 2547-2548 ครูพิเศษสอนขับร้องประสานเสียง โรงเรียนช่าง ตาครูสคอนเวนต์
 - ประสบการณ์ทำงานนอกเหนือจากในสถานศึกษาแล้ว ได้ทำงาน ด้านการร้องเพลงมากมาย เช่น เป็นวิทยากรรับเชิญให้กับหน่วยงานต่างๆ ในการฝึกอบรมการขับร้องและการขับร้องประสานเสียง ร้องเพลงประสานเสียง (Chorus) ทั้งในเวทีคอนเสิร์ตและในห้อง บันทึกลีลาให้กับศิลปินค่ายคีตาเรคคอร์ด ค่ายมูเซอร์ ค่ายรตไฟฟ้า ดนตรี ค่ายเรดบิฑ ค่ายแกรมมี่ ค่ายอาร์เอส ค่ายโซนี่มิวสิค ฯลฯ ร้อง เพลงประกอบละครเรื่อง รัชยา ไฟลิ่งไฟ เล่ห์รักสลักร่าง เป็นต้น

ร้องเพลงโฆษณาวิทยุ โทรทัศน์ งานอีเวนต์ และเพลงประจำสถาบัน
ต่างๆ อาทิ เพลงประจำสถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติส่วนตัว - คุณพ่อ: นักดนตรี วงดนตรีกองทัพอากาศ
- คุณแม่: แม่บ้าน

ที่อยู่ปัจจุบัน 122/45 ซอยพหลโยธิน 69/1 ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์
เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

จุดเด่นของนางสาวปาริชาติ จิตรศาลาคือ มีทักษะพื้นฐานด้านการขับร้องเพลงเป็นอย่างดี และยังมีน้ำเสียงลม้ายคล้ายคลึงกับ คาวใจ ไพจิตร มีเสียงในระดับโซปราโน (Soprano) ระดับเสียงสูงกังวานแจ่มใสสามารถไล่ระดับต่ำไปหาสูงได้ไม่เพี้ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของแก้วเสียงที่เปล่งออกมาอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการเอื้อนแบบเร้าอารมณ์ในรูปแบบของ คาวใจ ไพจิตร และในตอนท้ายมีการใช้หางคำที่สละสลวยดีพอสมควร สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเหมาะสมทางด้านอารมณ์เพลงที่สอดคล้องตามเนื้อหาของเพลง ทั้งในเพลงน้ำตาคารา และเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม จึงมีความอ่อนหวานและนุ่มนวล

ปัญหาของนางสาวปาริชาติ จิตรศาลาคือ กลวิธีในการจัดสัดส่วนของคำและประโยคที่ไม่สอดคล้องกับตัวโน้ตในทำนองเพลงต้นฉบับ ระบบการหายใจผิดส่วน เกิดการสะดุดในบางช่วง เช่น ในเพลงน้ำตาคารา ตรงประโยคที่ว่า “เขาต้องแหงน ___ ฮือ ___ ค่อมอง” ตามต้นฉบับของเพลง แต่นักร้องผู้นี้จัดส่วนเป็น “เขาต้องแหงน ___ คอ ___ มอง” ทำให้สัดส่วนของคำไม่เหมือนต้นฉบับและอารมณ์บางส่วนขาดหายไปและในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมตรงประโยคที่ว่า “สาย ___ เกิน ___ ไป ___ กว่า ___ จะมาเริ่มรักกันใหม่” ตามต้นฉบับเดิมของเพลงแต่กลับขับร้องออกมาเป็น “สาย ___ เกิน ___ ไป ___ กว่า ___ จะมาเริ่ม ___ รักกันใหม่” ซึ่งผิดส่วน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหางคำบางตอนเพี้ยนเล็กน้อยทั้งสองเพลง และส่วนใหญ่เป็นการเพี้ยนสูง

น.ส.สกาใจ ไพจิตร มีคุณสมบัติดังนี้

- เป็นนักร้องในกลุ่มคาวใจจูเนียร์ซึ่งผ่านการฝึกหัดขับร้องเพลงจากคาวใจ ไพจิตร และใช้เพลงของคาวใจ ไพจิตรเป็นต้นแบบในการแสดงคอนเสิร์ตแต่ละครั้ง
- ได้รับรางวัลชนะเลิศตามโครงการสืบสานตำนานเพลงลูกกรุง ณ ศาลาเฉลิมกรุง ปีพ.ศ. 2547 โดยใช้เพลงคาวใจ ไพจิตร เป็นต้นแบบ

ภาพที่ 6 น.ส.สกาใจ ไพจิตร

การศึกษา - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาชีพ - นักร้อง รับงานแสดงทั่วไป

- นักร้องดาวรุ่งลูกกรุง

- นักร้องชนะเลิศถ้วยพระราชทานสืบสานตำนานเพลงลูกกรุง

พ.ศ. 2547

ประวัติส่วนตัว - คุณพ่อ: นักดนตรีอิสระ

- คุณแม่: แม่บ้าน

ที่อยู่ปัจจุบัน 699/92 ซอยวงศ์สว่าง 29 ถนนวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ

10800

จุดเด่นของนางสกาใจ ไพจิตรคือเป็นผู้ที่มีพื้นฐานของเสียง และแนวทางการเปล่งเสียงที่ละม้ายคล้ายคลึงกับดาวใจ ไพจิตรมาก มีแก้วเสียงชัดเจนกังวานมากเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ในแนวเสียงเมซโซ-โซปราโน (Mezzo-Soprano) นอกจากนี้ยังมีพื้นฐานทักษะการขับร้องเพลงอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีจุดเด่นอยู่ที่การใช้หางคำ การเอื้อนลูกคอ ถูกจัดอยู่ในกลุ่มดาวใจ จูเนียร์ซึ่งส่งผลดีต่อการสร้างอารมณ์เพลงในทิศทางของเพลงต้นฉบับ

จุดอ่อนของนางสาวใจ ไพจิตร เนื่องจากเป็นคนรุ่นใหม่ รักรู้และฝึกฝนเพลงแนวใหม่มาอย่างหลากหลาย ส่งผลให้แนวทางการขับร้องบางช่วงบางตอนออกไปในแนวเพลงไทยสากลสตรีทบ้าง สักส่วนของประโยคและคำบางตอนผิดส่วน เมื่อร้องแล้วพบว่ามีส่วนคำเพี้ยนตรงปลายคำบ้างเมื่อขึ้นเสียงสูง เช่น เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ ในประโยคที่ว่า “จึงได้ส่งสาร ___ รับ ___ พยาบาลหัวใจให้เธอ” ด้นฉบับใช้กลวิธีของสัดส่วนในการวัดเข้าจังหวะก่อนเล็กน้อยเพื่อให้เกิดอารมณ์เพลง แต่นักร้องผู้นี้ขับร้องโดยใช้สัดส่วนตามปกติจึงทำให้ขาดอารมณ์เพลง นอกจากนี้ยังมีประโยคสำคัญ เช่น ประโยคที่ว่า “ทำไมถึงทำกับฉันได้” คำว่า “ได้” ต้องกระแทกเสียงขึ้นสูงและใสอารมณ์เชิงต่อว่าอย่างเต็มที่ แต่นักร้องผู้นี้ยังทำได้ไม่เต็มที่และยังมีการเพี้ยนสูงเล็กน้อยในตอนท้ายของคำ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๒ เป็นขั้นตอนการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ศึกษาได้จัดให้มีการสัมภาษณ์ในเบื้องต้นถึงแรงบันดาลใจในการขับร้องเพลงพบว่านักร้องทั้ง ๓ คนดังกล่าวข้างต้น มีความนิยมชมชอบแนวทางการขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตรเป็นทุนอยู่แล้ว จึงได้ฝึกหัดขับร้องเพลงตามแนวทางนี้มาด้วยตนเองโดยตลอด ขณะเดียวกันใช้เพลงของดาวใจ ไพจิตรในการแสดงเป็นส่วนใหญ่

ขั้นตอนที่ ๓ เป็นขั้นตอนการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักร้องทั้ง ๓ คน ให้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งนี้ได้ชี้แจงให้นักร้องแต่ละคนทราบโดยละเอียดว่า ในการเป็นตัวอย่งการถ่ายอินต้นแบบนั้นจะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ทั้งจะต้องมีความทุ่มเท ทั้งเวลาและความสามารถในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งผู้ศึกษาได้เปิดโอกาสให้นักร้องทั้ง ๓ คน มีการเตรียมความพร้อมระยะหนึ่ง ขณะเดียวกันผู้ศึกษาก็ได้ตามเฝ้าสังเกตการณ์เพิ่มเติม ในขณะที่นักร้องแต่ละคนออกแสดงเป็นบางครั้งพบว่า มีกลวิธีและน้ำเสียงในการขับร้องเพลงที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอที่จะใช้เป็นตัวอย่งการถ่ายอินต้นแบบครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

5.1.2 ขั้นตอนการคัดเลือกเพลงต้นแบบ

ผู้ศึกษาได้ประชุมชี้แจงให้นักร้องตัวอย่งการถ่ายอินต้นแบบฯ ทั้งสามคนทราบถึงจุดประสงค์ กระบวนการ และขั้นตอนในการถ่ายอินต้นแบบโดยละเอียด พร้อมกับแจ้งให้ทราบด้วยว่าบทเพลงที่จะใช้ในกระบวนการถ่ายอินต้นแบบครั้งนี้มีจำนวน 5 เพลง คือ 1) เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ 2) เพลงส่วนเกิน 3) เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม 4) เพลงอย่ามารักฉันเลย และ 5) เพลงน้ำตาคารา จากนั้นจึงได้ให้นักร้องตัวอย่งเลือกเพลงเพื่อใช้ในการถ่ายอินต้นแบบผลการเลือกเพลงปรากฏดังนี้

น.ส.ดวงดาว เถาว์หิรัญ เลือกเพลงอย่ามารักฉันเลย และเพลงส่วนเกิน
 น.ส.ปาริชาติ จิตรศาลา เลือกเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม และเพลงน้ำตาธารา
 น.ส.สกาใจ ไพจิตร เลือกเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้

5.1.3 ขั้นตอนการทดสอบก่อน (Pre-Test)

เมื่อนักร้องตัวอย่างทั้งสามคนเลือกเพลงจนครบ 5 เพลงแล้ว ได้จัดให้มีการฝึกซ้อมในเบื้องต้นตามแบบฉบับที่นักร้องแต่ละคนเคยปฏิบัติมาตลอด และเมื่อเห็นว่านักร้องทั้งสามคนมีความพร้อมพอสมควรแล้วจึงได้นัดหมายให้แต่ละคนเข้าห้องบันทึกเสียง เพื่อบันทึกเสียงการร้องเพลงตามแบบฉบับของตัวเองซึ่งถือเป็นการทดสอบก่อน (Pre-Test) ในระดับหนึ่ง โดยในขณะนี้นักกร้องตัวอย่างการถ่ายอินตันแบบแต่ละคนเข้าบันทึกเสียงนั้น มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเข้าไปควบคุมและพิจารณาในเบื้องต้นเพื่อทำการวิเคราะห์รูปแบบและกลวิธีในการขับร้องเพลงในแนวเพลงของดาวใจ ไพจิตรของนักกร้องตัวอย่างการถ่ายอินตันแบบที่แต่ละคน โดยการทดสอบถึงภาพรวมของการขับร้องดั้งเดิมของนักกร้องตัวอย่างการถ่ายอินตันแบบแต่ละคนว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับร้องของแต่ละคนนี้มีความละม้ายใกล้เคียงกับ ดาวใจ ไพจิตร ซึ่งเป็นต้นแบบมากน้อยเพียงใด โดยเน้นการทดสอบในเรื่องของการออกเสียง การใช้อวัยวะควบคุมในการเปล่งเสียง การหายใจ ความถูกต้องในการใช้อักษรวิธี รวมทั้งกลวิธีที่ใช้ในการขับร้องและความสัมพันธ์ของจังหวะ (ตามภาพที่ 4.1)

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้นประกอบด้วย

ดาวใจ ไพจิตร ศิลปินต้นแบบของกระบวนการถ่ายอินตันแบบฯ

นายพิมพ์ปฏิภาณ พิงธรรมจิตต์ นักดนตรี นักแต่งเพลงและเรียบเรียงเสียงประสาน
 หัวหน้าวงดนตรี ปฏิภาณ พิงธรรมจิตต์

นายพรเทพ เทพรัตน์ นักร้องแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน ซึ่งประกอบอาชีพ
 ทางการร้องเพลง และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในวงการเพลง

เมื่อนักกร้องตัวอย่างบันทึกเสียงครั้งแรกเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันอธิบายให้นักกร้องตัวอย่างฟังทีละคน เกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อยในการขับร้องเพลงของแต่ละคน ขณะเดียวกันก็ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง รวมทั้งได้แนะนำแนวทางการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น จากนั้นจึงได้ให้แต่ละคนเข้าไปทดลองขับร้องบันทึกเสียงตามแนวทางที่

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำอีกหลายครั้ง เพื่อนำข้อมูลด้านการพัฒนาการของนักร้อง ตัวอย่างแต่ละคนมาทำการวิเคราะห์

คณะกรรมการทั้งสามท่านได้เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันถึงคุณสมบัติและความสามารถของนักร้องตัวอย่างทั้งสามคน จนกระทั่งได้ข้อสรุปว่านักร้องตัวอย่างแต่ละคนมีจุดเด่นและข้อบกพร่องในส่วนใดบ้าง แล้วนำไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

5.1.4 ขั้นตอนการอบรมฝึกหัด

หลังจากที่ทราบถึงจุดเด่น จุดอ่อนของแต่ละคนแล้ว ผู้ศึกษาจึงได้จัดให้นักร้องตัวอย่างทั้งสามคนเข้าสู่กระบวนการอบรมฝึกหัดตามแบบฉบับของดาวใจ ไพจิตร โดยให้ยึดถือตามคู่มือซึ่งได้จัดทำขึ้นตามผลสรุปเกี่ยวกับต้นแบบการขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร ซึ่งจะได้กล่าวถึงในข้อ 5.2 ในเรื่องของการออกเสียง การหายใจ อักษรวิธี กลวิธีและจังหวะ และอวัยวะที่ใช้ในการควบคุมโดยมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเข้าควบคุมกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด พร้อมกันนี้ก็ได้ให้ศึกษาค้นคว้าถึงอัตลักษณ์ของดาวใจ ไพจิตรโดยละเอียด ทั้งนี้ได้อธิบายจุดเด่นและจุดอ่อนของนักร้องแต่ละคนได้ฟังพร้อมกับทำการวิเคราะห์ถึงแนวทางปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้นโดยลำดับ ทั้งนี้ได้ทำการอบรมฝึกหัดตามหัวข้อสำคัญของผลสรุปเกี่ยวกับต้นแบบการขับร้องเพลงของ ดาวใจ ไพจิตร โดยใช้เวลารวมทั้งสิ้นคนละ 1 ปีเพื่อเป็นการเพิ่มจุดเด่นและลดจุดอ่อนลงให้มากที่สุด

ในการฝึกหัดการขับร้องเพลง ผู้วิจัยได้จัดเรียบทเพลงทั้ง 5 เพลงตามลำดับขั้นตอนในการสร้างทักษะและความชำนาญดังนี้

1. เพลงอย่ามารักฉันเลย
2. เพลงส่วนเกิน
3. เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้
4. เพลงน้ำตาคารา
5. เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม

สำหรับรายละเอียดในการฝึกหัดการขับร้องผู้วิจัยได้อธิบายโดยละเอียดไว้ในหัวข้อ 5.2 คู่มือการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงไทยลูกกรุงของดาวใจ ไพจิตร

ผู้รับการถ่ายโอนประกอบไปด้วย 3 คนดังนี้

น.ส.ดวงดาว เถาว์หิรัญ

นักร้องผู้นี้มีจุดเด่นที่มีเสียงใหญ่และหนักแน่นในแนวเสียงอัลโต (Alto) จึงให้ฝึกฝนในเรื่องของการแผดเสียงสูงและยาวต่อเนื่องให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้เกิดความกระฉ่างชัดและกังวานมากขึ้น และจะทำให้การออกเสียงลม่ายคล้ายคลึงกับ ดาวใจ ไพจิตร มากขึ้นด้วย อีกทั้งยังสามารถลดการเพี้ยนสูงอีกส่วนหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ในส่วนของคุณค่าอันเรื่องสำคัญของจังหวะ ก็แก้ไขปรับปรุงโดยใช้กลวิธีของการสร้างอารมณ์หรือเรียกเป็นภาษาเพลงว่า “ไล่อารมณ์” เช่นกรณีของเพลงอย่ามารักฉันเลย นั้น เพลงนี้ต้องใช้อารมณ์แบบเด็กสาวน่ารัก หยอกล้อ ใช้กลวิธีและจังหวะในการปล่อยคำสั้น คำยาว และต้องหยอดคำในเชิงล้อเล่น เช่นประโยคที่ว่า “__แต่ต้องวิวาทกับฉันจริงจัง__ จะได้ไหม” ซึ่งจะต้องหยอดคำให้ลงจังหวะพอดีแบบสั้นและเร็ว จึงทำให้ฟังดูน่ารักและอ้อล้อ เป็นคั่นส่วนเพลงอื่นก็ให้ฝึกฝนเช่นเดียวกัน

ที่สำคัญคือการที่นักร้องผู้นี้มีเสียงนาสิกขึ้นจมูก อาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการร้องเพลงในแนว ดาวใจ ไพจิตร ดังนั้นจึงต้องพยายามลดเสียงขึ้นจมูกโดยใช้กลวิธีของอวัยวะควบคุมให้สัมพันธ์กัน คือ การใช้ลิ้นกับริมฝีปาก รวมทั้งฟัน ในการควบคุมให้เสียงขึ้นจมูกน้อยลง ขณะเดียวกันก็เพิ่มความแรงของการเปล่งเสียงให้พุ่งมากขึ้น ก็จะเกิดเสียงกังวานใสและเรียบเนียนได้

ทั้งนี้สิ่งที่ยกตัวอย่างในกรรมวิธีการฝึกหัดข้างต้น ได้เปิดโอกาสให้นักร้องผู้นี้เข้าไปฝึกฝนและพัฒนาด้วยตนเองระยะหนึ่งประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้นจึงให้มาขับร้องให้คณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องฟังอีกหลายครั้งแล้วแต่ความเหมาะสม จนเป็นที่พอใจว่ามีการพัฒนาขึ้นแล้ว

น.ส.ปาริชาติ จิตรศาลา

นักร้องผู้นี้มีจุดเด่นในเรื่องของน้ำเสียงมีความกังวานแจ่มใส และมีแก้วเสียงลม่ายคล้ายคลึงกับ ดาวใจ ไพจิตร เป็นทุนอยู่แล้ว อีกทั้งยังสามารถสร้างและไล่อารมณ์ได้ดี ทำให้เกิดความรู้สึกตามอารมณ์ของเพลง ทั้งเพลงน้ำตาคราและเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม

แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของสัดส่วนของคำในประโยคที่ไม่สอดคล้องกับตัวโน้ตในการทำงานเพลงต้นฉบับ จึงได้ให้ฝึกฝนโดยการยึดหลักการหายใจเป็นที่ตั้งตามที่ได้อธิบายไว้ในข้อ 4.1.1 เรื่องการหายใจ จึงให้ฝึกวางแผนการร้องก่อนการขับร้อง โดยการจัดจังหวะการหายใจให้เหมาะสม ทั้งก่อนขึ้นคำแรกของทุกประโยคและระหว่างคำ ทั้งนี้ได้ให้ฝึกฝนการใช้อวัยวะ

ควบคุมการหายใจ เช่น กระบังลม ปาก และจมูก ให้สัมพันธ์กันทุกครั้ง ซึ่งบางช่วงจังหวะที่คำในประโยคสั้นๆ ก็จะใช้หายใจทางปากเพียงอย่างเดียว ส่วนประโยคยาวๆก็จะให้ฝึกฝนใช้การหายใจทางปากและจมูกปนกัน

น.ส.สกาใจ ไพจิตร

นักร้องผู้นี้มีจุดเด่นของเสียงอยู่แล้ว เพราะเป็นพื้นเสียงในแนวเมซโซ-โซปราโน (Mezzo-Soprano) ที่ผสมผสานระหว่างเสียงเปล่งใสในแนวโซปราโน (Soprano) เข้ากับเสียงทุ้มต่ำในแนวอัลโต (Alto) จึงทำให้มีทั้งเสียงทุ้มใหญ่และพุ่งใสเรียบในขณะเดียวกัน ซึ่งมีความละเอียดคล้ายคลึงกับ ดาวใจ ไพจิตร มากคนหนึ่ง แต่ยังมีจุดอ่อนอยู่ตรงที่มีตัวตนในลักษณะของท่วงทำนองและอารมณ์เพลง มักจะออกมาในแนวสตรีง เพราะอยู่ในวัยขบถนิยม รวมทั้งมีปัญหาเรื่องการจัดสัดส่วนของคำและประโยค และการเพี้ยนสูงตรงปลายคำอยู่บ้าง

ดังนั้นจึงทำการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข โดยการให้ฝึกหัดการหายใจให้สอดคล้องกับสัดส่วนของคำในประโยค และฝึกฝนเรื่องการสร้างและไล่อารมณ์โดยการให้นำเอาเพลงต้นฉบับของ ดาวใจ ไพจิตร กลับไปฟังบ่อยๆครั้ง แล้วให้จินตนาการให้เกิดอารมณ์คล้ายตาม จนอยู่ในจิตใจสำนึก

สำหรับเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้นั้น อารมณ์เพลงคือส่วนสำคัญที่สุด ดังนั้นจึงต้องฝึกฝนการควบคุมอวัยวะโดยต้องเก็บลมหายใจเพื่อคอยปลดปล่อยลมหายใจตามความหนักเบาของอารมณ์เพลง ซึ่งมีทั้งลักษณะของการบ่นและแผดเสียงพุ่งกระแทกกระทั้น ที่ต้องอาศัยการหายใจทางปากช่วยจึงจะขับเสียงได้ทัน และเวลาแผดเสียงในประโยคที่ว่า “__ทำไมถึงทำกับฉันได้__” จะต้องส่งเสียงให้ไต่กังวานและเรียบยาวนานจนทะลุ เสมือนให้โลกรับรู้ถึงความซอกซำเป็นต้น

ภายหลังจากวิเคราะห์และอธิบายแนวทางการฝึกหัดแล้ว ก็ได้มอบหมายให้นักร้องแต่ละคนไปทำการฝึกฝนคนละ 1 เดือน และระหว่างนั้นต้องกลับมาแสดงถึงความคืบหน้าทุกสัปดาห์ ต่อหน้าคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และในสัปดาห์สุดท้ายก่อนการบันทึกเสียงก็ให้เข้ารับการอบรมถึงกลวิธีในการขับร้อง โดยให้มุ่งเน้นสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การปล่อยคำ 2) การส่งเสียง และ 3) การสร้างอารมณ์ ดดยให้คำนึงว่าการร้องเพลงเหมือนการระบายสี ซึ่งจะต้องระบายสีให้กลมกลืน ดังนั้นการฝึกฝนที่สำคัญที่สุดก็คือ การฝึกฝนควบคุมอวัยวะที่เกี่ยวข้องทุกส่วนให้สามารถควบคุมเสียงและการเกิดเสียง ได้อย่างมีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน จะทำให้การเปล่งเสียงมีความคมชัดและมีคุณภาพสูงสุด

นอกจากนี้ยังให้จินตนาการว่า ปากนั้นเปรียบเสมือนลำโพง ส่วนลิ้นมีหน้าที่ควบคุมการเปล่งเสียง โดยอาศัยการสั่งการจากสมองและอารมณ์ ดังนั้นการเปล่งเสียงในการขับร้องจะมีความเหมาะสมกลมกลืนมากน้อยเพียงใด ส่วนสุดท้ายที่จะผลัดเสียงออกมาก็คือ ปากและลิ้น จึงต้องฝึกฝนการใช้อวัยวะเหล่านี้ให้มากที่สุด

ภายหลังจากฝึกฝนแล้ว พบว่า นักร้องทั้งสามคนสามารถขับร้องเพลงของ ดาวใจ ไพจิตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเป็นแบบอย่างแก่นักร้องคนอื่นๆได้เป็นอย่างดี

เมื่อการอบรมฝึกหัดผ่านไปช่วงระยะเวลาหนึ่งจนกระทั่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า นักร้องตัวอย่างทั้งสามคนมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและกลวิธีในการขับร้องได้ดีเพียงพอแล้ว และมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดต้นแบบการขับร้องเพลงในแนวดาวใจ ไพจิตรได้ จึงจัดให้เข้าไปบันทึกเสียงการขับร้องอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการวัดผล (Post-Test)

5.1.5 ขั้นตอนการประเมินผล

ในการประเมินผลการขับร้องของผู้รับการถ่ายโอนจากต้นแบบศิลปินดาวใจ ไพจิตร ผู้วิจัยได้เชิญคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1. ครูพิมพ์ ปฏิภาณ ปรมาจารย์เพลงทางด้านเพลงไทยลูกกรุง นักเรียบเรียงเสียงประสาน และแต่งเพลง ผู้ควบคุมวงพิมพ์ปฏิภาณพิงกรรมจิต มีประสบการณ์ในวงการเพลงไทยอย่างน้อย 50 ปี มีประสบการณ์ในการฝึกหัดศิลปินนักร้อง ได้แก่ ดาวใจ ไพจิตร ศราวณี โปริเทศ อุมพร บัวผึ้ง จิตติมา เจือใจ โคมฉาย อรุณฉาน ชรัมภ์ เทพชัย ปัจจุบันอายุ 75 ปี

2. ครูพรเทพ เทพรัตน์ ศิลปินนักร้องแผ่นเสียงทองคำ ศิษย์เอกของครูพิมพ์ปฏิภาณ ผลงานโดดเด่นอันเป็นที่รู้จักคือเพลงไฟรัก เพลงฉันทยังรักโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงเหนือความเป็นธรรมซึ่งเป็นเพลงที่นักร้องชายร้องแก้ตอบได้เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมของดาวใจ ไพจิตร ปัจจุบันอายุ 55 ปี

3. ศิลปินต้นแบบ ดาวใจ ไพจิตร นักร้องแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน อายุ 58 ปี หลังจากได้ฝึกหัดและเริ่มต้นฝึกหัดผ่านกระบวนการถ่ายโอนแล้วใช้เวลา 1 ปี

ครั้งที่ 1 คณะกรรมการทำการประเมินความคืบหน้า เริ่มประเมินวิธีการหายใจ วิธีการควบคุมอวัยวะในการขับร้อง ได้แก่ ริมฝีปาก ไรฟัน เป็นต้น

ครั้งที่ 2 คณะกรรมการทำการประเมินความคืบหน้า เริ่มต้นประเมินอักขระ และกลวิธีการขับร้องและการใช้จังหวะ

ครั้งที่ 3 คณะกรรมการทำการประเมินความคืบหน้า เริ่มต้นประเมินความต่อเนื่องของ ท่วงทำนองที่ทำให้อารมณ์เพลง เกิดความกลมกล่อม ความนุ่มนวล ประเมินการใช้กลเม็ดขั้นสูง และการถ่ายทอดอารมณ์ที่ไม่มากหรือไม่น้อยเกินไป ด้วยวิธีการนี้จะต้องประเมินวิธีการขับร้องขั้นสูงที่ต้องรู้จักการระมัดระวังความพอดี ความไม่มากเกินไปในการใช้กลวิธีและองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ

ในการประเมินครั้งที่ 4 คณะกรรมการประเมินความคืบหน้าทั้ง 5 ด้านดังนี้

1. การใช้ว๊วะควบคุมในการขับร้อง
2. อักษรวิธี
3. การหายใจ
4. กลวิธีและจังหวะ
5. การออกเสียง

ในการประเมินผล ผู้วิจัยได้ออกแบบใบประเมินผลการให้คะแนนสำหรับ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการประเมินผลของนักร้องตัวอย่างทั้งสามคน พบว่า สามารถถ่ายโอนต้นแบบ การขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวอย่างของการถ่ายโอนต้นแบบฯ ในโอกาสต่อไปได้เป็นอย่างดี (ปรากฏตามภาพที่ 5.2-5.5)

1. สมานธิ
2. การแบ่งลมหายใจ
3. น้ำเสียงกังวาน
4. ความแม่นยำเสียง
5. พลังเสียงและความแข็งแรง
6. อักษรวิธี
7. กลวิธี
8. การแบ่งจังหวะ
9. อารมณ์และความรู้สึก
10. บุคลิกภาพและการใช้ภาษากาย

ผู้วิจัยได้ออกแบบและจัดความสำคัญของหัวข้อที่ใช้การประเมินผู้รับการขับร้อง โดยมีเหตุผลดังนี้

1. สมาริมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งเนื่องจากเป็นปัจจัยเบื้องต้นในการก่อให้เกิดความถูกต้องของปัจจัยทั้ง 9 ข้อที่เกิดตามขึ้นมาในหัวข้อทั้ง 10 ข้อ โดยทำการประเมินจากความสม่ำเสมอของการขับร้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขึ้นต้นเพลง สามารถที่จะประคับประคองให้วรรคที่ 1 เกิดความต่อเนื่อง เป็นวรรคและเป็นท่อน จำเนื้อเพลงได้ทั้งหมด ถือได้ว่าสมาริมีความสำคัญมาก ส่งผลให้เกิดทั้งความแม่นยำ แม่นเสียง และแม่นยำท่อน หรือเรียกว่าจำเพลงได้และจำเนื้อได้ ผู้ขับร้องจะต้องมีสมาริ ไม่วอกแวก จึงทำให้เพลงมีความลื่นไหล น่าฟัง ปลอดภัยทั้งเพลง
2. การแบ่งลมหายใจมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดลมหายใจ ผู้ขับร้องจะต้องมองเห็นภาพทั้งหมดในการจัดแบ่งลมหายใจ การจัดแบ่งและหายใจที่ถูกต้องทำให้สามารถสร้างพลังเสียงและสั่งเสียงได้ตามที่ต้องการ
3. น้ำเสียงกังวาน ผู้ขับร้องจะต้องมีแก้วเสียง หากไม่มีแก้วเสียงก็สามารถปั้นเสียงได้ด้วยการจัดท่อนอง จัดช่องจังหวะให้แก้วเสียงเปล่งปลั่งได้
4. ความแม่นยำเสียงเกิดจากการฟัง จะต้องฟังแล้วฟังอีก ทบทวนเสียงจากการฟังท่อนองเครื่องดนตรี เมื่อวงดนตรีส่งท่อนองขึ้นต้นให้แล้ว นักร้องจะต้องมีสมาริ จัดลมหายใจ มีน้ำเสียงที่กังวานและมีความแม่นยำเสียงในการเริ่มต้นร้องเพลงตั้งแต่โน้ตแรกของบทเพลง
5. พลังเสียงและความแข็งแรงเกิดจากการมีสมาริ การจัดลมหายใจ และความมั่นใจในความแม่นยำเสียงจึงเปล่งเสียงออกมาได้อย่างเต็มที่
6. อักษรวิธีถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง หลังจากที้ออกเสียงถูกต้อง แม่นเสียงแล้ว จะต้องสามารถหาวิธีในการออกเสียงได้อย่างถูกต้องและมีความหมายได้ถูกต้องอีกด้วย
7. กลวิธีถือเป็นความสำคัญในลำดับต่อไป เพื่อเพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลงสามารถประเมินได้จากการร้องเอื้อน ตบแต่งท่อนอง
8. การแบ่งจังหวะเป็นลีลาสำคัญในการขับร้องเพื่อสร้างอารมณ์เพลง นอกจากจะต้องร้องให้ตรงจังหวะแล้ว ผู้ขับร้องจะต้องรู้จักแบ่งจังหวะ รู้จักการย่อจังหวะ เพื่อเล่าเรื่องด้วยอารมณ์ที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์จึงเกิดเป็นศิลปะในการขับร้อง
9. อารมณ์และความรู้สึกในการขับร้องถือเป็นส่วนสำคัญ เพลงที่สมบูรณ์แบบจะต้องมีประธาน กิริยาและกรรม บ่งบอกเรื่องราว ผู้ขับร้องเล่าเรื่องราวตามที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ให้ได้ อย่างสมบูรณ์จะต้องสร้างอารมณ์และความรู้สึกอย่างพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป
10. บุคลิกภาพและการใช้ภาษากาย เกิดจากสมาริ ประเมินการขับร้องที่ทำให้เกิดความงามทั้งภาพและเสียง เมื่อสร้างมิติของเสียงและมิติของภาพได้อย่างกลมกลืน การขับร้องของ ดาวใจ ไพจิตรให้ความสำคัญในด้านบุคลิกภาพและถือว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอันหนึ่งที่ถือให้เป็นน้ำหนึ่งองค์เดียวกัน ในการขับร้องเพลง ผู้ขับร้องรู้จักการวางท่วงท่าเมื่อขึ้นต้นบทเพลงจะต้องวางท่วงท่าหนึ่ง เมื่อบทเพลงจบนักร้องจะต้องรอนจบเพลงในท่อนบรรเลงผู้ร้องทำตัวผ่อนคลายไปตาม

บทเพลง หากยื่นนิ่งเกินไปจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นหุ่นยนต์ ทำให้เกิดความรู้สึกน่ากลัว ผู้ขับร้องสามารถเดินตามจังหวะเพลงตามสมควร โยนตัวเล็กน้อย เมื่อเพลงจบนักร้องยื่นนิ่งจนวงดนตรีทอดเสียงจบ

ภาพที่ 7 คณะกรรมการผู้ทรงวุฒิทำการประเมินผู้รับการถ่ายโอนต้นแบบ

ภาพที่ 8 การบันทึกเสียงของ น.ส.ดวงดาว เตาว์หิรัญ นักร้องตัวอย่างการถ่ายอินด้นแบบ

ภาพที่ 9 การบันทึกเสียงของ น.ส.ปาริชาติ จิตรศาลา นักร้องตัวอย่างการถ่ายอินดี้แบบ

ภาพที่ 10 การบันทึกเสียงของ น.ส.สกาใจ ไพจิตร นักร้องตัวอย่างการถ่ายอินตั้นแบบฯ

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ทำการบันทึกเสียงการขับร้องเพลงของนักร้องตัวอย่างการถ่ายโอนต้นแบบทั้งสามคน ทั้งในขณะที่ยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการ (Pre-Test) และขณะเมื่อผ่านกระบวนการฯแล้ว (Post-Test) มาเพื่อนำเสนอประกอบกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบจากผลงานที่ทำขึ้นนี้พบว่า ก่อนเข้าสู่กระบวนการนั้นนักร้องตัวอย่างการถ่ายโอนต้นแบบทั้งสามคนมีความสามารถเพียงในระดับที่ร้องเพลงคล้าย คาวใจ ไพจิตร เท่านั้น แต่ก็ยังแฝงไปด้วยเอกลักษณ์ซึ่งเป็นตัวตนของตัวเองอยู่มาก ครั้นเมื่อได้ศึกษาถึงอัตลักษณ์และต้นแบบการถ่ายโอนที่จัดทำขึ้น รวมทั้งได้เข้าสู่กระบวนการอบรมฝึกหัดระดับหนึ่งแล้ว ก็ทำให้นักร้องตัวอย่างการถ่ายโอนต้นแบบมีความสามารถในการขับร้องเพลงในแนวเพลงของ คาวใจ ไพจิตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

หลังจากที่ผู้รับการถ่ายโอนต้นแบบได้ทำการฝึกฝนอบรมจากศิลปินต้นแบบคาวใจ ไพจิตรแล้ว ผ่านการประเมินระดับคะแนนด้วยเกณฑ์ทั้งหมด 10 ข้อดังที่ได้แจกแจงข้างต้นด้วยคะแนนขั้นต่ำ 80 คะแนน ผู้วิจัยจึงได้จัดการนำเสนอผลงานการขับร้องของนักร้องทั้งสามคน ณ หอแสดงดนตรี อาคารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวันอังคารที่ 15 พฤษภาคม 2555 เวลา 11.00 น. หลังจากการแสดงผลงานการขับร้องของนักร้องทั้งสามคน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณครูจรงค์ จันทร์คณา ศิลปินนักประพันธ์เพลงไทยลูกกรุงประมาณ 4,000 เพลงมีประสบการณ์การประพันธ์เพลงประมาณ 40 ปีให้กับไทยทีวีสีช่อง 4 บางขุนพรหม มีผลงานการประพันธ์ที่โด่งดังได้แก่ เพลงจันทร์เจ้าข้า เพลงกล้วยไม้ เพลงอยากจะรักสักครั้ง เพลงกุหลาบร่วง เป็นต้น ครูจรงค์ จันทร์คณาเป็นผู้ประพันธ์เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ให้กับคาวใจ ไพจิตรเป็นผู้ขับร้อง ได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการขับร้องของนางสาวสกาใจ ไพจิตรผู้ที่ได้รับการถ่ายโอนต้นแบบเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ไว้ดังนี้ นายห้างประเสริฐ หวังสันติพร นายห้างแผ่นเสียงคนสำคัญได้ขอร้องให้ผมแต่งเพลงในชุดของเต็งลิ้งจวิน 12 เพลง ผมแต่งเนื้อเพลงใส่ทำนองเพลงจีนได้วันนี้ทั้งหมดให้คาวใจ ไพจิตรร้องทั้งหมด ในเพลงชุดนี้มีเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ โดยมีครูพิมพ์ปฏิภาณเรียบเรียงเสียงประสานที่ห้องอัดคิงส์ซาวนด์ คาวใจ ไพจิตร ผมได้สอนเทคนิคการขับร้องให้คาวใจ ไพจิตรโดยให้ร้องไล่เสียงเบา ๆ จนมาจนกระทั่งหนักสุดอารมณ์ด้วยที่ว่า ทำไมถึงทำกับฉันได้ แต่คำว่า “ได้” นั้น คาวใจร้องเพลง คิดเองว่าน่าจะร้องให้ออกมาเป็นเสียง “ด้าย + อา + อ้าย” ยาวประมาณ 7 จังหวะทำให้เกิดความกังวานของเสียงร้องประโยคนี้นั้นกลายมาเป็นเอกลักษณ์ ทำให้เพลงนี้ดังขึ้นมาข้ามคืน นักร้องที่ขับร้องเพลงนี้ สกาใจ ไพจิตร ผู้รับการถ่ายโอนต้นแบบจากคาวใจทำได้ใกล้เคียง ร้องได้ชัดถ้อยชัดคำ ทำยื่น วิธีการจับไมโครโฟน ลีลาการร้องและบุคลิกทำได้ใกล้เคียงศิลปินต้นแบบคาวใจ ไพจิตรมาก เธอร้องได้สมบูรณ์น่าจะเป็นผลจากการฝึกฝนและ

ได้รับการอบรมจากศิลปินต้นแบบ ผมมีความเห็นว่าสกาใจทำได้เหมือนถึง 95% (จรงค์ จันทร์คณา, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2555.)

คุณครูวินัย รุ่งอนันต์ ปัจจุบันอายุ 77 ปี ผู้ประพันธ์เพลงไทยลูกกรุงให้กับดาวใจ ไพจิตรในเพลงอย่ามารักฉันเลย ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการขับร้องเพลงอย่ามารักฉันเลยของ นางสาวดวงดาว เถาว์หิรัญ ไว้ว่าผมได้แต่งเพลงอย่ามารักฉันเลยให้กับดาวใจ ไพจิตรเมื่อตอนที่เธอ อายุเพียง 20 ปี และได้ขอร้องให้ครูพิมพ์ปฏิภาณ พิงกรรมจิตต์เรียบเรียงเสียงประสานให้เพื่อ อัดเสียงที่ห้องอัดเสียงศรีกรุง (อโศก) ดาวใจร้องอยู่หลายเที่ยวจึงเป็นที่พอใจ พอร้องเสร็จ อัดเสียง เสร็จ สุเทพ วงศ์กำแหงยังบอกเลยว่าดาวใจร้องเหมาะมาก เพลงนี้ดังมากแน่ ๆ นอกจากนี้ครูแจ้วส่ง อารัมภีร์ก็ชื่นชมจนทำให้ผมปลื้มใจ เมื่ออัดเป็นเทปคาสเซ็ทออกมา คี้นั้นรายการวิทยุยานเกาะ ออกอากาศให้เลขทันที ปรากฏว่ามีเสียงตอบรับจากแฟนเพลงมาก รับโทรศัพท์แทบไม่ไหวค และพอมายกแผ่นเสียงแล้วขายดีเป็นประวัติการณ์ ในห้องอัดเสียงตอนนั้นเหมือนเป็นโจทย์ ข้อสอบให้ดาวใจต้องขี้ให้ได้ ดาวใจเป็นนักร้องที่หัวไว สอนง่าย เข้าใจง่าย มีเนื้อเสียงพุ่งด้วยพลัง เสียงที่สามารถกดคนได้ ร้องไถ่ระดับ จัคอารมณ์ได้จนเพลงดังเกินความคาดหวังของผมด้วยซ้ำ เมื่อ เข้าอัดเสียงดาวใจเอาจริง เธอไม่มีปล่อย ทุกเมื่อด ทุกคำ ทุกทางเสียง บางครั้งเธอเครียดและเหนื่อย มากจนผมสงสาร เพราะในยุคนั้นยังไม่มียุติบัตรตัดต่อเพลงได้ ถ้าได้ยินเสียงหายใจต้องร้องใหม่ ทั้งหมด ครอบคลุมอารมณ์ในแผ่นอัดเสียงไม่ได้เลย จึงทำให้ผลงานของดาวใจทุกเพลงไม่มีที่ติ ทุก องค์ประกอบครบเนียน ไม่ว่าเพลงเร็ว สนุกเธอร้องได้เหมาะสม สำหรับการขับร้องเพลงอย่ามารัก ฉันเลยของนางสาวดวงดาว เถาว์หิรัญ ผมคิดว่าร้องได้เหมือน ร้องเสียงใส แต่มีเสียงออกจุกบ้าง คำ ร้องชัดเจน เข้ากับดนตรีของครูพิมพ์ปฏิภาณได้อย่างดี แต่ทำทางการขับร้องนั้นอาจดูแข็ง ๆ ไปบ้าง ผมว่าดวงดาวอาจจะเกร็งเพราะว่าร้องเป็นคนแรก และเป็นการจัดแสดงที่ไม่ปกติ เนื่องจากการ จัดแสดงเพื่อให้กรรมการตรวจการขับร้อง ไม่ใช่เป็นการร้องเพลงสำหรับขับกล่อม หรือเล่นแสดง คอนเสิร์ตแบบธรรมดา ๆ ทั่วไป ... ส่วนการขับร้องเพลงส่วนเกินของดวงดาวนั้นผมขอวิจารณ์ใน ฐานะเพื่อนสนิทของสรวง สันติผู้ประพันธ์เพลงนี้ไว้ สรวงบอกว่าเพลงนี้ให้คนอื่นร้องก็ดี โจทย์ไม่ แดกเหมือนดาวใจ ถ้าร้องไม่ถึงก็เหมือนกับเคี้ยวอาหารไม่ละเอียด อาหารจะไม่นุ่มลิ้น ไม่กลมกล่อม เพลงนี้มาจากทำนองเพลงไทยเดิม จะต้องเอื้อนหวานจึงจะได้อารมณ์ ต่อว่าอย่างน่ารักน่าสงสาร แสดงความน้อยใจของผู้หญิงที่เป็นบ้านเล็ก ผมว่าดวงดาวเธอทำได้ดี เสียงตรงไม่เพี้ยน เก็บลม หายใจได้ดี แต่จริตของเสียงอาจน้อยไป แต่ด้วยดวงดาวเธอมีรูปร่างเหมือนดาวใจ สามารถโอน ถ่ายลีลาได้ในระดับหนึ่ง เธอเหมือน 90% (วินัย รุ่งอนันต์, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2555.)

ครูเพลงวินัย พันธุรักษ์เป็นนักร้องนำวง The Impossible และเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนขับร้องสถาบันดนตรีมีฟ้าในเครือสถาบันแกรมมีได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับผลงานการขับร้องของนักร้องที่ได้รับการถ่ายโอนต้นแบบจากดาวใจ ไพจิตรในเพลงส่วนเกินและเพลงอย่ามารักฉันเลยไว้ดังนี้

การขับร้องของดวงดาว เก้าวหรือญ่นั้นเปล่งเสียงเต็มตั้งแต่ประโยคแรกของเพลงส่วนเกิน มีความละม้ายกับสำเนียงของต้นแบบ การรักษาระดับเสียงมีความสม่ำเสมอ มีความสามารถในการควบคุมเสียง นอกเสียจากการควบคุมความหนักเบาของเสียงในช่วงขึ้นต้นประโยค ช่วงการเก็บลมหายใจทำได้เรียบร้อยมาก ไม่ได้ยินเสียงรบกวนในการฟัง แต่เทคนิคการใช้ลูกคอยังมีมากกว่าต้นฉบับ ต้นฉบับใช้น้อยกว่านี้ การเอื้อนเสียง การสับัดเสียงทำได้สมบูรณ์มาก ให้ภาพการนอนของผู้หญิง ได้จินตนาการกับความหมายสมกับบทเพลง ... ส่วนเพลงอย่ามารักฉันเลยนั้นให้ความกระชับในสัดส่วนของท่านองการร้อยแบบสบาย ๆ รักษาอารมณ์เพลงไว้ได้ตลอดทั้งเพลง (วินัย พันธุรักษ์, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2555.)

นอกจากนี้ครูวินัย พันธุรักษ์ยังได้แสดงทัศนะการขับร้องนางสาวปาริชาติ จิตรศาลาในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมและเพลงน้ำตาธาราไว้ดังนี้เทคนิคการสับัดเสียงหรือตระหวัดเสียงคำว่า ของ ในประโยคที่ว่าส่วนของหัวใจที่คุณแบ่งให้ มันน้อยเกินไปสำหรับใจฉัน เสียงหลบในคำว่าของที่เกิดขึ้นปลายคำ ทำได้แบบเนียนดี จากที่ต้องสับัดปลายเสียงนี้เป็นเทคนิคเหมือนกับการร้องเพลงไทยเดิม เช่น เพลงนุญฉายพราหมณ์ ให้คำว่านุญ.. ตระหวัดเป็นเสียงหลบต่อจากเสียงตรงและคำว่าฉายตระหวัดในคำว่าฉายด้วย เช่นเดียวกับคำว่า ของ ตระหวัดปลายเสียงและคำว่า ตระหวัดปลายเสียงและคำว่า หัว ฟังแล้วรู้ว่าปาริชาติร้องได้อย่างเป็นธรรมชาติ มีอาชีพและใกล้เคียงต้นแบบดาวใจ ไพจิตรมาก ทำได้ดี ... ส่วนเพลงน้ำตาธารานั้น มีการลากเสียงคำร้องเยอะ ร้องยากต้องให้เหมือนอย่างต้นแบบ ลากเสียงนิ่งแล้วค่อยเอื้อนลูกคอในช่วงท้าย ปาริชาติทำได้ดีมาก เกิดมิติในการร้องส่งให้เกิดมิติในการฟังอย่างสมบูรณ์ ผมว่าร้องได้เหมือนถึง 90% (วินัย พันธุรักษ์, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2555.)

ครูพิมพ์ปฏิภาณ พึ่งธรรมจิตต์ ผู้เรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงของดาวใจ ไพจิตรทั้งหมด มีประสบการณ์ในการควบคุมวงดนตรีและปรับปรุงแก้ไขบทเพลงในการอัดเสียงตามความต้องการของผู้ประพันธ์คำร้องและท่านองให้แก่ดาวใจ ไพจิตรนับเป็นเวลา 40 ปีได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้ดาวใจ ไพจิตรเป็นนักร้องเพลงไทยลูกกรุงที่ขับร้องเพลงในสไตล์ป๊อปปูล่าโดยใช้ลีลาคลาสสิกร่วมด้วย สามารถนำมาผสมผสานได้อย่างไพเราะเป็นพิเศษโดยใช้หลักการร้องแบบ crescendo และ dimming ได้อย่างชำนาญ ยกตัวอย่างเช่นในเพลงน้ำตาธารา ซึ่งพบว่าปาริชาติสามารถใช้ไดนามิคการเปล่งเสียงหนัก เบาได้อย่างชำนาญเช่นกัน ถือว่าเป็นจุดสำคัญในการถ่ายทอดและสร้างอารมณ์

เพลงให้เกิดขึ้นสู่ผู้ฟังอย่างสำคัญ วิธีการขับร้องแบบนี้ดาวใจเธอประดิษฐ์ขึ้นเอง เพื่อใช้สะกดผู้ฟัง ให้เคลิบเคลิ้มไปด้วยความประทับใจในความหมายของเพลง จนเธอได้รับความนิยมและยอมรับในฝีมือจากมหาชน โดยทั่วหน้า (พิมพ์ปฏิภาณ พังพรรณจิตต์, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2555.)

นางสาวดวงดาว เกาว์ศิริผู้ขับร้องซึ่งผ่านการฝึกหัดและจบการศึกษาด้านการขับร้องดนตรีตะวันตกแบบคลาสสิกได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้รับหลังจากเข้าสู่กระบวนการถ่ายโอนคันทันแบบดาวใจ ไพจิตรไว้ดังนี้คุณดาวใจมีเอกลักษณ์เด่นเฉพาะตัวในด้านเสียงร้อง การออกอักขรวิธี การแต่งกาย และมีบุคลิกภาพเป็นที่ดึงดูดความสนใจ เวลาที่เปล่งเสียงออกมานั้นเต็มไปด้วยความมั่นใจ ตั้งมั่นและสอดแทรกอารมณ์เข้าไปในบทเพลงอย่างลึกซึ้งซึ่งทำให้ผู้ที่ได้รับการฟังนั้นมึอารมณ์ที่คล้อยตามไปกับบทเพลง จากการที่รับถ่ายโอนความเป็นดาวใจทำให้สามารถนำมาปรับปรุงและรู้จักการใช้เสียง การทำความเข้าใจกับอารมณ์ของบทเพลงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการขับร้องของคุณดาวใจนั้นมีเสน่ห์อยู่ที่น้ำเสียง และการออกเสียงอักขรและพยัญชนะ จากเดิมที่ร้องด้วยความเข้าใจของตนเอง แต่เมื่อนำความรู้ที่รับการถ่ายโอนจากความเป็นเอกลักษณ์ของคุณดาวใจ ไพจิตรทำให้มีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น เพราะนอกจากจะใช้อวัยวะภายในร่างกายแล้ว ยังต้องใช้สรีระภายนอก เช่น การปั้นรูปปากต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึกให้สัมพันธ์กับบทเพลง ในครั้งปีที่ผ่านมาคุณดาวใจได้ถ่ายทอดและแนะนำวิธีการออกเสียงคำให้มีความชัดเจนมากขึ้นจนทำให้เกิดความแตกต่างจากที่เคยปฏิบัติมา ยกตัวอย่างเช่น เน้นให้เห็นภาพถึงความเป็นส่วนเกินของครอบครัวอื่น ดังประโยคที่ว่าคุณมีภรรยาเขาหรือจะมาได้บ่อย ต่อว่าต่อขานอย่างน่าสงสาร (ดวงดาว เกาว์ศิริ, 16 พฤษภาคม 2555)

นางสาวปาริชาติ จิตรศาลาผู้ขับร้องซึ่งผ่านการฝึกหัดและจบการศึกษาด้านการขับร้องดนตรีตะวันตกแบบคลาสสิกได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้รับหลังจากเข้าสู่กระบวนการถ่ายโอนคันทันแบบดาวใจ ไพจิตรไว้ดังนี้

ดิฉันเติบโตมากับเพลงไทยลูกกรุง มีความประทับใจและชื่นชอบคุณดาวใจ ไพจิตรเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่เล็กร้องเพลงและจำเพลงได้มากมาย ต่อมาได้มีโอกาสเข้าร่วมฝึกร้องเพลงกับคุณดาวใจทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รู้ว่าเดิมที่ร้องอยู่นั้นไม่ใช่ มีอะไรที่ลึกซึ้งลงรายละเอียดมากกว่าสิ่งที่เรามองเห็น สิ่งที่เราได้ยิน ทั้งด้านการประพันธ์ทำนอง คำร้อง ความสามารถเฉพาะตัวของนักแต่งเพลงที่เก็บเรื่องราวมาถ่ายทอด จากประสบการณ์ จากสถานการณ์รอบตัว แล้วกลั่นกรองออกมาเป็นคำร้อง และทำนองแล้วจึงมาเป็นบทเพลง จึงเป็นหน้าที่ของผู้ขับร้องจะต้องถ่ายทอดทั้งหมดทั้งหมดออกมาให้ได้อย่างยอดเยี่ยม งดงาม ประณีตอย่างหาจับตัวได้ยาก นอกจากนี้เมื่อเข้าร่วมรับการอบรมฝึกหัดกับคุณดาวใจแล้วทำให้มีความเข้าใจการ

ใช้อวัยวะควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เห็นการทำงานว่าสัมพันธ์กันทั้งระบบ ใส่ใจมากยิ่งขึ้นเรื่องการหายใจว่าประโยชน์ไหนหายใจด้วยปาก หายใจด้วยจมูก เรียกได้ว่ามีสุนทรีย์ระตามจินตนาการและอรรถรส ดิฉันขอใช้คำว่าวาระบายเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนว่าเพลงของคุณดาวใจมีมิติหนักเบา คมชัดเปรียบเสมือนการวาดภาพนั่นเอง (ปาริชาติ จิตรศาลา, **สัมภาษณ์**, 16 พฤษภาคม 2555.)

นางสาวสกาใจ ไพจิตรผู้ขับร้องซึ่งผ่านการฝึกหัดการขับร้องถ่ายโอนต้นแบบดาวใจ ไพจิตร ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ที่ได้เกิดขึ้นหลังจากเข้าสู่กระบวนการถ่ายโอนต้นแบบดาวใจ ไพจิตรไว้ดังนี้

ความโดดเด่นของคุณดาวใจนั้นอยู่ที่น้ำเสียงใส เพราะดังกังวาน น่าฟังและเป็นเอกลักษณ์รวมถึงสำเนียงการร้องที่ชัดถ้อยชัดคำ อักษรภาษาไทยที่ชัดเจน เมื่อประกอบกับการถ่ายทอดอารมณ์ออกมาทางบทเพลงแล้วยังทำให้เพลงนั้น ๆ มีความไพเราะกินใจและสามารถสะกดใจผู้ฟังได้ทุกครั้ง หลังจากได้เข้าสู่กระบวนการถ่ายโอนต้นแบบแล้วได้ฝึกการใช้เสียงสูง รู้สึกว่าตัวเองต้องใช้พลังมาก ต้องออกเสียงคำร้องให้ชัดเจน รู้สึกได้เลยว่าจะร้องให้ชัดแบบคุณดาวใจนั้นยากมาก จะต้องเข้าใจทั้งคำร้องและอารมณ์จึงจะออกเสียงให้ได้ จากเดิมร้องไปโดยไม่มีหลักการ แต่ตอนนี้ต้องถ่ายทอดอารมณ์ออกมา จังหวะการหายใจใหม่ เรื่องเสียงควบกล้ำ ปั่นรูปปากอย่างไรจึงจะออกเสียงพยางค์จะได้อย่างที่ต้องการ มีการพัฒนามากขึ้นกว่าเดิม เมื่อเราหายใจได้ถูกจังหวะ เราก็จะไม่เหนื่อย เมื่อเราหมั่นฝึกฝนเราก็จะเข้าใจ แม่นมากยิ่งขึ้น เพลงก็จะไพเราะใกล้เคียงต้นแบบ ดิฉันยอมรับว่าก่อนหน้านี้ที่จะได้รับการฝึกฝนอย่างจริงจังกับคุณดาวใจและยังไม่ได้รับคู่มือการฝึกแบบฝึกหัด ดิฉันร้องคลาดเคลื่อนไปทั้งทำนองและความหมาย การเข้าร้องแต่ละประโยค ต้องเน้นอารมณ์ให้เกิดจุดเด่นตามลิตา ทำนองและความหมายของเนื้อเพลงให้กลมกลืน ยกตัวอย่างเช่น เห็นว่าเธอถูกรักควักใจแหลกกลาญ ตอนนี้รู้แล้วและจำได้เลยว่าต้องร้องประโยคต้นเพลงคำว่า เมตตาเธอ นั้นให้ร้องแบบเบา ๆ ก่อนชิงบ่น ๆ เสรี ๆ เมื่อมาถึงคำว่าควักนั้นค่อยเน้นเสียงให้รับทราบถึงความปวดร้าวที่ถูกหลอกหลวง ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สุดคือประโยคที่ร้องว่า ทำไมถึงทำกับฉันได้ นั้น ให้ร้องเปิดเสียงทำไม แล้วจึงเน้นค่อย ๆ กระแทกเสียง กับ ฉันได้ แล้วปิดด้วยลูกคอ เป็นการตะโกนบอกโลกให้รู้ด้วยเสียงดังกังวานพิเศษ (สกาใจ ไพจิตร, **สัมภาษณ์**, 16 พฤษภาคม 2555.)

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าต้นแบบและกระบวนการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงของ ดาวใจ ไพจิตร ที่สังเคราะห์ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อยอดถึงศิลปินนักร้องท่านอื่นๆ หรือนำไปใช้ในการสืบสานหรือสืบทอดทายาทของศิลปิน ดาวใจ ไพจิตร ได้เป็นอย่างดี

5.2 คู่มือการถ่ายโอนต้นแบบการขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร

จากการศึกษาและวิเคราะห์อัตลักษณ์ในการขับร้องเพลงไทยลูกกรุงของดาวใจ ไพจิตร โดยทำการศึกษาเพลงที่เป็นตัวแทนผลงานของศิลปินต้นแบบทั้งหมด 5 เพลง คือ 1) เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ 2) เพลงส่วนเกิน 3) เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม 4) เพลงอย่ามารักฉันเลย และ 5) เพลงน้ำตาครา ในแต่ละเพลงนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย 1) การออกเสียงร้อง 2) อักษรวิธี 3) การหายใจ 4) อวัยวะควบคุมการขับร้อง และ 5) กลวิธีและจังหวะ ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแต่ละเพลงได้ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบสำคัญของการขับร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ผู้วิจัยขออธิบายความหมายขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ก่อนจะได้ อธิบายเนื้อหาของบทเพลงเพื่อทำความเข้าใจในการฝึกหัดดังนี้

1. การออกเสียงร้อง หมายถึง การขับร้องเพลงอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเคร่งครัดในเรื่องบันไดเสียงตามความสูง/ต่ำของตัวโน้ตทุกคำ ต้องไม่มีการเพี้ยนสูงหรือเพี้ยนต่ำโดยเด็ดขาด การออกเสียงต้องมีความคงเส้นคงวา โดยเฉพาะเสียงที่มีลากเสียง รวมทั้งการแผดเสียงสูงและการหักเสียงลงต่ำ

2. อักษรวิธี หมายถึง การควบคุมคำทุกคำให้ออกเสียงถูกต้องตามอักษรวิธี โดยไม่มีข้อยกเว้น ทั้งการออกเสียงพยัญชนะแต่ละตัว คำควบกล้ำ สระ ตัวสะกด และการผันวรรณยุกต์

3. การหายใจ หมายถึง การจัดจังหวะการหายใจ ต้องให้สอดคล้องกับความหมายและอารมณ์ของเพลง โดยไม่แบ่งคำในลักษณะตัดความหมายของเนื้อเพลงเป็นคนละส่วนโดยเด็ดขาด รวมไปถึงการใช้อวัยวะในการควบคุมการหายใจ และการปล่อยลมหายใจ

4. อวัยวะควบคุมการขับร้อง หมายถึง อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง (ปาก ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน กระทบแก้ม และกล้ามเนื้อหน้าท้อง) อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม (ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว) และอวัยวะที่เกี่ยวกับการฟังเสียง (หู)

5. กลวิธีและจังหวะ หมายถึง การใช้กลวิธีพิเศษในการขับร้อง ประกอบด้วย การกระทบเสียง การป้อนคำ การกระแทก การแผ่วเสียง การใช้ลูกคอ การเอื้อนเสียง การร้องสามพยางค์ การดักจังหวะ การร้องจังหวะอิสระ และการกระตุกคำร้อง

แบบฝึกหัดที่ 1 เพลงอย่ามารักฉันเลย

การออกเสียงร้อง

สำหรับการออกเสียงร้องในเพลงอย่ามารักฉันเลยนั้น มีการออกเสียงที่ต้องใช้ความสามารถของการออกเสียงที่มีพลังและแม่นยำ เพราะเพลงนี้เป็นเพลงที่มีระดับเสียงที่กว้างมาก คือใช้ทั้งหมด 10 ระดับเสียง ตั้งแต่เสียงต่ำสุดคือ เสียง ลาต่ำ และเสียงสูงสุดคือ เสียง โดสูง ดังนั้น จึงต้องอาศัยการร้องเพลงที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

เสียงสูงสุดที่พบในเพลงนี้เป็นเสียงที่พบในวรรคที่ 1 และ 2 ของท่อน 1, 2 และ 3 ส่วนท่อนแยก (Hook) พบในวรรคที่ 1 และ 7 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ท่อน 1 วรรคที่ 1 “อย่ามารักฉันเลย” และ วรรคที่ 2 “ฉันยังไม่เคยรู้ได้”

ทั้ง 2 วรรค มีเสียงสูงสุดตรงกับคำว่า “ฉัน”

ท่อน 2 วรรคที่ 1 “อย่ามารักฉันเลย” และ วรรคที่ 2 “เห็นฉันน่าเซซหรือนี้”

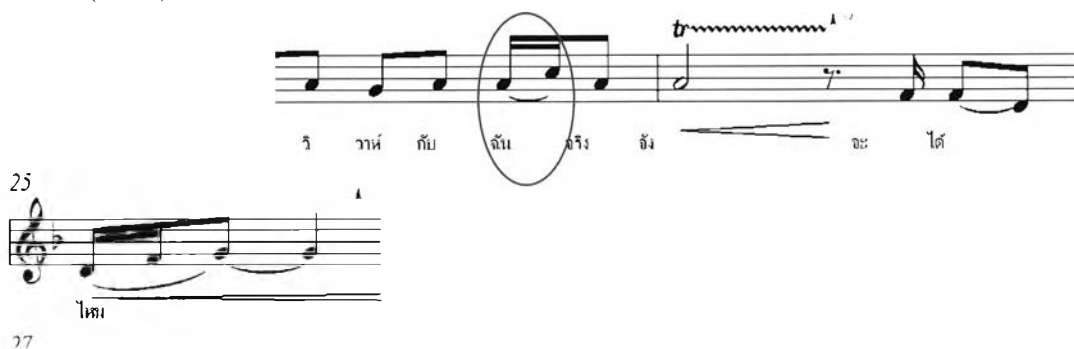
วรรคที่ 1 เสียงสูงสุดตรงกับคำว่า “ฉัน” ส่วนวรรคที่ 2 ตรงกับคำว่า “เห็น” และ “ฉัน”

ท่อนแยก (Hook) วรรคที่ 1 “อย่ามารักฉันเลย”

วรรคที่ 1 เสียงสูงสุดตรงกับคำว่า “ฉัน”

ท่อนแยก (Hook) วรรคที่ 7 “แต่ต้องวิวาห์กับฉันจริงจัง”

วรรคที่ 7 เสียงสูงสุดตรงกับคำว่า “ฉัน”

ท่อน 3 วรรคที่ 1 “อย่ามารักฉันเลย” และ วรรคที่ 2 “หวังจะเซบชมซิดใจใส่”

วรรคที่ 1 เสียงสูงสุดตรงกับคำว่า “ฉัน” ส่วนวรรคที่ 2 ตรงกับคำว่า “หวัง”

ทั้งหมดทุกท่อนเริ่มต้นด้วยการร้องเสียงสูง ทั้ง 4 ท่อนนี้มีเนื้อร้องเหมือนกัน คือ “อย่ามารักฉันเลย” โดยเสียงสูงสุดของวรรคที่ 1 ทั้งหมดทุกท่อน คือ คำว่า “ฉัน” วรรคที่ 7 ของท่อนแยก (Hook) ตรงกับคำว่า “ฉัน” เช่นกัน และวรรคที่ 2 ของท่อน 1 และ 2 ยังคงมีคำว่า “ฉัน” เป็นเสียงสูงสุดอยู่ สรุปได้ว่าทุกท่อนทุกวรรคล้วนมีเสียงสูงสุดตรงกับคำว่า “ฉัน” ยกเว้นท่อน 3 วรรคที่ 2 เพียงวรรคเดียวเพราะเนื้อร้องไม่มีคำว่า “ฉัน” ฉะนั้นเนื้อร้องที่เป็นจุดเด่น (Climax) ในเพลงนี้คือ “อย่ามารักฉันเลย” ซึ่งเป็นชื่อของเพลงนี้ด้วย

สำหรับในเพลงนี้พบเสียงต่ำที่สุด คือ เสียงลา ซึ่งพบในวรรคที่ 4 ของทุกท่อน และวรรคที่ 5 พบในท่อนแยก (Hook) และท่อน 3 ส่วนวรรคที่ 6 พบในท่อน 2 และท่อนแยก (Hook) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ท่อน 1 วรรคที่ 4 “ดูช่างวุ่นวาย”

วรรคนี้เสียงต่ำสุดเป็นทางเสียงของคำว่า “ช่าง”

ท่อน 2 วรรคที่ 4 “ไม่น่าใช่ดี” และวรรคที่ 6 “หรือเปรียบมาลีริมทาง”

11 เห็น ฉันทน์ ทเวี๋ เซบ หรือ ใ้ ฉานม รก ของ ผู้
 13 ซาบ ไ้ นำ ไ้ ตี รก ฉันทน์ แล้ ฉิ
 15 หรือ เปรียบ มา ลี ริม หาง
 17

วรรคที่ 4 เสียงต่ำสุดเป็นหางเสียงของคำว่า “นำ” ส่วนวรรคที่ 6 เสียงต่ำสุดตรงกับ คำว่า “เปรียบ” ซึ่งจะเห็นว่าเป็นการหักเสียงลง 6 ระดับเสียง จากคำว่า “หรือ” ถือว่าเป็นการร้อง ที่ยาก ผู้ร้องต้องมีความแม่นยำของเสียงเป็นอย่างดี

ท่อนแยก (Hook) วรรคที่ 4 “อย่ารักเล่นซ่อนเร้นอำพราง” วรรคที่ 5 “รักฉันต้องจริงใจ”
 และวรรคที่ 6 “แล้วฉันจะให้ทุกอย่าง”

2 19
 21
 23
 ฉันทน์ ขอ ลัก ปะ ฉันทน์ อย่าน รก เล่น ซ่อน เร้น ฉ่า
 พราง รก ฉันทน์ ต้อง จริง ใจ แล้ ฉันทน์ จะ ให้ ทุก
 อย่าง แต่ ต้อง วิ าทห์ กับ ฉันทน์ จริง จัง จะ ได้

วรรคที่ 4 เสียงต่ำสุดตรงกับคำว่า “อย่า” และหางเสียงของคำว่า “เล่น” ส่วนวรรคที่ 5 เสียงต่ำสุดเป็นหางเสียงของคำว่า “ต้อง” ซึ่งจะเห็นว่าเป็นการกระทบเสียงลง 6 ระดับเสียง ถือว่า เป็นการร้องที่ยาก ส่วนวรรคที่ 6 เสียงต่ำสุดตรงกับคำว่า “จะ” ซึ่งเป็นการหักเสียงลง 6 ระดับ

เสียง จากคำว่า “ฉัน” และตรงกับคำว่า “อย่าง” ในท่อนแยกนี้ผู้ร้องต้องมีความแม่นยำของเสียง เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการหักเสียงลงต่ำ

ท่อน 3 วรรคที่ 4 “กลัวน้ำตาตกใน” และวรรคที่ 5 “ฉันรักคุณไม่ได้”

29
ลา กลัว น้ำตา ตก ใน ฉัน รัก คุณ ไม่ ได้

31
อย่า มา รัก ฉัน เลย

33

วรรคที่ 4 เสียงต่ำสุดตรงกับคำว่า “ตก” ส่วนวรรคที่ 5 เสียงต่ำสุดเป็นหางเสียงของคำว่า “ได้”

จะเห็นได้ว่า เสียงต่ำสุดพบมากที่สุด ในท่อนแยก (Hook) ซึ่งเป็นท่อนที่มีเนื้อเพลง แสดงอารมณ์แบบการบอกกล่าวในลักษณะเชิงประชดประชัน กระแนะกระเหน

ส่วนการออกเสียงให้สม่ำเสมอ คงเส้นคงวา และการแผดเสียงสูงต่ำนั้นไม่เด่นชัดใน เพลง เพราะถึงแม้ว่าระดับเสียงในเพลงนี้แม้จะมีระดับเสียงกว้าง แต่โดยรวมแล้วเพลงนี้มีทำนอง เรียบๆ เสียงไม่กระโดดหรือแผดเสียง เนื่องจากอารมณ์ของเพลงนี้ ไม่ใช่เพลงหวาน ไม่ใช่เพลงเศร้า แต่ก็ไม่ใช่สนุกสนานนัก เป็นเพลงสนุกๆเรริงกึ่งประชดประชัน กระแนะกระเหน ไร้เดียงสาแสดง ให้เห็นภาพของการจ้อเลาะ จึงไม่เน้นเรื่องการแผดเสียงสูงต่ำ

ดังนั้น จึงสามารถสรุปเอกลักษณ์ของการออกเสียงในเพลงนี้ได้ว่า การออกเสียงของ เพลงนี้ มีลักษณะสำคัญคือ การออกเสียงสูงต่ำให้ตรงกับระดับเสียง โดยผู้ฟังจะต้องหมั่นแก้ไข เสียงเพี้ยนด้วยการฝึกขับร้องกับเครื่องดนตรีจนกระทั่งระดับเสียงคงที่ อีกทั้งจะต้องฝึกการหักฟัง เสียงแยกแยะความแตกต่างของระดับเสียงที่เพี้ยนจากระดับเสียงปกติได้ ในการฝึกหัดผู้ขับร้อง จะต้องเตรียมระดับเสียงร้องเมื่อมาถึงโน้ตสำคัญ โดยฝึกย้ำในจุดสำคัญดังที่ได้แสดงไว้

อักขรวิธี

อักขรวิธีที่ปรากฏในเพลงอย่างรักฉันเลยนั้น มีลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น การออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจน การผันเสียงที่ร้องให้ตรงตามเสียงของวรรณยุกต์ รวมทั้งการออกเสียงตัวสะกดและสระให้ชัดเจน ซึ่งการร้องเพลงที่คตินั้น ผู้ร้องจะต้องคำนึงถึงความสำคัญของการออกเสียงในแต่ละคำให้ถูกต้องและชัดเจนตามหลักของภาษาไทย

สำหรับเพลงนี้มีการเน้นการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ เช่น คำว่า “รัก” “ฉัน” “เชยชม” “ซ่อนเร้น” “ประเด็น” “อำพราง” เป็นต้น ในการออกเสียงพยัญชนะ ร, ล, ซ, ช, ฉ และคำควบกล้ำนั้นจะต้องออกให้ถูกต้องและชัดเจน ในที่นี้จะแสดงตัวอย่างเฉพาะวรรคที่มีคำที่เน้นเป็นพิเศษ ดังนี้

ตัวอย่าง คำที่เน้นการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ

The image shows a musical score snippet in G major (one sharp) and 4/4 time. The lyrics are: "อย่า มา รัก ฉัน เลย ถ้า คิด จะ เชย ชม" (line 17-18), "ซ่อน เร้น ขอ สัก ประ เด็น อย่า รัก เด่น ซ่อน เร้น อ่า" (line 19-20), and "พราง รัก ฉัน ต้อง จงใจ แล้ว ฉัน จะ ให้ ทุก" (line 21-22). The characters 'รัก', 'ฉัน', 'เลย', 'เด่น', 'ซ่อน', 'เร้น', 'ฉัน', and 'รัก' are circled in the original image to indicate emphasis on these specific consonants and consonant clusters.

จะเห็นได้ว่า วรรคนี้มีพยัญชนะที่ต้องระมัดระวังเรื่องการออกเสียงเป็นพิเศษ มี 7 พยัญชนะ ดังนี้ คือ เสียง ร และ ล หากไม่ระมัดระวัง อาจะออกเป็นเสียงสลับกัน คือ บางครั้งออกเสียง ร แต่ไม่กระดกลิ้น หรือบางครั้งออกเสียง ล แต่กระดกลิ้น โดยเฉพาะวรรคนี้มี ร และ ล อยู่ใกล้กันและสลับกันไปมา จึงต้องระมัดระวังการออกเสียงสลับกัน รวมถึงต้องระวังเรื่องการออกเสียงสระและตัวสะกดด้วย เช่น คำว่า “รัก” ทั้งพยัญชนะ สระ และตัวสะกด เป็นเสียงที่ต้องระมัดระวังเรื่องของการออกเสียง เพราะพยัญชนะ ร จะต้องให้ลิ้นกระดก ส่วนสระ อะ + ตัวสะกด

ก รวมเป็นเสียง อัก ซึ่งเป็นเสียงสั้น ดังนั้นต้องออกเสียงสั้นๆ หากออกเสียงยาวจะกลายเป็นสระ อา เสียงของคำจะออกมาเป็นคำว่า “ราก”

นอกจากนี้ยังมีเสียง ช หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ซ , เสียง ซ หากไม่ระมัดระวัง อาจะออกเป็นเสียง ส รวมทั้งมีคำควบกล้ำ คำว่า “ประเด็น” และ “อำพราง” แสดงให้เห็นว่าทั้งวรรณคดีมีพยัญชนะเหล่านี้เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นจึงถือได้ว่า วรรณคดีเป็นวรรณคดีที่ผู้ร้องสามารถแสดงทักษะในการร้องเพลงให้ถูกอักขระ

สำหรับการผันวรรณยุกต์ในคำร้องก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการร้องเพลง ทำนองที่ถูกกำหนดนั้นทำให้การผันวรรณยุกต์นั้นไม่ตรงกับเสียงของคำอ่าน ผู้ขับร้องจึงใช้การกระทบ และการเอื้อน เพื่อให้เสียงนั้นออกมาตรงกับเสียงวรรณยุกต์ แต่ในทางกลับกันหากเสียงกระทบนั้นไม่สามารถออกเสียงได้ตามเสียงวรรณยุกต์ ต้องมีการใช้คำที่ผันเสียงตามวรรณยุกต์นั้นก่อนเสียงกระทบ หรือก่อนหางเสียง จึงสามารถแบ่งลักษณะการผันวรรณยุกต์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก และกลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก

กลุ่มที่ 1 ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก (หางเสียง) คำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความกลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ ไม่เกิดการกระโดดของเสียงสูงๆต่ำๆ จึงทำให้เกิดการกระทบเสียงดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม
1	เร็น	ตรี	เรน + ฮึ	สามัญ + ตรี
2	แล้ว	ตรี	แลว + ฮึ	สามัญ + ตรี
3	รู้	ตรี	รู + ฮึ	สามัญ + ตรี
4	ซิด	ตรี	ซิ + ฮิด	ตรี + ตรี
5	รัก	ตรี	ระ + ฮัก	ตรี + ตรี

จะเห็นได้ว่า คำทั้งหมดนี้ มีการใช้เสียงเอื้อนหรือหางเสียงมาช่วยในการผันวรรณยุกต์ให้ตรงเสียง เพราะหากไม่ลงด้วยหางเสียงจะออกเสียงผิดวรรณยุกต์ คือ จากเสียงหลักที่เป็นเสียง

วรรณยุกต์ตรีแต่กลับออกเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญดังตาราง สำหรับการผันเสียงตามวรรณยุกต์ในลักษณะนี้พบเฉพาะการกระทบเสียงขึ้นของคำที่มีเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีเท่านั้น คำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง)

กลุ่มที่ 2 ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก (เสียงหน้าผันตรงวรรณยุกต์ แต่หางเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์) สำหรับกลุ่มนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้หางเสียงเข้ามาช่วย เพราะหากร้องคำตามเสียงโน้ตหลักแล้ว เสียงที่ปรากฏจะกลายเป็นเสียงวรรณยุกต์อื่น ซึ่งบางคำอาจจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	หรือ	จัตวา	หรือ + ฮี	จัตวา + ตรี	รื่อ
2	ฉันทัน	จัตวา	ฉันทัน + ฮี	จัตวา + ตรี	ชัน
3	เห็น	จัตวา	เห็น + ฮี	จัตวา + ตรี	เฮ้น
4	ขอ	จัตวา	ขอ + ฮี	จัตวา + ตรี	ค้อ
คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
5	หวัง	จัตวา	หวัง + ฮี	จัตวา + ตรี	วัง
6	สาย	จัตวา	สาย + ฮี	จัตวา + ตรี	ซ่าย
7	ของ	จัตวา	ของ + ฮี	จัตวา + ตรี	ค็อง
8	สม	จัตวา	สม + ฮี	จัตวา + ตรี	ซ่ม
9	ริม	สามัญ	ริม + ฮี	สามัญ + ตรี	รื้ม
10	มอง	สามัญ	มอ + อ็อง	สามัญ + ตรี	ม็อง

สรุปว่า คำต่างๆเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องผันวรรณยุกต์ตรงโน้ตหลักไม่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ของคำต้นแบบ เพราะหากออกเสียงคำต้นแบบให้ตรงกับโน้ตหลักโดยที่ไม่มีการกระทบจะทำให้คำนั้นออกเสียงผิดวรรณยุกต์ และจะทำให้คำนั้นผิดความหมาย ดังตัวอย่างเช่น

คำว่า “หรือ” (ร - พ) ออกเสียงเป็น หรือ + ฮี

สรุปว่า การออกเสียงคำว่า “หรือ” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์จัตวา มีการออกเสียงผสม คำว่า หรือ + ฮี ซึ่งตรงกับเสียง จัตวา + ตรี แสดงว่า วรคนีมีการผันเสียงไม่ตามวรรณยุกต์เมื่อออกตรงกับโน้ตหลัก เพราะหากออกเสียงตามโน้ตหลักแล้ว คำว่า “หรือ” จะออกเสียง “รื่อ” ซึ่งผิดความหมาย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องไม่ผันเสียงตามวรรณยุกต์เพื่อคงเสียงให้ใกล้เคียงมากที่สุด จึงมีการออกทางเสียงไม่ผันตามวรรณยุกต์แต่ให้ตรงกับเสียงของโน้ตหลัก เพื่อให้เหมาะสมกับระดับเสียง และให้เกิดความไพเราะจากการกระทบทางเสียง

กระทบเสียงลง

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	ช่าง	โท	ช่าง + อื้อ	โท + เอก	ฉ่าง
2	ได้	โท	ด้า + อ้าย	โท + เอก	ด้าย
3	น่า	โท	น่า + อ่า	โท + เอก	หน้า
4	เล่น	โท	เล่น + อื้อ	โท + เอก	เล่น
5	ต้อง	โท	ต้อง + อื้อ	โท + เอก	ต้อง
6	ก็	โท	ก้อ + อ้อ	โท + เอก	ก่อ
7	วุ่น	โท	วุ่น + อื้อ	โท + เอก	หวุ่น
8	ถ้า	โท	ถ้า + อ่า	โท + เอก	ถ่า

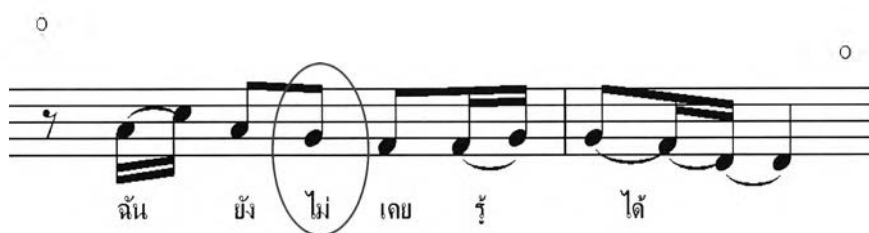
สรุปได้ว่า คำทั้งหมดในตารางข้างต้นนี้ เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์โท แต่เมื่อออกเสียงเป็นการขับร้องตามทำนองเพลง พบว่ามีการผสมเสียงกระทบเป็นเสียงวรรณยุกต์ โท + เอก ซึ่งเสียงแรกนั้นส่วนใหญ่ผันเสียงถูกต้องแล้ว แต่ไม่ตรงกับระดับเสียงของโน้ตหลัก เป็นเพียงเสียงผ่านเพื่อกระทบเสียงลง หากจะออกเสียงคำให้ตรงกับเสียงหลักจะพบว่าเสียงที่ออกมานั้นจะไม่ผันตามวรรณยุกต์ บางคำอาจจะไม่มีความหมายหรือบางคำความหมายเปลี่ยนไปตามตารางข้างต้นใน

ช่องสุดท้าย ดังนั้นจึงต้องมีการกระทบเสียงโดยใช้คำอื่นๆมาช่วย สังเกตได้ว่า คำเหล่านี้ล้วนมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงเอก ทั้งนี้เนื่องจากเสียงโน้ตที่ปรากฏเป็นเสียงที่ต่ำลง (กระทบลง) เสียงหลังจึงเป็นเสียงต่ำกว่า เสียงเอกก็เป็นเสียงที่ต่ำกว่าเสียงโทเช่นกัน

แต่สำหรับเพลงนี้มีคำที่มีความจำเป็นต้องออกเสียงไม่ตรงกับวรรณยุกต์ต่างๆ ที่ไม่มีการกระทบเสียง ทั้งนี้เนื่องจากทำนองเพลงในคำนั้นๆ ไม่เหมาะสำหรับการกระทบเสียง ดังนั้นเมื่อออกเสียงตามระดับเสียงตรงๆ คำเหล่านี้จึงยกเว้นการผันเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งพบทั้งหมด 4 คำ คือ คำว่า “ฉันทน์” “ไม้” “ของ” และ “ช่อน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เนื่องจากโน้ตนี้เป็นการไล่เสียงขึ้นแบบตรงเสียงทุกเสียง ดังนั้น คำว่า “ฉันทน์” (เสียงจัตวา) ซึ่งตรงกับเสียง โด เมื่อออกเสียงตามระดับเสียงแล้ว จะเป็นคำว่า “ฉันทน์” (เสียงตรี) เพราะเป็นเสียงสูง

เนื่องจากโน้ตนี้เป็นการไล่เสียงลงแบบตรงเสียงทุกเสียงตั้งแต่คำว่า “ยังไม่เคย” ดังนั้น คำว่า “ไม้” (เสียงโท) ซึ่งตรงกับเสียง ซอล เมื่อออกเสียงตามระดับเสียงแล้ว จะเป็นคำว่า “ไม้” (เสียงสามัญ) เพราะเป็นเสียงต่ำ

3

ฉัน ยัง ไม่ เคย รู้ ได้ ใน สาย ตา ของ

5

คุณ คุณ ช่าง วัน ว่าง รัก ฉัน หรือ

7

เนื่องจากโน้ตนี้เป็นการไล่เสียงลงแบบตรงเสียงตั้งแต่คำว่า “สายตาของคุณ” ดังนั้น คำว่า “ของ” (เสียงจัตวา) ซึ่งตรงกับเสียง เร เมื่อออกเสียงตามระดับเสียงแล้ว จะเป็นคำว่า “คง” (เสียงสามัญ) เพราะเสียงคำหลังนั้นต่ำกว่าเสียง เร คำว่า “ของ” จึงต้องออกเสียงวรรณยุกต์สูงกว่าหรือเท่ากับคำด้านหลัง

2

19

เล่น ขอ สัก ประ เด็น อย่า รัก เล่น ซ่อน เร้น อ่า

21

เนื่องจากโน้ตนี้มีการกระทบเสียงคำว่า “เล่น” กับ “เร้น” แล้ว ดังนั้น คำว่า “ซ่อน” (เสียงโท) จึงออกเสียงตรงๆ ซึ่งตรงกับเสียง เร เมื่อออกเสียงตามระดับเสียงแล้ว จะเป็นคำว่า “ซ่อน” (เสียงสามัญ) เพราะเสียงคำหลังนั้นสูงกว่าเสียงเร คำว่า “ซ่อน” จึงต้องออกเสียงวรรณยุกต์ต่ำกว่า

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อักษรวิธี เกี่ยวกับการร้องเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ 2) การผันวรรณยุกต์ ซึ่งลักษณะการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการคำนึงองค์ประกอบเหล่านี้ ทำให้เพลงนั้นมีความชัดเจนในเรื่องของการออกเสียงเนื้อร้องได้อย่างถูกต้องตามอักษรวิธี ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในการร้องแบบของดาวใจ ไพจิตร

การหายใจ

เพลงอย่ามารักฉันเลย ศิลปินดาวใจ ไพจิตร มีการจัดจังหวะการหายใจไว้ดังนี้

ท่อน 1 วรรค 1 (หายใจเต็มปอด) อย่ามารักฉันเลย (หายใจ)

วรรค 2 ฉันยังไม่เคยรู้ได้ (หายใจ)

วรรค 3 ในสายตาของคุณ (หายใจ)

วรรค 4 ดูช่างวุ่นวาย (ขโมยลมหายใจ)

วรรค 5 รักฉันหรือไร (ขโมยลมหายใจ)

วรรค 6 มองได้มองดี

ท่อน 2 วรรค 1 (หายใจเต็มปอด) อย่ามารักฉันเลย (หายใจ)

วรรค 2 เห็นฉันน่าเซซหรือนี้ (หายใจ)

วรรค 3 ความรักของผู้ชาย (หายใจ)

วรรค 4 ไม่น่าไยดี (หายใจ)

วรรค 5 รักฉันแล้วสิ (หายใจ)

วรรค 6 หรือเปรียบมาสิริมทาง

ท่อนแยก (Hook)วรรค 1 (หายใจเต็มปอด) อย่ามารักฉันเลย

วรรค 2 ถ้าคิดจะเซซขมเล่น (หายใจ)

วรรค 3 ขอซักประเด็น

วรรค 4 อย่ารักเล่นซ่อนเร้นอำพราง (หายใจ)

วรรค 5 รักฉันต้องจริงใจ (หายใจ)

วรรค 6 แล้วฉันจะให้ทุกอย่าง

วรรค 7 แต่ต้องวิวาห์กับฉันจริงจัง (หายใจ)

วรรค 8 จะได้ไหม

ท่อน 3 วรรค 1 (หายใจ) อย่ามารักฉันเลย (หายใจ)

วรรค 2 หวังจะเซซขมชนิดโก๊ (หายใจ)

วรรค 3 พอสนใจก็ลา (หายใจ)

วรรค 4 กลัวน้ำตาใน (หายใจ)

วรรค 5 ฉันรักคุณไม่ได้ (หายใจ)

วรรค 6 อย่ามารักฉันเลย

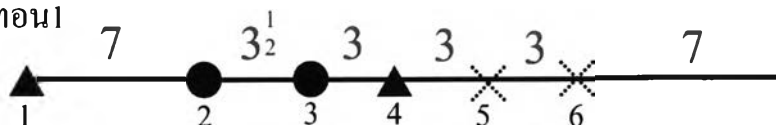
ท่อนจบ วรรค 1 (หายใจ) อย่ามารักฉันเลย (หายใจ)

วรรค 2 อย่ามารักฉันเลย

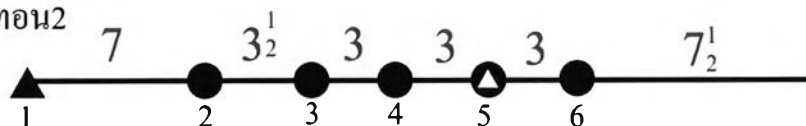
สามารถเขียนภาพแสดงการจัดจังหวะหายใจและลักษณะการหายใจ ได้ดังนี้

เพลง อ๋ยามารักฉันเลย

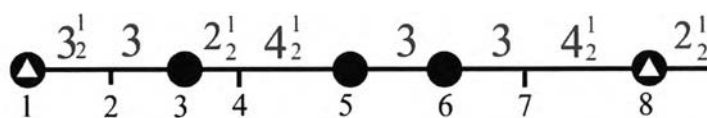
ท่อน1

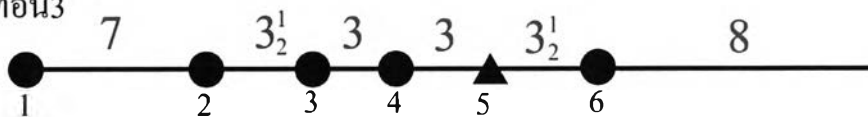
ท่อน2

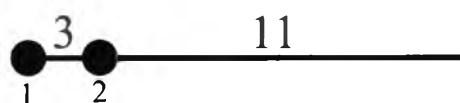
ท่อนแยก (HOOK)

ท่อน3

ลงจบ

ภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการบันทึกโน้ต

หมายถึง

การหายใจด้วยปาก

หมายถึง

การหายใจด้วยจมูก

	หมายถึง	การหายใจด้วยปากและจมูก
X	หมายถึง	การขโมยลมหายใจ (หายใจอย่างรวดเร็ว)
ตัวเลขด้านบน	หมายถึง	จำนวนจังหวะ
ตัวเลขด้านล่าง	หมายถึง	วรรค

สรุปว่า ทุกท่อนของเพลงนี้มีการร้องเพลงแบบร้องลมเดียว เนื่องจากแต่ละวรรคเนื้อร้องน้อย เพราะเป็นเนื้อเต็ม มีจังหวะสั้นๆ เพราะจังหวะค่อนข้างเร็ว ดังนั้น แต่ละวรรคจึงสามารถร้องลมเดียวได้ นอกจากการร้องลมเดียวเป็นวรรคแล้ว ยังมีการร้องลมเดียวแบบมากกว่า 1 วรรคอีกด้วย ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้พบในท่อนแยก คือ มีการร้องลมเดียวแบบรวมสองวรรคเข้าด้วยกัน หรือการร้องโดยที่ไม่มีการหายใจระหว่างวรรค ได้แก่ วรรคที่ 1 รวมกับวรรคที่ 2, วรรคที่ 3 รวมกับวรรคที่ 4 และ วรรคที่ 6 รวมกับวรรคที่ 7 เพราะฉะนั้นในเพลงนี้จึงต้องมีการเก็บลมหายใจก่อนจะร้องแต่ละวรรค จึงพบการหายใจบ่อยมาก

การหายใจมีทั้งการขโมยลมหายใจ และการหายใจเต็มที่ด้วยปาก และจมูก ซึ่งพบการขโมยลมหายใจเพียง 2 จุด คือ ท่อน 1 ก่อนขึ้นวรรคที่ 5 และ 6 เนื่องจากมีเวลาสั้นๆ เพราะคำสุดท้ายเป็นสระเสียงยาว จึงต้องลากเสียงไปชิดกับวรรคถัดไป จึงมีเวลาหายใจน้อยมาก ส่วนวรรคอื่นๆ เป็นการหายใจก่อนร้อง ซึ่งบางวรรคก็ใช้จมูก โดยเฉพาะก่อนวรรคแรกของแต่ละท่อน เนื่องจากมีเวลาเก็บลมหายใจเยอะ ส่วนในระหว่างเพลงส่วนใหญ่จะหายใจด้วยปาก เพราะระหว่างวรรคที่ต้องร้องต่อกัน มีเวลาหายใจไม่มากนัก จึงต้องดึงลมหายใจเข้าหลังร้องคำสุดท้ายซึ่งในขณะนั้นกำลังอ้าปากพอดี ยกเว้นคำสุดท้ายออกเสียงในลักษณะปิดปากหรืออุดปาก เมื่อจบวรรคต้องใช้จมูกหายใจ เช่น คำว่า “คุณ” คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 เป็นลักษณะห่อริมฝีปาก ดังนั้นหลังร้องวรรคที่ 3 จบจึงต้องหายใจด้วยจมูก

ดังนั้น จากภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ สามารถสรุปได้ว่า วรรคที่มีจังหวะของการร้องยาวที่สุด คือ วรรคที่ 2 ของท่อนจบ ซึ่งเป็นการร้องแบบลมเดียว คือ คำว่า “อย่ามารักฉันเลย” มีความยาว 11 จังหวะ เพราะเป็นวรรคสุดท้ายของเพลงจึงสามารถลากยาวได้

สำหรับการแผ่วลมหายใจและปล่อยลมหายใจนั้น ไม่ค่อยโดดเด่นมากนัก เพราะโดยรวมแล้วเพลงนี้มีทำนองเรียบๆ เสียงไม่กระโดดหรือแผดเสียง เนื่องจากอารมณ์ของเสียงนี้

ไม่ใช่เพลงหวาน ไม่ใช่เพลงเศร้า แต่ก็ไม่ใช่สนุกสนานมากนัก เป็นอารมณ์เพลงลักษณะประชดประชัน กระแนะกระแหน ไร้เดียงสาออกแนวฉ้อฉลนิดๆ จึงไม่เน้นเรื่องการแผ่วลมหายใจและปล่อยลมหายใจ แต่หากจะกล่าวถึงวรรคที่ปล่อยลมหายใจหรือนั้นเสียงให้เข้มข้นนั้น คงมีเพียงวรรคที่มีเนื้อร้องว่า “อย่ามารักฉันเลย” เพื่อเป็นการเน้นความรู้สึกประชดประชัน ส่วนวรรคที่มีการแผ่วลมหายใจเพื่อให้เสียงเบาลงนั้น คงมีเพียงวรรคที่ร้องว่า “จะได้ไหม” (วรรคที่ 8 ของท่อนแยก) เพราะอารมณ์ของวรรคนี้มีลักษณะเชิงออกอ้อน ฉ้อฉลเล็กน้อย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การหายใจ สำหรับการร้องเพลงอย่ามารักฉันเลยที่เป็นเอกลักษณ์ตามวิธีการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การจัดจังหวะลมหายใจ 2) ลักษณะหรือวิธีการหายใจ 3) การร้องลมเดียว ส่วนการแผ่วลมหายใจ และการปล่อยลมหายใจไม่โดดเด่นมากนัก

อวัยวะควบคุม

ในการร้องเพลงอย่ามารักฉันเลยของดาวใจ ไพจิตรนี้ มีการใช้อวัยวะควบคุมทั้งอวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง ได้แก่ ปาก ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน กระพุ้งแก้ม และกล้ามเนื้อหน้าท้อง อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อมคือ ทาทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้าหัว และอวัยวะสำคัญที่สุดคือ หู ซึ่งเป็นอวัยวะที่เกี่ยวกับการฟัง

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง มีส่วนสำคัญมากสำหรับการออกเสียงร้องเพลง เพราะทำให้การร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตรนั้นมีการออกเสียงได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าทำนองของเพลงจะมีเสียงสูงหรือต่ำมาก โดยลักษณะเด่นของการใช้อวัยวะควบคุมเสียงของดาวใจ คือ การใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน การออกเสียงโดยเฉพาะวรรคที่มีทำนองสูงมาก ก่อนการออกเสียงจะต้องใช้ทั้งปากและจมูกลงในการสูดลมหายใจเข้าเพื่อเก็บลมหายใจได้อย่างเต็มที่ จากนั้นจึงมีการออกเสียงมาจากกล้ามเนื้อท้อง ผ่านกระบังลม หลอดลม เส้นเสียงที่ลำคอซึ่งจะต้องมีการเปิดลำคอเพื่อให้เสียงมีความกังวาน จากนั้นผ่านกระพุ้งแก้ม ขากรไร ลิ้น ฟัน ริมฝีปาก จนเปล่งเป็นเสียงออกมาทางปาก ซึ่งปากนั้นจะมีรูปปากต่างๆกันไปตามเนื้อร้อง เพื่อให้ถูกต้องในเรื่องของการออกเสียงพยัญชนะตามหลักภาษาไทย ซึ่งอวัยวะทั้งหมดมีการทำงานแบบสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น คำว่า “ในสายตาของคุณดูช่างวุ่นวาย” ถือได้ว่าเป็นวรรคที่ยากต่อการออกเสียงให้ถูกต้อง และต้องใช้ใช้อวัยวะต่างๆที่ควบคุมการออกเสียงให้สัมพันธ์กัน โดยเฉพาะรูปปากของพยัญชนะและสระเสียงต่างๆนั้น ต้องทำให้ตรงกับเสียงที่ออกมา เพราะคำว่า “ในสายตาของคุณดูช่างวุ่นวาย” ในวรรคนี้มีการใช้รูปปากหลากหลาย ทั้งอ้าปากแบบแยกมุมปาก คำว่า “ใน” การอ้าปากขึ้น คำว่า “สายตา” แล้วต่อด้วยการห่อริมฝีปาก คำว่า “ของคุณดู” แล้วสลับด้วยการอ้าปากแบบแยกมุมปากต่อด้วยห่อ

ริมฝีปากแล้วกลับมาอ้าปากแบบแยกมุมปากอีกครั้ง คือคำว่า “ช่างวุ่นวาย” เมื่อร้องทั้งวรรคแล้วจะเห็นว่ารูปปากนั้นมีทั้งแบบที่เป็นลักษณะเดียวกันอยู่ติดกัน และมีทั้งการสลับกันไปมา ดังนั้นอวัยวะต่างๆที่เกี่ยวข้องกับรูปปากจึงต้องทำงานอย่างสัมพันธ์กัน

+

ภาพที่ 11 รูปปากคำว่า “ใน”

ภาพที่ 12 รูปปากคำว่า “สายตา”

+

ภาพที่ 13 รูปปากคำว่า “ของ”

ภาพที่ 14 รูปปากคำว่า “คุณ และ คุณ”

+

ภาพที่ 15 รูปปากคำว่า “ช่าง”

ภาพที่ 16 รูปปากคำว่า “วุ่น”

ภาพที่ 17 รูปปากคำว่า “วาย”

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม หมายถึง อวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการออกเสียง สำหรับการยืนร้องเพลงอย่างมารักฉันเลยของดาวใจ ไพจิตร นี้ มีลักษณะการยืนที่มั่นคง คือ ขาทั้ง 2 ข้าง ออกพอประมาณ (เท่าความกว้างของช่วงไหล่) ยึดลำตัวตรง ออกผายไหล่ผึ่ง หน้าตรง ไม่ก้มหน้า ส่วนแขนข้างที่จับไมค์กางออกพอประมาณอยู่ระดับอกหรือให้ไมค์ให้อยู่ระดับที่พอดี ไม่ไกลหรือใกล้ปากมากจนเกินไป ส่วนแขนอีกข้างหนึ่งปล่อยลงตรงแบบสบายๆ ไม่เกร็ง หรือในบางช่วงอาจจะยกมาอยู่ตรงหน้าท้องในระดับเอวก็ได้ แต่เนื่องจากเป็นเพลงจังหวะเร็ว ในบางครั้งจึงมีการเคลื่อนไหว คือ การเดิน การเต้น ขยับหรือโยกตัวบ้าง โดยเฉพาะช่วงดนตรีโซโล (Solo) เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ฟังมีอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามบทเพลงหรือเนื้อเพลงที่กำลังร้อง

ภาพที่ 18 ขณะร้องเพลงอย่างมารักฉันเลย วรรค “แต่ต้องวิวาห์กับฉันจริงจิง จะได้ไหม”

ภาพที่ 19 การยืนร้องเพลง

ภาพที่ 20 การจับไมค์

สำหรับอวัยวะที่สำคัญที่สุดของการร้องเพลงคือ หู เพราะหูมีหน้าที่ในการประเมินคุณภาพของการออกเสียง แล้วปรับเสียงให้เป็นที่ต้องการ หากผู้ร้องไม่มีการใช้หูในการควบคุมการร้องเพลง สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ การร้องเพลงเพี้ยน สำหรับการร้องเพลงอย่างมาร์กฉันเลยของ ดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการใช้หูเพื่อควบคุมการออกเสียงตลอด จึงทำให้เสียงที่ออกมานั้นมีความแม่นยำ ตรงเสียง ชัดเจน ไม่ผิดเพี้ยน แม้ว่าทำนองของเพลงจะมีระดับเสียงที่ยากก็ตาม

กลวิธีและจังหวะ

กลวิธีและจังหวะถือเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการร้องเพลง สำหรับเพลงอย่างมาร์กฉันเลยในแบบการร้องของดาวใจ ไพจิตร มีกลวิธีต่างๆ ดังนี้

การกระทบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ กระทบขึ้น และ กระทบลง สามารถแสดงระยะห่างของเสียงกระทบได้ดังนี้

กระทบเสียงขึ้น		กระทบเสียงลง		
2 เสียง	3 เสียง	2 เสียง	3 เสียง	6 เสียง
สู้	ฉั้น (7 ครั้ง)	วุ่น	ช่าง	ต้อง
สาย	หรือ	ถ้า	ได้ (2 ครั้ง)	
มอง	เห็น	ต้อง	น่า	
หรือ	ริม		เล่น (2 ครั้ง)	
ของ	ขอ		ก็	
ซิด	เร้น			
สม	แล้ว			
รัก (2 ครั้ง)	หวัง			
ฉั้น				
10	14	3	7	1

สรุปได้ว่า การกระทบเสียงขึ้นแบบห่างกัน 3 เสียง พบมากที่สุด และการกระทบเสียงลงห่างกัน 3 เสียง พบมากที่สุด

นอกจากระดับเสียงที่กระทบแล้ว ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการกระทบ คือ เสียงของคำที่นำมาเป็นเสียงกระทบ หรือหางเสียง จากการศึกษา พบว่า เสียงที่นำมาใช้ในการ

กระทบในเพลงอย่ามารักฉันเลยมีดังนี้ คือ อ่า อ้าย อัด อื้อ ฮี อ็อง อัก สามารถแบ่งความสัมพันธ์ระหว่าง เสียงสระ เสียงกระทบ และคำตันแบบ ได้ดังนี้

เสียงสระ	เสียงกระทบ	คำตัน
อา	อ่า	น่า , ถ้า
	อ้าย	ไค้
อิ	อัด	ชิต
อี	ฮี้	หรือ, ฉั้น, เห็น, ขอ, หวัง, สาย, ของ, สม, रिम, เร้น, แล้ว, รั้
อื้อ	อื้อ	ช่าง, เล่น, ต้อง, วุ่น
ออ	อ็อง	มอง
อัว	อัก	รัก

จากตารางสามารถกล่าวได้ว่า เสียงสระที่นิยมนำมาเป็นเสียงกระทบมากที่สุด คือ สระ อี คือ เสียงฮี้ ใช้เป็นหางเสียงของกลุ่มกระทบเสียงขึ้น ส่วนรองลงมา คือ สระอื้อ คือ เสียงอื้อ ใช้เป็นหางเสียงของกลุ่มกระทบเสียงลง เนื่องจากเพลงนี้จังหวะค่อนข้างเร็ว คำที่กระทบเป็นเพลงคำเสียงสั้นๆ จึงนิยมใช้สระเสียงสั้น ส่วนสระอื่นๆ มาจากคำตันแบบ ซึ่งไม่สามารถออกเป็นสระอี และสระอื้อ ได้

การปั้นคำ หมายถึง การร้องในลักษณะแบบหักคำลงมาแล้วซ่อนเสียงขึ้นไป และวนกลับไปแล้วซ่อนกลับมา ซึ่งเป็นทักษะพิเศษส่วนตัวในการร้องเพื่อความแนบเนียนและกลมกลืน ถ้าฟังโดยผิวเผินแล้วจะมีความรู้สึกถึงการเปล่งคำร้องที่เป็นธรรมชาติ ฟังดูแล้วเหมือนว่าร้องง่าย ในเพลงอย่ามารักฉันเลยมีการใช้การปั้นคำร้องแทบทุกวรรคทุกประโยค เนื่องจากอารมณ์ของเพลงเป็นลักษณะประชดประชัน กระแนะกระแหน ไร้เดียงสา ดังนั้น ศิลปินดาวใจ ไพจิตร จึงใช้จริตในการปั้นคำได้อย่างลงตัว เพื่อให้ร้องเพลงนี้ได้อย่างมีอารมณ์ส ตัวอย่างของการปั้นคำ ได้แก่

คำว่า “เห็นฉั้นหน้าเขยหรือนี้” เป็นการปั้นคำ โดยเป็นการซ่อนเสียงของคำว่า “เห็น” จากเสียงลาไปเสียงโด ต่อด้วยการซ่อนเสียงเดิมอีกครั้งที่คำว่า “ฉั้น” แล้วจึงต่อด้วยคำว่า “น่า”

โดยร้องลงมาเป็นโน้ตเสียงซอล ต่อด้วยการร้องลงมาอีกครั้งที่โน้ตเสียงฟา ตรงกับคำว่า “เซย” แล้วร้องคำว่า “หรือ” จากโน้ตเสียงเดียวกันคือ เสียงฟา ซ้อนขึ้นไปหาโน้ตเสียงซอล อีกครั้ง แล้วคำว่า “นี่” ตั้งเสียงที่เสียงซอล แล้วหักเสียงลงอีกสองครั้งเป็นเสียงฟาและเสียงเร ในลักษณะของการเอื้อน จะเห็นว่า การเคลื่อนที่ของเสียงมีการซ้อนเสียงและหักเสียงขึ้นลงสลับกัน

2

19
เด่น ขอ สัก ปะ เด่น อย่า รัก เลน ซ่อน เว้น อ่า

21
พราง รัก ฉน ต้อง จริง ใจ แล้ว ฉน จะ ให้ ทุก

23

คำว่า “อย่ารักเล่นซ่อนเร้นอำพราง” เป็นการปั้นคำ โดยเสียงแรกตรงกับเสียงลา ที่คำว่า “อย่า” จากนั้นร้องขึ้นไปเสียงโด คำว่า “รัก” แล้วต่อด้วยการหักเสียงลงมาจากเสียงโด ลงมาสู่เสียงลา ที่คำว่า “เล่น” ต่อด้วยคำว่า “ซ่อน” โดยการกระโดดขึ้นไปเป็นโน้ตเสียงเร แล้วซ้อนเสียงจากโน้ตเสียงเร ไปเสียงฟา ตรงกับคำว่า “เร้น” แล้วร้องลงมาที่เสียงเร อีกครั้งตรงคำว่า “อ่า” และลงเป็นเสียงโด ที่คำว่า “พราง” จะเห็นว่า การเคลื่อนที่ของเสียงมีการซ้อนเสียงและหักเสียงขึ้นลงสลับกัน

21
พราง รัก ฉน ต้อง จริง ใจ แล้ว ฉน จะ ให้ ทุก

23
อย่าง แต่ ต้อง ำ วาห์ กับ ฉน จริง จั จะ ได้

คำว่า “แล้วฉันจะให้ทุกอย่าง” เป็นการปั้นคำ โดยเป็นการซ้อนเสียงของคำว่า “แล้ว” จากเสียงเร ไปเสียงฟา ต่อด้วยการซ้อนเสียงเดิมอีกครั้งที่คำว่า “ฉน” แล้วจึงต่อด้วยคำว่า “จะ” โดยการร้องลงมาเป็นโน้ตเสียงลา ต่อด้วยการร้องกระโดดเสียงขึ้นไปที่โน้ตเสียงโด ตรงกับคำว่า “ให้” และคำว่า “ทุก” แล้วร้องลงมาที่เสียงลา อีกครั้งตรงคำว่า “อย่าง” จะเห็นว่า การเคลื่อนที่ของเสียงมีการซ้อนเสียงและหักเสียงขึ้นลงสลับกัน

การกระแทกเสียง เป็นการเน้นเสียงคำนั้นๆ ให้มีความดังเข้มขึ้นกว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ในเพลงอย่ามารักฉันเลย ไม่เด่นชัดในเรื่องการกระแทกเสียง โดยรวมแล้วเพลงนี้มีทำนองเรียบๆ เนื่องจากอารมณ์ของเพลงนี้ ไม่ใช่เพลงหวาน ไม่ใช่เพลงเศร้า แต่ก็ไม่ใช่สนุกสนานมากนัก จึงไม่เน้นเรื่องการกระแทกเสียง

การแผ่วเสียง เป็นการร้องโดยการออกเสียงของคำให้เบากว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ซึ่งในเพลงอย่ามารักฉันเลยนี้ ไม่เด่นชัดเช่นเดียวกับการกระแทกเสียง โดยรวมแล้วเพลงนี้มีทำนองเรียบๆ เนื่องจากอารมณ์ของเพลงนี้ ไม่ใช่เพลงหวาน ไม่ใช่เพลงเศร้า แต่ก็ไม่ใช่สนุกสนานมากนัก จึงไม่เน้นเรื่องการแผ่วเสียง

การใช้ลูกคอ ในเพลงอย่ามารักฉันเลยนี้ พบลูกคอ 2 ลักษณะคือ ลูกคอเล็กน้อย และ ลูกคอสั้นพลิ้วไหว

การใช้ลูกคอเล็กน้อย พบในคำสุดท้ายของวรรคกลางๆ ของท่อน 1 , 2 และ 3 ดังนี้
 ท่อน 1 พบในวรรคที่ 3 คำว่า “คุณ” และวรรคที่ 4 คำว่า “วาย” ท่อน 2 พบในวรรคที่ 2 คำว่า “ชาย” และวรรคที่ 3 คำว่า “ดี” ท่อน 3 พบในวรรคที่ 4 คำว่า “ได้” ส่วนท่อนแยก (Hook) พบเพียงจุดเดียว คือวรรคที่ 7 คำว่า “จิง” คำเหล่านี้มีความยาว 2 จังหวะ จึงใช้ลูกคอเพียงเล็กน้อย หรือเรียกว่า การเอื้อนในคำ สามารถแสดงรายละเอียดการใช้ลูกคอสั้นเล็กน้อย ได้ดังนี้

จังหวะที่ 0 1 2

สำหรับการใช้ลูกคอสั้นพลิ้วไหว พบในคำสุดท้ายของวรรคแรกและวรรคสุดท้ายของท่อน 1, 2 และ 3 ซึ่งวรรคแรกของทั้ง 3 ท่อน คือ วรรค “อย่ามารักฉันเลย” โดยคำว่า “เลย” มีความยาว 5 จังหวะ มีการใช้ลูกคอโดยการลากเสียงคำว่า “เลย” ตรงๆ ก่อน 2 จังหวะแล้วจึงเริ่มสั้นลูกคอที่จังหวะ 3 – 5 ส่วนคำสุดท้ายของทั้ง 3 ท่อน คือ คำว่า “ดี” “ทาง” และ “เลย” ตามลำดับ คำเหล่านี้มีความยาว 4 – 5 จังหวะเช่นกัน มีการใช้ลูกคอในลักษณะเดียวกัน คือ ลากเสียงคำตรงๆ ก่อน 2 จังหวะแล้วจึงเริ่มสั้นลูกคอที่จังหวะ 3 – 5 ส่วนคำที่ใช้ลูกคอยาวที่สุดนั้น คือ วรรคที่ 2 ของท่อนลงจบ เพราะคำว่า “เลย” นั้นมีความยาว 7 จังหวะครึ่ง จึงสามารถใช้ลูกคอได้อย่างชัดเจน ดังนั้น สามารถแสดงรายละเอียดการใช้ลูกคอสั้นพลิ้วไหว ได้ดังนี้

วรรคที่ 1 ของท่อน 1, 2 และ 3 “อย่ามารักฉันเลย” คำว่า “เลย” มีความยาว 5 จังหวะ มีการใช้ลูกคอโดยการลากเสียงคำว่า “เลย” ตรงๆก่อน 2 จังหวะแล้วจึงเริ่มสั่นลูกคอที่จังหวะ 3 – 5

จังหวะที่ 0..... 1 2 3..... 4..... 5

คำสุดท้ายของทั้ง 3 ท่อน คือ คำว่า “ดี” “ทาง” และ “เลย” ตามลำดับ คำเหล่านี้มีความยาว 4 – 5 จังหวะเช่นกัน

จังหวะที่ 0..... 1 2 3..... 4..... 5

ท่อนลงจบ วรรคที่ 2 “อย่ามารักฉันเลย” คำว่า “เลย” นั้นมีความยาว 7 จังหวะครั้งมีการใช้ลูกคอโดยการลากเสียงคำว่า “เลย” ตรงๆก่อน 2 จังหวะแล้วจึงเริ่มสั่นลูกคอที่จังหวะ 3 – 7 ½

จังหวะที่ 0..... 1..... 2 3..... 4..... 5..... 6..... 7..... 8

การเอื้อนเสียง เป็นลักษณะของการเอื้อนในคำ พบการเอื้อนในเพลงนี้ 4 คำ คือคำว่า “ได้” “นี่” “ไหม” และ “ใกล้” แสดงระดับเสียงและคำเอื้อนได้ดังนี้

3 ๐

ได้ ยัง ไหม เกย รั ได้ ๐ ใน สาย ตา ของ

จะเห็นได้ว่า คำว่า “ได้” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ช-ฟ-ร ซึ่งออกเสียงเอื้อนคือ คำ + อา + อ้าย

11

เห็น ล้น หน้า เซบ หรือ **นี่**

สรุปว่า คำว่า “นี่” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ซ-ฟ-ร ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ นี + อี + อี

23

อย่าง แต่ ต้อง วิ วาห์ กัย ฉั้น จริง จัง จะ ได้

25

ใหม่ อย่า ภา รัก ล้น เลบ

สรุป คำว่า “ใหม่” มีการเอื้อนเสียงขึ้น เป็นเสียง ร-ฟ-ซ ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ใหม่ + อี + อี

๖

หวัง จะ เซบ ชม ชิด **ใกล้**

สรุป คำว่า “ใกล้” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ซ-ฟ-ร ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ใกล้ + อี + อี

สรุปได้ว่าเสียงที่นำมาใช้ในการเอื้อนในเพลงอย่ามารักฉันเลย ได้แก่ อี อี อี อ่า อ่า อี อี

การลัดจังหวะ ในเพลงอย่ามารักฉันเลย พบคำที่มีการร้องลัดจังหวะอยู่กระจายในทุกท่อน ซึ่งปรากฏคำที่ลัดจังหวะ ดังนี้

ท่อน 1 พบการลัดจังหวะในวรรค 4 คำว่า “ช่าง” วรรค 5 คำว่า “ฉั้น” และวรรค 6 คำว่า “ได้” “มอง” และ “ดี”

ท่อน 2 พบการลักจังหวะในวรรค 2 คำว่า “มา” วรรค 5 คำว่า “แล้ว” “ลี” และวรรค 6 คำว่า “ริม”

ท่อนแยก (Hook) พบการลักจังหวะในวรรค 4 คำว่า “อย่า”

ท่อน 3 พบการลักจังหวะในวรรค 5 คำว่า “ฉัน” และ “ได้”

ท่อนจบ พบการลักจังหวะในวรรค 2 ทั้งวรรค “อย่ามารักฉันเลย”

การลักจังหวะนี้เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของเพลง หรือเน้นความหมายของเพลงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่สำหรับเพลงนี้ไม่โดดเด่นมากนัก เนื่องจากเป็นเพลงเนื้อเต็ม และจังหวะค่อนข้างเร็ว

การร้องจังหวะอิสระ หมายถึง ความเป็นอิสระภายในจังหวะที่กำหนด โดยการใช้วิธีผสมระหว่างการลักจังหวะและการทอดเสียงพร้อมๆกัน คล้ายกับการร้องเพลงไม่ให้ตรงกับจังหวะมากนัก คล้ายกับการร้องไม่ทันจังหวะแต่ความเป็นจริงแล้วไม่ใช่ ซึ่งในเพลงนี้พบในวรรคที่ 2 ของท่อนจบ คำว่า “อย่ามารักฉันเลย”

สรุปว่า ในวรรคนี้ศิลปินดาวใจ ไพจิตร ร้องคำว่า “อย่า” ตรงจังหวะที่ 3 ส่วนคำว่า “มา” ก็จะถูกลักจังหวะเข้ามาในจังหวะที่ 3 ยก แล้วทอดเสียงไปยังจังหวะที่ 4 แล้วคำว่า “รัก” ก็จะถูกลักจังหวะเข้ามาในจังหวะที่ 4 ยก แล้วทอดเสียงไปยังจังหวะที่ 1 ของห้องถัดไป ส่วนคำว่า “ฉัน” จะถูกลักจังหวะเข้ามาด้วยเช่นกัน โดยจะลักเข้ามาในจังหวะที่ 1 ยก แล้วทอดเสียงไปยังจังหวะที่ 2 และคำว่า “เลย” ก็จะถูกลักจังหวะให้มาอยู่ในจังหวะที่ 2 ยก แล้วทอดเสียงให้ยาวไปยังจังหวะที่ 3,4 และจังหวะที่ 1,2,3,4 ของห้องถัดไป จนกระทั่งไปหมดเสียงตรงจังหวะที่ 1 ของห้องสุดท้าย ซึ่งการร้องคำว่า “อย่ามารักฉันเลย” นี้ทั้งประโยคจะรวมเรียกว่า การใช้จังหวะลอย หรือ จังหวะอิสระ คือจะไม่มีการกำหนดจังหวะตกเลย โดยจะเป็นการร้องลักจังหวะทั้งหมด ทั้งนี้จะเป็นการบ่งบอกทางอ้อมว่าเพลงใกล้จะจบแล้ว (คล้ายๆกับใกล้จุดไคลแมกซ์ของเพลง) ซึ่งก็เป็น

ลักษณะเฉพาะตัวอีกอย่างหนึ่งในการร้องตามแบบฉบับของ ดาวใจ ไพจิตร โดยจะมุ่งเน้นอารมณ์เพลงเป็นสำคัญ

การกระตุกคำร้อง พบการกระตุกคำร้องเฉพาะในท่อนแยก (Hook) มี 2 จุด คือ วรรค “ขอซักประเด็น” จะใช้วิธีการกระตุก คำว่า “ประ” เพื่อให้ทันกับจังหวะและซิดกับคำว่า “เด็น” และวรรค “จะได้ไหม” จะใช้วิธีการกระตุก คำว่า “จะ” เพื่อให้ทันกับจังหวะและซิดกับคำว่า “ได้ไหม” ทั้ง 2 วรรคนี้เป็นการกระตุกคำร้อง เพื่อเป็นการเน้นความหมายของคำ การกระตุกคำร้องจะกระตุกตรงโน้ตเข้บ็ต 2 ชั้น ซึ่งตามหลังโน้ตเข้บ็ตชั้นเดียวประจุด

สรุปได้ว่า กลวิธีและจังหวะ ในเพลงอย่ามรักฉันเลยของดาวใจ ไพจิตร พบว่า มีการใช้กลวิธีและจังหวะ ได้แก่ การกระทบ การปั้นคำ การใช้ลูกคอ การเอื้อนเสียง การลากจังหวะ และการกระตุกคำร้อง ซึ่งล้วนเป็นเทคนิคที่สามารถเพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลงทั้งสิ้น

แบบฝึกหัดที่ 2 เพลงส่วนเกิน

การออกเสียง

สำหรับการออกเสียงร้องในเพลงส่วนเกินนั้นมีการออกเสียงที่ต้องใช้ความสามารถของการออกเสียงที่มีพลังและแม่นยำ เพราะเพลงนี้เป็นเพลงที่มีระดับเสียงที่กว้างมาก คือ 13 ระดับเสียง พบว่าเสียงต่ำสุดคือ เสียงฟาต่ำ และเสียงสูงสุดคือ เสียงเรสูง ดังนั้นจึงต้องอาศัยการร้องเพลงที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

การออกเสียงที่สูงมากๆ หรือเรียกว่า การแผดเสียง หรือโหนเสียง เป็นการออกเสียงที่ยาก บางคนอาจร้องเสียงไม่ถึงระดับเสียงนั้น นั่นคือ การร้องเพี้ยน หรือบางคนอาจจะร้องเสียงตรงกับระดับเสียง แต่เสียงที่ออกมานั้นอาจจะเสียงหลบ เสียงเกิน ซึ่งจะไม่ก้องกังวานหรือไม่เต็มเสียง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่เกิดความไพเราะหรือทำให้คำร้องไม่ชัดเจน

ในเพลงส่วนเกินนี้พบเสียงสูงที่สุดของเพลง 2 จุด ดังนี้

15

แต่ เรา ส่วน เกิน เขา คง เมิน ให้

17

คอย

ในวรรคนี้ตรงกับคำว่า “เขา”

33
ปล่อย ให้ ส่วน เกิน หอม หมอน เพลิน แทน

35
คุณ

ในวรรคนี้ตรงกับคำว่า “หอม”

สรุปว่า ทั้งสองจุดนี้เป็นท่อนที่มีทำนองเหมือนกัน คือ วรรคสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ซึ่งถือได้ว่าทั้งสองวรรคที่ยกมานี้เป็นวรรคที่มีเนื้อหาสำคัญที่สุด (Climax) ของทั้งสองท่อนนี้ อีกทั้งคำว่า “เขา” และ “หอม” ก็เป็นคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันอีกด้วย

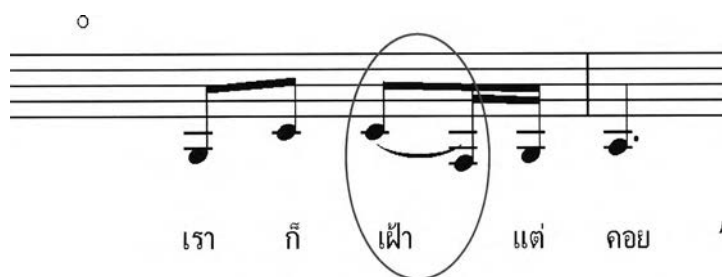
ฉะนั้น เมื่อเนื้อร้องที่เป็นจุดเด่น (Climax) ของเพลง มีการใช้เสียงที่สูงมาก การออกเสียงในวรรคนี้จึงสำคัญ เพราะหากออกเสียงไม่ชัดเจน เสียงไม่มีพลัง ไม่ก้องกังวาน ทำให้การออกเสียงหรือการขับร้องเพลงนี้ไม่ได้อารมณ์ที่ชัดเจนตามความหมายของเนื้อเพลง ไม่สามารถบรรลุความตั้งใจที่ต้องการทำให้เกิดพลังสูงสุดทั้งทางด้านเสียง ทำนองและอารมณ์ของบทเพลงที่ถือว่าเป็นเป้าหมายสูงสุด

สำหรับการออกเสียงต่ำมากถือได้ว่าเป็นการออกเสียงที่ยากเช่นกัน เพราะหากมีความชำนาญไม่มากพอ อาจจะไม่สามารถลงเสียงต่ำได้ถึงระดับเสียงนั้น นั่นคือการทำให้เกิดการ ร้องเพี้ยนนั่นเอง ถึงแม้บางคนจะสามารถร้องได้ตรงกับระดับเสียง แต่เสียงที่ออกมานั้นอาจจะไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส เสียงอยู่ในลำคอ ฟังแล้วรู้สึกอึดอัด เป็นต้น

ในเพลงส่วนเกินนี้พบเสียงต่ำที่สุดของเพลง 2 จุด ดังนี้

ใจ นึก อยาก เป็น เดือน

ในวรรคนี้ตรงกับคำว่า “อยาก”

ในวรรคนี้ตรงกับคำว่า “เฝ้า”

พบว่า ทั้งสองจุดนี้เป็นวรรคที่มีทำนองเหมือนกัน อีกทั้งคำว่า “อยาก” และ “เฝ้า” ก็เป็นคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันอีกด้วย แต่ต่างกันเล็กน้อยที่การออกเสียง คือ คำว่า “อยาก” เป็นการออกเสียงตรง (เสียงฟาด้า) ส่วนคำว่า “เฝ้า” เป็นการออกเสียงด้วยการกระทบเสียงลงต่ำ (เสียงโคไปเสียงฟาด้า) นอกจากนี้ความหมายของทั้งสองวรรคนี้มีความหมายเหมือนกัน คือ การแสดงความน้อยเนื้อต่ำใจ

ฉะนั้น เมื่อเนื้อร้องวรรคนี้ต้องการสื่ออารมณ์น้อยเนื้อต่ำใจ ด้วยการใช้เสียงต่ำเพื่อให้เกิดเสียงทุ้มนุ่มนวลและค่อนข้างแผ่วเบา การออกเสียงให้เนื้อร้องชัดเจนนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญมากเช่นกัน

นอกจากเรื่องเสียงสูงสุดและเสียงต่ำสุดแล้ว การออกเสียงอีกลักษณะหนึ่งที่ผู้ร้องจะต้องฝึกหัดระมัดระวังมิให้เกิดการเพี้ยนได้ง่าย คือ การออกเสียงคำที่มีการกระทบของเสียงห่างกันหลายระดับเสียง รวมไปถึงการขึ้นคำ (การกระทบเสียงขึ้นและลงสลับกัน) และการเอื้อน ซึ่งในเพลงส่วนเกินมีวรรคที่มีลักษณะดังกล่าว สามารถยกตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง การกระทบเสียง การเอื้อนเสียง และการขึ้นคำ

ในวรรคนี้ คำว่า “เฝ้า” กระทบลงจากเสียง ค - ฟ (ห่าง 5 เสียง) และคำว่า “ห้อย” กระทบลงจากเสียง ฟ - ล (ห่าง 6 เสียง)

3 0

กา ลม โบก พริ้ว ไปรย มา ใจ ผ าวา

5 0 1

ลอบ เลื่อน ระ หม ระ ทาย ระ ทึก ฤ ทัย ไร่

ในวรรคนี้ คำว่า “หาว (ผวา)” เอื้อนเสียง ล - ด - ร - ฟ และคำว่า “เลื่อน” เอื้อนเสียง ร - ด - ล

19

มนต์ อัน ไต มัด ใจ เรา ให้ ห่วง หา

ในวรรคนี้ คำว่า “ให้” เอื้อนเสียง ฟ - ด - ล

13 10

เรา แสน จะ ว้าง เปลา เดียว ดาย นำ ฮาย ขวย เขิน

15

ปาน นี้ เขา นอน ชิด เถื่อ นวด ชวน เขิญ

ในวรรคนี้ คำว่า “ขวยเขิน” กระทบเสียง ซ - ฟ - ฟ - ซ

2

21

ใจ ก็ รู้ ดี ว่า - - - นี้ แหะหนา - -

23

ปม ค้อย คน มิ ทร ร ษา เขา หรือ จะ มา ได้ บอย

25

ในวรรคนี้ คำว่า “หนา” กระทบเสียง ล - ร - ฟ - ร และ คำว่า “ค้อย” กระทบเสียง ร - ค - ฤ

สำหรับการออกเสียงที่เป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของเพลงส่วนเกิน คือ การออกเสียงให้สม่ำเสมอ คงเส้นคงวา เนื่องจากเพลงนี้เป็นการร้องที่เรียกว่า เพลงเนื้อเต็ม จึงมีช่วงของการหายใจค่อนข้างน้อย ดังนั้น การออกเสียงในเพลงนี้จึงต้องใช้พลังเสียงมาก อีกทั้งการร้องในบางวรรคต้องร้องต่อเนื่องกันทั้งวรรค หรือที่เรียกว่า ร้องลมเดียว เนื่องจากต้องการเน้นอารมณ์เพลง หากแยกออกเป็นส่วนๆ จะทำให้ไม่ได้อารมณ์หรืออาจจะทำให้ผิดลักษณะการแบ่งวรรคตามหลักการอ่านภาษาไทยอีกด้วย

ตัวอย่าง การออกเสียงลากยาว (ร้องลมเดียว)

วรรค 6 ป่านี่เขานอนชิดเนียนวลชวนเชิญ (7 จังหวะ)

วรรค 7 แต่เราส่วนเกินเขาคงเมินให้ค้อย (12 จังหวะครึ่ง)

15

ป่านี่ เขานอน ชิดเนื่อ นาลชวนเชิญ

15

แต่เรา ส่วนเกิน เขาคงเมินให้

17

ค้อย

ท่อน 1 วรรค 6 และ 7 นี้ ใช้การร้องแบบลมเดียว และในการเชื่อมของวรรคนั้น มีการหายใจเพียงสั้นๆ จึงถือได้ว่าการร้องวรรค 6 กับวรรค 7 ของท่อน 1 ต่อกันให้ได้เสียงที่สม่ำเสมอ ไม่ขาดหายหรือหมดแรงลมก่อนนั้น ถือเป็นการออกเสียงที่ยาก เพราะต้องใช้เสียงที่มีพลังเสียงมาก จึงจะสามารถออกเสียงได้ยาวและต่อเนื่องกันได้

นอกจากการออกเสียงให้ตรงกับระดับเสียง และการออกเสียงให้คงเส้นคงวาแล้ว ในเพลงนี้ยังมีลักษณะเด่นของการออกเสียงอีกอย่างหนึ่ง คือ การแผดเสียงสูงและหักเสียงลงต่ำ ซึ่งปกติแล้ว นักร้องทั่วไปที่ไม่มี ความชำนาญ เมื่อร้องเสียงสูงๆ แล้วหักลงเสียงต่ำมักจะเปล่งเสียงไม่ออก หรือที่เรียกว่า เสียงบอด ดังนั้น การแผดเสียงสูงและหักเสียงลงต่ำ จึงถือได้ว่าเป็นการออกเสียงที่สามารถแสดงความชำนาญและความสามารถพิเศษของนักร้องได้เป็นอย่างดี

สำหรับเพลงส่วนเกินนั้น พบว่ามีลักษณะการแผดเสียงสูงและหักเสียงลงต่ำ อยู่ 4 จุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

13

15

ปาน นี้ เขา นอน ชิด เนื้อ นวล ขน เขียว

กล่าวคือ วรรคนี้มีการแผดเสียงสูงตั้งแต่คำว่า “นี้” ต่อด้วย “เขา” แล้วหักลงต่ำ ตรงกับคำว่า “นอน” แล้วแผดขึ้นสูงอีกครั้งด้วยคำว่า “ชิด” และ “เนื้อ” จากนั้นหักลงต่ำ คำว่า “นวล” “ขน” และ “เขียว” ตามลำดับ

15

17

คอย

เห็นได้ว่า วรรคนี้มีการแผดเสียงสูงตั้งแต่คำว่า “ส่วนเกิน” ต่อด้วย “เขา” ซึ่งเป็นเสียงสูงที่สุด แล้วหักไล่ลงต่ำ ตรงกับคำว่า “คงเมินให้คอย” ตามลำดับ

๑๑

เมื่อ ยาม นี ทรา หอม ภรรยา คุณ เพลิน

วรรคนี้มีการแผดเสียงสูงตั้งแต่คำว่า “ยาม” ต่อด้วย “นิต (นิตรา)” แล้วหักลงต่ำ ตรงกับคำว่า “ทรา” แล้วแผดขึ้นสูงอีกครั้งด้วยคำว่า “หอม” จากนั้นหักไล่ลงต่ำ คำว่า “ภรรยา” “คุณ” และ “เพลิน” ตามลำดับ

33

ปลอบ ให้ ส่วน เกิน หอม หมอน เพลิน แทน

35

คุณ

วรรคนี้มีการแผดเสียงสูงตั้งแต่คำว่า “ส่วนเกิน” ต่อด้วย “หอม” ซึ่งเป็น เสียงสูงที่สุด แล้วหักไล่ลงต่ำ ตรงกับคำว่า “หมอนเพลินแทนคุณ” ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์เอกลักษณ์ของการออกเสียงร้องในเพลงส่วนเกินทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การออกเสียงของเพลงส่วนเกินนี้ มีลักษณะที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ 1) การออกเสียงให้ตรงกับระดับเสียง 2) การออกเสียงคงเส้นคงวา และ 3) การแผดเสียงสูงและหักลงเสียงต่ำ ซึ่งลักษณะทั้ง 3 ประการนี้เป็นการออกเสียงที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ และต้องสามารถออกเสียงให้ได้เหมือนเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ดังนั้น การจะขับร้องเพลงส่วนเกินให้ได้ไพเราะนั้นจะต้องสามารถออกเสียงให้ได้ประสิทธิภาพตามลักษณะสำคัญทั้ง 3 ประการ

อักขรวิธี

อักขรวิธีที่ปรากฏในเพลงส่วนเกินนั้น มีลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น การออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจน การผันเสียงที่ร้องให้ตรงตามเสียงของวรรณยุกต์ รวมทั้ง การออกเสียงตัวสะกดและสระให้ชัดเจน การร้องเพลงที่คืนั้น ผู้ร้องจะต้องคำนึงถึงความสำคัญของการออกเสียงในแต่ละคำให้ถูกต้องและชัดเจนตามหลักของภาษาไทย

สำหรับเพลงนี้พบวรรณคดีที่ต้องการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจนหลายจุด ในทุกๆคำของบทเพลงนั้น ดาวใจ ไพจิตร ได้ออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำชัดเจนตลอดทั้งเพลง แต่ในที่นี้จะแสดงตัวอย่างเฉพาะคำที่เน้นเป็นพิเศษ ดังนี้

ตัวอย่าง คำที่เน้นการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ

5
ลอบ เลื่อน ะ ทม ระ ทาย ระ ทัก ฤ ทัย ไร
7
เพื่อน ใจ นึก อยาก เป็น เดือน มี ดาว ส้อม เกล็ดน รอบ
0

ในการฝึกฝนการอ่านเสียงพยัญชนะให้ชัดเจนนั้น ผู้ร้องต้องหมั่นสังเกตว่า ในวรรคใดมีพยัญชนะควบกล้ำ ดังเช่น วรรคนี้มีพยัญชนะที่ต้องระมัดระวังเรื่องการออกเสียงเป็นพิเศษ มี 4 พยัญชนะ ดังนี้ คือ เสียง ร, เสียง ฤ หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ล และเสียง ท หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ฎ ทั้งวรรคนี้มีพยัญชนะเหล่านี้เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นจึงถือได้ว่า วรรคนี้เป็นวรรคที่ผู้ร้องสามารถแสดงทักษะในการร้องเพลงให้ถูกอักขระโดยการออกเสียง ร และ เสียง ฤ ด้วยการกระดกลิ้น และออกเสียง ท ให้ผันเป็นเสียงสามัญ

สำหรับการผันวรรณยุกต์ในคำร้องก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ เพราะในการร้องเพลงบางครั้งทำนองที่ถูกกำหนดนั้นอาจจะทำให้การผันวรรณยุกต์นั้นไม่ตรงกับเสียงคำอ่าน วิธีการขับร้องของดาวใจ ไพจิตร จึงมีวิธีการหรือเทคนิคการออกเสียงในลักษณะที่เรียกว่า การกระทบ และการเอื้อน เพื่อให้เสียงนั้นออกมาตรงกับเสียงวรรณยุกต์ แต่ในทางกลับกันหากเสียงกระทบนั้นไม่สามารถออกได้ตามเสียงวรรณยุกต์ ก็ต้องมีการใช้คำที่ผันเสียงตามวรรณยุกต์นั้นก่อนเสียงกระทบหรือก่อนออกหางเสียง จึงสามารถแบ่งลักษณะการผันวรรณยุกต์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก และกลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก

กลุ่มที่ 1 ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก (หางเสียง) อันที่จริงแล้วคำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความกลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ ไม่เกิดการกระโดดของเสียงสูงๆต่ำๆ

สำหรับการฝึกหัดร้องเพลงส่วนเกินเกี่ยวกับการผันวรรณยุกต์ สามารถสรุปคำที่ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลักเป็นตารางได้ดังนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม
1	ล้น	ตรี	ลน + ฮี	สามัญ + ตรี
2	ล่อม	ตรี	ลอ + อ้อม	สามัญ + ตรี
3	เนื่อ	ตรี	เนื่อ + เอื่อ	สามัญ + ตรี
4	นื้อ	ตรี	นื้อ + ฮื้อ	สามัญ + ตรี
5	รื้อ	ตรี	รื้อ + ฮื้อ	สามัญ + ตรี
6	พลิว	ตรี	พลิว + ฮี	สามัญ + ตรี
7	เกิน	สามัญ	เกอ + เอ็น	สามัญ + ตรี

จากตาราง สามารถสรุปได้ว่า คำที่ออกเสียงในลักษณะนี้ ส่วนใหญ่เป็นคำที่เกิดจากการกระทบเสียงของอักษรต่ำที่มี รูป วรรณยุกต์โท ออกเสียงเป็น ตรี ซึ่งจะผสมคำให้มีเสียงวรรณยุกต์เป็น สามัญ + ตรี สามารถแสดงโน้ตและการผันเสียงได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำว่า “ล้น” (ร – ฟ) ออกเสียงเป็น ลน + ฮี

3

มอง ดาว เดือน ที่ จอย ล้น เกลื่อน น

ในการฝึกหัดร้องคำว่า “ล้น” การออกเสียงคำว่า “ล้น” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์ตรี มีการออกเสียงผสมคำว่า ลน + ฮี ซึ่งตรงกับเสียง สามัญ + ตรี แสดงว่า วรรณยุกต์นี้ใช้ทางเสียงคำว่า “ฮี” ให้ผันตามวรรณยุกต์แทนคำว่า “ล้น” เนื่องจากมีการกระทบเสียง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการออกเสียงของคำให้นุ่มนวลไพเราะมากกว่าการร้องตรงตามเสียงวรรณยุกต์

คำว่า “ล่อม” (ร – ฟ) ออกเสียงเป็น ลอ + อ้อม

0

เพื่อน โฉม นึก อียาก เป็น เดือน ณี ดาว ล่อม เกลื่อน รอบ

ในการฝึกร้องคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ตรี เช่น การออกเสียงคำว่า “ล้อม” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์ตรี มีการออกเสียงผสมคำว่า ลอ + อ้อม ซึ่งตรงกับเสียง สามัญ + ตรี แสดงว่า วรคนี้ใช้หางเสียงคำว่า “อ้อม” ให้ผันตามวรรณยุกต์แทนคำว่า “ล้อม” เนื่องจากมีการกระทบเสียง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการออกเสียงของคำให้นุ่มนวลไพเราะมากกว่าการร้องตรงตามเสียงวรรณยุกต์

คำว่า “เนื้อ” (ล - ด) ออกเสียงเป็น เนื้อ + เอื้อ

ป่าน นี้ เขา แอน ชิด เนื้อ นาว ชวน เขิญ

ส่วนการฝึกร้องเสียงวรรณยุกต์ตรีให้ถูกอักขรวิธีตามแบบฉบับของดาวใจ ไพจิตร การออกเสียงคำว่า “เนื้อ” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์ตรี มีการออกเสียงผสมคำว่า เนื้อ + เอื้อ ซึ่งตรงกับเสียง สามัญ + ตรี แสดงว่า วรคนี้ใช้หางเสียงคำว่า “เอื้อ” ให้ผันตามวรรณยุกต์แทนคำว่า “เนื้อ” เนื่องจากมีการกระทบเสียง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการออกเสียงของคำให้นุ่มนวลไพเราะมากกว่าการร้องตรงตามเสียงวรรณยุกต์

คำว่า “นี้” (ซ - ล) ออกเสียงเป็น นี้ + อี้

ป่าน นี้ เขา แอน ชิด เนื้อ นาว ชวน เขิญ

ในการฝึกหัดร้องวรรณคดีให้ออกเสียงคำว่า “นี้” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์ตรี มีการออกเสียงผสมคำว่า นี้ + อี้ ซึ่งตรงกับเสียง สามัญ + ตรี แสดงว่า วรคนี้ใช้หางเสียงคำว่า “อี้” ให้ผันตามวรรณยุกต์แทนคำว่า “นี้” เนื่องจากมีการกระทบเสียง ทั้งนี้เพื่อให้การออกเสียงของคำมีความนุ่มนวลไพเราะมากกว่าการร้องเสียงตรงตามวรรณยุกต์

สำหรับการผันเสียงตามวรรณยุกต์ในลักษณะนี้พบเฉพาะการกระทบเสียงขึ้นของคำที่มีเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีเท่านั้น คำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้น

สละสลวย มีความกลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ ไม่เกิดการกระโดดของเสียงสูงๆต่ำๆ จึงแก้จุดบกพร่องของเสียงกระโดดด้วยวิธีการร้องแบบกระทบเสียง

กลุ่มที่ 2 ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก หมายถึง กลุ่มที่ใช้เสียงเอื้อนหรือหางเสียง ออกเสียงไม่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ของคำนั้นๆ ทั้งที่อยู่ตำแหน่งตรงกับเสียงหลัก ส่วนคำหลักซึ่งไม่ได้อยู่ในตำแหน่งที่ตรงกับเสียงหลักจะผันตามวรรณยุกต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จากการศึกษาเพลงส่วนเกินเกี่ยวกับการผันวรรณยุกต์ สามารถสรุปคำที่ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลักเป็นตารางได้ดังนี้

กระทบเสียงขึ้น

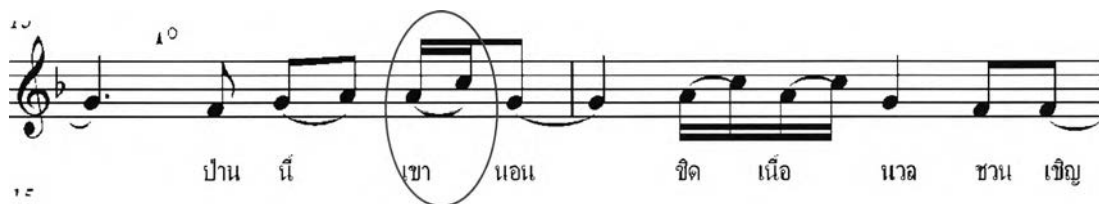
คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	แสน	จัตวา	แสน + ฮี	จัตวา + ตรี	แซ่น
2	เขา	จัตวา	เขา + อู๋	จัตวา + ตรี	เค้า
3	หรือ	จัตวา	หรือ + ฮี	จัตวา + ตรี	รื้อ
4	หอม	จัตวา	หอม + ฮี	จัตวา + ตรี	ฮ้อม

คำว่า “แสน” (ร - ฟ) ออกเสียงเป็น แสน + ฮี

ในการฝึกร้องกระทบเสียง ให้ฝึกร้องเสียงวรรณยุกต์จัตวาด้วยการผสมเสียงจัตวาตามด้วยเสียงวรรณยุกต์เล่น เช่น การออกเสียงคำว่า “แสน” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์จัตวา มีการออกเสียงผสมคำว่า แสน + ฮี ซึ่งตรงกับเสียง จัตวา + ตรี แสดงว่า พรรคนี้อมีการผันเสียงตามวรรณยุกต์ตั้งแต่คำแรกก่อนจะออกหางเสียงให้ตรงกับโน้ตหลัก แต่ไม่ผันเสียงตามวรรณยุกต์ เนื่องจากคำหน้าได้ออกเสียงผันตามวรรณยุกต์ไปแล้ว จึงสามารถออกหางเสียงเป็นวรรณยุกต์อื่นๆให้เหมาะสมกับระดับเสียงและให้เกิดความไพเราะของการกระทบทางเสียง อีกทั้งหากไม่มีการกระทบแล้วออกเสียงคำว่า “แสน” ให้ตรงโน้ตหลัก เสียงที่ออกมาจะเป็นคำว่า “แซ่น” เสียงวรรณยุกต์ตรี ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ถูกต้อง และทำให้ผิดความหมายไปจากคำต้นแบบอีกด้วย

คำว่า “เขา” (ล - ด) ออกเสียงเป็น เขา + อู๋

ในการฝึกร้องกระทบเสียงวรรณยุกต์จัตวากับตัวสะกด ให้ฟังระว่างการออกเสียงที่ผิดความหมาย โดยมากผู้ฝึกหัดเบื้องต้น มักออกเสียงผิดความหมายเพื่อรักษาระดับทำนอง เมื่อผู้ร้องประสบปัญหาเช่นนี้ ให้แก้ไปโดยผสมเสียงวรรณยุกต์จัตวา + วรรณยุกต์ตรี เช่น การออกเสียงคำว่า “เขา” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์จัตวา มีการออกเสียงผสมคำว่า เขา + อู๋ ซึ่งตรงกับเสียง จัตวา + ตรี แสดงว่า วรรณยุกต์มีการผันเสียงตามวรรณยุกต์ตั้งแต่คำแรกก่อนจะออกทางเสียงให้ตรงกับโน้ตหลัก แต่ไม่ผันเสียงตามวรรณยุกต์ เนื่องจากคำหน้าได้ออกเสียงผันตามวรรณยุกต์ไปแล้ว จึงสามารถออกทางเสียงเป็นวรรณยุกต์อื่นให้เหมาะสมกับระดับเสียงและให้เกิดความไพเราะของการกระทบทางเสียง อีกทั้งหากไม่มีการกระทบแล้วออกเสียงคำว่า “เขา” ให้ตรงโน้ตหลัก เสียงที่ออกมาจะเป็นคำว่า “เค้า” เสียงวรรณยุกต์ตรี ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ถูกต้อง และทำให้ผิดความหมายไปจากคำต้นแบบอีกด้วย

กระทบเสียงลง

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	มา	สามัญ	มา + อ่า	สามัญ + เอก	ม่า
2	รอบ	โท	ร่อ + ออบ	โท + เอก	หลอบ
3	น่า	โท	น่า + อ่า	โท + เอก	หน้า
4	เชิญ	สามัญ	เชอ + เอ็น	สามัญ + เอก	เจ็น
5	เฝ้า	โท	เฝ้า + อู	โท + เอก	เฝ้า
6	ห้อย	โท	ห้อย + อิ	โท + เอก	ห้อย
7	ใหม่	โท	ใหม่ + อิ	โท + เอก	ใหม่
8	เพลิน	สามัญ	เพลิน + อื้อ	สามัญ + เอก	เพลิน
9	ขวย	จัตวา	ขวย + อื้อ	จัตวา + เอก	ข่วย

จากตารางจะเห็นได้ว่า การผันวรรณยุกต์ในกลุ่มนี้มีลักษณะที่หลากหลายมาก มีทั้งอักษรสูง กลาง และต่ำ และมีการผสมวรรณยุกต์ที่หลากหลายเช่นกัน ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับเสียงกระทบที่มีทั้งการกระทบขึ้นและลง จึงทำให้หางเสียงนั้นๆผันเสียงไปตามตัวโน้ต ทำให้มีทั้งการผันเสียงสูงขึ้นและต่ำลง การที่มีการผันเสียงวรรณยุกต์แบบกลุ่มที่ 2 นี้ เนื่องจากหากผู้ร้องออกเสียงตรงกับโน้ตเสียงหลักจะทำให้เกิดการออกเสียงผิดวรรณยุกต์ ตัวอย่างเช่น

คำว่า “เฝ้า” (ค - ฟ) ออกเสียงเป็น เฝ้า + อู เนื่องจากโน้ตมีการกระทบเสียงลง แต่หากจะออกเสียงคำว่า “เฝ้า” ให้ตรงกับเสียง ฟา เสียงที่ออกมาจะเป็นคำว่า “เฝ้า” เสียงวรรณยุกต์เอก ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ถูกต้อง และทำให้ผิดความหมายไปจากคำต้นแบบอีกด้วย

คำว่า “นำ” (ฟ - ค) ออกเสียงเป็น นำ + อ่า เนื่องจากโน้ตมีการกระทบเสียงลง แต่หากจะออกเสียงคำว่า “นำ” ให้ตรงกับเสียง โค เสียงที่ออกมาจะเป็นคำว่า “หน้า” เสียงวรรณยุกต์เอก ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ถูกต้อง และทำให้ผิดความหมายไปจากคำต้นแบบอีกด้วย

สรุป พบการผันเสียงตามวรรณยุกต์ทั้งสองกลุ่มแม้จะมีความแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อคงให้มีการผันเสียงตามวรรณยุกต์นั้นๆ เพื่อให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยนั่นเอง ส่วนเสียงที่ผันไม่ตรงวรรณยุกต์นั้นมีเพียงเล็กน้อย และเมื่อออกเสียงเอื้อนในคำแล้ว เสียงที่ออกมาไม่ผิดเพี้ยนจากคำหลักมากนัก จึงยังสามารถคงความหมายของคำได้

นอกจากเรื่องพยัญชนะ คำควบกล้ำ และการผันวรรณยุกต์แล้ว ในการร้องของดาวใจ ไพจิตร ผู้ขับร้องจะต้องฝึกฝนเรื่อง การออกเสียงตัวสะกดอีกด้วย นั่นคือ การออกเสียงตัวสะกดให้ชัดเจน โดยเฉพาะหลังจากการเอื้อนหรือกระทบเสียง ตัวอย่างเช่น

ในการฝึกการออกเสียงตัวสะกด ให้ใช้วิธีสะบัดหางเสียงเพื่อปิดท้ายตัวสะกด การฝึก ร้องสะบัดหางเสียงปิดตัวสะกดให้ฝึกร้อง คำดังต่อไปนี้

คำว่า “ด้อย” (ร - ค - ล) โดยออกเสียงเป็น ค้อ + ออ + อ้อย เนื่องจากเป็นการกระทบ 3 เสียง จะเห็นได้ว่า หางเสียงที่ลากสุดท้าย ออกเสียงด้วยตัวสะกด “ย” ซึ่งเป็นตัวสะกดเดียวกับคำว่า “ด้อย” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้มีการเอื้อนหรือกระทบเสียงยาวก็พียงครั้งก็ตาม แต่ท้ายสุดแล้วก็ต้องสะบัดลงด้วยตัวสะกด

คำว่า “เลื่อน” (ร - ค - ล) ออกเสียงเป็น เลือ + เอือ + เอื้อน เนื่องจากเป็นการกระทบ 3 เสียง จะเห็นได้ว่า หางเสียงที่ลากสุดท้าย ออกเสียงด้วยตัวสะกด “น” ซึ่งเป็นตัวสะกดเดียวกับคำว่า “เลื่อน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้มีการเอื้อนหรือกระทบเสียงยาวก็พียงครั้งก็ตาม แต่ท้ายสุดแล้วก็ต้องสะบัดลงด้วยตัวสะกด

คำว่า “ล้อม” (ร - ฟ) ออกเสียงเป็น ลอ + อ้อม จะเห็นได้ว่า หางเสียงที่ลากสุดท้าย ออกเสียงด้วยตัวสะกด “ม” ซึ่งเป็นตัวสะกดเดียวกับคำว่า “ล้อม” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้มีการเอื้อนหรือกระทบเสียงเพียง 2 เสียงก็ตาม แต่ท้ายสุดแล้วก็ต้องสะบัดลงด้วยตัวสะกด

ดังนั้นการฝึกร้องอักษรวิธีเพลงส่วนเกินของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ 2) การผันวรรณยุกต์ และ 3) การออกเสียงตัวสะกด ซึ่งการเน้นเรื่องต่างๆเหล่านี้จะทำให้การร้องเพลงนั้นมีความชัดเจนในเรื่องของการออกเสียงเนื้อร้องได้อย่างถูกต้อง

การหายใจ

เพลงส่วนเกิน ศิลปินดาวใจ ไพจิตร มีการจัดจังหวะการหายใจไว้ดังนี้

ท่อน 1

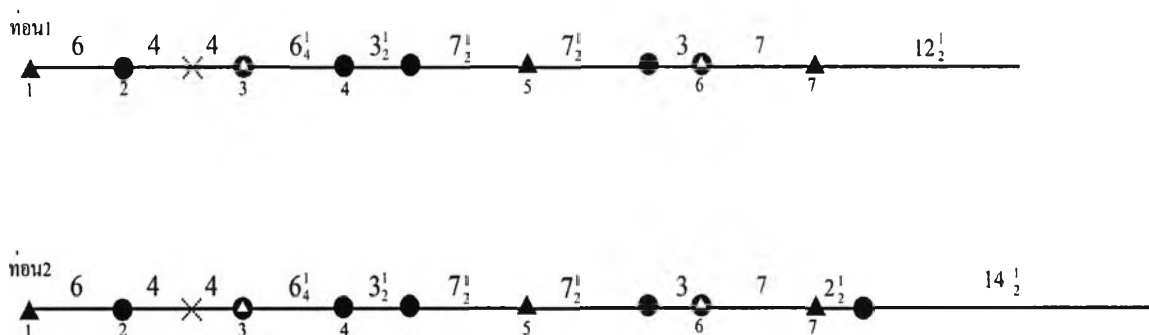
- วรรค 1 (หายใจ) มองดาวเดือนที่ลอยล้นเกลื่อนนภา (หายใจ)
- วรรค 2 ลมโบกพลิ้วไปรยมา (ขโมยลมหายใจ) ใจผวาลอยเลื่อน (หายใจ)
- วรรค 3 ระทม ระทวย ระทีกฤทัย... ไร้เพื่อน (หายใจ)
- วรรค 4 ใจนี้กอยากเป็นเดือน (ขโมยลมหายใจ) มีดาวล้อมเกลื่อนรอบกาย (หายใจ)
- วรรค 5 มองดูตัวเรา แสนจะว่างเปล่าเดียวดาย (หายใจ) นำอายุขยเงิน (หายใจ)
- วรรค 6 ป่านนี้เขานอนซิดนอนวลชวนเชิญ (หายใจ)
- วรรค 7 แต่เราส่วนเกินเขาคงเมินให้คอย

ท่อน 2

- วรรค 1 (หายใจ) มนต์อันใดมัดใจเราให้...ห้วงหา (หายใจ)
- วรรค 2 ใจก็รู้ดีว่า (ขโมยลมหายใจ) นี่แหละหนาปมค้อย (หายใจ)
- วรรค 3 คนมีภรรยาเขาหรือจะมาได้บ้อย (หายใจ)
- วรรค 4 เราก็เฝ้าแต่ค้อย (ขโมยลมหายใจ) ดวงใจละห้อย...ค้อยหา (หายใจ)
- วรรค 5 อาดูรเดียวดาย...เขาคงจะหน่ายไม่มา (หายใจ) หรือว่าทำเมิน (หายใจ)
- วรรค 6 เมื่อยามนิทราหอมภรรยาคุณเพลิน (หายใจ)
- วรรค 7 ปล่อยให้ส่วนเกิน (หายใจ) หอมหมอนเพลินแทนคุณ

สามารถเขียนภาพแสดงการจัดจังหวะหายใจและลักษณะการหายใจ ได้ดังนี้

เพลง ส่วนเกิน

ภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ

หมายเหตุ	●	หมายถึง	การหายใจด้วยปาก
	▲	หมายถึง	การหายใจด้วยจมูก
	⊙	หมายถึง	การหายใจด้วยปากและจมูก
	X	หมายถึง	การขโมยลมหายใจ (หายใจอย่างรวดเร็ว)
ตัวเลขด้านบน		หมายถึง	จำนวนจังหวะ
ตัวเลขด้านล่าง		หมายถึง	วรรค

ในการฝึกขับร้องเพลงส่วนเกินนี้ ผู้ฝึกจะต้องฟังระมัดระวังการขึ้นต้นของวรรคใหม่ ดังนี้ คือ หลังจากคำที่มีการเอื้อนหรือการใช้ลูกคอลากเสียงยาวแล้ว วรรคต่อไปก่อนจะขึ้นมักจะใช้การหายใจเพื่อเก็บลมหายใจไว้อย่างเต็มที่ให้เพียงพอในการร้องวรรคใหม่

ในการฝึกหัดการร้องเพลงจะพบว่าผู้ร้องจัดแบ่งลมหายใจไม่ถูกต้อง ไม้ให้ความสำคัญกับการแบ่งลมหายใจทำให้อารมณ์เพลงไม่ต่อเนื่อง ให้แก้ไขด้วยการร้องเพลงแบบร้องลมเดียว หมายถึง การร้องทั้งวรรคหรือประโยคยาวติดกันโดยไม่หยุดหายใจ โดยฝึกขับร้องจากทำนองของท่อน 1 และ ท่อน 2 เป็นทำนองเดียวกัน ให้ร้องลมเดียวทั้งของท่อน 1 และท่อน 2 ในจังหวะและทำนองที่เหมือนกัน 3 จุด คือ วรรคที่ 1, 3 และ 6 ส่วนวรรค 2 มีการขโมยลมหายใจ

ระหว่าง กลางวรรค ส่วนวรรค 4 และวรรค 5 ของทั้ง 2 ท่อน มีการหายใจระหว่างวรรค เนื่องจากเป็นวรรคที่มีการร้องยาวมาก สำหรับวรรคที่ 7 นั้นเป็นวรรคเดียวที่มีความแตกต่างระหว่างท่อน 1 กับท่อน 2 กล่าวคือ วรรคที่ 7 ท่อน 1 ร้องแบบลมเดียว ส่วนท่อน 2 มีการหยุดหายใจระหว่างกลางท่อน เนื่องจากท่อน 2 เป็นท่อนลงจบ ผู้ร้องต้องการลากเสียงคำสุดท้ายให้ยาวที่สุด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบท่อน 1 กับท่อน 2 จะพบว่าวรรคที่ 7 ของท่อน 2 มีความยาวมากกว่าท่อน 1 ดังนั้น จึงต้องมีการหยุดหายใจเพื่อเก็บลมไว้ใช้ใน ช่วงสุดท้าย เพราะต้องการเน้นความหมายและอารมณ์ของเพลง

ดังนั้น จากภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ จะพบว่า วรรคที่มีจังหวะของการร้องยาวที่สุด คือ วรรคที่ 7 ท่อน 2 ซึ่งเป็นกลุ่มคำที่อยู่ในช่วงกลุ่มคำสุดท้าย คือ “หอมหมอน เพลิน แทนคุณ” มีความยาว 14 จังหวะครึ่ง ดังโน้ตตัวอย่างต่อไปนี้

33

ปล่อย ให้ ล่วง เกิน หอม หมอน เพลิน แทน

35

คุณ

37

เอกลักษณ์ที่สำคัญอีกประการ คือ ศิลปินดาวใจ ไพจิตร ใช้วิธีการหยุดและหายใจเข้าให้เต็มทีทุกครั้งก่อนจะร้องวรรคแรกของแต่ละท่อน โดยใช้วิธีการหายใจทางจมุก ส่วนการหายใจในระหว่างท่อน ก่อนจะร้องวรรคที่มีจังหวะยาวมาก ผู้ร้องก็มีการหยุดเพื่อเก็บลมหายใจซึ่งในช่วงระหว่างท่อนนี้เนื่องจากจะมีเวลากำจัดในการหายใจ เพราะต้องร้องวรรคหรือคำร้องต่อเนื่องกันไป ดังนั้น จึงพบการใช้ลักษณะการหายใจทั้งทางปาก ทางจมุก และทั้งปากและจมุกพร้อมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก คือ หากคำสุดท้ายร้องด้วยการอ้าปากก็สามารถเก็บลมหายใจด้วยปากได้ หรืออาจจะทั้งปากและจมุกได้ แต่หากคำสุดท้ายจบด้วยการปิดปากหรือห่อริมฝีปากจะเก็บลมหายใจด้วยจมุก

ในการฝึกลมหายใจนั้น เมื่อจัดลมหายใจถูกต้องแล้ว จะทำให้สามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้ดีขึ้นตามลำดับ เมื่อผู้ฝึกหัดสามารถบังคับลมหายใจ ทั้งการใช้ลมเดียว และการขโมยลมหายใจแล้ว ผู้ขับร้องจะต้องฝึกการแผ่วลมหายใจและการปล่อยลมหายใจในระหว่างการร้องเพลงอีกด้วย การแผ่วลมหายใจ เป็นการทำให้เสียงที่ออกมานั้นเบาลง และการปล่อยลมหายใจ

เป็นการทำให้เสียงที่ออกมานั้นดังกังวาน และมีพลังมากเป็นพิเศษกว่าปกติ การแผ่วลมหายใจและการปล่อยลมหายใจมักใช้ในวรรคที่ต้องการเน้นอารมณ์เป็นพิเศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วรรค 3 ระทม ระทวย ระทีกฤทัย... ไร้เพื่อน (ขโมยลมหายใจ)
วรรคนี้มีการแผ่วลมหายใจที่คำว่า “ไร้เพื่อน” ซึ่งแสดงอารมณ์เศร้า จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาและนุ่มนวล

วรรค 2 ใจก็รู้ดีว่า นี่แหละหนาปมด้อย (ขโมยลมหายใจ)
วรรคนี้มีการแผ่วลมหายใจที่คำว่า “นี่แหละหนาปมด้อย” ซึ่งแสดงอารมณ์เศร้าและน้อยใจ จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาและนุ่มนวล

วรรค 6 ป่านี่เขานอนซิดเนื่อนวลชวนเจริญ (ขโมยลมหายใจ)
วรรคนี้มีการปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ที่คำว่า “ซิด” ซึ่งแสดงอารมณ์ประชดประชัน จึงต้องใช้เสียงที่ดังและกระแทกกระทั้น

วรรค 7 แต่เราส่วนเกินเขาคงเมินให้คอย (หายใจ)
วรรคนี้มีการปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตั้งแต่คำว่า “แต่เราส่วนเกิน” ซึ่งแสดงอารมณ์ประชดประชัน และโดยเฉพาะคำว่า “เขา” จะปล่อยลมเต็มที่ เพื่อแสดงความน้อยใจว่า “เขาไม่สนใจแล้ว” จึงต้องใช้เสียงที่ดังและกระแทกกระทั้น

ดังนั้น การฝึกหายใจในแบบฝึกหัดนี้จะสร้างความแข็งแรงในการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การจัดจังหวะลมหายใจ 2) ลักษณะหรือวิธีการหายใจ 3) การร้องลมเดี่ยว 4) การแผ่วลมหายใจ และการปล่อยลมหายใจ

อวัยวะควบคุม

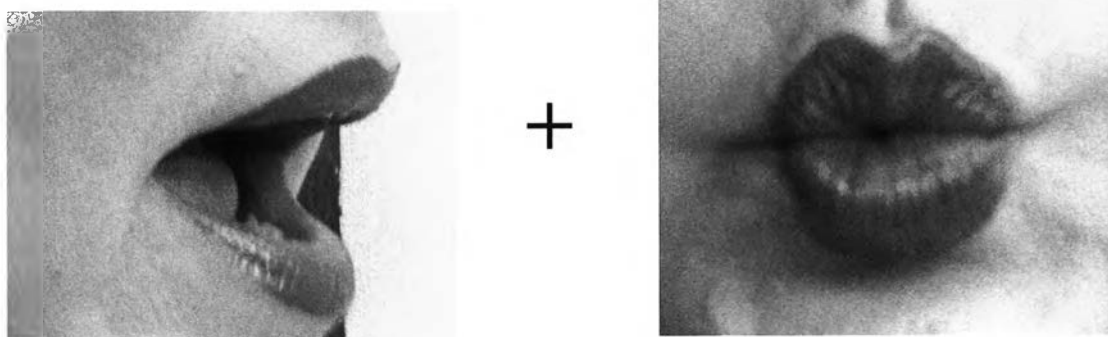
ในการร้องเพลงส่วนเกินของดาวใจ ไพจิตรนี้ มีการใช้อวัยวะควบคุมทั้งอวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง ได้แก่ ปาก ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน กระพุ้งแก้ม และกล้ามเนื้อหน้าท้อง อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม คือ ทาทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว และอวัยวะสำคัญที่สุดคือ หู ซึ่งเป็นอวัยวะที่เกี่ยวกับการฟัง

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง มีส่วนสำคัญมากสำหรับการออกเสียงร้องเพลงส่วนเกินของดาวใจ ไพจิตร ซึ่งทำให้การร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตรนั้นมีการออกเสียงได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าทำนองของเพลงจะมีเสียงสูงมาก โดยลักษณะเด่นของการใช้อวัยวะควบคุมเสียงของดาวใจ คือ การใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน การออกเสียง โดยเฉพาะวรรคที่มีทำนองสูง

มาก ก่อนการออกเสียงจะต้องใช้ทั้งปากและจมูกในการสูดลมหายใจเข้าเพื่อเก็บลมหายใจได้อย่างเต็มที่ จากนั้นจึงมีการออกเสียงมาจากกล้ามเนื้อท้อง ผ่านกระบังลม หลอดลม เส้นเสียงที่ลำคอซึ่งจะต้องมีการเปิดลำคอ เพื่อให้เสียงมีความกังวาน จากนั้นผ่านกระพุ้งแก้ม ขากรรไกร ลิ้น ฟัน ริมฝีปาก จนเปล่งเป็นเสียงออกมาทางปาก ซึ่งปากนั้นจะมีรูปปากต่างๆกันไปตามเนื้อร้อง เพื่อให้ถูกต้องในเรื่องของการออกเสียงพยัญชนะตามหลักภาษาไทย ตามตัวอย่างดังนี้

วรรค “ปานนี้ เขา นอน ชิดเนื้อ นวลชวน เชิญ”

วรรคนี้เป็นวรรคที่เสียงอยู่ในระดับเสียงสูง ผู้ฝึกร้องจะต้องระวังว่าก่อนร้องวรรคนี้ให้หายใจเข้าก่อนโดยใช้ทั้งปากและจมูกเพื่อให้เก็บลมหายใจอย่างเต็มที่ ส่วนคำว่า “เขา” เป็นคำที่ร้องเสียงสูงมาก และเป็นการกระทบเสียง ออกเป็นเสียงผสม “เขา + อู” รูปปากของคำว่า “เขา” จะมีลักษณะแบบอ้าปากขึ้น แล้วต่อด้วยหางเสียงเป็นคำว่า “อู” รูปปากจะเป็นลักษณะห่อริมฝีปากให้กลมรวมกันตรงกลางทันที ซึ่งตรงกับลักษณะการอ่านของคำว่า “เขา” รูปปากจะเป็นลักษณะอ้าปากขึ้นแล้วหางเสียงจะห่อริมฝีปากให้กลมตามการออกเสียงสระเอา ดังนั้น หากร้องแบบอ้าปากแล้วลากเสียงยาวโดยไม่ต่อหางเสียงทันทีจะทำให้เสียงผิดเพี้ยนไปได้ ซึ่งจะกลายเป็นเสียงคำว่า “ขาว”

ภาพที่ 21 การออกเสียงคำว่า “เขา” มาจากการผสมคำว่า “เขา + อู”

สำหรับคำว่า “ชิด” ออกเสียงผสมเป็น ชิ + อิด “เนื้อ” ออกเสียงผสมเป็น เนื้อ + เอื้อ และ “เชิญ” ออกเสียงผสมเป็น เชอ + เอ็น หางเสียงมีสระและตัวสะกดเหมือนกับคำหลัก แม้ว่าพยัญชนะต้น คือ ช และ น จะมีรูปปากแบบห่อริมฝีปากกลม แต่ลักษณะรูปปากของคำเหล่านี้จะเป็นลักษณะแยกปากออกด้านข้างคล้ายการยิ้มตามรูปปากของการออกเสียงสระ อี เอื้อ และ เออ การผสมคำจึงใช้คำกระทบเป็นเสียงสระและตัวสะกด ซึ่งจะได้รูปปากที่เหมือนกับคำต้น เสียงที่ออกมาจึงไม่เพี้ยน

ภาพที่ 22 การออกเสียงคำว่า “ชิด” “เนื้อ” และ “เชิญ”

เมื่อพิจารณาทั้งวรรคนี้ คำแต่ละคำที่ต่อกันนั้นมีลักษณะของรูปปากเป็นแบบ อ้าและ
ห่อ สลับกัน คือ อ้าขึ้น + แยกออกข้าง + อ้าห่อ + ห่อแล้วแยกออกข้าง + แยกออกข้าง + แยกออก
ข้าง + ห่อแล้วแยกออกข้าง + ห่อแล้วแยกออกข้าง + แยกออกข้าง ดังนั้นอวัยวะต่างๆ เช่น
ขากรรไกร ลิ้น กระพุ้งแก้ม ริมฝีปาก และปาก จึงต้องทำงานด้วยความสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้
การออกเสียงร้องเพลงนั้นมีคุณภาพ สามารถแสดงรูปภาพการใช้รูปปากได้ดังนี้

+

ภาพที่ 23 รูปปากคำว่า “ปาน”

ภาพที่ 24 รูปปากคำว่า “นึ”

+

ภาพที่ 25 การออกเสียงคำว่า “เขา” มาจากการผสมคำว่า “เขา + อู๋”

+

ภาพที่ 26 รูปปากคำว่า “นอน”

ภาพที่ 27 รูปปากคำว่า “นิด” และ “เนื้อ”

+

ภาพที่ 28 รูปปากคำว่า “นวล” และ “ชวน”

ภาพที่ 29 รูปปากคำว่า “เชิญ”

ดังนั้นการควบคุมอวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง จึงเป็นขั้นตอนการฝึกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของดาวใจ ไพจิตร ซึ่งเป็นนักร้องที่มีการใช้อวัยวะต่างๆ เพื่อควบคุมการออกเสียงได้ดี

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม หมายถึงอวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการออกเสียง สำหรับการยืนร้องเพลงส่วนเกินของดาวใจ ไพจิตร นี้ มีลักษณะการยืนที่มั่นคง คือ ขาทั้ง 2 ข้าง กางออกพอประมาณ (เท่าความกว้างของช่วงไหล่) ยืดลำตัวตรง ออกผายไหล่ผึ่ง หน้าตรง ไม่ก้มหน้า ส่วนแขนข้างที่จับไมค์ กางออกพอประมาณอยู่ระดับอกหรือให้ไมค์ให้อยู่ระดับที่พอดี ไม่ไกลหรือใกล้ปากมากจนเกินไป ส่วนแขนอีกข้างหนึ่งปล่อยลงตรงแบบสบายๆ ไม่เกร็ง หรือในบางช่วงอาจจะยกมาอยู่ตรงหน้าท้องในระดับเอวก็ได้ เนื่องจากเป็นเพลงจังหวะช้า จึงไม่มีการเคลื่อนไหวมากนัก อาจมีการโยกหรือเอียงตัวนิดหน่อย และใช้สายตาสื่อสารกับผู้ฟังเป็นหลักของการใช้ภาษากายในเพลงนี้

ภาพที่ 30 การใช้การเอียงตัว และสายตา

ภาพที่ 31 การขึ้น และวางแขน

ภาพที่ 32 การจับไมค์โครโฟน และการใช้แขน

สำหรับอวัยวะที่สำคัญที่สุดของการร้องเพลงคือ หู เพราะหูมีหน้าที่ในการประเมินคุณภาพของการออกเสียง แล้วปรับเสียงให้เป็นที่ต้องการ หากผู้ร้อง ไม่มีการใช้ หู ในการควบคุมการร้องเพลง สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ การร้องเพลงเพี้ยน สำหรับการร้องเพลงส่วนเกินของดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการใช้หูเพื่อควบคุมการออกเสียงตลอด จึงทำให้เสียงที่ออกมานั้นมีความแม่นยำ ตรงเสียง ชัดเจน ไม่ผิดเพี้ยน แม้ว่าทำนองของเพลงจะมีระดับเสียงที่ยากก็ตาม

กลวิธีและจังหวะ

กลวิธีและจังหวะถือเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการร้องเพลง เพราะการรู้จักนำกลวิธีหรือที่เรียกว่า เทคนิค ลูกเล่น ต่างๆ มาใช้ในการร้องเพลงจะทำให้เพลงนั้นมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น กลวิธีในการร้องเพลงมีอยู่มากมายหลายอย่าง เช่น การกระทบ การปั้นคำ ลูกคอ การใช้เสียงเอื้อน เป็นต้น ซึ่งผู้ร้องแต่ละคนจะมีการเลือกใช้เทคนิคแต่ละอย่างไม่เหมือนกัน สำหรับเพลงส่วนเกิน ในแบบการร้องของดาวใจ ไพจิตร มีกลวิธีต่างๆ ดังนี้

การกระทบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ กระทบขึ้น และ กระทบลง สามารถแสดงระยะห่างของเสียงกระทบได้ดังนี้

กระทบขึ้น		กระทบลง				
2 เสียง	3 เสียง	2 เสียง	3 เสียง	4 เสียง	5 เสียง	6 เสียง
เขา	สั้น	รอบ	มา	น่า	เฝ้า	ห้อย
หา	ล้อม	ขวย	เพื่อน	ว่า		
หา	แสน	ไม้	ว่าง			
หอม	เขา	เมื่อ	เชิญ			
เงิน	เขา	ให้	ได้			
หรือ	ชิด		หน่าย			
พลั่ว	เนื้อ		เพลิน			
นี้	นิต (นิตรา)					
รู้	หอม					
เขา						
หรือ						
เกิน						
12	9	5	7	2	1	1

สรุปได้ว่า การกระทบเสียงขึ้นแบบห่างกัน 2 เสียง พบมากที่สุด และการกระทบเสียงลงห่างกัน 3 เสียง พบมากที่สุด ส่วนการกระทบเสียงที่มีเสียงห่างกันมากที่สุด คือ การกระทบเสียงลง 6 เสียง พบเพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น

นอกจากระดับเสียงที่กระทบแล้ว ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการกระทบ คือ เสียงของคำที่นำมาเป็นเสียงกระทบ หรือหางเสียง จากการศึกษา พบว่า เสียงที่นำมาใช้ในการกระทบในเพลงส่วนเกินมีทั้งหมด 21 เสียง คือ ฮี ฮู้ อ่า อ้า อ๊า อ๋า อี้ อ้อม เอ็น ุ อี้ เอื้อ อ้วย เอ็น เอื้อ เอื้อ ออ ฮู้ อี อ้อ อื้อ สามารถแบ่งความสัมพันธ์ระหว่าง เสียงสระ เสียงกระทบ และคำต้นแบบ ได้ดังนี้

เสียงสระ	เสียงกระทบ	คำตัน
อา	อา	หา
	อ่า	มา, นำ, ว่า
	อ่าง	ว่าง
	อ้าย	หน่าย
อึ	อึ	ห้อย, ไม้, ให้
	อึค	ชิด, นิด (นิทรา)
อึ	อึ	นี้
อุ	อุ	เฝ้า
	อุย	เขา
อู	อู	พลิว
	อู	รู้
อึ	อึ	แสน, ล้น, หรือ, หอม
อือ	อือ	เพลิน
ออ	ออบ	รอบ
	อ้อม	ล้อม
เอือ	เอือ	เมื่อ
	เอือ	เนื้อ
	เอือน	เพื่อน
อัว	อัว	ขวย
เออ	เอิน	เชิญ
	เอิน	เกิน
	เอิน	เงิน

จากตารางข้างต้น เสียงสระที่นิยมนำมาเป็นเสียงกระทบมากที่สุด คือ สระอึ กับสระอึ ผู้ฝึกขับร้องควรฝึกจากสระเสียงสั้นก่อน เนื่องจากสระเสียงสั้นเหมาะสำหรับการทำเสียงกระทบซึ่งเป็นทางเสียง แต่สำหรับสระเสียงสั้นๆ นั้น สามารถนำมาใช้ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่าง เช่น เสียงของคำตัน ลักษณะของทำนอง (melody) เป็นต้น

การปั้นคำ หมายถึง การร้องในลักษณะแบบหักคำลงมาแล้วซ่อนเสียงขึ้นไปและวนเสียงลงมา ซึ่งเป็นทักษะพิเศษส่วนตัวในการร้องเพื่อความแนบเนียนและกลมกลืน ถ้าฟังโดยผิวเผินแล้วจะมีความรู้สึกถึงการเปล่งคำร้องที่เป็นธรรมชาติ ฟังแล้วดูเหมือนว่าร้องธรรมดา แต่ต้องใช้การร้องแบบปั้นคำจึงจะทำให้เกิดความแนบเนียนและกลมกลืน ในเพลงส่วนเกิน พบลักษณะของการ ปั้นคำ 3 จุด ดังนี้

5
ลอบ เลื่อน จะ ทม ระ ทวย ระ ทัก ฤ ทัย ไร

7

คำว่า “ไร” ให้ซ่อนเสียงจากเสียง ค ไปหาเสียง ร แล้วหักลงมาหาเสียง ค อีกครั้ง ออกเสียงร้องเป็นคำว่า ไร + อือ + ฮี + อือ

11
เรา แสน จะ วาง เปลา เดียว ดาบ นำ อาย ขวย เขิน

13
พาน นี้ เขา นอน ชิด เนื้อ นวด ขวน เขิญ

15

คำว่า “ขวยเขิน” ให้หักเสียงจากเสียง ซ ไปหาเสียง ฟ จากนั้นซ่อนเสียง ฟ แล้วซ่อนขึ้นมาหาเสียง ซ อีกครั้ง ออกเสียงร้องเป็นคำว่า ขะ + อ้วย + ขะ + เอ็น

21
ใจ ก็ รู้ ดี ว่า - - - นี้ แหละหนา - -

22

คำว่า “หนา” ให้ซ่อนเสียงจากเสียง ล ไปหาเสียง ร และซ่อนขึ้นไปเสียง ฟ จากนั้นจึงหักเสียงลงมาหาเสียง ร อีกครั้ง ออกเสียงร้องเป็นคำว่า หนา + อา + อ้า + อา

การกระแทกเสียง เป็นการเน้นเสียงคำนั้นๆ ให้มีความดังเข้มขึ้นกว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ในเพลงส่วนเกิน มีการกระแทกเสียงทั้งหมด 6 จุด ได้แก่

ท่อน 1

วรรค 4 ใจนี่ก็อยากเป็นเดือน มีดาว ล้อม เกล็ดรอบกาย

วรรค 6 ป่านี่เขานอน ชิด นื้อนวลชวนเชิญ

วรรค 7 แต่เรา ส่วนเกิน เขาคงเมินให้คอย

ท่อน 2

วรรค 2 ใจ ก็รู้ดีว่า นี่แหละหนาปมด้อย

วรรค 4 เราก็เฝ้า แต่ คอย ดวงใจละห้อย...คอยหา

วรรค 6 เมื่อยาม นิทรา หอมกรรยาคุณเพลิน

การแผ่วเสียง เป็นการร้องโดยการออกเสียงของคำให้เบากว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ในเพลงส่วนเกิน ให้ฝึกการแผ่วเสียงคำต่างๆ ต่อไปนี้

วรรค 3 ระทม ระทวย ระทิกฤทัย...ไร้เพื่อน (จโมยลมหายใจ)

วรรคนี้ให้ฝึกการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “ไร้เพื่อน” ซึ่งแสดงอารมณ์เศร้า จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาและนุ่มนวล

วรรค 2 ใจก็รู้ดีว่า นี่แหละหนาปมด้อย (จโมยลมหายใจ)

วรรคนี้ให้ฝึกการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “นี่แหละหนาปมด้อย” ซึ่งแสดงอารมณ์เศร้าและน้อยใจ จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาและนุ่มนวล

การใช้ลูกคอ เป็นการเอื้อนโดยการสั้นเสียงบริเวณคอให้เป็นลักษณะคล้ายคลื่น ในเพลงส่วนเกิน พบลูกคอ 2 ลักษณะคือ ลูกคอเล็กน้อย และลูกคอสั้นพลิวไหว โดยลูกคอเล็กน้อยจะพบคำสุดท้ายของวรรคที่ 1, 2, 3, 5 และ 6 ยกเว้นท่อน 1 วรรค 2 กับท่อน 2 วรรค 6 เพราะคำท้ายของสองวรรคนี้เป็นเพียงการกระทบเสียง โดยท่อน 1 วรรค 2 พบการใช้ลูกคอในช่วงกลางวรรค แทนท้ายวรรคส่วนลูกคอสั้นพลิวไหว พบในคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 และ 7 ของทั้งสองท่อนเพราะคำเหล่านี้เป็นคำที่มีจังหวะลากเสียงยาว ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดของการใช้ลูกคอได้ดังนี้

ท่อน 1

- วรรค 1 มองดาวเดือนที่ลอยล้นเคลื่อน น – ภา (2 จังหวะ)
 วรรค 2 ลมโบกพลิ้วโปรย มา (1 จังหวะครึ่ง)ใจผวาลอยเลื่อน
 วรรค 3 ระทม ระทวย ระทิกฤทัย...ไว้ เพื่อน (2 จังหวะ)
 วรรค 4 ใจนี้กอยากเป็นเดือน มีดาวล้อมเคลื่อนรอบ กาย (3 จังหวะครึ่ง)
 วรรค 5 มองคู่ตัวเรา แสนจะว่างเปล่าเดียวดาย นำอายุขย เงิน (2 จังหวะ)
 วรรค 6 ป่านนี้เขานอนซิดเนียนวลชวน เชิญ (2 จังหวะ)
 วรรค 7 แต่เราส่วนเกินเขาคงเมินให้ คอย (6 จังหวะ)

ท่อน 2

- วรรค 1 มนต์อันใดมัดใจเราให้...ห้วง หา (2 จังหวะครึ่ง)
 วรรค 2 ใจก็รู้ดีว่า นี่แหละหนาปม ด้อย (1 จังหวะครึ่ง)
 วรรค 3 คนมีภรรยาเขาหรือจะมาได้ บ้อย (2 จังหวะ)
 วรรค 4 เรากี่เฝ้าแต่คอย ดวงใจทะห้อย...คอย หา (3 จังหวะครึ่ง)
 วรรค 5 อาคารเดียวดาย...เขาคงจะหน่ายไม่มา...หรือว่าทำ เมิน (1 จังหวะครึ่ง)
 วรรค 6 เมื่อยามนิทราหอมภรรยาคุณเพลิน
 วรรค 7 ปล่อยให้ส่วนเกินหอมหมอนเพลินแทน คุณ (7 จังหวะครึ่ง)

ในการร้องคำที่มีจังหวะลากไม่ยาวมากนักจะมีการใช้ลูกคอกระเพื่อมเบาๆในจังหวะท้ายเสียงของคำร้อง ให้ใช้ลูกคอสั้นๆ แต่สำหรับวรรค 4 และวรรค 7 ของทั้งสองท่อน เป็นคำที่มีการออกเสียงยาว จึงมีการใช้ลูกคอสั้นระริกพลิ้วไหวได้ โดยเฉพาะวรรค 7 สามารถแสดงภาพความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ลูกคอกับจังหวะ ได้ดังนี้

ท่อน 1 คำว่า “คอย” มีทั้งหมด 6 จังหวะ เมื่อออกเสียงคำร้องแล้ว หลังจากนั้นจึงเริ่มใช้ลูกคอในจังหวะที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 โดยจะมีการทอดเสียงให้ค่อยๆเบาลง (Fade Out) จนถึงจังหวะสุดท้าย ดังภาพ

จังหวะที่ 0 1 2 3 4 5 6

ท่อน 2 คำว่า “คุณ” มีทั้งหมด 7 จังหวะครึ่ง เมื่อออกเสียงคำร้องแล้ว หลังจากนั้นจึงเริ่มใช้ลูกคอในจังหวะที่ ยก 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 โดยจะมีการทอดเสียงให้ค่อยๆเบาลง (Fade Out) จนถึงจังหวะสุดท้าย ดังภาพ

จังหวะที่ 0 1 2 3 4 5 6 7 8

การเอื้อนเสียง ฝึกการเอื้อนในเพลงส่วนเกินทั้งหมด 6 จุด คือ คำว่า หวา(ผวา), เลื่อน, ว่า, ด้อย, ได้ และ ให้ แสดงระดับเสียงและคำเอื้อนได้ดังนี้

ภา ลม โบก พริ้ว ไปรบ มา ใจ ผวา
ลอย เลื่อน ระ ทม ระ ทาย ระ ทึก ฤ หัย ไร่

ในการขับร้อง คำว่า “หวา(ผวา)” มีการเอื้อนเสียงขึ้น เป็นเสียง ล-ด-ร-ฟ ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ หว่า + อา + อ้า + อ่า และในวรรคนี้ยังเอื้อนคำว่า “เลื่อน” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ร-ด-ล ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ เลือ + เอือ + เอื้อน

มมต์ อัน ไต มัด ใจ เรา ให้ ห่วง หา

ในการขับร้อง คำว่า “ให้” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ฟ-ด-ล ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ใให้ + อี + อี

2

21

ใจ ก็ รู้ ดี ว่า - - - นี้ แผละหนา - -

23

ปม ด้อย คน มีกรร ยา เขา หรือ จะ มา ได้ บ่อย

25

ในการฝึกเอื้อนเสียง คำว่า “ว่า” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ช-ฟ-ร ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ว่า + อา + อ่า และในวรรคนี้ยังเอื้อนคำว่า “ด้อย” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ร-ด-ล ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ด้อย + ออ + อ่อย

จากการฝึกผู้ขับร้อง พบว่า ผู้ร้องมักจะร้องเสียงคำพูดออกมาตรงเสียง ทำให้ไม่มีมิติของการขับร้องขาดความไพเราะ ขาดความต่อเนื่องของอารมณ์ ขาดความหมาย ให้แก้ไขโดยการให้เสียงเอื้อนเพื่อผสมกับคำร้อง เสียงที่นำมาใช้ในการเอื้อนในเพลงส่วนเกิน ได้แก่ อา อ่า อ้า อ๋า เอื้อ เอื้อ ออ อ่อย อี อี้

การลักจังหวะ เป็นการดำเนินการร้องไปโดยไม่ตรงกับจังหวะเสียงที่หนักหรือน่าจะลงตรงจังหวะก็ทำให้ตกลงในที่อื่นซึ่งไม่ตรงจังหวะ แต่การกระทำนี้เป็นการกระทำโดยเจตนา เพื่อที่จะให้เกิดความไพเราะ ให้ความหมายของคำร้องต่อเนื่องกัน หรือสื่อความหมายและอารมณ์ของบทเพลงได้มากขึ้น ในเพลงส่วนเกิน พบคำที่มีการร้องลักจังหวะ 17 คำ ดังนี้

ท่อน 1

- วรรค 3 ระทม ระทวย ระทีกฤทัย...ไว้ เพื่อน
 วรรค 4 ใจนี้กอยากเป็นเดือน มีดาวล้อมเกลื่อน ครอบกาย
 วรรค 5 มองคู่ตัวเรา แสนจะว่างเปล่าเดียวดาย นำอายุ ขวย เงิน
 วรรค 6 ป่านนี้เขา นอน ชิดเนียนวลชวน เขิญ
 วรรค 7 แต่เราส่วน เกิน เขาคงเมินให้คอย

ท่อน 2

- วรรค 1 มนต์อันใดมัดใจเราให้...ห้วง หา
 วรรค 2 ใจก็รู้ดีว่า นี้แผละหนา ปมด้อย
 วรรค 3 คนมีกรรยาเขาหรือจะมา ได้ บ่อย
 วรรค 4 เราก็เฝ้าแต่คอย ดวงใจละห้อย...คอยหา

วรรค 6 เมื่อยาม นิทรานอม ภรรยาคุณ เพลิน

วรรค 7 ปล่อยให้ส่วน เกิน หอม หมอนเพลิน แทนคุณ

จากการศึกษา กลวิธีและจังหวะ ในเพลงส่วนเกินของดาวใจ ไพจิตร พบว่า มีการใช้ กลวิธีและจังหวะ ได้แก่ การกระทบ การปั้นคำ การกระแทกเสียง การแผ่วเสียง การเอื้อนเสียง และการลัดจังหวะ ซึ่งล้วนเป็นกลวิธีที่สามารถเพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลงทั้งสิ้น

แบบฝึกหัดที่ 3 เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้

การออกเสียง

สำหรับการออกเสียงร้องในเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้นั้นมีการออกเสียงที่ต้องใช้ความสามารถของการออกเสียงที่มีพลังและแม่นยำ เพราะเพลงนี้เป็นเพลงที่มีระดับเสียงที่กว้างมาก คือ 10 ระดับเสียง พบว่าเสียงต่ำสุดคือ เสียง ลา ต่ำ และเสียงสูงสุดคือ เสียง โด สูง ดังนั้นจึงต้องอาศัยการร้องเพลงที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

เสียงสูงสุดที่พบในเพลงนี้เป็นเสียงที่พบในกลุ่มคำที่อยู่ปลายวรรคที่ 3 ของทุกท่อน ซึ่งเป็นทำนองเดียวกัน และคำสุดท้ายของวรรคที่ 5 ของทุกท่อน ซึ่งเป็นทั้งทำนองเดียวกันและคำเดียวกันคือคำว่า “ได้” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำว่า “ด้วยรักเสมอ” เป็นกลุ่มคำที่มีเสียงสูงมาก

คำว่า “ให้เธอสดใส” เป็นกลุ่มคำที่มีเสียงสูงมาก

31
ฉัน ทำ ผิด อะ ไ ไป เธอ จึง ได้ แก่ง กระ ทำ
33
ให้ ฉัน ขอก ข้ำ ฉัน รัก เธอ รัก เธอ หก ขน

คำว่า “ให้ฉันขอกข้ำ” เป็นกลุ่มคำที่มีเสียงสูงมาก

42
ปล่อย ดน ผิด ให้ ลอย นวล สำเน ฉัน สี เธอ ทำ ลาย สาม สมิ ใจ ไผ
45

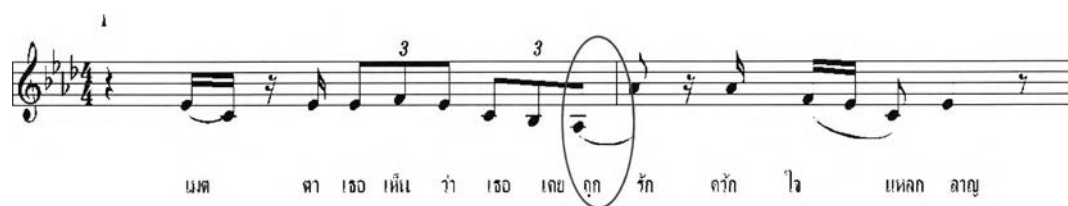
คำว่า “สามสมใจไหม” เป็นกลุ่มคำที่มีเสียงสูงมาก

36
ทำ ไม่ ยี่ ทำ กับ ฉัน ได้
39

คำว่า “ได้” เป็นคำที่มีเสียงสูงและลากเสียงยาวมาก

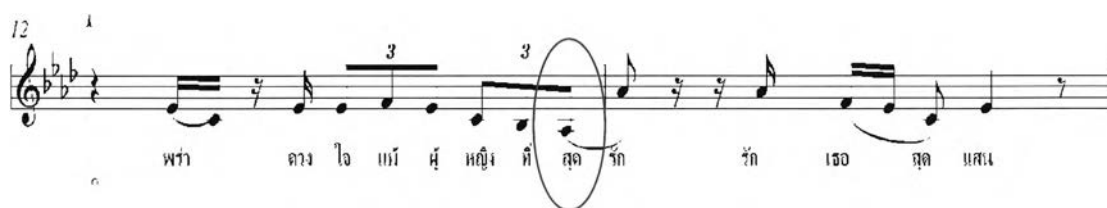
จะเห็นได้ว่า เนื้อร้องของวรรคที่ร้องในระดับเสียงสูงทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นเนื้อร้องที่ต้องการแสดงอารมณ์และความรู้สึก โศกเศร้า น้อยใจ การที่ผู้ร้องสามารถร้องเสียงสูงได้โดยไม่เพี้ยนนั้นเป็นเรื่องที่ยาก สำหรับดาวใจ ไพจิตร มีวิธีการออกเสียงโดยการเปล่งเสียงออกเต็มกำลัง เพื่อให้เสียงนั้นมีพลังเสียงที่แข็งแรง ชัดเจน ก้องกังวาน และไม่เพี้ยน จนกล่าวได้ว่าการออกเสียงสูงได้อย่างไพเราะนั้นเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของดาวใจ ไพจิตร ดังนั้น ผู้ฝึกหัดจะต้องฝึกขับร้องในวรรคข้างต้นเป็นพิเศษโดยแก้ไขปัญหาเสียงอ่อนกำลังด้วยการฝึกร้องท่อนนี้จนกระทั่งพลังเสียงเริ่มมีความแข็งแรงและออกเสียงโน้ตระดับสูงได้ถูกต้อง ไม่เพี้ยน ด้วยการร้องทั้งวรรคจากเบาและเพิ่มความดังขึ้นทีละน้อย ชุดละ 10 ครั้ง ทั้งหมด 10 ชุด

นอกจากการออกเสียงในระดับสูงได้อย่างไพเราะแล้ว ดาวใจ ไพจิตร ยังสามารถออกเสียงต่ำได้ทุ้มนุ่มนวล ชัดเจน แม้เสียงจะต่ำมาก การออกเสียงต่ำมากถือได้ว่าเป็นการออกเสียงที่ต้องใช้ ความชำนาญเช่นกัน สำหรับในเพลงนี้พบเสียงต่ำที่สุดคือเสียง ลา ซึ่งพบเพียง 4 จุด ซึ่งพบในส่วนกลางของวรรคที่ 1 ทั้ง 4 ท่อน ซึ่งถือเป็นท่อนที่มีทำนองเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

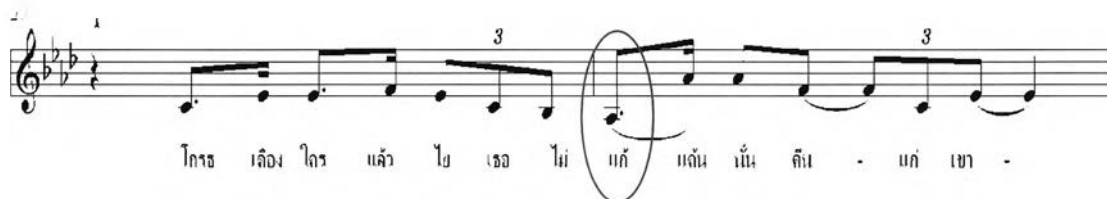
นศ ตา เธอ เห็น ว่า เธอ เคย ถูก รัก ดัง ใจ มหลก ลาญ

คำว่า “ถูก” เป็นคำที่มีเสียงต่ำมาก

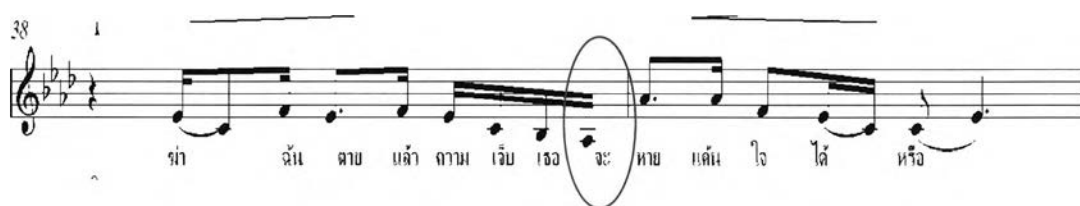
พว้า ดาง ใจ แม้ หู่ หุ้หู่ หี่ สุด รัก รัก เธอ สุด แสน

คำว่า “สุด” เป็นคำที่มีเสียงต่ำมาก

โกรธ เลื่อม ไกร แล้ว โย เธอ ไม่ แก้ แค้น เน้น ตึบ - แก้ เขา -

คำว่า “แก้” เป็นคำที่มีเสียงต่ำมาก

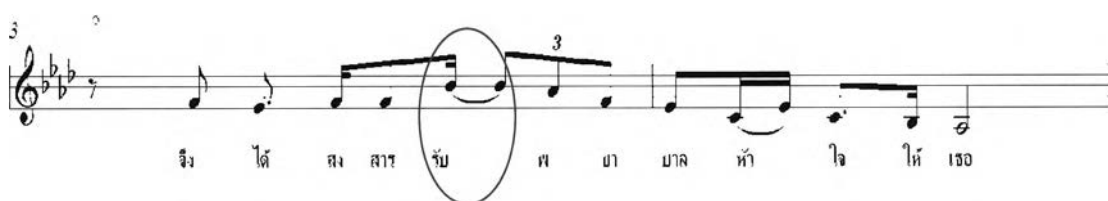
ร่า ฉั้น ตาบ แล้ว ตาม เว็ เธอ จะ หาย แค้น ใจ ได้ หรือ

คำว่า “จะ” เป็นคำที่มีเสียงต่ำมาก

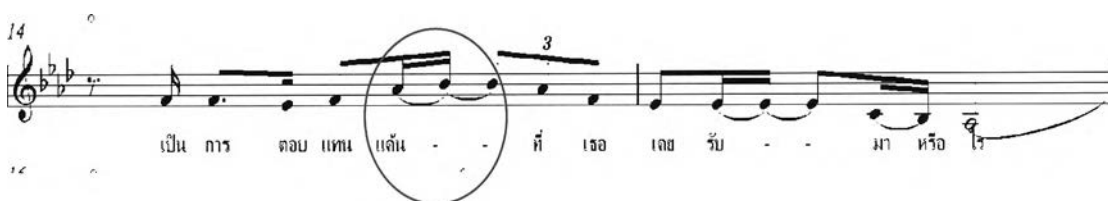
ผู้ฝึกขับร้องจะต้องพิจารณา ทั้ง 4 วรรคข้างต้นนี้ เนื่องจากเป็นวรรคที่มีเสียงต่ำสุด คำที่ร้องต่อจากคำที่มีเสียงต่ำที่สุดนั้นยังเป็นเสียงที่สูง การร้องนั้นจึงเป็นคล้ายการกระโดดเสียงขึ้นห่างกันถึง 8 เสียง (ลาดต่ำถึงกลาง) ได้แก่ คำว่า “ถูก - รัก” “สุด - รัก” “แก้ - แค้น” และ “จะ - หาย” การออกเสียงคำที่มีระดับเสียงแตกต่างกันหรือห่างกันหลายระดับเสียงมีความเสี่ยงต่อการเพี้ยนได้ง่ายผู้ร้องจะต้องมีการออกเสียงด้วยความแม่นยำจึงจะสามารถร้องได้อย่างตรงเสียง

นอกจากการออกเสียงให้ตรงกับทำนองเพลงแล้ว ผู้ฝึกขับร้องเพลงตามแบบฉบับเอกลักษณะการออกเสียงของดาวใจ ไพจิตร จะต้องฝึกหัดการออกเสียงให้สม่ำเสมอ คงเส้นคงวา ในเพลงนี้วรรคที่ใช้เป็นแบบฝึกหัดสำหรับการสร้างความเด่นชัดในเรื่องการออกเสียงให้สม่ำเสมอ คือ วรรค “ทำไมถึงทำกับฉันได้” ซึ่งเป็นวรรคที่มีเนื้อเพลงและทำนองเด่นที่สุด (Climax) วรรคนี้อยู่ในช่วงเสียงสูง ร้องแบบลมเดียว และคำว่า “ได้” ยังเน้นการเปล่งเสียง และกระแทกเสียงเป็นพิเศษในช่วงแรกแล้วค่อยๆ เบาลงพร้อมไต่ลูกคอการจะออกเสียงให้สม่ำเสมอได้นั้นจึงทำได้ยากผู้ร้องต้องใช้ทักษะความสามารถเป็นพิเศษและฝึกหัดเฉพาะวรรคจนกระทั่งเกิดความชำนาญและได้ความงดงามหมัดจดจำที่ศิลปินต้นแบบดาวใจ ไพจิตร ได้ขับร้องไว้

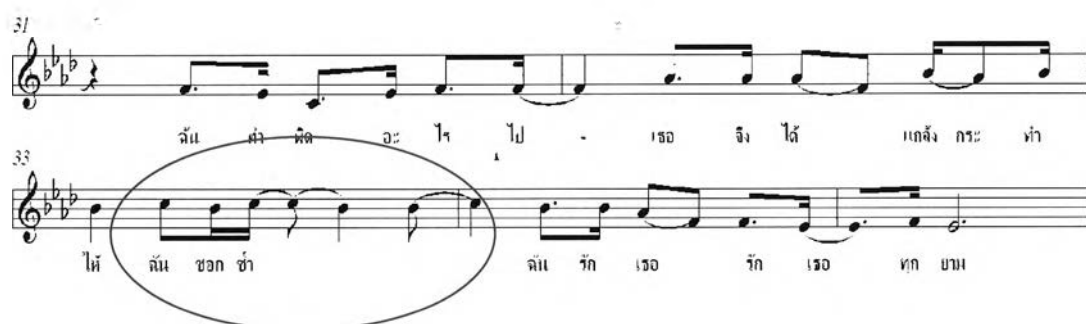
สำหรับลักษณะการแผดเสียงสูงและหักเสียงลงต่ำ ดาวใจ ไพจิตร ผู้ฝึกขับร้องจะต้องฝึกหัดให้เกิดทักษะจนทำได้อย่างกลมกลืน ในเพลงนี้ ปรากฏในวรรคที่ 2 ของทุกท่อน ในช่วงกลางของวรรค และ ช่วงท้ายวรรคที่ 3 ต่อกับวรรคที่ 4 ของทุกท่อน ดังนี้

ในวรรคนี้ให้ร้องโดยการแผดเสียงขึ้นสูงตรงคำว่า “รับ” แล้วหักลงเสียงต่ำด้วยวิธีการไล่เสียงลงตามลำดับ

ผู้ฝึกหัดจะต้องสังเกตและวางแผนล่วงหน้าว่า วรรคนี้มีการแผดเสียงขึ้นสูงตรงคำว่า “แค้น” แล้วหักลงเสียงต่ำด้วยวิธีการไล่เสียงลงตามลำดับ

การฝึกแผดเสียงในวรรณคดีที่มีการแผดเสียงขึ้นสูงตรงคำว่า “ให้ฉันชอกช้ำ” แล้วหักลงเสียงต่ำด้วยวิธีการไล่เสียงลงตามลำดับ

42
ปล่อย คน ผิด ให้ จอบ นวด ส่วน ฉัน ลี เรอ ทำ ลาย สามใจใหม่

45
ฉัน รัก เรอ รัก เรอ เหนือใคร

ในวรรณคดีที่มีการแผดเสียงขึ้นสูงตรงคำว่า “สามใจใหม่” แล้วหักลงเสียงต่ำด้วยวิธีการไล่เสียงลงตามลำดับ

ดังนั้น การฝึกการแผดเสียงนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ขับร้องฝึกฝนจนกระทั่งสามารถสรุปเอกลักษณ์ของการออกเสียงในเพลงนี้ได้ว่า การออกเสียงด้วยกลวิธีแผดเสียงพร้อมด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ 1) การออกเสียงสูงต่ำให้ตรงกับระดับเสียง 2) การออกเสียงคงเส้นคงวาในขณะที่กำลังแผดเสียงด้วยโน้ตหลัก และ 3) การแผดเสียงสูงและหักลงด้วยการเรียงเสียงอย่างนุ่มนวล

อักขรวิธี

อักขรวิธีที่ปรากฏในเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้นั้น มีลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น การออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจน การผันเสียงร้องให้ตรงตามเสียงของวรรณยุกต์ รวมทั้งการออกเสียงตัวสะกดและสระให้ชัดเจน การร้องเพลงที่ได้นั้น ผู้ร้องจะต้องคำนึงถึงความสำคัญของการออกเสียงในแต่ละคำให้ถูกต้องและชัดเจนตามหลักของภาษาไทย

สำหรับเพลงนี้มีการเน้นการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ เช่น คำว่า รัก ควัก แผลกกลากู สงสาร ปรนเปรอ ชอกช้ำ เป็นต้น ในการออกเสียงพยัญชนะ ร, ล, ศ, ช และคำควบกล้ำนั้นจะต้องออกให้ถูกต้องและชัดเจน ในที่นี้จะแสดงตัวอย่างเฉพาะวรรคที่มีคำที่เน้นเป็นพิเศษ ดังนี้

ตัวอย่าง คำที่เน้นการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ

16

ฉัน มิ ไซ - หู้ ทำ เรอ ฉัน ก็ หู้ ปะ โลม ใจ ให้ เรอ หึด ใส

19

สรุปว่า วรณคดีนี้มีพยัญชนะที่ต้องระมัดระวังเรื่องการออกเสียงเป็นพิเศษถึง 7 พยัญชนะ ดังนี้ คือ เสียง ฉ หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ช หรือ ซ , เสียง ช หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ซ , เสียง ผ หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง พ , เสียง ท และ ธ หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ถ , เสียง ส หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ซ รวมทั้งมีคำควบกล้ำ ปร- แสดงให้เห็นว่าทั้งวรณคดีนี้มีพยัญชนะและคำควบกล้ำที่ต้องระมัดระวังเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นจึงถือได้ว่า วรณคดีนี้เป็นวรณคดีที่ผู้ร้องสามารถแสดงทักษะในการร้องเพลงให้ถูกอักขรวิธี ในการออกอักขระให้ถูกวิธีนั้นสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกควบคุมริมฝีปาก ลิ้น กระพุ้งแก้ม โดยจะได้อธิบายวิธีการแก้ไขการออกเสียงที่ไม่ถูกต้องให้ชัดเจนในเรื่องอวัยวะควบคุมการขับร้อง

สำหรับการผันวรรณยุกต์ในคำร้องเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ด้วยลักษณะของทำนอง (Melody) ที่ถูกกำหนดนั้นอาจจะทำให้การผันวรรณยุกต์นั้นไม่ตรงเสียงคำที่อ่านออกเสียงได้ วิธีการขับร้องในลักษณะที่เรียกว่า การกระทบ และการเอื้อน จึงเป็นทางแก้ไขในการขับร้องเสียงนั้นให้ออกมาตรงกับเสียงวรรณยุกต์ แต่ในทางกลับกันหากเสียงกระทบนั้นไม่สามารถออกได้ตามเสียงวรรณยุกต์ ก็ต้องมีการใช้คำที่ผันเสียงตามวรรณยุกต์นั้นก่อนเสียงกระทบ หรือก่อนทางเสียงจึงสามารถแบ่งลักษณะการผันวรรณยุกต์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก และกลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก

กลุ่มที่ 1 ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก (หางเสียง) คำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงร้องให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้ผู้ฝึกหัดจะต้องฝึกการผันเสียงให้วรรณยุกต์ไปตรงกับหางเสียงเพื่อทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความกลมกลืน ทำให้เสียงร้องเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ ในแบบฝึกหัดนี้ให้ผู้ร้องฝึกผันวรรณยุกต์ 3 คำ ดังนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม
1	แค ^๓ น	ตรี	แค + แอ ^๓ น	สามัญ + ตรี
2	ช้ ^๓ า	ตรี	ช้ ^๓ า + ฮี ^๓	สามัญ + ตรี
3	ร้ ^๓ บ	ตรี	ระ + อ็ ^๓ บ	ตรี + ตรี

คำว่า “แค^๓น” และ “ช้^๓า” มีการใช้เสียงเอื้อนหรือหางเสียงมาช่วยในการผันวรรณยุกต์ให้ตรงเสียง เพราะหากไม่ลงด้วยหางเสียงจะออกเสียงผิดวรรณยุกต์ คือ จากเสียงหลักที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีแต่กลับออกเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญดังตาราง ส่วนคำว่า “ร้^๓บ” นั้นเสียงผันตามวรรณยุกต์อยู่แล้วแต่มีการผสมคำเพื่อให้เสียงมีความสละสลวย

สำหรับการผันเสียงตามวรรณยุกต์ในลักษณะนี้ให้ฝึกเฉพาะการกระทบเสียงขึ้นของคำที่มีเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีเท่านั้น อันที่จริงแล้วคำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความกลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน

กลุ่มที่ 2 ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก (เสียงหน้าผันตรงวรรณยุกต์ แต่หางเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์) สำหรับกลุ่มนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้หางเสียงเข้ามาช่วย เพราะหากร้องคำตามเสียงโน้ตหลักแล้ว เสียงที่ปรากฏจะกลายเป็นเสียงวรรณยุกต์อื่น ซึ่งบางคำอาจจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	หรี ^๓ อ	จัตวา	หรี ^๓ อ + ฮี ^๓	จัตวา + ตรี	หรี ^๓ อ
2	ใ ^๓ ส	จัตวา	ใ ^๓ ส + ฮี ^๓	จัตวา + ตรี	ใ ^๓ ส
3	ใ ^๓ หม	จัตวา	ใ ^๓ หม + ฮี ^๓	จัตวา + ตรี	ม็ ^๓ ย
4	ห้ ^๓ ว	จัตวา	ห้ ^๓ ว + ฮี ^๓	จัตวา + ตรี	ห้ ^๓ ว
5	แส ^๓ น	จัตวา	แส ^๓ น + ฮี ^๓	จัตวา + ตรี	แซ ^๓ น
6	ห้ ^๓ ย	จัตวา	ห้ ^๓ ย + ฮี ^๓	จัตวา + ตรี	ห้ ^๓ ย
7	เหม ^๓ อ (เสมอ)	จัตวา	เหม ^๓ อ + ฮี ^๓ อ	จัตวา + ตรี	เหม ^๓ อ
8	ฉ้ ^๓ น	จัตวา	ฉ้ ^๓ น + อ็ ^๓ น	จัตวา + ตรี	ฉ้ ^๓ น

จากตารางข้างต้น ผู้ร้องสามารถฝึกหัดจนเกิดเป็นทักษะในการผันวรรณยุกต์ สำหรับคำต่างๆเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องผันวรรณยุกต์ตรงโน้ตหลักไม่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ของคำต้นแบบ เพราะหากออกเสียงคำต้นแบบให้ตรงกับโน้ตหลักโดยที่ไม่มีการกระทบจะทำให้คำนั้นออกเสียงผิดวรรณยุกต์ และจะทำให้คำนั้นผิดความหมายตามตารางข้างต้นในช่องสุดท้าย เช่น คำว่า “แสน” (ท - ค) ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์จัตวา ให้ฝึกออกเสียงผสมคำว่า แสน + ฮี ซึ่งตรงกับเสียง จัตวา + ตรี ในวรรณคดีมีการผันเสียงไม่ตามวรรณยุกต์เมื่อออกตรงกับโน้ตหลัก ผู้ร้องจะต้องฝึกและหมั่นสังเกต หากออกเสียงตามโน้ตหลักแล้ว คำว่า “แสน” จะออกเสียง “แซ่น” ซึ่งผิดความหมาย ให้แก้ไขด้วยการออกเสียงแรกด้วยการผันตามวรรณยุกต์หลักก่อนแล้วจึงออกหางเสียง โดยไม่ผันตามวรรณยุกต์แต่ให้ตรงกับเสียงของโน้ตหลัก เพื่อให้เหมาะสมกับระดับเสียงและให้เกิดความไพเราะจากการกระทบหางเสียง สังเกตได้ว่า คำเหล่านี้ล้วนมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตรี ทั้งนี้เนื่องจากเสียงโน้ตที่ปรากฏเป็นเสียงสูง (กระทบขึ้น) เสียงหลังจึงเป็นเสียงสูงกว่า เสียงตรีก็เป็นเสียงที่สูงกว่าเสียงจัตวาเช่นกัน

กระทบเสียงลง

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	เมต	โท	เมค + เอค	โท + เอก	เหมค
2	ให้	โท	ให้ + อิ	โท + เอก	ไห้
3	พรำ	โท	พรำ + อ่า	โท + เอก	ผ่า
4	ผู้	โท	ผู้ + อู๋	โท + เอก	ผู่
5	ได้	โท	ได้ + อ้าย	โท + เอก	ด้าย
6	ฆ่า	โท	ฆ่า + อ่า	โท + เอก	ข่า
7	แก้	โท	แก้ + แอ่	โท + เอก	แกะ
8	แกล้ง	โท	แกล้ง + อื้อ	โท + เอก	แกล่ง
9	ชอก	โท	ช่อ + ออก	โท + เอก	ฉอก
10	โลก	โท	โล่ + โอก	โท + เอก	โหลก
11	เพื่อ	โท	เพื่อ + เอื้อ	โท + เอก	เผื้อ
12	เธอ	สามัญ	เธอ + เอ่อ	สามัญ + เอก	เธ่อ

จะเห็นว่า คำทั้งหมดในตารางข้างต้นนี้ เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์โท ยกเว้นคำว่า “เธอ” ออกเสียงวรรณยุกต์สามัญ แต่เมื่อออกเสียงเป็นการขับร้องตามทำนองเพลง พบว่ามีการผสมเสียง กระทบเป็นเสียงวรรณยุกต์ โท + เอก และ สามัญ + เอก ซึ่งเสียงแรกนั้นผันเสียงถูกต้องแล้วแต่ เนื่องจากเสียงโน้ตนั้นไม่ใช่เสียงหลัก เป็นเพียงเสียงผ่านเพื่อกระทบเสียงลง หากจะออกเสียงคำให้ ตรงกับเสียงหลักจะพบว่าเสียงที่ออกมานั้นจะไม่ผันตามวรรณยุกต์ บางคำอาจจะไม่มีความหมาย หรือบางคำความหมายเปลี่ยนไปตามตารางข้างต้นในช่องสุดท้าย ดังนั้นจึงต้องมีการกระทบเสียง โดยใช้คำอื่นๆมาช่วย สังเกตได้ว่า คำเหล่านี้ล้วนมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงเอก ทั้งนี้เนื่องจากเสียง โน้ตที่ปรากฏเป็นเสียงที่ต่ำลง (กระทบลง) เสียงหลังจึงเป็นเสียงต่ำกว่า เสียงเอกก็เป็นเสียงที่ต่ำกว่า เสียงโท และสามัญเช่นกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฝึกขับร้องในแบบฝึกหัดบทนี้ ในด้านอักขรวิธีเพื่อขับร้องเพลง ทำไม่ถึงทำกับฉันได้ของดาวใจ ไพจิตร จะต้องผ่านขั้นตอนการฝึกเรื่อง 1) การออกเสียงพยัญชนะ และคำควบกล้ำ 2) การผันวรรณยุกต์ ซึ่งลักษณะการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการคำนึง องค์ประกอบเหล่านี้ ทำให้เพลงนั้นมีความชัดเจนในเรื่องของการออกเสียงเมื่อร้องได้อย่างถูกต้อง ตามอักขรวิธี ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในการร้องแบบของดาวใจ ไพจิตร

การหายใจ

เพลงทำไม่ถึงทำกับฉันได้ ศิลปินดาวใจ ไพจิตร มีการจัดจังหวะการหายใจไว้ดังนี้

ท่อน 1

วรรค 1	(หายใจ) เมตตาเธอเห็นว่าเธอเคยถูกรักควักใจแหลกลาญ (หายใจ)
วรรค 2	จึงได้สงสารรับพยาบาลหัวใจให้เธอ (หายใจ)
วรรค 3	เอายากลั่นจากดวงใจ (ขโมยลมหายใจ)
	เอากายอ่อนคอยปรนเปรอ (ขโมยลมหายใจ) ด้วยรักเสมอ (หายใจ)
วรรค 4	ฉันยอมให้เพื่อเธอทุกยาม (หายใจ)
วรรค 5	ทำไม่ถึงทำกับฉันได้

ท่อน 2

วรรค 1	(หายใจ) พร้าดวงใจแม่ผู้หญิงที่สุจริต..รักเธอสุดแสน (หายใจ)
วรรค 2	เป็นการตอบแทนคนที่เธอเคยรับมาหรือไร (หายใจ)
วรรค 3	ฉันมิใช่ผู้ทำเธอ (ขโมยลมหายใจ) ฉันคือผู้ประโลมใจให้เธอสดใส (หายใจ)
วรรค 4	ทั้งหวังคิดก็เห็นใคร (หายใจ)
วรรค 5	ทำไม่ถึงทำกับฉันได้

ท่อน 3

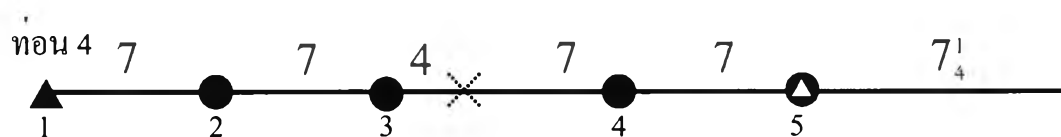
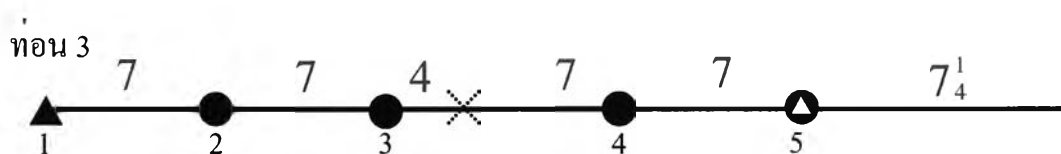
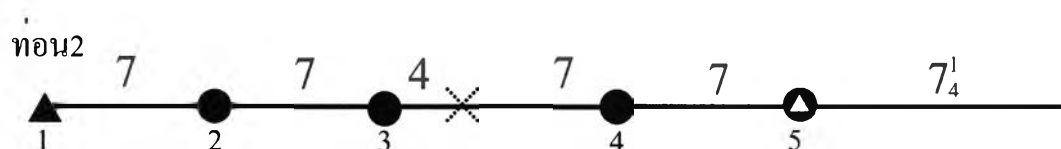
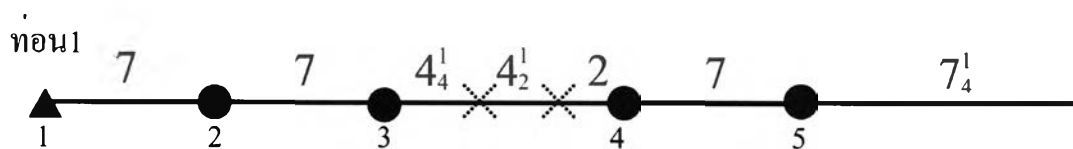
- วรรค 1 (หายใจ) โกรธเคืองใครแล้วโยเธอไม่แก้แค้นนั้นคืนแก่เขา (หายใจ)
- วรรค 2 โยเธอกลับเอาแค้นมาระบายให้ฉันรับกรรม (หายใจ)
- วรรค 3 ฉันทำผิดอะไรไป (ขโมยลมหายใจ) เธอจึงได้แก้มองกระทำให้ฉันชอกช้ำ (หายใจ)
- วรรค 4 ฉันรักเธอรักเธอทุกยาม (หายใจ)
- วรรค 5 ทำไมถึงทำกับฉันได้

ท่อน 4

- วรรค 1 (หายใจ) ฆ่าฉันตายแล้วความเจ็บเธอจะหายแค้นใจได้หรือ (หายใจ)
- วรรค 2 โลกคงระบือรำลึกว่าเธอแก้แค้นยิ่งใหญ่ (หายใจ)
- วรรค 3 ปล่อยคนผิดให้ลอยนวล (ขโมยลมหายใจ)
ส่วนฉันสิเธอทำลายสามใจใหม่ (หายใจ)
- วรรค 4 ฉันรักเธอรักเธอเหนือใคร(หายใจ)
- วรรค 5 ทำไมถึงทำกับฉันได้

สามารถเขียนภาพแสดงการจัดจังหวะหายใจและลักษณะการหายใจ ได้ดังนี้

ทำไมถึงทำกับฉันได้

ภาพการจัดสมหายใจและลักษณะการหายใจ

หมายเหตุ

หมายถึง การหายใจด้วยปาก

หมายถึง การหายใจด้วยจมูก

หมายถึง การหายใจด้วยปากและจมูก

X

หมายถึง การขโมยลมหายใจ (หายใจอย่างรวดเร็ว)

ตัวเลขด้านบน	หมายถึง	จำนวนจังหวะ
ตัวเลขด้านล่าง	หมายถึง	วรรค

ผู้ฝึกหัดจะต้องสังเกตว่า ทุกท่อนของเพลงนี้ใช้การร้องเพลงแบบร้องลมเดียวในวรรคที่ 1, 2, 4, และ 5 ส่วนวรรคที่ 3 มีการขโมยลมหายใจโดยท่อน 1 มีการขโมยลมหายใจ 2 ครั้งส่วนท่อน 2, 3 และ 4 ขโมยลมหายใจครั้งเดียว

ดังนั้น จากภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ ผู้ฝึกหัดจะต้องแก้ไขปัญหาที่สำคัญในการใช้ลมหายใจ หากผู้ขับร้องยังไม่สามารถใช้ลมเดียวได้ จะต้องค่อยเพิ่มโน้ตทีละหนึ่งตัวสุดลมหายใจให้เต็มปอดกักไว้ในทรวงอกแล้วค่อยๆ ฝึกปล่อยลมหายใจทีละน้อย หากผู้ฝึกหัดยังพบปัญหาดังกล่าว ให้แยกร้องทำนองก่อนโดยใช้การฮัมทำนองโดยยังไม่เพิ่มคำร้อง เมื่อร้องส่วนของทำนองได้แล้ว จึงใส่คำร้องให้ถูกต้องตามอักขระพร้อมทั้งตกแต่งอารมณ์เพลงและความสละสลวยด้วย การเพิ่มความเบาดัง ซึ่งจะต้องอาศัยความชำนาญ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อปอดในการสูดลม กักลม ปล่อยลม อีกทั้งความแข็งแรงของกระพุ้งแก้มในการบีบดันลมออกจากช่องปอดและเปิดช่วงปากจึงจะสามารถร้องวรรคที่มีจังหวะของการร้องยาวที่สุด คือ วรรคที่ 5 ของทุกท่อน ซึ่งเป็นการร้องแบบลมเดียว คือ “ทำไมถึงทำกับฉันได้” มีความยาว 7 จังหวะครึ่งได้อย่างสมบูรณ์

เอกลักษณ์ที่สำคัญอีกประการของศิลปินดาวใจ ไพจิตร คือการใช้วิธีการหยุดและหายใจเข้าให้เต็มทีทุกครั้งก่อนจะร้องวรรคแรกของแต่ละท่อน โดยใช้วิธีการหายใจทางจมูก ส่วนการหายใจในระหว่างท่อน ก่อนจะร้องวรรคที่มีจังหวะยาวมาก ผู้ร้องก็มีการหยุดเพื่อเก็บลมหายใจซึ่งในช่วงระหว่างท่อนนี้แต่เนื่องจากมีเวลากำจัดในการหายใจ เพราะต้องร้องวรรคหรือคำร้องต่อเนื่องกันไป ดังนั้น จึงพบการใช้ลักษณะการหายใจทั้งทางปาก ทางจมูก และทั้งปากและจมูกพร้อมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก คือ หากคำสุดท้ายร้องด้วยการอ้าปากก็สามารถเก็บลมหายใจด้วยปากได้ หรืออาจจะทั้งปากและจมูกได้ แต่หากคำสุดท้ายจบด้วยการปิดปากหรือห่อริมฝีปากจะเก็บลมหายใจด้วยจมูก

สำหรับการแผ่วลมหายใจและปล่อยลมหายใจนั้นถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของเพลงนี้ เพราะโดยอารมณ์ของเพลงนี้เป็นอารมณ์หวานระคนเศร้า แม้ว่าจะมีอารมณ์แค้นแต่ก็ไม่มากนัก ก้ำกึ่งระหว่างความโกรธกับความคับแค้นใจ ดังนั้น ผู้ขับร้องจะต้องเปล่งเสียงร้องด้วยการกระแทกเสียงให้เกิดความเข้มข้นและเปล่งน้ำเสียงแผ่วลมมาในเชิงอ่อนวอนร้องขอความเห็นใจ ดังนั้น จึงมักจะพบการแผ่วลมหายใจและปล่อยลมหายใจในวรรคที่ต้องการเน้นอารมณ์เป็นพิเศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ท่อน 1

- วรรค 3 เอายากลั้นจากดวงใจ (ขโมยลมหายใจ)
 เอากายอุ่นคอยปรนเปรอ (ขโมยลมหายใจ) ด้วยรักเสมอ (หายใจ)
- วรรค 4 ฉันยอมให้เพื่อเธอทุกยาม (หายใจ)
- วรรค 5 ทำไมถึงทำกับฉันได้ (หายใจ)

จะเห็นว่า ในท่อน 1 นี้ วรรคที่ 3 มีการปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตรงคำว่า “ด้วยรักเสมอ” จากนั้นแผ่วลมหายใจลงในวรรค 4 แล้วกลับมาปล่อยลมหายใจเต็มที่อีกครั้งในวรรค 5 เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของเพลงให้ชัดเจน

ท่อน 3

- วรรค 3 ฉันทำผิดอะไรไป (ขโมยลมหายใจ) เธอจึงได้แก้มกระทำให้ฉันชอกช้ำ (หายใจ)
- วรรค 4 ฉันรักเธอรักเธอทุกยาม (หายใจ)
- วรรค 5 ทำไมถึงทำกับฉันได้ (หายใจ)

จะเห็นว่า ในท่อน 3 นี้ มีลักษณะการปล่อยลมหายใจและแผ่วลมหายใจเหมือนท่อน 1 คือ วรรคที่ 3 มีการปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตรงคำว่า “ให้ฉันชอกช้ำ” จากนั้นแผ่วลมหายใจลงในวรรค 4 แล้วกลับมาปล่อยลมหายใจเต็มที่อีกครั้งในวรรค 5 เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของเพลงให้ชัดเจน

ดังนั้นในการฝึกหัดการหายใจ สำหรับการร้องเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ที่เป็นเอกลักษณ์ตามวิธีการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การจัดจังหวะลมหายใจ 2) ลักษณะหรือวิธีการหายใจ 3) การร้องลมเดียว 4) การแผ่วลมหายใจ และการปล่อยลมหายใจ

อวัยวะควบคุม

ในการร้องเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ของดาวใจ ไพจิตรนี้ มีการใช้อวัยวะควบคุม ทั้งอวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง คือ ปาก ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน กระพุ้งแก้ม และ กล้ามเนื้อหน้าท้อง อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม คือ ท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว และอวัยวะสำคัญที่สุดคือ หู ซึ่งเป็นอวัยวะที่เกี่ยวกับการฟัง

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง มีส่วนสำคัญมากสำหรับการออกเสียงร้องเพลง เพราะทำให้การร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตรนั้นมีการออกเสียงได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าทำนองของเพลงจะมีเสียงสูงมาก โดยลักษณะเด่นของการใช้อวัยวะควบคุมเสียงของดาวใจ คือ การใช้อวัยวะส่วนต่างๆให้สัมพันธ์กัน การออกเสียงโดยเฉพาะวรรคที่มีทำนองสูงมากนั้น ก่อนการออกเสียงจะต้องใช้ทั้งปากและจมูกในการสูดลมหายใจเข้าเพื่อเก็บลมหายใจได้อย่างเต็มที่ จากนั้นจึงมีการออกเสียงมาจากกล้ามเนื้อท้อง ผ่านกระบังลม หลอดลม เส้นเสียงที่ลำคอซึ่งจะต้องมีการเปิดลำคอ เพื่อให้เสียงมีความกังวาน จากนั้นผ่านกระพุ้งแก้ม ขากรรไกร ลิ้น ฟัน ริมฝีปาก จนเปล่งเป็นเสียงออกมาทางปาก ซึ่งปากนั้นจะมีรูปปากต่างๆกันไปตามเนื้อร้อง เพื่อให้ถูกต้องในเรื่องของการออกเสียงพยัญชนะตามหลักภาษาไทย ซึ่งอวัยวะทั้งหมดมีการทำงานแบบสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น วรรค “ฉันมิใช่ผู้ทำเธอ ฉันคือผู้ประโลมใจให้เธอสดใส” เป็นวรรคที่มีพยัญชนะที่ออกเสียงคล้ายกัน คือ เสียง ฉ, ช, ส นอกจากนี้ยังมีเสียง ม, ผ, ท, ธ, ค, ล, จ, ห รวมทั้งเสียงควบแท้ ปร- ถือได้ว่าเป็นวรรคที่ยากต่อการออกเสียงให้ถูกต้อง และต้องใช้อวัยวะต่างๆที่ควบคุมการออกเสียงให้สัมพันธ์กัน โดยเฉพาะรูปปากของพยัญชนะและสระเสียงต่าง ๆ นั้น ต้องทำให้ตรงกับเสียงที่ออกมา เช่น

คำว่า “ผู้” ทั้งพยัญชนะและสระ ล้วนออกเสียงด้วยการห่อริมฝีปาก ดังนั้น เมื่อร้องคำว่า “ผู้” จึงต้องห่อริมฝีปาก

ภาพที่ 33 รูปปากคำว่า “ผู้”

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม หมายถึง อวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการออกเสียง สำหรับการยืนร้องเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ของดาวใจ ไพจิตร นี้ มีลักษณะการยืนที่มั่นคง คือ ขาทั้ง 2 ข้างกางออกพอประมาณ (เท่าความกว้างของช่วงไหล่) ยึดลำตัวตรง ออกผายไหล่ผึ่ง หน้าตรง ไม่ก้มหน้า ส่วนแขนข้างที่จับไมค์ กางออกพอประมาณอยู่ระดับอกหรือให้ไมค์อยู่ระดับที่พอดี ไม่ไกลหรือใกล้ปากมากจนเกินไป ส่วนแขนอีกข้างหนึ่งปล่อยลงตรงๆแบบสบายๆ ไม่เกร็ง หรือในบางช่วงอาจจะยกมาอยู่ตรงหน้าท้องในระดับเอวก็ได้ เนื่องจากเป็นเพลงจังหวะช้า จึงไม่มีการเคลื่อนไหวมากนัก อาจมีการโยกหรือเอียงตัวนิดหน่อย เพื่อใช้สายตาสื่อสารกับผู้ฟัง

ภาพที่ 34 การใช้ท่าทางแสดงอารมณ์ของเพลง

ภาพที่ 35 การจับไมค์โครโฟน และการวางแขน

ภาพที่ 36 การยืน

สำหรับอวัยวะที่สำคัญที่สุดของการร้องเพลงคือ หู เพราะหูมีหน้าที่ในการประเมินคุณภาพของการออกเสียง แล้วปรับเสียงให้เป็นที่ต้องการ หากผู้ร้องไม่มีการใช้ หู ในการควบคุมการร้องเพลง สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ การร้องเพลงเพี้ยน สำหรับการร้องเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ของดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการใช้หูเพื่อควบคุมการออกเสียงตลอด จึงทำให้เสียงที่ออกมา นั้นมีความแม่นยำ ตรงเสียง ชัดเจน ไม่ผิดเพี้ยน แม้ว่าทำนองของเพลงจะมีระดับเสียงที่ยากก็ตาม

กลวิธีและจังหวะ

กลวิธีและจังหวะถือเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการร้องเพลง สำหรับเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ในแบบการร้องของดาวใจ ไพจิตร มีกลวิธีต่างๆ ดังนี้

การกระทบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ กระทบขึ้น และ กระทบลง สามารถแสดงระยะห่างของเสียงกระทบได้ดังนี้

กระทบขึ้น				กระทบลง			
2 เสียง	2 เสียงครึ่ง	3 เสียงครึ่ง	8 เสียง	2 เสียง	2 เสียงครึ่ง	3 เสียงครึ่ง	4 เสียง
รับ	หัว	แสน	แค้น	เพื่อ	เมต	ให้	เธอ
เสมอ	รับ		หาย	ผู้	ให้	แก้	
แค้น	หรือ			แก้ง	พม่า		
หรือ				ชอก	ผู้		
ใส				โลก	ได้		
ฉัน					เธอ		
ช้า					ฆ่า		
ไหม							
8	3	1	2	5	7	2	1

การกระทบเสียงขึ้นแบบห่างกัน 2 เสียง พบมากที่สุด และการกระทบเสียงลงห่างกัน 2 เสียงครึ่ง พบมากที่สุด ส่วนช่วงห่างของเสียงกระทบที่มีช่วงห่างกันมากที่สุด คือ การกระทบเสียงขึ้น 8 เสียง พบ 2 ตำแหน่ง คือ คำว่า “แค้น” และ “หาย”

นอกจากระดับเสียงที่กระทบแล้ว ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการกระทบ คือ เสียงของคำที่นำมาเป็นเสียงกระทบ หรือหางเสียง เสียงที่นำมาใช้ในการกระทบในเพลงทำไมถึง ทำกับฉันได้ มีทั้งหมด 13 เสียง คือ อ่า อ่าย อี อื้อ อู่ เอค แอ่ แอ้น โอก ออก เอ่อ เอื้อ อ๊ับ สามารถแบ่งความสัมพันธ์ระหว่าง เสียงสระ เสียงกระทบ และคำค้นแบบ ได้ดังนี้

เสียงสระ	เสียงกระทบ	คำค้น
อา	อ่า	พรวด, ฆ่า
	อ่าย	ไต่
อี	อี	ให้
อื้อ	ฮึ	หรือ, ใส, ฉับ, ช้ำ, ไหม, หัว, แสน, หาย
อื้อ	อื้อ	แก้ง
อู่	อู่	ผู้
เอ	เอค	เมต
แอ	แอ่	แก้
	แอ้น	แค้น
โอก	โอก	โลก
ออ	ออก	ชอก
เออ	เอ่อ	เธอ
เอื้อ	เอื้อ	เพื่อ
อ๊ว	อ๊ับ	รับ

จากตารางสามารถกล่าวได้ว่า เสียงสระที่นิยมนำมาเป็นเสียงกระทบมากที่สุด คือ สระ อี ซึ่งเป็นหางเสียงของกลุ่มกระทบเสียงจีน

การปั้นคำ หมายถึง การร้องในลักษณะแบบหักคาลงมาแล้วซ้อนเสียงขึ้นไปและวน กลับลงมา ซึ่งเป็นทักษะพิเศษส่วนตัวในการร้องเพื่อความแนบเนียนและกลมกลืน ถ้าฟังโดยผิวเผินแล้วจะมีความรู้สึกถึงการเปล่งคำร้องที่ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ ฟังดูแล้วเหมือนว่าไม่ ซ้ำซ้อน ปฏิบัติได้โดยง่าย แต่ต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ขับร้อง เมื่อขึ้นเวทีแล้วไม่มีโอกาสแก้ตัว หากเกิดความผิดพลาดไม่สามารถแก้ไขได้ และไม่ควรถูกความ ผิดพลาดเมื่อใช้กลวิธีการปั้นคำ เช่น เสียงเพี้ยนขณะปั้นคำหรือหมดลมหายใจ ในเพลงทำไมถึงทำ กับฉันได้ พบลักษณะของการปั้นคำ ดังนี้

31
ฉัน ทำ ผิด อะไร ไป - เธอ จึง ได้ แก่ง กระจ่าง

33
ให้ ลืม ของ ช้ำ ฉัน รัก เธอ รัก เธอ ทุก วัน

ในการฝึกป็นคำนั้นเริ่มต้นจาก คำว่า “ให้ฉันชอกช้ำ” โดยหักเสียงของคำว่า “ให้” จากเสียงโด ลงมาเสียง ทีแฟลต ซึ่งจะไปตรงกับคำว่า “ฉัน” ที่เป็นโน้ตเสียง ทีแฟลตพอดี ดังนั้นการร้องคำต่อไปว่า “ฉัน” ก็ต้องซ้อนเสียงขึ้นไปหาโน้ตเสียง โด แล้วต่อด้วยคำว่า “ชอกช้ำ” ซึ่งคำว่า “ชอก” ที่มีโน้ตเป็นเสียง โด ก็จะถูกหักคำร้องลงมาหาโน้ตเสียง ทีแฟลต แบบเดียวกันกับคำว่า “ให้” แล้วร้องคำว่า “ช้ำ” ที่มีโน้ตเป็นเสียง ทีแฟลต ซ้อนคำร้องขึ้นไปหาโน้ตเสียง โด อีกครั้ง จะเห็นว่า การเคลื่อนที่ของเสียงมีการซ้อนเสียงและหักเสียงขึ้นลงสลับกันระหว่างเสียง ทีแฟลต กับเสียง โด

การร้องในลักษณะแบบหักคำลงมาแล้วซ้อนเสียงขึ้นไปและวนกลับมา หรือที่เรียกว่าการป็นคำ นี้ ดาวใจ ไพจิตร ใช้ทักษะพิเศษส่วนตัวในการร้องเพื่อความแนบเนียนและกลมกลืน

การกระแทกเสียง เป็นการเน้นเสียงคำนั้นๆ ให้มีความดังเข้มขึ้นกว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ในเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ ให้ฝึกการกระแทกเสียงที่เน้นอารมณ์ได้อย่างเด่นชัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วรรค 1 เมตตาเธอเห็นว่าเธอเคยถูก รักลวก ใจแหลกลาญ

ในวรรคนี้มีการกระแทกเสียงที่คำว่า “รัก” และ “ลวก” เพื่อเป็นการเน้นให้อารมณ์ได้แตกต่างจากเนื้อร้องก่อนหน้า “เมตตาเธอเห็นว่าเธอเคยถูก” ซึ่งศิลปินดาวใจ ไพจิตร ได้เปล่งเสียงร้องค่อนข้างที่จะใช้ความนุ่มนวลละมุนละไม เพื่อสื่อความหมายของคำร้องให้ฟังดูน่าเห็นใจ แต่ให้เน้นน้ำหนักคำว่า “รัก” และ “ลวก” แล้วต่อด้วยคำว่า “ใจแหลกลาญ” ด้วยน้ำเสียงให้แผ่วลงมา สาเหตุที่ต้องกระแทกเสียงที่คำว่า “รัก” และ “ลวก” เพื่อเป็นการสื่อให้เห็นภาพการถูกลวกใจทำให้รู้สึกเจ็บปวด

วรรค 3 เอายากล้น จากดวงใจ เอากายอ่อนคอยปรนเปรอ ด้วยรักเสมอ

ในวรรคนี้เริ่มคำร้องแบบนี้มนวลด้วยคำว่า “เอายากล้น” แต่เมื่อร้อง “จากดวงใจ” คำว่า “จาก” จะถูกเน้นเสียงให้แข็งแรงฟังแล้วรู้สึกสะอึกหูซวนให้ติดตาม แล้วร้องต่อด้วย “เอากายอ่อน” ซึ่งคำว่า “เอากาย” นั้นถูกเน้นน้ำหนักเสียงให้เข้มข้น ด้วยความประชิดประชันในอารมณ์

ตามเนื้อเพลง แต่คำว่า “อู่น” จะมีการแผ่วของเสียงลงมาเล็กน้อย หลังจากนั้น คำว่า “คอยปรนเปรอ” ให้เน้นคำเพื่อเพิ่มความน่าสนใจขึ้นมาอีกน้ำหนักของเสียงฟังกระแทกแตกคั่นอยู่เพราะอารมณ์ของเพลงยังอยู่ในบรรยากาศที่เปรียบเปรยในเชิงน้อยใจอยู่

วรรค 5 ทำไมถึงทำกับฉันได้

ประโยคนี้ค่อนข้างจะโดดเด่นมากเพราะถือว่าเป็นจุดเด่นของเพลงนี้ เนื้อเพลงแสดงอารมณ์รู้สึกโกรธและคับแค้นใจ ดังนั้นจึงพบการกระแทกเสียงเพื่อเน้นอารมณ์ตั้งแต่คำว่า “ทำไม” จะถูกเน้นกระแทกเสียงให้ดังขึ้นมา ในอารมณ์ที่เจ็บใจตามเนื้อหาของคำร้อง แล้วต่อด้วยคำว่า “ถึงทำ” โดยใช้น้ำหนักเสียงในระดับปกติ แล้วจึงมาเน้นคำว่า “กับฉัน” ให้มีความดังขึ้นมาอีกในอารมณ์ของผู้หญิงที่ถูกขี้ยา ส่วนคำว่า “ได้” จะเน้นเปล่งเสียงและกระแทกเสียงร้องคำนี้เป็นพิเศษ เพื่อแสดงอารมณ์รู้สึกโกรธและคับแค้นใจเป็นที่สุด

การแผ่วเสียง เป็นการร้องโดยการออกเสียงของคำให้เบากว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ตัวอย่างในเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ มีการแผ่วเสียงคำต่างๆ ต่อไปนี้

วรรค 4 ฉันยอมให้เพื่อเธอทุกยาม

ในวรรคนี้โดยอารมณ์เพลงแล้วจะเปล่งคำร้องให้แผ่วลงอย่างนุ่มนวลในลักษณะเชิงรำพึงรำพัน

วรรค 4 ฉันรักเธอรักเธอทุกยาม

ในวรรคนี้เริ่มร้องด้วยการประคองน้ำหนักเสียงนุ่มนวลแผ่วเบาแต่ฟังดูเศร้าสร้อย

วรรค 4 ฉันรักเธอรักเธอเหนือใคร

ในวรรคนี้เริ่มร้องด้วยการให้น้ำหนักเสียงนุ่มนวลแผ่วเบาแต่ฟังดูเศร้าสร้อยประหนึ่งคล้ายๆกับจะกระซิบขอความเห็นใจ

วรรค 1 ฆ่าฉันตายแล้วความเจ็บเธอจะหายแค้นใจได้หรือ

ในวรรคนี้ขึ้นต้นด้วยคำว่า “ฆ่าฉันตาย” ด้วยเสียงนุ่มนวลและแผ่วเบาแบบระรวยระริน เพื่อให้ฟังดูน่าสงสาร

การใช้ลูกคอ ในเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้นี้ พบลูกคอ 3 ลักษณะคือ ลูกคอกเล็กน้อย ลูกคอสั้นพลิ้วไหว และลูกคอสั้นพลิ้วไหวพิเศษ

การใช้ลูกคอเล็กน้อยพบในคำสุดท้ายของวรรคที่ 1 ของท่อน 1 กับ 2 และวรรค 2 ของทั้ง 4 ท่อน เนื่องจากคำสุดท้ายของวรรคเหล่านี้มีเสียงไม่ยาวมากนัก จึงใช้ลูกคอเพียงเล็กน้อยแล้วผ่อนหางเสียงให้เบาลง

สำหรับการใช้ลูกคอสั้นพลิ้วไหว พบในคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ของท่อน 1, 2 และ 4 เพราะคำเหล่านี้มีการออกเสียงค่อนข้างยาว โดยมีการใช้ลูกคอสั้นหลังจากกระทบเสียงขึ้น ส่วนคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ท่อน 3 ที่ไม่ใช่ลูกคอเหมือนท่อนอื่นๆนั้น เนื่องจากเป็นคำที่เสียงค่อนข้างสั้น

ดังนั้น สามารถแสดงรายละเอียดการใช้ลูกคอสั้นพลิ้วไหว พบในคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ของท่อน 1, 2 และ 4 ได้ดังนี้

ท่อน 1 วรรค 3	“เอายากลับจากดวงใจ เอากายอุ่นคอยปรนเปรอ ด้วยรัก เสมอ”
ท่อน 2 วรรค 3	“ฉันมิใช่ผู้ทำเธอ ฉันคือผู้ประโลมใจให้เธอสดใส”
ท่อน 4 วรรค 3	“ปล่อยคนผิดให้ลอยนวล ส่วนฉันสิเธอทำลายสาสมใจใหม่”

ทั้งคำว่า “เสมอ” “ใส” และ “ใหม่” มีความยาว 2 จังหวะครึ่ง โดยกระทบจากเสียงที่แฟลต (ครึ่งจังหวะ) ไปเสียง โด (2 จังหวะ) ดังนั้น การใช้ลูกคอในวรรคนี้ จะตรงกับเสียง โด ซึ่งมีความยาว 2 จังหวะ

จังหวะที่ 0 1 2 3

สำหรับการใช้ลูกคอสั้นพลิ้วไหวพิเศษ คือ การสั้นลูกคอรัวระริกพลิ้วไหวมากเป็นพิเศษ ให้ใช้ในคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 และ 5 ของทุกท่อน สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ท่อน 1 วรรค 4	“ฉันยอมให้เพื่อเธอทุกยาม”
ท่อน 2 วรรค 4	“ทั้งหวังดีก็คิดเหนือใคร”
ท่อน 3 วรรค 4	“ฉันรักเธอรักเธอทุกยาม”
ท่อน 4 วรรค 4	“ฉันรักเธอรักเธอเหนือใคร”

คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 นั้น ทุกท่อนให้ใช้เสียงตรงกับเสียง เร แพลต สำหรับท่อน 1 และ 2 มีความยาว 3 จังหวะครึ่ง แต่มีการลากเสียงก่อนครึ่งจังหวะแล้วจึงใช้ลูกคอ 3 จังหวะ ส่วนท่อน 3 และท่อน 4 มีความยาว 2 จังหวะครึ่ง แต่มีการลากเสียงก่อนครึ่งจังหวะแล้วจึงใช้ลูกคอ 2 จังหวะ

ท่อน 1 และ 2

จังหวะที่ 0 1 2 3 4

ท่อน 3 และ 4

จังหวะที่ 0 1 2 3

สำหรับวรรคที่ 5 ของทุกท่อนนั้น คือ วรรค “ทำไมถึงทำกับฉันได้” มีความยาว 4 จังหวะครึ่ง ในสองจังหวะแรกจะเปล่งเสียงออกไปตรงๆก่อนโดยยังไม่มีการเล่นของเสียง แล้วจึงเริ่มสั้นระรัวพลิวไหว ที่จังหวะ 2 ยก ไปจนจังหวะที่ 4 ซึ่งหมดห้องพอดี สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

จังหวะที่ 0 1 2 3 4 5

การเอื้อนเสียง เป็นลักษณะของการเอื้อนในคำ พบการเอื้อนในเพลงนี้เพียงหนึ่งคำ คือคำว่า “ได้” แสดงระดับเสียงและคำเอื้อนได้ดังนี้

คำว่า “ได้” มีการเอื้อนเสียงลง เป็นเสียง ค-ท-ล ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ คำ +
อาย + อ้าย

การร้องสามพยางค์ ในเพลงทำไม่ถึงทำกับฉันได้ ผู้ฝึกหัดจะได้รับการฝึกฝนทักษะการร้องสามพยางค์ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การร้องสามพยางค์แบบปกติ (3 คำ/1 จังหวะ) และร้องสามพยางค์แบบพิเศษ (2 คำ / 1 จังหวะ เนื่องจากอีก 1 คำนั้นเป็นหางเสียงของคำที่อยู่ด้านหน้า)

การร้องสามพยางค์แบบปกติ (3 คำ / 1 จังหวะ) ได้แก่

- วรรค 1 เมตตาเธอเห็นว่าเธอ เคยถูกรัก ควักใจแหลกลาญ
วรรค 3 เอาขากลับจากดวงใจ เอากายอ่อนคอยปรนเปรอ ด้วย รักเสมอ
วรรค 4 ฉันยอมให้เพื่อ เธอทุกยาม
วรรค 1 พร่าดวง ใจแม่ผู้ หญิงที่สุด รัก..รักเธอสุดแสน
วรรค 2 เป็นการตอบแทนแค้น ที่เธอเคย รับมาหรือไร
วรรค 1 โกรธเคืองใครแล้ว ไยเธอไม่ แก่แค่นั้น คินแก่เขา
วรรค 3 ปล่อยคนผิดให้ลอยนวล ส่วนฉันสิเธอทำลาย สามใจ ใหม่

การร้องสามพยางค์แบบไม่ปกติ (2 คำ / 1 จังหวะ เนื่องจากอีก 1 คำนั้นเป็นหางเสียงของคำที่อยู่ด้านหน้า) ได้แก่

- วรรค 2 จึงได้สงสาร รับ - พยา บาลหัวใจให้เธอ
วรรค 3 ฉันมิใช่ผู้ทำเธอฉันคือผู้ประ โลมใจให้เธอสด ใส + วรรค 4 ทั้งหวัง ดีภักดีเหนือ
ใคร
วรรค 1 โกรธเคืองใครแล้ว ไยเธอไม่ แก่แค่นั้น คิน - แก่เขา
วรรค 2 ไยเธอกลับเอา แค้น - มาระ บายให้ฉันรับกรรม
วรรค 2 โลก - คงระ บือรำลือว่าเธอแก่แค่นิ่งใหญ่

การลักจังหวะ ในเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ ผู้ร้องจะได้รับการฝึกคำที่มีการร้องลักจังหวะอยู่ทุกระลอกของทุกท่อน ยกเว้นวรรคที่ 4 ของท่อน 1 เท่านั้น ซึ่งปรากฏคำที่ลักจังหวะ ดังนี้

ท่อน 1 พบการลักจังหวะในวรรค 1 คำว่า “ใจ” วรรค 2 คำว่า “รับ” วรรค 3 คำว่า “กลิ่น” “จาก” “อุ่น” “คอย” และวรรค 5 คำว่า “ได้”

ท่อน 2 พบการลักจังหวะในวรรค 1 คำว่า “แสน” วรรค 2 คำว่า “แค้น” “หรือ” “ไร” วรรค 3 คำว่า “เธอ” วรรค 4 คำว่า “ใคร” และวรรค 5 คำว่า “ได้”

ท่อน 3 พบการลักจังหวะในวรรค 1 คำว่า “คืน” วรรค 2 คำว่า “แค้น” วรรค 3 คำว่า “ผิด” “ไป” “ชอกช้ำ” และวรรค 5 คำว่า “ได้”

ท่อน 4 พบการลักจังหวะในวรรค 1 คำว่า “ได้” วรรค 2 คำว่า “โลก” วรรค 3 คำว่า “ผิด” “นวล” “สี” “เธอ” “สาสมใจใหม่” วรรค 4 คำว่า “เธอเหนือใคร” และวรรค 5 คำว่า “ได้”

การลักจังหวะนี้เป็นการเน้นอารมณ์ของเพลง หรือเน้นความหมายของเพลงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และคำบางคำนั้นเป็นคำเดียวกัน เช่น ช้ำชอก สาสมใจ จึงต้องออกเสียงต่อกันเพื่อเน้นตามหลักการอ่านภาษาไทย จากการสังเกตจะเห็นได้ว่า วรรคที่มีการลักจังหวะมากที่สุด คือ วรรคที่ 3 ซึ่งถือเป็นวรรคที่ต้องการแสดงอารมณ์โกรธและคับแค้นใจเป็นที่สุด

การร้องจังหวะอิสระ หมายถึง ความเป็นอิสระภายในจังหวะที่กำหนด โดยการใช้วิธีการร้องสามพยางค์ผสมกับการลักจังหวะและการทอดเสียงพร้อมๆกัน คล้ายกับการร้องเพลงไม่ให้ตรงกับจังหวะมากนัก หรือคล้ายกับการร้องไม่ทันจังหวะแต่ในความเป็นจริงแล้วไม่ใช่ ซึ่งในเพลงนี้พบในวรรคที่ 1 และวรรคที่ 2 ของทุกท่อน เนื่องจากวรรคนี้มีทั้งมีการใช้ทั้งวิธีการร้องสามพยางค์และการลักจังหวะ รวมกันแล้วพบอยู่หลายจุด เป็นเหตุให้การร้องมีทั้งคำรวบติดชิดกัน และคำห่างกันจากการร้องต่อจากเสียงที่ทอดยาว ดังนั้น ให้ผู้ร้องเราฝึกนับจังหวะจนชำนาญแล้ว ก็สามารร้องให้เป็นจังหวะอิสระได้ เหมือนกับการร้องของศิลปินดาวใจ ไพจิตร ในต้นฉบับจะใช้การร้องคำในช่วงนี้แบบไม่ให้ตรงจังหวะมากนัก ซึ่งฟังดูเหมือนว่าจะร้องไม่ทันกับจังหวะ ถือเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวอีกอย่างหนึ่งของการถ่ายทอดอารมณ์เพลงแบบ ดาวใจ ไพจิตร เพื่อสื่อให้ผู้ฟังได้เข้าถึงอารมณ์สในการฟังและมีความรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาของเพลง ซึ่งการขับร้องลักษณะนี้จะต้องเป็นผู้มีความชำนาญและเข้าใจในเรื่องจังหวะดนตรีเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า กลวิธีและจังหวะ ในเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ของดาวใจ ไพจิตร เป็นการฝึกการใช้กลวิธีและจังหวะ ได้แก่ การกระทบ การปั้นคำ การกระแทกเสียง การแผ่วเสียง การเอื้อนเสียง การลักจังหวะ การร้องสามพยางค์ และการร้องจังหวะอิสระ ซึ่งล้วนเป็นกลวิธีที่สามารถเพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลงทั้งสิ้น

แบบฝึกหัดที่ 4 เพลงน้ำตาดารา

การออกเสียง

สำหรับการออกเสียงร้องในเพลงน้ำตาดารานั้น มีการออกเสียงที่ต้องใช้ความสามารถของการออกเสียงที่มีพลังและความแม่นยำของเสียงเป็นอย่างมาก เนื่องจากเพลงนี้มีจังหวะซ้ำ อีกทั้งแต่ละวรรคมีการร้องแบบร้องลมเดียวและมีความยาวหลายจังหวะ ผู้ร้องจำเป็นต้องมีพลังเสียงเป็นอย่างมาก นอกจากพลังเสียงแล้วผู้ร้องจำเป็นต้องมีความแม่นยำของเสียงด้วย เพราะบางส่วนมีการออกเสียงสูงมาก และบางครั้งก็มีเสียงต่ำมากเช่นกัน เพลงนี้เป็นเพลงที่มีระดับเสียงที่กว้างมากคือ 11 ระดับเสียง พบว่าเสียงต่ำสุดคือ เสียง ลา ต่ำ และเสียงสูงสุดคือ เสียง เร สูง ดังนั้น จึงต้องอาศัยการร้องเพลงที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

เสียงสูงสุดที่พบในเพลงนี้เป็นเสียงที่พบในวรรคที่ 2 ของทุกท่อน ซึ่งมีทำนองเพลงเหมือนกัน และในวรรคที่ 2 นี้ถือเป็นวรรคที่มีการใช้เสียงสูงมากที่สุดในเพลงนี้ เพราะเป็นวรรคที่ต้องการสื่อความหมายของเพลงเกี่ยวกับชีวิตและความรู้สึกของดารา ซึ่งกล่าวได้ว่า วรรคนี้ถือเป็นจุดเด่น (Climax) และเป็นจุดเริ่มต้นเพื่อนำไปสู่การอธิบายความรู้สึกที่แท้จริงของดารา วิธีการออกเสียงของดาวใจ ไพจิตร จะเปล่งเสียงออกเต็มกำลังเพื่อจะให้เสียงนั้นมีพลังเสียงที่แข็งแรง เสียงจะชัดเจนก้องกังวาน ไม่เพี้ยน และเน้นอารมณ์เพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในวรรคนี้ผู้ฝึกจะต้องฝึกร้องเสียงสูงสุด คือ เสียง ร ตรงกับคำว่า “หวน” ในขณะที่เดียวกันจะต้องบังคับใช้เสียงสูงทั้งวรรค ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรคแล้วจึงจะมาลงเสียงต่ำใน ส่วนท้ายวรรค สำหรับเนื้อร้องวรรคนี้ต้องการสื่อว่าดาราเปรียบเสมือนนกนางนวลที่บินสูง เคว้งคว้างอยู่ในอากาศ การใช้เสียงสูงทำให้สามารถเน้นความหมายของเพลงได้ดีขึ้น

29

เจ้า - ลอย ฟ้า - - - - - เรื่อง ร่อง - -

ในวรรคนี้ผู้ฝึกจะต้องฝึกร้องเสียงสูงสุด คือ เสียง ร ตรงกับเสียงเอื้อนของคำว่า “ฟ้า” และมีเสียงสูงเกือบตลอดทั้งวรรคอยู่แล้ว ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรคแล้วจะมาลงเสียงต่ำในส่วนท้ายวรรค สำหรับเนื้อร้องวรรคนี้ต้องการสื่อให้รู้ว่าคาราเปรียบเสมือนดวงดาวที่ลอยอยู่บนฟ้า การใช้เสียงสูงทำให้สามารถเน้นความหมายของเพลงได้ดีขึ้น

52

วอน - ให้ - ฟ้า - - - - - ปราณี - -

ในวรรคนี้ผู้ฝึกจะต้องฝึกร้องเสียงสูงสุด คือ เสียง ร ตรงกับเสียงเอื้อนของคำว่า “ฟ้า” และมีเสียงสูงเกือบตลอดทั้งวรรคอยู่แล้ว ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรคแล้วจะมาลงเสียงต่ำในส่วนท้ายวรรค สำหรับเนื้อร้องวรรคนี้ต้องการแสดงอารมณ์เชิงอ่อนวอน ขอร้อง การใช้เสียงสูงทำให้สามารถเน้นความหมายของเพลงได้ดีขึ้น

ผู้ขับร้องจะต้องฝึกฝนการใช้เสียงสูงของวรรคที่ร้องในระดับเสียงสูงทั้งหมดข้างต้นนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นวรรคที่ต้องการแสดงเน้นอารมณ์ และต้องการใช้น้ำเสียงสื่อความหมายให้เหมาะสม เพราะเนื้อร้องทั้งหมดนี้ล้วนกล่าวถึงสิ่งที่อยู่สูงทั้งสิ้น ได้แก่ การบินของนก ดาวลอยบนฟ้า และการอ่อนวอนฟ้าให้ช่วย ซึ่งการร้องเสียงสูงนั้นจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจอารมณ์ได้มากยิ่งขึ้น วรรคนี้จึงถือเป็นวรรคที่สำคัญ ดังนั้นผู้ร้องจำเป็นต้องใช้พลังเสียงเป็นอย่างมากในการร้อง การที่ผู้ร้องสามารถร้องเสียงสูงได้โดยไม่เพี้ยนและออกเสียงได้ก้องกังวานนั้นเป็นเรื่องที่ยาก แต่หากสามารถร้องได้ก็ถือได้ว่าเป็นการร้องเพลงที่มีคุณภาพ ซึ่งดาวใจ ไพจิตร เป็นนักร้องที่มีความสามารถด้านการออกเสียงสูงได้ไพเราะจนกล่าวได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของดาวใจ ไพจิตร

นอกจากการออกเสียงในระดับสูงได้อย่างไพเราะแล้ว คาวใจ ไพจิตร ยังสามารถออกเสียงต่ำได้ทุ้มนุ่มนวล ชัดเจน แม้เสียงจะต่ำมาก ซึ่งการออกเสียงต่ำมากถือได้ว่าเป็นการออกเสียงที่ยากเช่นกัน สำหรับในเพลงนี้พบเสียงต่ำที่สุดคือเสียง ลา ซึ่งพบในวรรคที่ 4 และ 8 ของทุกท่อน ซึ่งเป็นวรรคที่ต้องการแสดงอารมณ์เศร้า จึงใช้เสียงต่ำเพื่อให้เกิดเสียงทุ้มนุ่มนวล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

11

เจ้า ก็ ตรม - อยู่ คาย - เตียว -

ในวรรคนี้ ฝีกการใช้เสียงต่ำที่สุด คือ เสียง ล ตรงกับเสียงของคำว่า “อยู่” ทั้งวรรคนี้ใช้เสียงค่อนข้างต่ำทั้งวรรค และต้องการแสดงอารมณ์เหงาปนเศร้าให้สำเร็จ

22

เห็น กง - - ปีก - ล้า พอง

ในวรรคนี้ ฝีกการใช้เสียงต่ำที่สุด คือ เสียง ล ตรงกับเสียงของคำว่า “ปีก” ทั้งวรรคนี้ใช้เสียงค่อนข้างต่ำทั้งวรรค และต้องการแสดงอารมณ์เศร้าโศกให้สมบูรณ์

35

จ้อง - ดู ดาว - ที่ พราว - พราว -

ในวรรคนี้ ฝีกการใช้เสียงต่ำที่สุด คือ เสียง ล ตรงกับเสียงของคำว่า “พราว” แล้วทั้งวรรคนี้ก็ใช้เสียงค่อนข้างต่ำทั้งวรรค และต้องการแสดงอารมณ์เหงาให้สมบูรณ์

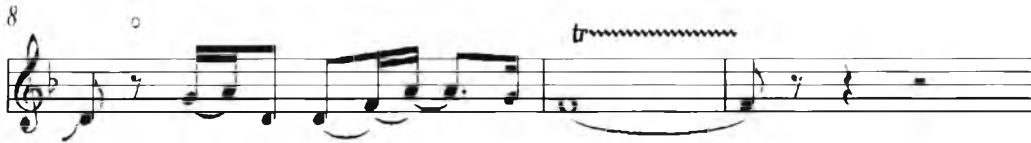
ในวรรคนี้ ฝึกการใช้เสียงต่ำที่สุด คือ เสียง ล ตรงกับเสียงของคำว่า “อยู่” และ “ม่าน” ทั้งวรรคนี้ใช้เสียงค่อนข้างต่ำทั้งวรรค และต้องการแสดงอารมณ์เศร้าโศก

ในวรรคนี้ ฝึกการใช้เสียงต่ำที่สุด คือ เสียง ล ตรงกับหางเสียงของคำว่า “ดาว” ทั้งวรรคนี้ใช้เสียงค่อนข้างต่ำทั้งวรรค และต้องการแสดงอารมณ์เศร้าโศก

ในวรรคนี้ ฝึกการใช้เสียงต่ำที่สุด คือ เสียง ล ตรงกับเสียงของคำว่า “หยาด” ทั้งวรรคนี้ใช้เสียงค่อนข้างต่ำทั้งวรรค และต้องการแสดงอารมณ์เศร้าโศก

วรรคที่มีเสียงร้องที่ต่ำนั้นล้วนแต่เป็นวรรคที่ต้องการแสดงอารมณ์เหงา เศร้าโศก หรือเสียใจ ซึ่งการร้องเสียงต่ำมากนั้นเป็นการร้องที่ยาก หากไม่มีความชำนาญในการออกเสียง อาจจะทำให้เสียงไม่มีเสียงออกมา หรือเสียงอืดอืดไม่ชัดเจน ซึ่งก็จะทำให้ฟังค่านั้นๆ ไม่รู้เรื่อง ทำให้เพลงนั้นขาดความไพเราะและไม่ได้อารมณ์เพราะไม่เข้าใจคำร้อง สำหรับศิลปินดาวใจ ไพจิตร นั้น ถือได้ว่าเป็นนักร้องที่สามารถออกเสียงต่ำได้ชัดเจน และนุ่มนวลได้เป็นอย่างดี

นอกจากเรื่องเสียงสูงสุดและเสียงต่ำสุดแล้ว การออกเสียงอีกลักษณะหนึ่งที่มีความเสียงต่อ การเพี้ยนได้ง่าย คือ การออกเสียงคำที่มีการกระทบของเสียงห่างกันหลายระดับเสียง รวมไปถึง การปั้นคำ (การกระทบเสียงขึ้นและลงสลับกัน) และการเอื้อน ซึ่งในเพลงนำตาดารานี้ ในวรรคที่ 3 ของทุกท่อน มีการฝึกการออกเสียงแบบห่างกันหลายเสียง สามารถยกตัวอย่างดังนี้

ถึง - เหน็บ หนาว - - - ระ บม

ในการฝึกขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลาในการฝึก 2 สัปดาห์ หรือบางคนใช้เวลา 1 เดือน เนื่องจากประกอบด้วย กลวิธีสำคัญอยู่หลายประการ แต่ผู้วิจัยขอกล่าวเฉพาะการฝึกกระทบเสียงในขั้นตอนนี้เท่านั้น เนื่องจากเมื่อออกเสียงคำว่า “ถึง” ซึ่งมีการออกเสียงร้องแบบกระทบโดยการซ้อนเสียงขึ้นจากเสียง ซ ไปที่เสียง ล จากนั้นคำว่า “เหน็บ” มีการร้องลงมาที่เสียง ร ซึ่งมีเสียงห่างกันถึง 5 เสียง ส่วนคำว่า “หนาว” ยังมีการเอื้อนเสียงไล่ระดับเสียงขึ้น 3 เสียง คือ ร - ฟ - ซ ซึ่งกล่าวได้ว่า ในวรรคนี้เป็นลักษณะของการปั้นคำ ดังนั้น หากไม่มีความชำนาญด้านบันไดเสียงในการร้องวรรคนี้ก็จะอาจจะร้องเพี้ยนได้

เขา - ต้อง - แหงน - - - คอ มง

ในวรรคนี้ ผู้ฝึกยังคงต้องระวังการออกเสียงทุกตัวโน้ต เนื่องจากเมื่อออกเสียงคำว่า “เขา” ซึ่งมีการออกเสียงร้องแบบกระทบโดยการซ้อนเสียงขึ้นจากเสียง ซ ไปที่เสียง ล จากนั้นต่อด้วยคำว่า “ต้อง” มีการออกเสียงร้องแบบกระทบโดยการหักเสียงลง จากเสียง ล ไปยังเสียง ร ซึ่งมีเสียงห่างกันถึง 5 เสียง ส่วนคำว่า “แหงน” ยังมีการเอื้อนเสียงไล่ระดับเสียงขึ้น 4 เสียง คือ ร - ฟ - ซ - ล ซึ่งกล่าวได้ว่า ในวรรคนี้เป็นลักษณะของการปั้นคำ ดังนั้น หากไม่มีความชำนาญด้านบันไดเสียงในการร้องวรรคนี้ก็จะอาจจะร้องเพี้ยนได้

ในการออกเสียงวรรณคดีผู้ฝึกจะต้องระมัดระวังการกระทบเสียง เนื่องจากเมื่อออกเสียงคำว่า “ฟ้า” ซึ่งมีการออกเสียงร้องแบบกระทบโดยการซ้อนเสียงขึ้นจากเสียง ข ไปที่เสียง ล จากนั้นต่อด้วยคำว่า “ก็” มีการออกเสียงร้องแบบกระทบโดยการหักเสียงลง จากเสียง ล ไปยังเสียง ร ซึ่งมีเสียงห่างกันถึง 5 เสียง ส่วนคำว่า “ไร” มีการกระทบเสียงขึ้นจากเสียง ข ไปที่เสียง ล อีกครั้ง ซึ่งกล่าวได้ว่า ในวรรณคดีเป็นลักษณะของการปั้นคำ ดังนั้น หากไม่มีความชำนาญด้านบันไดเสียงในการร้องวรรณคดีก็อาจจะ ร้องเพี้ยนได้

สำหรับการออกเสียงที่เป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของเพลงนำตาดารา คือ การออกเสียงให้สม่ำเสมอ คงเส้นคงวา เนื่องจากเพลงนี้เป็นเพลงที่มีจังหวะช้า ทุกวรรคมีการร้องแบบร้องลมเดียวและมีความยาวหลายจังหวะ ดังนั้น การออกเสียงในเพลงนี้จึงต้องใช้พลังเสียงมากเพื่อให้เสียงมีความสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา

ตัวอย่าง การออกเสียงลากยาว (ร้องลมเดียว)

สำหรับวรรคนี้เป็นการฝึกร้องช่วงเสียงสูง เป็นวรรคที่มีระดับเสียงสูงมาก อีกทั้งยังร้องแบบลมเดียวจนหมดวรรคซึ่งเป็นวรรคที่มีความยาวถึง 7 จังหวะครึ่ง ดังนั้น จึงต้องใช้พลังเสียงเป็นอย่างมากเพื่อจะได้ออกเสียงให้ชัดเจนและสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา ไปจนถึงเสียงสุดท้าย

2

22

เหียว กาง - - ปีก - ลำ พอง

การฝึกร้องในช่วงเสียงต่ำของวรรคนี้ ใช้การร้องลมเดียวพร้อมกับการเล่นลูกคอ ผู้ฝึกจะต้องฝึกร้องในวรรคนี้ซึ่งเป็นวรรคที่มีระดับเสียงค่อนข้างต่ำ การออกเสียงให้ชัดเจน อีกทั้งยังร้องแบบลมเดียวจนหมดวรรคซึ่งเป็นวรรคที่มีความยาวถึง 11 จังหวะครึ่ง ดังนั้น จึงต้องใช้พลังเสียงเป็นอย่างมากเพื่อจะได้ออกเสียงให้ชัดเจนและสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา ไปจนถึงเสียงสุดท้าย

70

ใคร จะ ชับ - - หยาด น้ำ ตา - -

ในลำดับต่อมาให้ฝึกร้องลมเดียว แต่เพิ่มความยาวเป็น 13 จังหวะ ซึ่งเป็นวรรคที่มีความยาวมากที่สุดในเพลงนี้ ดังนั้น จึงต้องใช้พลังเสียงเป็นอย่างมากเพื่อจะได้ออกเสียงให้ชัดเจนและสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา ไปจนถึงเสียงสุดท้าย

สำหรับลักษณะการแผดเสียงสูงและหักเสียงลงในเพลงนี้ไม่โดดเด่นมากนัก เพราะส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการกระทบและปั้นคำ จึงไม่ค่อยพบการแผดเสียงสูงและหักลง เสียงต่ำ การแผดเสียงสูง คือ วรรคที่ 2 ของทุกท่อน ส่วนการหักลงเสียงต่ำพบในวรรคที่ 3 ของทุกท่อนดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง การแผดเสียงสูง

5

เจ้า - บิน หวน - - - - ทวน ลม -

ในวรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูงเกือบตลอดทั้งวรรค ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรคแล้วจะมาลงเสียงต่ำในส่วนท้ายวรรค เพราะต้องการสื่อให้รู้ว่าดาราเปรียบเสมือนนกนางนวลที่บิน

สูงกว้างอยู่ในอากาศ การใช้การแผดเสียงสูงเพื่อให้สามารถเน้นความหมายของเพลงได้ดี
ขึ้น

ในวรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูงเกือบตลอดทั้งวรรค ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรค
แล้วจะมาลงเสียงต่ำในส่วนท้ายวรรค เพราะต้องการสื่อให้รู้ว่าคาราเปรียบเสมือนนกนางนวลที่บิน
สูงกว้างอยู่ในอากาศ การใช้การแผดเสียงสูงเพื่อให้สามารถเน้นความหมายของเพลงได้ดี
ขึ้น

ในวรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูงเกือบตลอดทั้งวรรค ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรค
แล้วจะมาลงเสียงต่ำในส่วนท้ายวรรค เพราะต้องการสื่อให้รู้ว่าคาราเปรียบเสมือนนกนางนวลที่บิน
สูงกว้างอยู่ในอากาศ การใช้การแผดเสียงสูงเพื่อให้สามารถเน้นความหมายของเพลงได้ดี
ขึ้น

ตัวอย่าง การหักลงเสียงต่ำ

ในการออกเสียงวรรคนี้มีการหักเสียงลงต่ำตรงคำว่า “เห็น” โดยการหักเสียงมีลงจาก
เสียง ล มาที่เสียง ร ซึ่งมีเสียงห่างกันถึง 5 เสียง

32

เขา - ต้อง - แหน - - - - - กอ - - - - - มอง

ในการออกเสียงวรรณคดีมีการหักเสียงลงต่ำตรงคำว่า “ต้อง” โดยการหักเสียงมีลงจากเสียง ต มาที่เสียง ร ซึ่งมีเสียงห่างกันถึง 5 เสียง

55

ฟ้า - ก็ - ไร - - - - - ไม - - - - - ตรี - - - - -

ในการออกเสียงวรรณคดีมีการหักเสียงลงต่ำตรงคำว่า “ก็” โดยการหักเสียงมีลงจากเสียง ต มาที่เสียง ร ซึ่งมีเสียงห่างกันถึง 5 เสียง

ดังนั้น สามารถสรุปเอกลักษณ์ของการออกเสียงในเพลงนี้ ได้ว่า การออกเสียงของเพลงนี้ มีลักษณะที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ 1) การออกเสียงให้ตรงกับระดับเสียง 2) การออกเสียงคงเส้น คงวา ส่วนการแผดเสียงสูงและหักลงเสียงต่ำไม่โดดเด่นมากนัก

อักขรวิธี

อักขรวิธีที่ปรากฏในเพลงนำดาการานั้น มีลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น การออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจน การผันเสียงที่ร้องให้ตรงตามเสียงของวรรณยุกต์ รวมทั้งการออกเสียงตัวสะกดและสระให้ชัดเจน ซึ่งการร้องเพลงที่คตินั้น ผู้ร้องจะต้องคำนึงถึงความสำคัญของการออกเสียงในแต่ละคำให้ถูกต้องและชัดเจนตามหลักของภาษาไทย

สำหรับเพลงนี้พบวรรณคดีที่ต้องมีการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจนหลายจุด อันที่จริงแล้ว ในทุกๆ คำของบทเพลงนั้น ดาใจ ไพจิตร ได้ออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจนตลอดทั้งเพลง แต่มีคำที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษสำหรับการออกเสียงให้ชัดเจน คือ คำที่มีเสียง ร ควบกล้ำ ซึ่งในเพลงนี้มักพบเป็นลักษณะของการควบกล้ำ หรือมีการออกเสียง ร ติดกัน 2 คำ ได้แก่ คำว่า “ปราดเปรียว” “เรีองรอง” “พราวพราว” “พราวพราว” “ราตรี” “รำไร” จะเห็นว่า คำต่างๆ เหล่านี้ นอกจากจะต้องระมัดระวังเรื่องการออกเสียง ร แล้ว ยังเป็นคำที่

มีการเล่นเสียงพยัญชนะต้นให้เป็นเสียงเดียวกันคล้ายการเล่นคำ ซึ่งทำให้การออกเสียงนั้นค่อนข้างยาก จึงต้องระมัดระวังเรื่องการออกเสียงมากเป็นพิเศษ

สำหรับการผันวรรณยุกต์ในคำร้องก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ เพราะในการร้องเพลง บางครั้งทำนอง (Melody) ที่ถูกกำหนดนั้นอาจจะทำให้การผันวรรณยุกต์นั้นไม่ตรงเสียงคำอ่านได้ จึงใช้การขับร้องในลักษณะที่เรียกว่า การกระทบ และการเอื้อน เพื่อให้เสียงนั้นออกมาตรงกับเสียงวรรณยุกต์ แต่ในทางกลับกันหากเสียงกระทบนั้นไม่สามารถออกได้ตามเสียงวรรณยุกต์ ก็ต้องมีการใช้คำที่ผันเสียงตามวรรณยุกต์นั้นก่อนเสียงกระทบ หรือก่อนหางเสียง จึงสามารถแบ่งลักษณะการผันวรรณยุกต์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก และกลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก

กลุ่มที่ 1 ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก (หางเสียง) คำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความกลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม
1	พราว	สามัญ	ผ่า + อาว	เอก + สามัญ
2	กาย	สามัญ	ก่า + อาย	เอก + สามัญ
3	วอน	สามัญ	หว่า + ออน	เอก + สามัญ
4	ฟ้า	ตรี	ฟา + ฮ้า	สามัญ + ตรี
5	ไร่	ตรี	ไร + ฮี	สามัญ + ตรี
6	น้ำ	ตรี	นา + ฮ้าม	สามัญ + ตรี

ในแบบฝึกหัดนี้ให้เริ่มต้นฝึกร้อง คำที่ 1-6 โดยการใช้เสียงเอื้อนหรือหางเสียงมาช่วยในการผันวรรณยุกต์ให้ตรงเสียง เพราะหากไม่ลงด้วยหางเสียงจะออกเสียงผิดวรรณยุกต์ คือ จากเสียงหลักที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีแต่กลับออกเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงเอกและเสียงสามัญดังตาราง

การฝึกร้องคำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความ

กลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ จึงต้องใช้การกระทบเสียงเข้าร่วมด้วย

กลุ่มที่ 2 ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก (เสียงหน้าผันตรงวรรณยุกต์ แต่หางเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์) สำหรับกลุ่มนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้หางเสียงเข้ามาช่วย เพราะหากร้องคำตามเสียงโน้ตหลักแล้ว เสียงที่ปรากฏจะกลายเป็นเสียงวรรณยุกต์อื่น ซึ่งบางคำอาจจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	นาง	สามัญ	นา + ฮ้าง	สามัญ + ตรี	น้ำง
2	ถึง	จัตวา	ถึง + ฮี้	จัตวา + ตรี	ทึ่ง
3	เหลียว	จัตวา	เหลียว + เอี้ยว	จัตวา + ตรี	เลี้ยว
4	เขา	จัตวา	เขา + ฮี้	จัตวา + ตรี	เค้า
5	เที้ยว	โท	เที้ยว + เอี้ยว	โท + ตรี	เที้ยว
6	แสง	จัตวา	แสง + แอ้ง	จัตวา + ตรี	แช้ง
7	หาย	จัตวา	หา + ฮ้าย	จัตวา + ตรี	ฮ้าย
8	โถ	จัตวา	โถ + โฮ้	จัตวา + ตรี	โท้
9	เห็น	จัตวา	เห็น + ฮี้	จัตวา + ตรี	เฮ้น
10	หา	จัตวา	หา + ฮ้า	จัตวา + ตรี	ฮ้า

คำทั้งหมดในตารางข้างต้นนี้ ส่วนใหญ่เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา มีเสียงโท และสามัญเพียงเสียงละ 1 คำเท่านั้น เมื่อออกเสียงเป็นการขับร้องตามทำนองเพลง พบว่ามีการผสมเสียงกระทบเป็นเสียงวรรณยุกต์ของคำต้นแบบ + ตรี ทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้คำนั้นมีความกลมกลืนกับระดับเสียงโน้ต (เสียงสูง) จึงต้องให้หางเสียงมีเสียงวรรณยุกต์สูง (ตรี) ด้วย จึงทำให้หางเสียงมีเสียงวรรณยุกต์ไม่ตรงกับคำที่มีวรรณยุกต์เสียงต่ำกว่า คือเสียงสามัญ โท และจัตวา หากออกเสียงคำต้นแบบให้ตรงกับโน้ตหลัก โดยที่ไม่มีการกระทบจะทำให้คำนั้นออกเสียงผิดวรรณยุกต์ และจะทำให้คำนั้นผิดความหมายตามตารางช่องสุดท้าย

กระทบเสียงลง

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตาม โน้ตแต่ผิด ความหมาย
1	เจ้า	โท	เจ้า + อุ	โท + เอก	เจ้า
2	ตรม	สามัญ	ตรม + อื้อ	สามัญ + เอก	ตร่ม
3	จ้อง	โท	จ้อง + อื้อ	โท + เอก	จ่อง
4	ดาว	สามัญ	ดาว + อื้อ	สามัญ + เอก	ด้าว
5	ไม้	โท	ไม้ + อิ	โท + เอก	ไหม้
6	ช่อน	โท	ช่อน + อื้อ	โท + เอก	ส่อน
7	พร่วง	โท	พร่วง + อื้อ	โท + เอก	ผ่วง
8	ให้	โท	ให้ + อิ	โท + เอก	ให้
9	ช่วย	โท	ช่วย + อ่วย	โท + เอก	ฉ่วย
10	ต้อง	โท	ต้อง + อื้อ	โท + เอก	ต้อง
11	ก็	โท	ก็อ + อ่อ	โท + เอก	ก่อ

คำทั้งหมดในตารางข้างต้นนี้ เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์โท ยกเว้นคำว่า “ตรม” และ “ดาว” ออกเสียงวรรณยุกต์สามัญ เมื่อผู้ขับร้องฝีกออกเสียงตามทำนองเพลง โดยผสมเสียงกระทบเป็นเสียงวรรณยุกต์ โท + เอก และ สามัญ + เอก ซึ่งเสียงเรานั้นล้วนผันเสียงถูกต้องแล้ว แต่เนื่องจากเสียงโน้ตนั้นไม่ใช่เสียงหลัก เป็นเพียงเสียงผ่านเพื่อกระทบเสียงลงต่ำ หากจะออกเสียงคำให้ตรงกับเสียงหลักจะพบว่าเสียงที่ออกมานั้นจะไม่ผันตามวรรณยุกต์ ซึ่งบางคำอาจจะไม่มีความหมายหรือบางคำความหมายเปลี่ยนไป ตามตารางข้างต้นในช่องสุดท้าย ดังนั้นจึงให้แก้ไขโดยการกระทบเสียงโดยใช้คำอื่น ๆ มาช่วย สังเกตได้ว่า คำเหล่านี้ล้วนมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงเอก ทั้งนี้เนื่องจากเสียงโน้ตที่ปรากฏเป็นเสียงที่ต่ำลง (กระทบลง) เสียงหลังจึงเป็นเสียงต่ำกว่าเสียงเอกก็เป็นเสียงที่ต่ำกว่าเสียงโท และสามัญเช่นกัน

ดังนั้นแบบฝึกหัดนี้จะช่วยให้ผู้ขับร้องสามารถฝีกฝนอักขรวิธี เกี่ยวกับการร้องเพลง ส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติของดาวใจ ไพจิตร ได้ดียิ่งขึ้นอันประกอบด้วย 1) การออกเสียงพยัญชนะ และคำควบกล้ำ 2) การผันวรรณยุกต์ และ 3) การออกเสียงสระและตัวสะกด องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้เพลงนั้นมีความชัดเจนในเรื่องของการออกเสียงเมื่อร้องได้อย่างถูกต้องตามอักขรวิธี ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในการร้องแบบของดาวใจ ไพจิตร

การหายใจ

เพลงนำตาดารา ศิลปิน ดาวใจ ไพจิตร มีการจัดจังหวะการหายใจไว้ดังนี้

ท่อน 1

วรรคเกริ่น	(หายใจ)ฮือ..ฮือ..ฮือ..ฮือ..ฮึม (ขโมยลมหายใจ)
วรรค 1	เจ้านางนวล (หายใจ)
วรรค 2	เจ้าบินหวน ทวนลม (หายใจ)
วรรค 3	ถึงเหน็บหนาว ระบม (หายใจ)
วรรค 4	เจ้าก็ตรมอยู่คนเดียว (หายใจเต็มปอด)
วรรค 5	คนเคยเห็นใจ (หายใจ)
วรรค 6	เขาคงไม่มา แลเหลือว (หายใจ)
วรรค 7	คิดว่าเจ้าปราดเปรียว (ขโมยหายใจ)
วรรค 8	เที่ยวกางปีก ลำพอง

ท่อน 2

วรรคเกริ่น	(หายใจ)ฮือ..ฮือ..ฮือ..ฮือ..ฮึม (ขโมยลมหายใจ)
วรรค 1	เจ้าดารา (หายใจ)
วรรค 2	เจ้าลอยฟ้า เรื่องรอง (หายใจ)
วรรค 3	เขาต้องแหงน คอมอง (หายใจ)
วรรค 4	จ้องดูดาว ที่พราวพราย (หายใจเต็มปอด)
วรรค 5	ยามใด เมฆบัง (ขโมยลมหายใจ)
วรรค 6	แสงพราวพร่าง กลับเลื่อนหาย (หายใจ)
วรรค 7	โถ..ดาวต้อง หลบกาย (หายใจ)
วรรค 8	อยู่ในม่าน ราตรี..

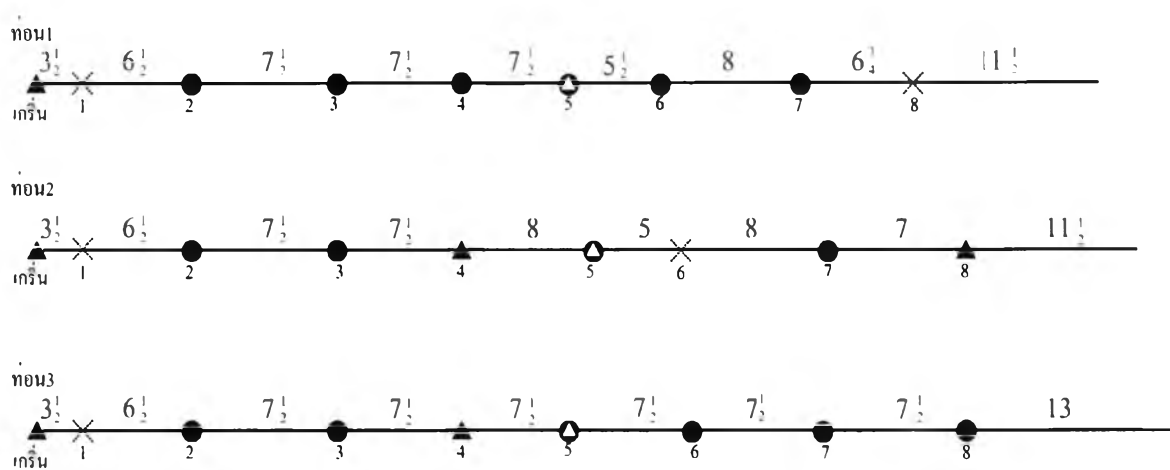
ท่อน 3

วรรคเกริ่น	(หายใจ)ฮือ..ฮือ..ฮือ..ฮือ..ฮึม (ขโมยลมหายใจ)
วรรค 1	เจ้าดารา (หายใจ)
วรรค 2	วอนให้ฟ้า ปราณี (หายใจ)
วรรค 3	ฟ้าก็ไร้ ไมตรี (หายใจ)
วรรค 4	ไม่ไยดี ดาวร่ำไร (หายใจเต็มปอด)
วรรค 5	ดาวจาก ฟ้ามา (หายใจ)

- วรรค 6 น้ำตาเจ้า ช่อนเอาไว้ (หายใจ)
- วรรค 7 หาคคนช่วย ปลอบใจ (หายใจ)
- วรรค 8 ใครจะซั้บ หยาดน้ำตา

สามารถเขียนภาพแสดงการจัดจังหวะหายใจและลักษณะการหายใจ ได้ดังนี้

เพลง น้ำตาดารา

ภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ

หมายเหตุ		หมายถึง	การหายใจด้วยปาก
		หมายถึง	การหายใจด้วยจมูก
		หมายถึง	การหายใจด้วยปากและจมูก
	X	หมายถึง	การขโมยลมหายใจ (หายใจอย่างรวดเร็ว)
ตัวเลขด้านบน	หมายถึง	จำนวนจังหวะ	
ตัวเลขด้านล่าง	หมายถึง	วรรค	

ทำนองของท่อน 1, 2 และ 3 เป็นทำนองเดี่ยว และทั้งหมดท่วงจรของทุกท่อนมีการร้องแบบร้องลมเดี่ยว คือ ในแต่ละวรรคไม่มีการหยุดหายใจ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของเพลงนี้ เนื่องจากเป็นเพลงที่ต้องการความต่อเนื่องของเนื้อร้องและมีการร้องลากเสียงคำสุดท้ายของท่วงจร เพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ของเพลงให้ชัดเจน ประกอบกับเพลงนี้เป็นเพลงที่มีจังหวะช้า ในแต่ละวรรคแม้จะมีคำร้องสั้นๆ แต่สำหรับการร้องนั้นแต่ละวรรคมีจังหวะที่ค่อนข้างยาว โดยเฉพาะวรรคสุดท้ายของแต่ละท่อน คือ ท่อน 1 และ ท่อน 2 มีความยาวของการร้องแบบลมเดี่ยว 11 จังหวะครึ่ง ส่วนท่อน 3 มีความยาวของการร้องแบบลมเดี่ยว 13 จังหวะ ซึ่งถือว่าเป็นวรรคที่มีความยาวมากที่สุด ส่วนวรรคอื่นๆ โดยเฉลี่ยส่วนใหญ่จะมีความยาว 7 – 8 จังหวะ

เอกลักษณ์ที่สำคัญอีกประการ คือ ศิลปินดาวใจ ไพจิตร ใช้วิธีการหยุดและหายใจเข้าให้เต็มที่ทุกครั้งก่อนจะร้องวรรคเกริ่นของแต่ละท่อน โดยใช้วิธีการหายใจทางจมุก หลังจากนั้นเมื่อร้องวรรคเกริ่นแล้วมีการขโมยลมหายใจทางปาก เนื่องจากต้องการร้องวรรคที่ 1 ให้ติดกับการเอื้อนในวรรคเกริ่น ดังนั้น เมื่ออ้าปากเพื่อจะร้องวรรค 1 จึงดึงลมหายใจเข้าทางปากอย่างรวดเร็ว แล้วจึงปล่อยลมหายใจออกพร้อมกับการเปล่งเสียงร้องวรรค 1 ซึ่งทั้ง 3 ท่อนมีลักษณะการหายใจเหมือนกัน นอกจากนี้ยังพบการขโมยลมหายใจในวรรค 7 ของท่อน 1 และวรรค 5 ของท่อน 2 อีกด้วย เนื่องจากทั้ง 2 วรรคนี้คำสุดท้ายมีการใช้ลูกคอและลากเสียงยาวแล้วร้องต่อด้วยคำแรกของวรรคถัดไปนั้นมีการร้องแบบลักจังหวะเข้ามาอย่างรวดเร็ว เพื่อต้องการเน้นคำร้องและอารมณ์ของวรรคถัดไป จึงทำให้ไม่มีเวลาในการหายใจ ดังนั้นจึงใช้วิธีการขโมยลมหายใจด้วยปาก เพื่อให้เพลงมีความต่อเนื่องและเน้นอารมณ์ให้ได้มากที่สุด ส่วนการหายใจในระหว่างวรรคอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นการหายใจทางปาก ยกเว้นวรรคต่อไปนี้คือ วรรค 3 ของท่อน 2 กับ ท่อน 3 และวรรค 7 ของท่อน 2 ทั้ง 3 วรรคนี้มีการหายใจด้วยจมุกเนื่องจากคำสุดท้ายของวรรคก่อนจะหายใจเป็นคำที่ออกเสียงแล้วไม่สะดวกสำหรับการหายใจต่อการหายใจทางปากเนื่องจากรูปปากที่ ร้องนั้นไม่ได้เปิดสมบูรณ์ ซึ่งวรรค 3 ของท่อน 2 ตรงกับคำว่า “มอง” วรรค 3 ท่อน 3 ตรงกับคำว่า “ตรี” และวรรค 7 ของท่อน 2 ตรงกับคำว่า “กาย” นอกจากนี้จะมีการหายใจทางปากและจมุกแล้วยังพบว่ามีการหายใจทั้งทางปากและจมุกพร้อมกันอีกด้วย ซึ่งปรากฏในวรรค 4 ของทั้ง 3 ท่อน เนื่องจากวรรคนี้เป็นช่วงกลางของแต่ละท่อน และเป็นวรรคที่มีการหยุดของจังหวะนานกว่าวรรคอื่นๆ จึงมีเวลาในการเก็บลมหายใจได้อย่างเต็มที่ทั้งยังเป็นวรรคกึ่งกลางเพลงพอดีจึงเหมาะที่จะหายใจให้เต็มที่ เพราะก่อนหน้านี้ก็ใช้พลังเสียงและลมหายใจมากเป็นพิเศษและยังต้องร้องต่อไปอีกครึ่งหนึ่งของท่อน ดังนั้นเมื่อมีโอกาสเก็บลมหายใจได้จึงต้องใช้เทคนิคในการหายใจให้ได้อย่างเต็มที่ นั่นคือการใช้ทั้งปากและจมุกพร้อมกันในการหายใจ

นอกจากการจัดจังหวะลมหายใจ และลักษณะของการหายใจแล้ว ยังมีการแผ่วลมหายใจและปล่อยลมหายใจในระหว่างการร้องเพลงอีกด้วยด้วยการแผ่วลมหายใจ เป็นการทำให้เสียงที่ออกมาสั้นเบาลง และการปล่อยลมหายใจ เป็นการทำให้เสียงที่ออกมาสั้นดังกังวาน และมีพลังมากเป็นพิเศษกว่าปกติ ดังนั้นจึงมักจะพบการแผ่วลมหายใจและการปล่อยลมหายใจในวรรคที่ต้องการเน้นอารมณ์เป็นพิเศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วรรค 2 **เจ้าบิณฑวน ทนลม**

ในวรรคนี้ให้ปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตรงคำว่า “เจ้าบิณฑวน” ซึ่งต้องการเน้นเสียงให้ดังขึ้นเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ของเพลงนี้ว่า นกนางนวลนั้นต้องบินทนลมซึ่งทั้งอ้างว้าง และเหน็ดหนาว แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ เหนง และเศร้า

วรรค 3 **ถึงเหน็บหนาว ระบม**

ในวรรคนี้ให้ปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตรงคำว่า “หนาว” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ว่า เหน็บหนาวจริงๆ

วรรค 2 **เจ้าลอยฟ้า เรืองรอง**

ในวรรคนี้ให้ปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตรงคำว่า “เจ้าลอยฟ้า” ซึ่งต้องการเน้นเสียงให้ดังขึ้นเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ของเพลงนี้ว่า ดวงดาวที่ลอยอยู่บนฟ้า นั้นบางครั้งก็โดดเดี่ยว เพราะไม่มีใครสามารถมองเห็นได้ในบางวัน

วรรค 2 **วอนให้ฟ้า ปรานี**

ในวรรคนี้ให้ปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตรงคำว่า “วอนให้ฟ้า” ซึ่งต้องการเน้นเสียงให้ดังขึ้นเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ของเพลงนี้ว่า ต้องการอ่อนวอนและขอร้องให้ฟ้าช่วยเห็นใจ

วรรค 4 **เจ้า ก็ตรมอยู่ตายเดียว**

วรรคนี้ให้แผ่วลมหายใจที่คำว่า “เจ้า” ซึ่งหมายถึง นกนางนวลนั้น เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่านกนางนวลนั้นมีความรู้สึกเศร้า จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาลงเพื่อให้รู้สึกสงสาร นกนางนวล

วรรค 7 **คิดว่า เจ้า ปราดเปรี้ยว**

วรรคนี้ให้แผ่วลมหายใจที่คำว่า “เจ้า” ซึ่งหมายถึง นกนางนวลเช่นกัน เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่านกนางนวลนั้นมีความรู้สึกเศร้า เนื่องจากบางคนไม่สนใจเพราะคิดว่า นกนางนวลนั้นสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง

วรรค 5 ยาม ไค เมฆบัง

วรรคนี้ให้แฝงลมหายใจที่คำว่า “ยาม” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่าถึงเวลาที่ความทุกข์เข้ามาแล้ว

วรรค 8 อยู่ใน ม่าน ราตรี

วรรคนี้ให้แฝงลมหายใจที่คำว่า “ม่าน” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่าเมื่อดวงดาวถูกเมฆบังก็เหมือนกับดวงดาวที่อยู่ในม่านของความมืดมิด ไม่สามารถส่องแสงได้ ซึ่งถือเป็นความรู้สึกที่เศร้าและน่าสงสาร

วรรค 5 ดาวจาก ฟ้าม มา

วรรคนี้ให้แฝงลมหายใจที่คำว่า “ฟ้า” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ถึงความโศกเศร้าของดวงดาวที่ต้องตกจากท้องฟ้าที่เคยอยู่

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การหายใจ สำหรับการร้องเพลงนำาดาวราที่เป็นเอกลักษณ์ตามวิธีการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การจัดจังหวะลมหายใจ 2) ลักษณะหรือวิธีการหายใจ 3) การร้องลมเดี่ยว 4) การแฝงลมหายใจ และการปล่อยลมหายใจ

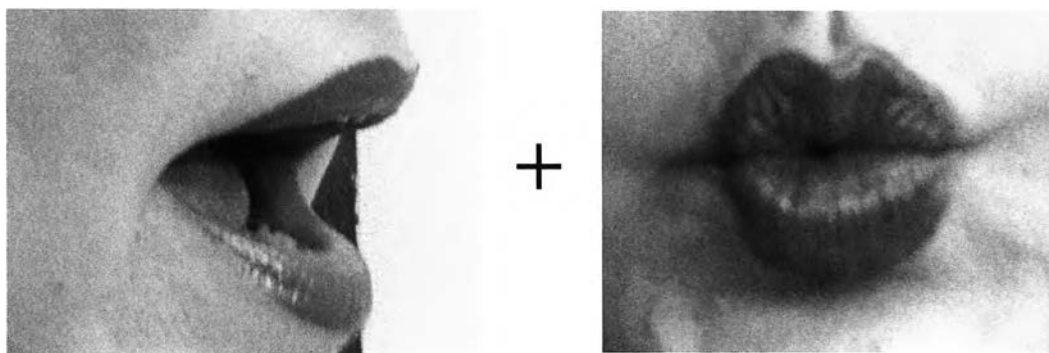
อวัยวะควบคุม

ในการร้องเพลงนำาดาวราของดาวใจ ไพจิตรนี้ มีการใช้อวัยวะควบคุมทั้งอวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง คือ ปาก ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน กระทบแก้ม และกล้ามเนื้อหน้าท้อง อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม คือ ท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว และอวัยวะสำคัญที่สุดคือ หู ซึ่งเป็นอวัยวะที่เกี่ยวกับการฟัง

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง มีส่วนสำคัญมากสำหรับการออกเสียงร้องเพลง เพราะทำให้การร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตรนั้นมีการออกเสียงได้อย่างชัดเจนถึงแม้ว่าทำนองของเพลงจะมีเสียงสูงมา โดยลักษณะเด่นของการใช้อวัยวะควบคุมเสียงของดาวใจ คือ การใช้อวัยวะส่วนต่างๆให้สัมพันธ์กัน การออกเสียงโดยเฉพาะวรรคที่มีทำนองสูงมาก ก่อนการออกเสียงจะต้องใช้ทั้งปากและจมูกในการสูดลมหายใจเข้าเพื่อเก็บลมหายใจได้อย่างเต็มที่ จากนั้นจึงมีการออกเสียงมาจากกล้ามเนื้อท้อง ผ่านกระบังลม หลอดลม เส้นเสียงที่ลำคอซึ่งจะต้องมีการเปิดลำคอ เพื่อให้เสียงมีความกังวาน จากนั้นผ่านกระทบแก้ม ขากรไรกร ลิ้น ฟัน ริมฝีปาก จนเปล่งเป็นเสียงออกมาทางปาก ปากนั้นจะมีรูปปากต่างๆกันไปตามเนื้อร้อง เพื่อให้ถูกต้องในเรื่องของการออกเสียงพยัญชนะตามหลักภาษาไทย ซึ่งอวัยวะทั้งหมดมีการทำงานแบบสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น

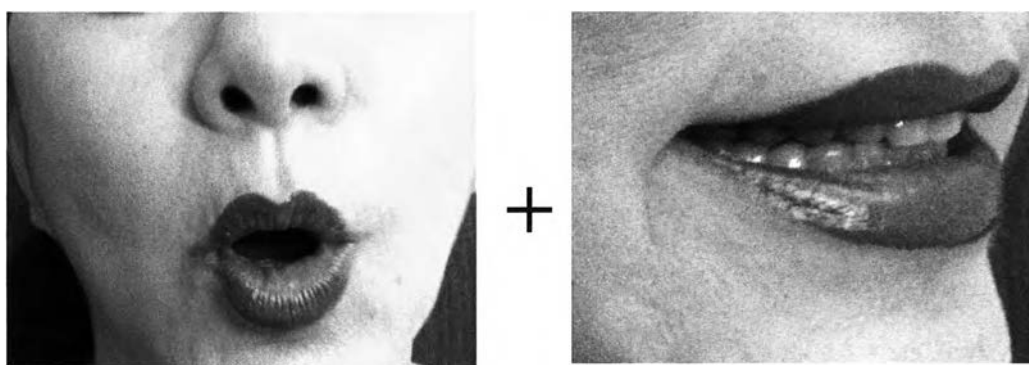
วรรค “เจ้านางนวล”

คำว่า “เจ้า” เป็นการร้องกระทบเสียง ออกเป็นเสียงผสม “เจ้า + อุ” รูปปากของคำว่า “เจ้า” จะมีลักษณะแบบอ้าปากขึ้น แล้วต่อด้วยหางเสียงเป็นคำว่า “อุ” รูปปากจะเป็นลักษณะห่อริมฝีปากให้กลมรวมกันตรงกลางทันที ซึ่งตรงกับลักษณะการอ่านของคำว่า “เจ้า” รูปปากจะเป็นลักษณะอ้าปากขึ้นแล้วหางเสียงจะห่อริมฝีปากให้กลมตามการออกเสียงสระเอา ดังนั้น หากร้องแบบอ้าปากแล้วลากเสียงยาวโดยไม่ต่อหางเสียงทันทีจะทำให้เสียงผิดเพี้ยนไปได้ ซึ่งจะกลายเป็นเสียงคำว่า “จ้าว”

ภาพที่ 37 การออกเสียงคำว่า “เจ้า” มาจากการผสมคำว่า “เจ้า + อุ”

ส่วนคำว่า “นวล” จะมีลักษณะของรูปปากแบบห่อริมฝีปากรวมกันตรงกลาง ตามลักษณะของการออกเสียง “น” ซึ่งเป็นพยัญชนะต้น แต่เนื่องจากคำนี้มีสระเสียง “อัว” ดังนั้นช่วงปลายของเสียงจึงมีแยกมุมปากและอ้าปากออกเล็กน้อยตามลักษณะของการออกเสียงสระอัว เพื่อเน้นเสียงสระและตัวสะกด หากใช้เพียงการห่อริมฝีปากโดยไม่แยกมุมปากออกนั้น เสียงที่ออกมาจะเป็นเสียงสระอู ดังนั้น รูปปากของคำว่า “นวล” จึงประกอบด้วยการห่อริมฝีปากก่อนแล้วปลายเสียงแยกมุมปากและอ้าปากออกเล็กน้อย จึงเป็นการออกเสียงให้ครบทั้งพยัญชนะต้น สระ และตัวสะกด

ภาพที่ 38 การออกเสียงคำว่า “นวล”

วรรค “ถึงเหน็บ หนาว ระบม”

คำว่า “หนาว” เป็นการเอื้อนเสียง รูปปากของคำว่า “หนาว” ให้อ้าปากขึ้นกว้างพอสมควรเพราะเป็นเสียงสระอา แต่เนื่องจากตัวสะกดเป็น “ว” ซึ่งมีลักษณะรูปปากแบบห่อริมฝีปากให้กลมรวมกันตรงกลาง ดังนั้น เสียงผสมของการเอื้อนคำว่า “หนาว” จึงออกเป็นเสียงผสม “หน้า + ฮา + ฮ้าว” ซึ่งตรงกับลักษณะการอ่านของคำว่า “หนาว” เพราะ 2 คำแรก คือ “หน้า + ฮา” ออกเสียงสระอา ด้วยการอ้าปากขึ้นกว้างพอสมควร แล้วคำสุดท้ายยังคงอ้าปากก่อนเพราะเป็นเสียงสระอาเช่นกัน แต่หางเสียงจะมีการห่อริมฝีปากให้กลมตามการออกเสียงตัวสะกด “ว”

ภาพที่ 39 การออกเสียงคำว่า “หนาว”

ดังนั้นการใช้อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงโดยตรง จึงเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของดาวใจ ไพจิตร ซึ่งเป็นนักร้องที่มีการใช้อวัยวะต่างๆ เพื่อควบคุมการออกเสียงได้อย่างดี และคำร้องนั้นมีความชัดเจน

อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงทางอ้อม หมายถึง อวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการออกเสียง สำหรับการยืนร้องเพลงน้ำตาดาราของดาวใจ ไพจิตร นี้ มีลักษณะการยืนที่มั่นคง คือ ขาทั้ง 2 ข้าง กางออกพอประมาณ (เท่าความกว้างของช่วงไหล่) ยึดลำตัวตรง ออกผายไหล่ผึ่ง หน้าตรง ไม่ก้มหน้า ส่วนแขนข้างที่จับไมค์ กางออกพอประมาณอยู่ระดับอกหรือให้ไมค์อยู่ระดับที่พอดี ไม่วิ่งหรือไถ่ปากมากจนเกินไป ส่วนแขนอีกข้างหนึ่งปล่อยลงตรงแบบสบายๆ ไม่เกร็ง หรือในบางช่วงอาจจะยกมาอยู่ตรงหน้าท้องในระดับเอวก็ได้ เนื่องจากเป็นเพลงจังหวะช้า จึงไม่มีการเคลื่อนไหวมากนัก อาจมีการโยกหรือเอียงตัวนิดหน่อย เพื่อใช้สายตาสื่อสารกับผู้ฟัง

ภาพที่ 40 การใช้การจับไมค์โครโฟน การใช้แขน และสายตา

ภาพที่ 41 การยืน และวางแขน

สำหรับอวัยวะที่สำคัญที่สุดของการร้องเพลงคือ หู เพราะหูมีหน้าที่ในการประเมินคุณภาพของการออกเสียง แล้วปรับเสียงให้เป็นไปตามที่ต้องการ หากผู้ร้อง ไม่มีการใช้ หู ในการควบคุมการร้องเพลง สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ การร้องเพลงเพี้ยน สำหรับการร้องเพลงนำดาการาของดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการใช้หูเพื่อควบคุมการออกเสียงตลอด จึงทำให้เสียงที่ออกมานั้นมีความแม่นยำตรงเสียง ชัดเจน ไม่ผิดเพี้ยน แม้ว่าทำนองของเพลงจะมีระดับเสียงที่ยากก็ตาม

กลวิธีและจังหวะ

กลวิธีและจังหวะถือเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการร้องเพลง สำหรับเพลงนำดาการา ในแบบการร้องของดาวใจ ไพจิตร มีกลวิธีต่างๆ ดังนี้

การกระทบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ กระทบขึ้น และ กระทบลงสามารถแสดงระยะห่างของเสียงกระทบได้ดังนี้

กระทบขึ้น		กระทบลง		
2 เสียง	3 เสียง	2 เสียง	3 เสียง	5 เสียง
นาง	เห็น	เจ้า (3 ครั้ง)	เจ้า (4 ครั้ง)	ต้อง
ถึง	กาย	กรม	พรั่ง	ก็
เขา (2 ครั้ง)	วอน	จ้อง	ให้	
เทียว	ฟ้า	ดาว	ช่วย	
พราว		ไม่		
แสง		ซ่อน		
หาย				
โถ				
ฟ้า				
รู้				
น้ำ				
หา				
13	4	8	7	2

จากตารางข้างต้น การกระทบเสียงขึ้นแบบห่างกัน 2 เสียง พบมากที่สุด ส่วนการกระทบเสียงขึ้น 3 เสียง พบเพียง 4 จุด และการกระทบเสียงลงแบบ 2 เสียง พบมากที่สุด ส่วนการกระทบเสียงลง 5 เสียง พบเพียง 2 จุดเท่านั้น

นอกจากระดับเสียงที่กระทบแล้ว ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการกระทบ คือ เสียงของคำที่นำมาเป็นเสียงกระทบ หรือหางเสียง เสียงที่นำมาใช้ในการกระทบในเพลงน้ำตาครา มีทั้งหมด 15 เสียง เช่น อ้า อาว อาย อ้าม ฮ้ำ ฮ้าง อิ ฮี อ้อ อุ แอ็ง โอ้อ อ่อน เอี้ยว และสามารถแบ่งความสัมพันธ์ระหว่าง เสียงสระ เสียงกระทบ และคำต้นแบบ ได้ดังนี้

เสียงสระ	เสียงกระทบ	คำต้น
อา	อ้า	หา
	อ่าว	พราว
	อาย	กาย
	อ้าย	หาย
	อ้าม	น้ำ
	ฮ้ำ	ฟ้า
	ฮ้าง	นาง
อิ	อิ	ไม่, ให้
อี	ฮี้	ไร, ถึง, เขา, เห็น
อือ	อือ	ตรม, จ้อง, คาว, ซ่อน, พร่าง, ต้อง, กี่
อุ	อุ	เจ้า
แอ	แอ็ง	แสง
โอ	โอ้อ	โถ
ออ	อ้อ	ก๊
	อ่อน	วอน
เอ็ย	เอี้ยว	เลี้ยว, เที้ยว

จากตารางสามารถกล่าวได้ว่า เสียงสระที่นิยมนำมาเป็นเสียงกระทบมากที่สุด คือ สระ อา และ สระอือ เพราะคำที่ออกเสียงกระทบส่วนใหญ่มีรากเสียงสระมาจากสระอา นั่นเอง ส่วนสระ อือที่เป็นเสียงกระทบนั้นจะเห็นว่าไม่ได้มีความสัมพันธ์กับคำต้นแบบเลยเนื่องจากเป็นเพียงการใส่ หางเสียงช่วยเพื่อให้ออกเสียงคำได้ตรงตามระดับเสียงของโน้ตเท่านั้น

การป็นคำ หมายถึง การร้องกระทบเป็นชุดในลักษณะแบบหักคำลงมาแล้วซ้อนเสียง ขึ้นไปและวนกลับมา ซึ่งเป็นทักษะพิเศษส่วนตัวในการร้องเพื่อความแนบเนียนและกลมกลืน ถ้า ฟังโดยผิวเผินแล้วจะมีความรู้สึกถึงการเปล่งคำร้องที่เป็นธรรมชาติ ในเพลงน้ำตาครา พบลักษณะ

ของการปั้นคำจำนวนมาก เนื่องจากเพลงนี้ต้องการเน้นอารมณ์เศร้ามากเป็นพิเศษ จึงใช้การปั้นคำ เพื่อให้คำนั้นมีความนุ่มนวลไพเราะ ในเพลงนี้ให้ฝึกการปั้นคำ ดังนี้

32

เขา ต้อง - แหงน - - คอ มอง

ในวรรคนี้ฝึกการออกเสียงทั้งกระทบบขึ้นและลงสลับกัน ทั้งยังมีการเอื้อนของคำอีกด้วย โดยเริ่มที่คำว่า “เขา” ฝึกการออกเสียงร้องแบบกระทบบโดยให้ซ้อนเสียงขึ้นจากเสียง ซ ไปที่เสียง ล จากนั้นต่อด้วยคำว่า “ต้อง” ให้ออกเสียงร้องแบบกระทบบโดยการหักเสียงลง จากเสียง ล ไปยังเสียง ร ร้องต่อด้วยคำว่า “แหงน” ให้เอื้อนเสียงไต่ระดับเสียงขึ้น 4 เสียง คือ ร - ฟ - ซ - ล แล้วลงมาที่เสียง ซ และ ฟ ตรงคำว่า “คอ” “มอง” ตามลำดับ ซึ่งกล่าวได้ว่า ในวรรคนี้เป็นลักษณะของการปั้นคำ

40

แสง - - พราว พร่าง กลับ เลือน หาย

ในวรรคนี้ฝึกการออกเสียงทั้งกระทบบขึ้นและลงสลับกัน โดยเริ่มที่คำว่า “แสง” มีการออกเสียงร้องแบบกระทบบโดยการซ้อนเสียงขึ้นจากเสียง ซ ไปที่เสียง ล จากนั้นหักลงมาที่เสียง ซ อีกครั้งตรงกับคำว่า “พราว” แล้วออกเสียงคำว่า “พร่าง” ด้วยการกระทบบเสียงโดยการหักเสียงลง จากเสียง ฟ ไปยังเสียง ร ร้องต่อด้วยคำว่า “กลับ” ขึ้นไปตรงกับเสียง ฟ และ “เลือน” ขึ้นไปตรงกับเสียง ซ จากนั้นซ้อนเสียง ซ ไปที่เสียง ล ตรงกับคำว่า “หาย” จะเห็นว่า ในวรรคนี้มีการร้องกระทบบเสียงขึ้นและลงสลับกัน จึงถือว่า ในวรรคนี้เป็นลักษณะของการปั้นคำ

55

ฟ้า - ก็ - ไร - - โม ตริ

ในวรรคนี้ฝึกร้องเสียงทั้งกระทบบขึ้นและลงสลับกัน ทั้งยังมีการเอื้อนของคำอีกด้วย โดยเริ่มที่คำว่า “ฟ้า” ซึ่งมีการออกเสียงร้องแบบกระทบบโดยการซ้อนเสียงขึ้นจากเสียง ซ ไปที่เสียง ล จากนั้นต่อด้วยคำว่า “ก็” ให้ฝึกร้องเสียงร้องแบบกระทบบโดยการหักเสียงลง จากเสียง ล ไปยังเสียง ร ต่อด้วยคำว่า “ไว้” ให้กระทบบเสียงขึ้นจากเสียง ซ ไปที่เสียง ล อีกครั้ง แล้วไล่เสียงลงมาที่เสียง ซ และ เสียง ฟ ตรงกับคำว่า “ไม” และ “ตรี” ตามลำดับ ซึ่งกล่าวได้ว่า ในวรรคนี้เป็นลักษณะของการปั่นคำ

ในวรรคนี้ฝึกร้องเสียงทั้งกระทบบขึ้นและลงสลับกัน โดยเริ่มที่คำว่า “น้ำ” มีการออกเสียงร้องแบบกระทบบโดยการซ้อนเสียงขึ้นจากเสียง ฟ ไปที่เสียง ซ จากนั้นหักลงมาที่เสียง ฟ อีกครั้งตรงกับคำว่า “ตา” แล้วออกเสียงคำว่า “เจ้า” ด้วยการกระทบบเสียงโดยการหักเสียงลง จากเสียง ฟ ไปยังเสียง ร แล้วกระทบบเสียงลงอีกครั้งตรงกับคำว่า “ซ่อน” โดยกระทบบเสียงจากเสียง ซ ลงมาที่เสียง ฟ แล้วร้องขึ้นไปที่เสียง ซ และเสียง ล ตรงกับคำว่า “เอา” และ “ไว้” ตามลำดับ จะเห็นว่า ในวรรคนี้มีการร้องกระทบบเสียงขึ้นและลงสลับกัน จึงถือว่า ในวรรคนี้เป็นลักษณะของการปั่นคำ

การกระทบบเสียง เป็นการเน้นเสียงคำนั้นๆ ให้มีความดังเข้มขึ้นกว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ในเพลงน้ำตาครา มีการเน้นเสียงให้ดังกว่าปกติแต่ไม่ใช่การกระทบบเสียง เพราะเป็นเพียงการเน้นเสียงเพื่อต้องการเน้นอารมณ์ได้อย่างเด่นชัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ท่อน 1

วรรค 2 เจ้าบินหวน ทวนลม

ในวรรคนี้ฝึกร้องเน้นเสียงที่คำว่า “เจ้าบินหวน” เนื่องจากวรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูง ให้เปล่งเสียงอย่างเต็มที่ เพื่อเน้นเสียงให้ดังขึ้นและเข้าถึงอารมณ์ของเพลงนี้ว่า นกนางนวลนั้นต้องบินทวนลมซึ่งทั้งอ้างว้าง และเหน็บหนาว แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ เหงา และเศร้า

วรรค 3 ถึงเหน็บหนาว ระบม

ในวรรคนี้มีการเน้นเสียงที่คำว่า “หนาว” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ว่า เหน็บหนาวจริงๆ

ท่อน 2

วรรค 2 เจ้าลอยฟ้า เรื่องรอง

ในวรรคนี้มีการเน้นเสียงที่คำว่า “เจ้าลอยฟ้า” เนื่องจากวรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูง จึงมีการเปล่งเสียงอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดการเน้นเสียงให้ดังขึ้นเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ของเพลงนี้ว่า ดวงดาวที่ลอยอยู่บนฟ้านั้นบางครั้งก็โดดเดี่ยว เพราะไม่มีใครสามารถมองเห็นได้ในบางวัน

ท่อน 3

วรรค 2 วอนให้ฟ้า ปรานี

ในวรรคนี้มีการเน้นเสียงที่คำว่า “วอนให้ฟ้า” เนื่องจากวรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูง จึงมีการเปล่งเสียงอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดการเน้นเสียงให้ดังขึ้นเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ของเพลงนี้ว่า ต้องการอ้อนวอนและขอร้องให้ฟ้าช่วยเห็นใจ

การแผ่วเสียง เป็นการร้องโดยการออกเสียงของคำให้เบากว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ตัวอย่างในเพลงนำตาดารา มีการแผ่วเสียงคำต่างๆ ต่อไปนี้

ท่อน 1

วรรค 4 เจ้า ก็ตรมอยู่คนเดียว

วรรคนี้มีการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “เจ้า” ซึ่งหมายถึง นกนางนวลนั้น เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่านกนางนวลนั้นมีความรู้สึกเศร้า จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาลงเพื่อให้รู้สึกสงสาร นกนางนวล

วรรค 7 คิดว่า เจ้า ปราดเปรี้ยว

วรรคนี้มีการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “เจ้า” ซึ่งหมายถึง นกนางนวลเช่นกัน เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่านกนางนวลนั้นมีความรู้สึกเศร้า เนื่องจากบางคนไม่สนใจเพราะคิดว่านกนางนวลนั้นสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง

ท่อน 2

วรรค 5 ยาม ไค เมฆบัง

วรรคนี้มีการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “ยาม” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่าถึงเวลาที่ความทุกข์เข้ามาแล้ว

วรรค 8 อยู่ใน ม่าน ราตรี

วรรคนี้มีการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “มาน” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ว่าเมื่อดวงดาวถูกเมฆบังก็เหมือนกับดวงดาวที่อยู่ในมานของความมืดมิด ไม่สามารถส่องแสงได้ ซึ่งถือเป็นความรู้สึกที่เศร้าและน่าสงสาร

ท่อน 3

วรรค 5 ดาวจาก ฟ้าม มา

วรรคนี้มีการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “ฟ้า” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ให้รู้ถึงความโศกเศร้าของดวงดาวที่ต้องจากท้องฟ้าที่เคยอยู่

การใช้ลูกคอ ในเพลงน้ำตาธารานี้ มีการใช้ลูกคอตรงคำสุดท้ายของทุกวรรค เนื่องจากเพลงนี้เป็นเพลงที่มีจังหวะช้า คำสุดท้ายของทุกวรรคมีการลากเสียงยาวจึงมีใส่ลูกคอด้วย ความยาวของคำที่ใช้ลูกคอสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความยาว 3 จังหวะครึ่ง 4 จังหวะ 4 จังหวะครึ่ง 6 จังหวะครึ่ง และ 8 จังหวะ แต่ละกลุ่มมีคำต่างๆ ดังนี้

กลุ่มที่มีความยาว 3 จังหวะครึ่ง ได้แก่

ท่อน 2 วรรค 2 เจ้าลอยฟ้า เรืองรอง

วรรค 5 ยามใด เมฆบัง

ท่อน 3 วรรค 2 วอนให้ฟ้า ปรานี

ทั้ง 3 วรรคนี้มีการใช้ลูกคอโดยการลากเสียงคำตรงๆ ก่อน 1 จังหวะ แล้วจึงกระเพื่อมลูกคอตั้งแต่จังหวะที่ 2 จนถึงจังหวะที่ 3 ครึ่ง สามารถแสดงภาพการใช้ลูกคอได้ดังนี้

จังหวะที่ 0 1 2 3 4

กลุ่มที่มีความยาว 4 จังหวะ ได้แก่

ท่อน 1 วรรค 1 เจ้านางนวล

วรรค 2 เข้าบินหวน ทวนลม

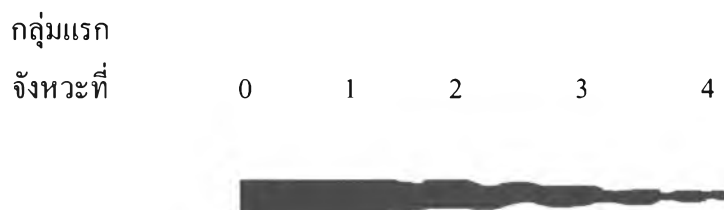
วรรค 4 เขาก็ตรมอยู่คายนเดียว

วรรค 5 คนเคย เห็นใจ

วรรค 7 คิดว่าเจ้าปราดเปรียว

ท่อน 2 วรรค 3 เขาต้องแหงน คอมอง
 วรรค 7 โถ..ดาวต้อง หลบกาย

ทั้ง 7 วรรคนี้มีการใช้ลูกคอ 2 ลักษณะ คือ กลุ่มแรกมีการลากเสียงคำตรงๆก่อน 1 จังหวะครึ่ง แล้วจึงกระเพื่อมลูกคอตั้งแต่จังหวะที่ 1 ครึ่ง จนถึงจังหวะที่ 4 ได้แก่ ท่อน 1 วรรค 1, 2, 4, 5 และกลุ่มหลังมีการลากเสียงคำตรงๆก่อน 2 จังหวะ แล้วจึงกระเพื่อมลูกคอตั้งแต่จังหวะที่ 3 จนถึงจังหวะที่ 4 ได้แก่ ท่อน 1 วรรค 7 และท่อน 2 ทั้งวรรค 3 และ วรรค 7 สามารถแสดงภาพการใช้ลูกคอได้ดังนี้

กลุ่มที่มีความยาว 4 จังหวะครึ่ง ได้แก่

ท่อน 1	วรรค 3	ถึงเหน็บหนาว ระบม
	วรรค 6	เขาคงไม่มา แลเหลียว
ท่อน 2	วรรค 1	เจ้าดาราร
	วรรค 4	จ้องคูดาว ที่พราวพราย
	วรรค 6	แสงพราวพร่าง กลับเลื่อนหาย
ท่อน 3	วรรค 1	เจ้าดาราร
	วรรค 3	ฟ้าก็ไร้ ไม้ตรี
	วรรค 4	ไม่ไยดี ดาวร่ำไร
	วรรค 5	ดาวจาก ฟ้ามา
	วรรค 6	น้ำตาเจ้า ซ่อนเอาไว้
	วรรค 7	หากนช่วย ปลอบใจ

ทั้ง 11 พรรคนี้มีการใช้ลูกคอโดยการลากเสียงคำตรงๆก่อน 2 จังหวะ แล้วจึงกระเพื่อมลูกคอต้งแต่จังหวะที่ 3 จนถึงจังหวะที่ 4 ครั้ง สามารถแสดงภาพการใช้ลูกคอได้ดังนี้

จังหวะที่ 0 1 2 3 4 5

กลุ่มที่มีความยาว 6 จังหวะครึ่ง ได้แก่

ท่อน 2 พรรค 8 อยู่ในม่าน ราตรี

พรรคนี้มีการใช้ลูกคอโดยการลากเสียงคำตรงๆก่อน 2 จังหวะ แล้วจึงกระเพื่อมลูกคอต้งแต่จังหวะที่ 3 จนถึงจังหวะที่ 6 ครั้ง โดยมีการคลายเสียงให้เบาลงที่ครึ่งจังหวะสุดท้าย คือจังหวะที่ 6 สามารถแสดงภาพการใช้ลูกคอได้ดังนี้

จังหวะที่ 0 1 2 3 4 5 6 7

กลุ่มที่มีความยาว 8 จังหวะ ได้แก่

ท่อน 1 พรรค 8 เที้ยวกางปีก ลำพอง

ท่อน 3 พรรค 8 ใครจะซั๊บ หยาดน้ำตา

ทั้ง 2 พรรคนี้มีการใช้ลูกคอโดยการลากเสียงคำตรงๆก่อน 2 จังหวะ แล้วจึงกระเพื่อมลูกคอต้งแต่จังหวะที่ 3 จนถึงจังหวะที่ 8 โดยมีการคลายเสียงให้เบาลง 2 จังหวะสุดท้าย คือจังหวะที่ 7 และ 8 สามารถแสดงภาพการใช้ลูกคอได้ดังนี้

จังหวะที่ 0 1 2 3 4 5 6 7 8

สรุปว่า ในเพลงน้ำตาธารานี้ มีการใช้ลูกคอทุกรรคในความยาวของจังหวะที่แตกต่างกันไป คำสุดท้ายที่มีการใช้ลูกคอส่วนใหญ่มีความยาว 4 จังหวะครึ่ง ส่วนการใช้ลูกคอในคำที่มีจังหวะยาวมากที่สุด มี 2 คำ ซึ่งมีความยาวถึง 8 จังหวะ

การเอื้อนเสียง เป็นลักษณะของการเอื้อนในคำ ในขั้นตอนนี้ฝึกการเอื้อนในเพลงนี้ทั้งหมด 14 ตำแหน่ง โดยการเอื้อนในช่วงเกริ่นของทั้ง 3 ท่อนมีลักษณะเหมือนกัน คือ เป็นการเอื้อนของเสียงเอื้อนในคำคอ ส่วนตำแหน่งอื่นๆ จะเป็นการเอื้อนของคำที่มีการใช้เสียงเอื้อนเข้ามาช่วย สามารถแสดงระดับเสียงและคำเอื้อนได้ดังนี้

วรรคเกริ่นของทั้ง 3 ท่อน

ในวรรคเกริ่นนี้ ไม่มีคำร้อง เป็นการฝึกเอื้อนในคำคอ เปล่งเสียงออกมาเป็นเสียงเอื้อน คือ “ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ” ซึ่งตรงกับเสียง ล - ซ - ฟ - ร - ด - ด - ร

ท่อน 1 วรรค 2 เจ้าบินหวาน ทวนลม

คำว่า “หวาน” ให้เอื้อนเสียงขึ้น 1 เสียง แล้วไล่เสียงลงตามลำดับ ตรงกับเสียง ด - ร - ด - ล ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ หวาน + ฮี + ฮือ + ฮือ

ท่อน 1 วรรค 3 ถึงเหน็บหนาว ระบม

คำว่า “หนาว” ให้เอนด้วยการไล่เสียงขึ้นต่อกัน ตรงกับเสียง ร - ฟ - ล ออกเสียงเอน
คือ หน้า + ฮา + อ้าว

ท่อน 1 วรรค 6 เขาคงไม่มาแลเหลียว

17

เขา - คง ไม่ - มา แล เหลียว - - -

คำว่า “ไม่” ให้เอนด้วยการไล่เสียงลงต่อกัน ตรงกับเสียง ฟ - ม - ร ออกเสียงเอน
คือ ไม่ + อี

ท่อน 1 วรรค 8 เห็นกางปีก ลำพอง

22

เห็น กาง ปีก ลำ พอง

คำว่า “ปีก” ให้เอนด้วยการไล่เสียงขึ้นต่อกัน ตรงกับเสียง ล - ค - ร ออกเสียงเอน
คือ ปีก + ฮือ + ฮือ

ท่อน 2 วรรค 2 เจ้าลอยฟ้า เรื่องรอง

29

เจ้า - ลอย ฟ้า - - - - เรื่อง รอง - -

คำว่า “ฟ้า” ให้เอื้อนเสียงขึ้น 1 เสียง แล้วไล่เสียงลงตามลำดับ ตรงกับเสียง ค - ร - ค - ล ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ฟา + ฮ้า + อา + อ่า

ท่อน 2 วรรค 3 เขาต้องแหงน คอมอง

32

เขา - ต้อง - แหงน - - - คอ - มอง

คำว่า “แหงน” ให้เอื้อนด้วยการไล่เสียงขึ้นต่อกัน ตรงกับเสียง ร - ฟ - ช - ล ออกเสียงเอื้อน คือ แห้ง + แอ + แอน + ฮี

ท่อน 2 วรรค 5 ยามใดเมฆบัง

38

ยาม - ไฉ - เมฆ - - - บัง - - -

คำว่า “เมฆ” ให้เอื้อนด้วยการไล่เสียงลงต่อกัน ตรงกับเสียง ม - ร - ค ออกเสียงเอื้อน คือ เมก + เอ + เอก

ท่อน 2 วรรค 8 อยู่ในม่านราตรี

45

อยู่ - ใน - ม่าน - - - - - รา - ตรี - - -

คำว่า “ม่าน” ให้เอื้อนด้วยการไล่เสียงลงแล้วซ่อนเสียงขึ้น ตรงกับเสียง ค - ล - ค - ร ออกเสียงเอื้อน คือ มา + อ่าน + อ้อ + อ้อ

ท่อน 3 วรรค 2 วอนให้ฟ้าปราณี

52

วอน - ให้ - ฟ้า - - - - - ปราณี - - -

คำว่า “ฟ้า” ให้เอื้อนเสียงขึ้น 1 เสียง แล้วไล่เสียงลงตามลำดับ ตรงกับเสียง ค - ร - ค - ล ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ฟ้า + ฮ้ำ + อา + อ่า

ท่อน 3 วรรค 4 ไม่ไยดีดาวร่ำไร

58

ไม่ - ไย ดี ดาว ร่ำ ไร

คำว่า “ดี” ให้เอื้อนด้วยการไล่เสียงลงต่อกัน ตรงกับเสียง ร - ค - ล ออกเสียงเอื้อน คือ ดี + อี้ + อี้

ท่อน 3 วรรค 8 ใครจะซบหายคน้ำตา

70

ใคร จะ ซบ - - หาย คน้ำตา - - -

คำว่า “ซบ” ให้เอื้อนด้วยการซ้อนเสียงขึ้นแล้วไล่เสียงลง ตรงกับเสียง ร - ม - ค ออกเสียงเอื้อน คือ ซบ + อ้อ + อ้อ

การร้องสามพยางค์ ในเพลงน้ำตาธารา ให้ฝึกร้องสามพยางค์ 3 ตำแหน่ง คือ วรรคที่ 5 ของท่อน 1 “คนเคยเห็นใจ” และ ท่อน 2 “ยามใด เมฆบัง” และวรรคที่ 4 ของท่อน 3 “ไม่ไยดีดาวร่ำไร”

การลักจังหวะ ในเพลงน้ำตาครา ในขั้นตอนนี้ฝึกคำที่มีการร้องลักจังหวะ ซึ่งเป็นการลักจังหวะเพื่อเน้นอารมณ์ของเพลง บางครั้งเนื่องจากคำนั้นๆเป็นคำที่ออกเสียงต่อกัน หรือเป็นกลุ่มคำเดียว ยกตัวอย่างเช่น

วรรค “เจ้าบินหวน ทวนลม”

มีการลักจังหวะคำว่า “ลม” เพื่อให้คำมาชิดกับคำว่า “ทวน” เพื่อความต่อเนื่องของคำร้องซึ่งเป็นกลุ่มคำที่อ่านติดกัน คือคำว่า “ทวนลม” จึงจะให้ความหมายที่ถูกต้องชัดเจน

วรรค “เจ้าก็ตรมอยู่ตายเดียว”

มีการลักจังหวะคำว่า “ตาย” และ “เดียว” เพื่อให้คำมาชิดกับคำว่า “อยู่” เพื่อความต่อเนื่องของคำร้องซึ่งเป็นกลุ่มคำที่อ่านติดกัน คือ คำว่า “อยู่ตายเดียว” และต้องการลากเสียงสุดท้ายคือ คำว่า “เดียว” ให้ยาวขึ้น เพราะต้องการเน้นความหมายและอารมณ์ของเพลงว่าต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวเดียวตาย

วรรค “คนเคย เห็นใจ”

มีการลักจังหวะคำว่า “เห็น” และ “ใจ” เพื่อให้คำมาชิดกับคำว่า “เคย” เพื่อความต่อเนื่องของคำร้องซึ่งเป็นกลุ่มคำที่อ่านติดกัน คือ คำว่า “เคยเห็นใจ” และต้องการลากเสียงสุดท้ายคือคำว่า “ใจ” ให้ยาวขึ้น เพราะต้องการเน้นความหมายและอารมณ์ของเพลงว่าเคยเห็นใจกันจริงๆ

วรรค “เขาต้องแหงน คอมอง”

มีการลักจังหวะคำว่า “คอ” และ “มอง” เพื่อให้คำมาชิดกับคำว่า “แหงน” เพื่อความต่อเนื่องของคำร้องซึ่งเป็นกลุ่มคำที่อ่านติดกัน คือ คำว่า “แหงนคอมอง” จึงจะให้ความหมายที่ถูกต้องชัดเจน และต้องการลากเสียงสุดท้ายคือคำว่า “มอง” ให้ยาวขึ้นอีกด้วย

วรรค “แสงพราวพร่าง กลับเลือนหาย”

มีการลักจังหวะคำว่า “แสง” เพื่อต้องการเน้นอารมณ์เศร้า เสียใจ จึงเน้นคำว่า “แสง” ขึ้นมาก่อน เพราะจะกล่าวถึงแสงที่ต้องเลือนหายไป

สรุปได้ว่า กลวิธีและจังหวะ ในเพลงน้ำตาคราของดาวใจ ไพจิตร พบว่า มีการใช้กลวิธีและจังหวะ ได้แก่ การกระทบ การปั้นคำ การกระแทกเสียง การแผ่วเสียง การเอื้อนเสียง การลักจังหวะ และการร้องสามพยางค์ ซึ่งล้วนเป็นเทคนิคที่สามารถเพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลงทั้งสิ้น

แบบฝึกหัดที่ 5 เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ

การออกเสียง

สำหรับการออกเสียงร้องในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมนั้น มีการออกเสียงที่ต้องใช้ความสามารถของการออกเสียงที่มีพลังและแม่นยำ เพราะเพลงนี้เป็นเพลงที่มีระดับเสียงที่กว้างมาก คือ 12 ระดับเสียง พบว่าเสียงต่ำสุดคือ เสียง ซอล ต่ำ และเสียงสูงสุดคือ เสียง เร สูง ดังนั้น จึงต้องอาศัยการร้องเพลงที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

เสียงสูงสุดที่พบในเพลงนี้เป็นเสียงที่พบในวรรคที่ขึ้นต้นของท่อน 1, 2 และ 3 ซึ่งเป็นทำนองเดียวกัน วิธีการออกเสียงของดาวใจ ไพจิตร จะเปล่งเสียงออกเต็มกำลังเพื่อให้เสียงนั้นมีพลังเสียงที่แข็งแรง เสียงจะชัดเจนก้องกังวาน และไม่เพี้ยน ก่อนการออกเสียงซึ่งเป็นวรรคแรกของแต่ละท่อนนั้น ผู้ร้องมีวิธีการเก็บลมหายใจด้วยการหายใจเข้าอย่างเต็มที่ทั้งทางปากและจมูกการหายใจให้เต็มปอดนี้จะช่วยให้มีพลังในการเปล่งเสียงเป็นอย่างมาก แล้วจึงจะออกเสียงคำร้องในวรรคที่มีเสียงอยู่ในระดับสูง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ส่วน ของ หัวใจ ที่ คุณ แบ่ง ให้

ในวรรคนี้ พบทั้งท่อน 1 และ ท่อน 3 จะเห็นได้ว่าเสียงสูงสุด คือ เสียง ร ตรงกับหางเสียงของคำว่า “ของ” และ “หัว” แต่อันที่จริงแล้ววรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูงเกือบตลอดทั้งวรรคอยู่แล้ว ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรคแล้วจะมาลงเสียงต่ำในส่วนท้ายวรรค

กัน ที่ ส่วน ความ ข้ำ ขอ กี่ คุณ ตอก ข้ำ มาก เกิน จด จำ

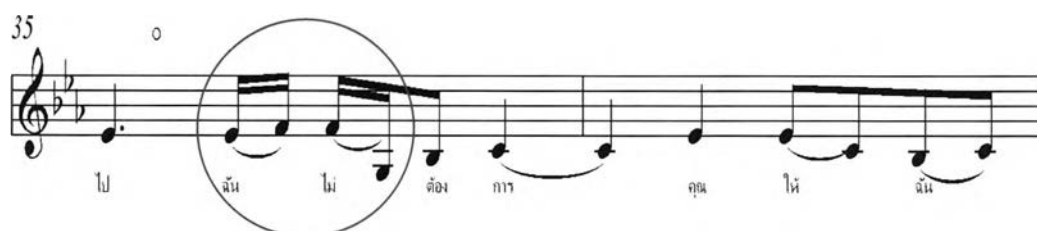
ในวรรคนี้เป็นวรรคแรกของท่อน 2 ซึ่งมีทำนองเดียวกับท่อน 1 และท่อน 3 ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเสียงสูงสุด คือ เสียง ซ ตรงกับหางเสียงของคำว่า “ซ้ำ” และต้นเสียงของคำว่า “ซอก” วรรคนี้เป็นวรรคที่มีเสียงสูงทั้งวรรค ตั้งแต่คำขึ้นต้นจนถึงกลางวรรคแล้วจะมาลงเสียงต่ำในส่วนท้ายวรรคเช่นเดียวกับท่อน 1 และท่อน 3

เนื้อร้องของวรรคที่ร้องในระดับเสียงสูงทั้งหมดข้างต้นนี้ เป็นเนื้อร้องที่ต้องการแสดงอารมณ์และความรู้สึก โศกเศร้า การที่ผู้ร้องสามารถร้องเสียงสูงได้โดยไม่เพี้ยนนั้นเป็นเรื่องที่ยากแต่หากสามารถร้องได้ก็ถือได้ว่าเป็นการร้องเพลงที่มีคุณภาพ ซึ่งดาวใจ ไพจิตร เป็นนักร้องที่มีความสามารถด้านการออกเสียงสูงได้ไพเราะจนกล่าวได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของดาวใจ ไพจิตร

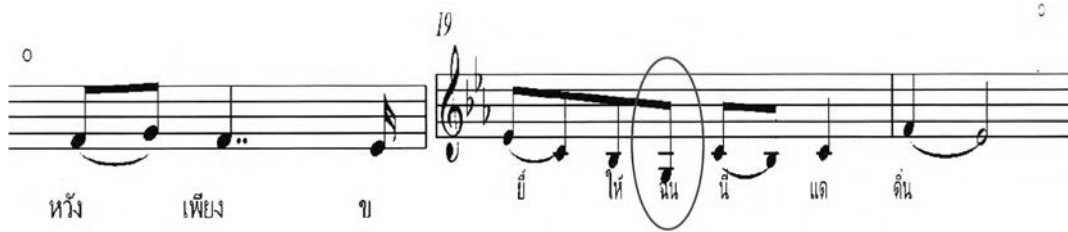
นอกจากการฝึกการออกเสียงในระดับสูงให้ได้อย่างไพเราะแล้ว ผู้ฝึกหัดขับร้องจะต้องสามารถออกเสียงต่ำได้หุ่มนูนวล ชัดเจน แม้เสียงจะต่ำมาก การออกเสียงต่ำมากถือได้ว่าเป็นการออกเสียงที่ยาก สำหรับในเพลงนี้พบเสียงต่ำที่สุดคือเสียง ซ ซึ่งพบเพียง 3 จุด ดังนี้

ในวรรคที่ 2 ของท่อน 1 ให้ฝึกร้องเพื่อหัดเปล่งเสียงต่ำสุด คือ เสียง ซ ซึ่งตรงกับเสียงของคำว่า “หรับ” ในการออกเสียงวรรคนี้ถือว่ายากมาก เพราะนอกจากคำว่า “หรับ” จะเป็นเสียงที่ต่ำมากแล้ว แต่คำก่อนหน้านั้นคือ คำว่า “สำ” ยังเป็นเสียงที่ค่อนข้างสูง คือเสียง ฟ กล่าวได้ว่า ในการออกเสียงวรรคนี้ คำว่า “สำหรับ” เป็นการหักเสียงที่มีเสียงห่างกันถึง 7 เสียง หากไม่มีความชำนาญด้านบันไดเสียงก็อาจจะร้องเพี้ยนได้

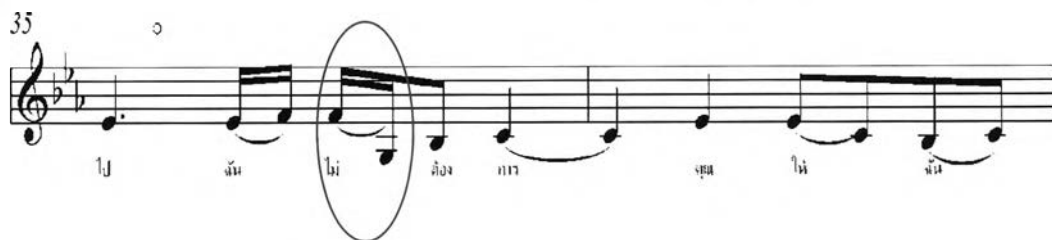

ในวรรคนี้เป็นวรรคที่ 2 ของท่อน 3 ซึ่งมีลักษณะทำนองเช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น ดังนั้นลักษณะการร้องจึงเหมือนกัน คือ เสียงต่ำสุดตรงกับเสียงของคำว่า “ไม่” และคำก่อนนั้นคือ คำว่า “ฉัน” เมื่อออกเสียงต่อกันเป็นคำว่า “ฉันไม่” ก็เป็นการหักเสียงที่มีเสียงห่างกันถึง 7 เสียง เช่นกัน

ในวรรคนี้เป็นการฝึกขับร้องที่แตกต่างจาก 2 ตัวอย่างข้างต้น เพราะเป็นวรรคที่ปรากฏในท่อน 2 วรรคที่ 4 จะเห็นได้ว่าเสียงต่ำสุด คือ เสียง ซ ตรงกับเสียงของคำว่า “ฉัน” ซึ่งในวรรคนี้ส่วนใหญ่ก็เป็นคำที่ระดับเสียงต่ำ

นอกจากการฝึกขับร้องเรื่องเสียงสูงสุดและเสียงต่ำสุดแล้ว การออกเสียงอีกลักษณะหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการเพี้ยนได้ง่าย คือ การออกเสียงคำที่มีการกระทบของเสียงห่างกันหลายระดับเสียง รวมไปถึงการป้อนคำ (การกระทบเสียงขึ้นและลงสลับกัน) และการเอื้อนในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติมีวรรคที่มีลักษณะดังกล่าว สามารถยกตัวอย่างดังนี้

คำว่า “ไม่” กระทบเสียงลงจากเสียง ฟ – ซ ต่ำ (ห่าง 7 เสียง)

11 *trill*
กั้น ที่ ส่วน ความ ช้ำ

13
ชอก ที่ คุณ ตอก ย้ำ มาก เกิน จด จำ

ในวรรคนี้ คำว่า “ความช้ำชอก” เป็นลักษณะของการปั้นคำ คือ การใช้เสียงซ้อนขึ้น และหักลงสลับกัน ซึ่งเป็นการออกเสียงที่ยากเช่นกัน

สำหรับการออกเสียงที่เป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติคือการออกเสียงให้สม่ำเสมอ คงเส้นคงวา เนื่องจากเพลงนี้เป็นเพลงที่มีจังหวะค่อนข้างช้าและในแต่ละวรรคมีการลากเสียงค่อนข้างยาว โดยเฉพาะการร้องลมเดี่ยว ซึ่งพบมากในเพลงนี้เนื่องจากต้องการเน้นอารมณ์เพลง และบางวรรคหากแยกออกเป็นส่วนๆ จะทำให้ไม่ได้อารมณ์หรืออาจจะทำให้ผิดลักษณะการแบ่งวรรคตามหลักการอ่านภาษาไทยอีกด้วย ดังนั้น การออกเสียงในเพลงนี้จึงต้องใช้พลังเสียงมากเพื่อให้เสียงมีความสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา

ตัวอย่าง การออกเสียงลากยาว (ร้องลมเดี่ยว)

23 *trill*
วัน นี้ มัน ลาย เกิน

25
ไป ลาย เกิน ไป กว่า จะ มา เริ่ม รัก กัน

27
ไหม ปาย กาว หลอก กัน ล้อ ไป

ส่วนต้นของวรรคนั้นขึ้นด้วยเสียงสูงมาก ซึ่งต้องใช้พลังเสียงมากเพื่อจะได้ออกเสียงให้ชัดเจน หลังจากนั้นแค่ขโมยลมหายใจเล็กน้อย แล้วร้องต่อไปเป็นลมเดียวกันจนหมดวรรคซึ่งเป็นวรรคที่ยาวมาก แต่เพื่อต้องการให้ได้อารมณ์ จึงไม่มีการหยุดหายใจระหว่างวรรคหลัง

สำหรับลักษณะการแผดเสียงสูงและหักเสียงลงต่ำในเพลงนี้ไม่โดดเด่นมากนัก เนื่องจากเพลงนี้ค่อนข้างเศร้า เสียงส่วนใหญ่จึงอยู่ในระดับกลางๆ ท่อนที่มีลักษณะคล้ายกับการแผดเสียงสูงและหักเสียงลงต่ำมีเพียงส่วนขึ้นต้นวรรคแรกของท่อน 1, 2 และ 3 แต่ก็ไม่ได้เป็นการหักลงเสียงต่ำทันทีแต่จะเป็นการไล่เสียงลงตามลำดับ

ดังนั้น แบบฝึกหัดบทนี้เป็นการฝึกการออกเสียงที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ 1) การออกเสียงให้ตรงกับระดับเสียง 2) การออกเสียงคงเส้นคงวา ส่วนการแผดเสียงสูงและหักลงเสียงต่ำไม่โดดเด่นมากนัก

อักขรวิธี

สำหรับเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมนี้ มีเนื้อเพลงคล้ายลักษณะของการเล่นเสียงพยัญชนะ คือ การใช้พยัญชนะซ้ำๆ ติดกัน เช่น “รักเราจึงสั้นสั้นสุดกันแค่นี้” เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นเพลงที่ต้องการแสดงเอกลักษณ์และความสละสลวยของภาษาไทย สำหรับการร้องเพลงลักษณะนี้จะต้องระมัดระวังเรื่องการออกเสียงมากเพื่อให้ถูกต้องตามการออกเสียงภาษาไทย ซึ่งดาวใจ ไพจิตร สามารถร้องเพลงนี้ได้ถูกต้อง เพราะมีการออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำให้ชัดเจน โดยเฉพาะพยัญชนะ ส ซึ่งพบมากที่สุดในการเล่นนี้

ตัวอย่าง การเน้นพยัญชนะ

ส่วนของหัวใจที่คุณแบ่งให้ มันน้อยเกินไปสำหรับใจฉัน
คุณให้ไม่ถึงเศษหนึ่งส่วนพัน รักเราจึงสั้นสั้นสุดกันแค่นี้
สั้นสุดกันที่...สั้นสุดกันที่

การฝึกหัดการออกอักขรวิธีในท่อน 1 มีพยัญชนะที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษสำหรับการออกเสียงให้ชัดเจน มี 4 พยัญชนะ ดังนี้ คือ เสียง ส และ ศ หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ซ , เสียง ฉ หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ช หรือ ซ , และเสียง ร หากไม่ระมัดระวัง อาจจะออกเป็นเสียง ล ซึ่งทั้งท่อนนี้มีพยัญชนะเหล่านี้จำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีคำที่มีการเน้นเสียงพยัญชนะให้ออกมาก่อนที่จะออกเสียงคำอื่นๆ เช่น วรรณคดี “หวังเพียงขี้ให้ฉันนี้แค่นี้” คำว่า “หวัง” จะมีการเน้นพยัญชนะ ว ให้ชัดเจนที่สุดก่อนจะเปลี่ยนคำว่า “หวัง” โดยการห่อริมฝีปากให้กลม จะออกเสียงเป็น วั หลังจากนั้นจึงสะบัดหางเสียงขึ้นเป็นคำว่า “หวัง”

สำหรับการผันวรรณยุกต์ในคำร้องก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ เพราะในการร้องเพลง บางครั้งทำนอง (Melody) ที่ถูกกำหนดนั้นอาจจะทำให้การผันวรรณยุกต์นั้นไม่ตรงเสียงคำอ่านได้ วิธีการขับร้องในลักษณะที่เรียกว่า การกระทบ และการเอื้อน จึงจำเป็นที่จะต้องนำมาแก้ไขให้เสียงออกมาตรงกับเสียงวรรณยุกต์ แต่ในทางกลับกันหากเสียงกระทบนั้นไม่สามารถออกได้ตามเสียงวรรณยุกต์ ก็ต้องมีการใช้คำที่ผันเสียงตามวรรณยุกต์นั้นก่อนเสียงกระทบ หรือก่อนหางเสียง จึงสามารถแบ่งลักษณะการผันวรรณยุกต์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก และกลุ่มที่ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก

กลุ่มที่ 1 ผันวรรณยุกต์ตรงกับโน้ตหลัก (หางเสียง) คำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความกลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม
1	น้อย	ตรี	นอ + อ้อย	สามัญ + ตรี
2	แล้ว	ตรี	แล + แอ้ว	สามัญ + ตรี
3	ช้า	ตรี	ช้า + ฮี	สามัญ + ตรี
4	ย่า	ตรี	ย่า + ฮี	สามัญ + ตรี
5	รัก	ตรี	ระ + อัก	ตรี + ตรี

ในแบบฝึกหัดขั้นตอนนี้ ให้ฝึกใช้เสียงเอื้อนคำที่ 1-4 มีการใช้เสียงเอื้อนหรือหางเสียงมาช่วยในการผันวรรณยุกต์ให้ตรงเสียง เพราะหากไม่ลงด้วยหางเสียงจะออกเสียงผิดวรรณยุกต์ คือ จากเสียง หลักที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีแต่กลับออกเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญดังตารางส่วนคำว่า “รัก” นั้นเสียงผันตามวรรณยุกต์อยู่แล้วแต่มีการผสมคำเพื่อให้เสียงมีความสละสลวย

สำหรับการผันเสียงตามวรรณยุกต์ในลักษณะนี้พบเฉพาะการกระทบเสียงขึ้นของคำที่มีเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีเท่านั้น อันที่จริงแล้วคำในกลุ่มนี้สามารถออกเสียงให้ตรงกับโน้ตหลักได้โดยไม่ต้องใช้หางเสียงช่วยเพราะเสียงของคำในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีเสียงวรรณยุกต์ตรงกับเสียงโน้ตหลักอยู่แล้ว (เสียงสูง) แต่ทั้งนี้การทำให้เกิดการผันเสียงให้ไปตรงกับหางเสียงเป็นการทำให้เสียงของคำนั้นสละสลวย มีความกลมกลืนของเสียงอย่างเรียบเนียน ทำให้เพลงมีความกลมกลืนราบเรียบ

กลุ่มที่ 2 ผันวรรณยุกต์ไม่ตรงกับโน้ตหลัก (เสียงหน้าผันตรงวรรณยุกต์ แต่หางเสียงไม่ตรงวรรณยุกต์) สำหรับกลุ่มนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้หางเสียงเข้ามาช่วย เพราะหากร้องคำตามเสียงโน้ตหลักแล้ว เสียงที่ปรากฏจะกลายเป็นเสียงวรรณยุกต์อื่น ซึ่งบางคำอาจจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กระทบเสียงขึ้น

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตามโน้ตแต่ผิดความหมาย
1	ของ	จัตวา	ของ + อ็อง	จัตวา + ตรี	ค็อง
2	ห้ว	จัตวา	ห้ว + อ็ว	จัตวา + ตรี	ฮ็ว
3	หวัง	จัตวา	หวัง + ฮัง	จัตวา + ตรี	ฮัง
4	ส่าย	จัตวา	ส่าย + ฮ้าย	จัตวา + ตรี	ช้าย
5	ฉั่น	จัตวา	ฉั่น + อ็ฉั่น	จัตวา + ตรี	ชัฉั่น
6	เหลือ	จัตวา	เหลือ + ฮี	จัตวา + ตรี	ฮี

ในการฝึกผันเสียงให้ผันวรรณยุกต์ตรงโน้ตหลักไม่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ของคำต้นแบบ เพราะหากออกเสียงคำต้นแบบให้ตรงกับโน้ตหลักโดยที่ไม่มีการกระทบจะทำให้คำนั้นออกเสียงผิดวรรณยุกต์ และจะทำให้คำนั้นผิดความหมายตามตารางข้างต้นในช่องสุดท้าย เช่น คำว่า “ของ” ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์จัตวา มีการออกเสียงผสมคำว่า ของ + อ็อง ซึ่งตรงกับเสียงจัตวา + ตรี แสดงว่า วรรณยุกต์นี้มีการผันเสียงไม่ตามวรรณยุกต์เมื่อออกตรงกับโน้ตหลัก เพราะหากออกเสียงตามโน้ตหลักแล้ว คำว่า “ของ” จะออกเสียง “ค็อง” ซึ่งผิดความหมาย ดังนั้นจึงมีการออกเสียงแรกให้ผันตามวรรณยุกต์หลักก่อนแล้วจึงออกหางเสียงไม่ผันตามวรรณยุกต์แต่ให้ตรงกับเสียงของโน้ตหลัก เพื่อให้เหมาะสมกับระดับเสียงและให้เกิดความไพเราะจากการกระทบหางเสียงสังเกตได้ว่า หางเสียงเหล่านี้ล้วนมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตรี ทั้งนี้เนื่องจากเสียงโน้ตที่ปรากฏ

เป็นเสียงสูง (กระทบขึ้น) เสียงหลังจึงเป็นเสียงสูงกว่า ดังนั้น หางเสียงจึงมีเสียงตรีซึ่งเป็นเสียงที่สูงกว่าเสียงจัตวาเช่นกัน

กระทบเสียงลง

คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตาม โน้ตแต่ผิด ความหมาย
1	ให้	โท	ให้ + อี	โท + เอก	ให้
2	คืน	โท	คี่ + อื่น	โท + เอก	คืน
3	ขี้ (ยี่)	โท	ยี่ + อี	โท + เอก	หยี่
4	เริ่ม	โท	เริ่ม + อี	โท + เอก	เหเริ่ม
คำที่	คำหลัก	วรรณยุกต์	คำผสม	วรรณยุกต์ผสม	เมื่อออกเสียงตาม โน้ตแต่ผิด ความหมาย
5	ย่อ	โท	ย่อ + อี	โท + เอก	หย่อ
6	ไม่	โท	ไม่ + อี	โท + เอก	ไหม้
7	ด้าน	โท	ด้า + อ่า	โท + เอก	ด่า
8	แค	โท	แค + แอ	โท + เอก	แช
9	สั้น	โท	สั้น + อื่น	โท + เอก	สั้น
10	ชอก	โท	ช่อ + ออก	โท + เอก	ฉอก
11	เมื่อ	โท	เมื่อ + เอือ	โท + เอก	เหมือ
12	นี้	ตรี	นี้ + อี	ตรี + เอก	หนี

คำทั้งหมดในตารางข้างต้นนี้ เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์โท ยกเว้นคำว่า “นี้” ออกเสียงวรรณยุกต์ตรี ซึ่งเป็นวรรณยุกต์ที่ออกเสียงสูงเช่นกัน แต่เมื่อออกเสียงเป็นการจับร้องตามทำนองเพลง พบว่ามีการผสมเสียงกระทบเป็นเสียงวรรณยุกต์ โท + เอก และ ตรี + เอก ซึ่งเสียงแรกนั้น ล้วนผันเสียงถูกต้องแล้ว แต่เนื่องจากเสียงโน้ตนั้นไม่ใช่เสียงหลัก เป็นเพียงเสียงผ่านเพื่อกระทบเสียงลง หากจะออกเสียงคำให้ตรงกับเสียงหลักจะพบว่าเสียงที่ออกมา นั้นจะไม่ผันตามวรรณยุกต์ ซึ่งบางคำอาจจะไม่มีความหมายหรือบางคำความหมายเปลี่ยนไป ตามตารางข้างต้นในช่องสุดท้าย ดังนั้นจึงต้องมีการกระทบเสียงโดยใช้คำอื่นๆมาช่วย สังเกตได้ว่า คำเหล่านี้ล้วนมีเสียงวรรณยุกต์

เป็นเสียงเอก ทั้งนี้เนื่องจากเสียงโน้ตที่ปรากฏเป็นเสียงที่ต่ำลง (กระทบลง) เสียงหลังจึงเป็นเสียงต่ำกว่า เสียงเอกก็เป็นเสียงที่ต่ำกว่าเสียงโท และตรี เช่นกัน

ดังนั้นในแบบฝึกหัดนี้ ผู้ฝึกจำเป็นจะต้องเอาใจใส่ฝึกฝนอักขรวิธีเพื่อสร้างทักษะการร้องเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การออกเสียงพยัญชนะและคำควบกล้ำ 2) การผันวรรณยุกต์ และ 3) การออกเสียงสระและตัวสะกด ซึ่งลักษณะการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการคำนึงองค์ประกอบเหล่านี้ ทำให้เพลงนั้นมีความชัดเจนในเรื่องของการออกเสียงเนื้อร้อง ได้อย่างถูกต้องตามอักขรวิธี ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในการร้องแบบของดาวใจ ไพจิตร

การหายใจ

เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติป็นดาวใจ ไพจิตร มีการจัดจังหวะการหายใจไว้ดังนี้

ท่อน 1

- วรรค 1 (หายใจเต็มปอด) ส่วนของหัวใจที่คุณแบ่งให้ (ขโมยลมหายใจ)
 วรรค 2 มันท้อยเกินไปสำหรับใจฉัน (หายใจ)
 วรรค 3 คุณให้ไม่ถึงเศษหนึ่งส่วนพัน (หายใจ)
 วรรค 4 รักเราจึงสิ้นสิ้นสุดกันแค่นี้ (หายใจ)
 วรรค 5 สิ้นสุดกันที่....สิ้นสุดกันที่

ท่อน 2

- วรรค 1 (หายใจเต็มปอด) ส่วนความซ้าซอกที่คุณดอย้า (ขโมยลมหายใจ)
 วรรค 2 มากเกินจดจำลึกล้ำเหลือดี (หายใจ)
 วรรค 3 ย่อยยับแคไหนยังไม่ปราณี (หายใจ)
 วรรค 4 หวังเพียงขี้ให้ฉันนี้แค่นี้ (หายใจ)
 วรรค 5 สิ้นสุดกันที่....สิ้นสุดกันที่

ท่อนแยก (Hook)

- วรรค 1 (หายใจเต็มปอด) วันนี้มันสายเกินไป (ขโมยลมหายใจ)
 วรรค 2 สายเกินไปกว่า จะมาเริ่มรักกันใหม่ (หายใจ)
 วรรค 3 ป่วยการหลอกกันต่อไป (หายใจ)
 วรรค 4 มันจบเกมแล้วจใจ (หายใจ)
 วรรค 5 สิ้นสุดไม่เหลือตั้งแต่เมื่อวาน

ท่อน 3

วรรค 1 (หายใจเต็มปอด) ส่วนของหัวใจที่คุณแบ่งให้ (ขโมยลมหายใจ)

วรรค 2 เชื้อรับคืนไปฉันไม่ต้องการ (หายใจ)

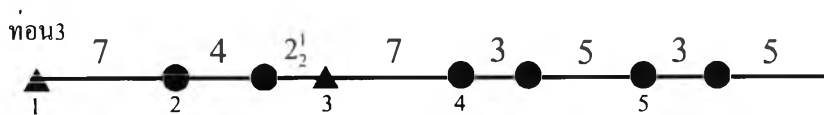
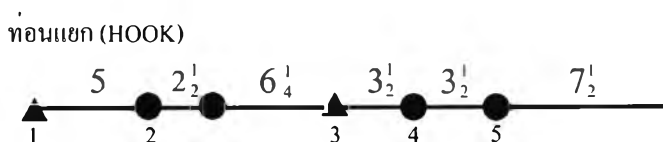
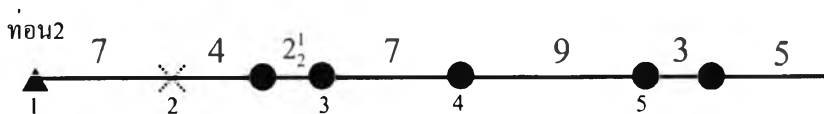
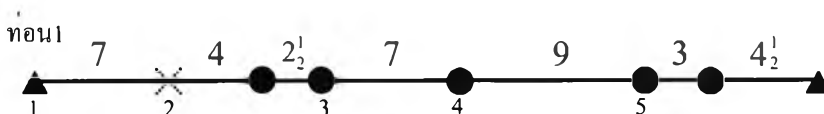
วรรค 3 คุณให้ฉันน้อย..น้อยเหลือประมาณ (หายใจ)

วรรค 4 รักจึงตายด้านสิ้นสุดกันแค่นี้ (หายใจ)

วรรค 5 สิ้นสุดกันที่....สิ้นสุดกันที่

สามารถเขียนภาพแสดงการจัดจังหวะหายใจและลักษณะการหายใจ ได้ดังนี้

เพลง ส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม

ภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ

หมายเหตุ	●	หมายถึง	การหายใจด้วยปาก
	▲	หมายถึง	การหายใจด้วยจมูก
	⊙	หมายถึง	การหายใจด้วยปากและจมูก
	X	หมายถึง	การขโมยลมหายใจ (หายใจอย่างรวดเร็ว)

ตัวเลขด้านบน	หมายถึง	จำนวนจังหวะ
ตัวเลขด้านล่าง	หมายถึง	วรรค

ทำนองของท่อน 1, 2 และ 3 เป็นทำนองเดียว เมื่อนำมาเปรียบเทียบเรื่องการร้องลมเดียวจะพบว่า มีการร้องลมเดียวทั้งสามท่อนเหมือนกันในวรรคที่ 1 และวรรคที่ 3 ส่วนวรรคที่ 4 ท่อน 1 และ 2 ร้องแบบลมเดียว แต่ท่อน 3 มีการหายใจระหว่างวรรค ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อเพลงในท่อน 1 และท่อน 2 นั้น จำเป็นต้องขีดติดกันจึงจะได้ความหมายและอารมณ์ของเพลง สำหรับท่อน 3 เนื้อร้องเป็นคนละส่วนกัน สามารถร้องแยกกันได้ จึงมีการหยุดหายใจก่อน

ส่วนในวรรคที่ 5 ของทั้งสามท่อนมีลักษณะเหมือนกัน แต่ไม่ได้เป็นการร้องแบบลมเดียว เพราะมีการหยุดหายใจระหว่างวรรค เนื่องจากต้องการเน้นการซ้ำคำ “สิ้นสุดกันที่...สิ้นสุดกันที่” โดยการร้องกลุ่มหน้าก่อนแล้วหายใจเพื่อเตรียมลมหายใจสำหรับการร้องกลุ่มหลังซึ่งมีจังหวะค่อนข้างยาว

สำหรับท่อนแยก (Hook) มีการร้องลมเดียวในวรรคที่ 1, 3, 4 และ 5 ส่วนวรรคที่ 2 มีการหยุดหายใจระหว่างวรรค จะเห็นว่า แต่ละวรรคของท่อนแยกนั้นมีจังหวะสั้นๆ เพราะต้องการเน้นอารมณ์สิ้นสุด หรือจบสั้น จึงสามารถร้องลมเดียวได้เกือบทุกวรรค

ดังนั้น จากภาพการจัดลมหายใจและลักษณะการหายใจ ผู้ฝึกขับร้องจะต้องฝึกการจัดลมหายใจในวรรคที่มีจังหวะของการร้องยาวที่สุด คือ วรรคที่ 4 ของท่อน 1 และท่อน 2 ซึ่งเป็นกรร้องแบบลมเดียว คือ มีความยาว 9 จังหวะ ดังตัวอย่างโน้ตเพลงต่อไปนี้

ท่อน 1 วรรค 4 รักเราจึงสั้นสั้นสุดกันแค่นี้ (หายใจ)

9

ท่อน 2 วรรค 4 หวังเพียงขี้ให้ฉันนี้แคคิน (หายใจ)

เอกลักษณ์ที่สำคัญอีกประการ คือ ศิลปินดาวใจ ไพจิตร ใช้วิธีการหยุดและหายใจเข้าให้เต็มที่ทุกครั้งก่อนจะร้องวรรคแรกของแต่ละท่อน โดยใช้วิธีการหายใจทางจมูกส่วนการหายใจระหว่างท่อน ก่อนจะร้องวรรคที่มีจังหวะยาวมาก ผู้ร้องก็มีการหยุดเพื่อเก็บลมหายใจซึ่งในช่วงระหว่างท่อนนี้เนื่องจากจะมีเวลากำจัดในการหายใจ เพราะต้องร้องวรรคหรือคำร้องต่อเนื่องกันไปด้วย ดังนั้น จึงพบการใช้ลักษณะการหายใจทั้งทางปาก ทางจมูก และทั้งปากและจมูกพร้อมกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก คือ หากคำสุดท้ายร้องด้วยการอ้าปากก็สามารถเก็บลมหายใจด้วยปากได้ หรืออาจจะทั้งปากและจมูกได้ แต่หากคำสุดท้ายจบด้วยการปิดปากหรือห่อริมฝีปากจะเก็บลมหายใจด้วยจมูก

นอกจากการจัดจังหวะลมหายใจ การใช้ลมหายใจแบบเต็มที่ และการขโมยลมหายใจ รวมถึงการร้องลมเดียวแล้ว ยังมีการแผ่วลมหายใจและปล่อยลมหายใจในระหว่างการร้องเพลงอีกด้วย ซึ่งการแผ่วลมหายใจ เป็นการทำให้เสียงที่ออกมาสั้นเบาลง และการปล่อยลมหายใจเป็นการทำให้เสียงที่ออกมาสั้นดังกังวาน และมีพลังมากเป็นพิเศษกว่าปกติ ดังนั้นจึงมักจะพบการแผ่วลมหายใจและการปล่อยลมหายใจในวรรคที่ต้องการเน้นอารมณ์เป็นพิเศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วรรค 1 ส่วนของหัวใจที่คุณแบ่งให้

ในวรรคนี้ให้ปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตั้งแต่คำว่า “ส่วนของหัวใจ” ซึ่งต้องการเน้นความหมายของคำเพื่อต้องการแสดงอารมณ์เศร้าคับแค้นใจ เพราะเนื้อเพลงวรรคนี้ต้องการจะสื่อให้รู้ว่า หัวใจที่ได้มาเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จึงมีการปล่อยลมหายใจออกมาอย่างเต็มที่เพื่อเน้นคำว่า “ส่วนของหัวใจ”

วรรค 1 ส่วนความซอกซอกที่คุณดอกขี้

ในวรรคนี้ให้ปล่อยลมหายใจอย่างเต็มที่ตั้งแต่คำว่า “ส่วนความซอกซอก” ซึ่งต้องการเน้นความหมายของคำเพื่อต้องการแสดงอารมณ์เศร้า จึงมีการปล่อยลมหายใจออกมาอย่างเต็มที่เพื่อเน้นคำว่า “ส่วนความซอกซอก”

วรรค 2 มั่นน้อยเกินไปสำหรับใจฉัน

วรรคนี้ให้แผ่วลมหายใจที่คำว่า “น้อย” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเศร้า จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาลงเพื่อเน้นความรู้สึกว่า น้อยจริงๆ

วรรค 5 สิ้นสุดกันที...สิ้นสุดกันที

วรรคนี้ให้แผ่วลมหายใจที่คำว่า “สิ้นสุดกันที” กลุ่มหลัง เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเศร้า คือ การเลิกรากัน หมดเยื่อใยต่อกัน จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาลงเพื่อเน้นความรู้สึกว่า กำลังจบหรือสิ้นสุดจริงๆ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การหายใจ สำหรับการร้องเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ตามวิธีการร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วย 1) การจัดจังหวะลมหายใจ 2) ลักษณะหรือวิธีการหายใจ 3) การร้องลมเดียว 4) การแผ่วลมหายใจ และการปล่อยลมหายใจ

อวัยวะควบคุม

ในการร้องเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติของดาวใจ ไพจิตรนี้ มีการใช้อวัยวะควบคุมทั้งอวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง คือ ปาก ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน กระทบแก้ม และกล้ามเนื้อหน้าท้อง อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม คือ ท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้าหัว และอวัยวะสำคัญที่สุดคือ หู ซึ่งเป็นอวัยวะที่เกี่ยวกับการฟัง

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง มีส่วนสำคัญมากสำหรับการออกเสียงร้องเพลง เพราะทำให้การร้องเพลงของดาวใจ ไพจิตรนั้นมีการออกเสียงได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าทำนองของเพลงจะมีเสียงสูงมาก โดยลักษณะเด่นของการใช้อวัยวะควบคุมเสียงของดาวใจ คือ การใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน การออกเสียงโดยเฉพาะวรรคที่มีทำนองสูงมาก ก่อนการออกเสียงจะต้องใช้ทั้งปากและจมูกในการสูดลมหายใจเข้าเพื่อเก็บลมหายใจได้อย่างเต็มที่ จากนั้นจึงมีการออกเสียงมาจากกล้ามเนื้อท้อง ผ่านกระบังลม หลอดลม เส้นเสียงที่ลำคอซึ่งจะต้องมีการเปิดลำคอ เพื่อให้เสียงมีความกังวาน จากนั้นผ่านกระทบแก้ม ขากรรไกร ลิ้น ฟัน ริมฝีปาก จนเปล่งเป็นเสียงออกมาทางปาก ปากนั้นจะมีรูปปากต่างๆกันไปตามเนื้อร้อง เพื่อให้ถูกต้องในเรื่องของการออกเสียงพยัญชนะตามหลักภาษาไทย ซึ่งอวัยวะทั้งหมดมีการทำงานแบบสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น

วรรค “รักเราจึงสิ้นสิ้นสุดกันแค่นี้” เป็นวรรคที่มีการเล่นเสียงพยัญชนะ คือ การใช้พยัญชนะซ้ำๆติดกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นวรรคที่ต้องการแสดงเอกลักษณ์และความสละสลวยของภาษาไทย จึงต้องออกเสียงให้ชัดเจน โดยใช้อวัยวะควบคุม เช่น คำว่า “รักเรา” ใช้ลิ้นกระดกเพื่อให้เสียงตามพยัญชนะ

ภาพที่ 42 รูปปาก การกระดกลิ้น สำหรับเสียง “ร”

ส่วนคำว่า “สั้นสั้นสุด” จะต้องออกเสียง ส โดยการไ้ลมผ่านลิ้น กระทบไรฟันหน้า ทำให้เกิดเสียงลมออกมา ส่วนรูปปากจะเป็นไปตามลักษณะของการออกเสียงสระ เช่น คำว่า “สั้น” และ “สั้น” มีรูปปาก คือ แยกมุมฝีปากออกคล้ายการยิ้ม สำหรับคำว่า “สุด” มีรูปปากคือ ห่อริมฝีปาก จะเห็นว่าทั้ง 3 คำแม้ว่าจะมีพยัญชนะต้นเป็น ส เหมือนกัน แต่มีรูปปากต่างกัน เพราะรูปปากนั้นจะต้องออกตามพยัญชนะและสระ ได้แก่ คำว่า “สั้น” กับ “สั้น” รูปปากเหมือนกัน เพราะรูปปากของสระเหมือนกัน ส่วนคำว่า “สุด” จะไม่แยกมุมฝีปากเหมือนคำว่า “สั้น” กับ “สั้น” เพราะรูปปากจะเป็นลักษณะเดียวกับสระอุ คือ การห่อริมฝีปาก นั่นเอง

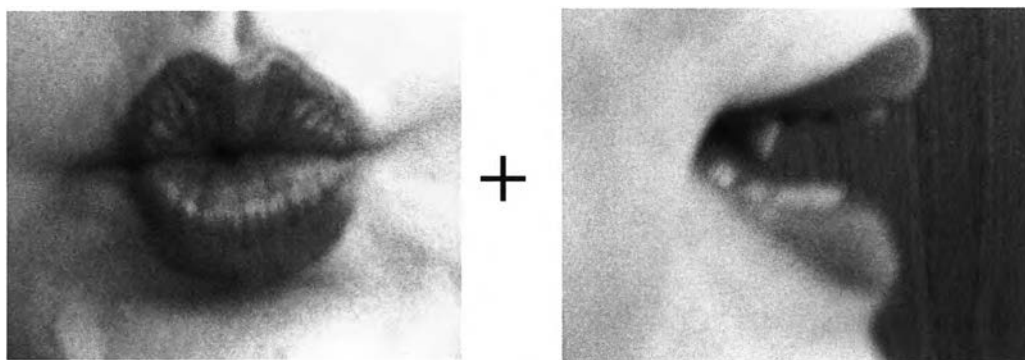

ภาพที่ 43 รูปปาก คำว่า “สั้น” และ “สั้น”

ภาพที่ 44 รูปปาก คำว่า “สุด”

นอกจากนี้ยังมีคำที่มีการเน้นเสียงพยัญชนะให้ออกมาก่อนที่จะออกเสียงคำอื่นๆ เช่น วรรณคดี “หวังเพียงขี้ให้ฉันนี้แด่คืน” คำว่า “หวัง” จะมีการเน้นพยัญชนะ ว ให้ชัดเจนที่สุดก่อนจะเปล่งคำว่า “หวัง” โดยการห่อลิ้มฝีปากให้กลม จะออกเสียงเป็น ว หลังจากนั้นจึงสะบัดหางเสียงขึ้นเป็นคำว่า “หวัง” โดยการแยกริมฝีปากออกด้านข้างคล้ายการยิ้ม ซึ่งตรงกับการอ่านคำว่า “หวัง” เริ่มต้นด้วยการห่อริมฝีปากแล้วจึงแยกออกจากกัน หากไม่มีการห่อริมฝีปากก่อน เสียงที่ออกมาจะเป็นคำว่า “หวาง” ซึ่งผิดหลักการอ่านและคำยังเพี้ยนไปเป็นคำอื่นและมีความหมายเปลี่ยนไปอีกด้วย

ภาพที่ 45 รูปปาก คำว่า “หวัง”

ดังนั้นการใช้อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงโดยตรง จึงเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของดาวใจ ไพจิตร ซึ่งเป็นนักร้องที่มีการใช้อวัยวะต่างๆ เพื่อควบคุมการออกเสียงได้อย่างดี และคำร้องนั้นมีความชัดเจน

อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม หมายถึง อวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการออกเสียง สำหรับการยืนร้องเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติของหัวใจ ไพจิตร นี้ มีลักษณะการยืนที่มั่นคง คือ ขาตั้ง 2 ข้าง กางออกพอประมาณ (เท่าความกว้างของช่วงไหล่) ยึดลำตัวตรง ออกผายไหล่ผึ่ง หน้าตรง ไม่ก้มหน้า ส่วนแขนข้างที่จับไมค์ กางออกพอประมาณอยู่ระดับอกหรือให้ไมค์อยู่ระดับที่พอดี ไม่ไกลหรือใกล้ปากมากจนเกินไป ส่วนแขนอีกข้างหนึ่งปล่อยลงตรงแบบสบายๆ ไม่เกร็ง หรือในบางช่วง อาจจะยกมาอยู่ตรงหน้าท้องในระดับเอวก็ได้ เนื่องจากเป็นเพลงจังหวะช้า จึงไม่มีการเคลื่อนไหวมากนัก อาจมีการโยกหรือเอียงตัวนิดหน่อย เพื่อให้สายตาสื่อสารกับผู้ฟัง

ภาพที่ 46 การใช้การจับไมค์โครโฟน และการวางแขน

ภาพที่ 47 การยืน

สำหรับอวัยวะที่สำคัญที่สุดของการร้องเพลงคือ หู เพราะหูมีหน้าที่ในการประเมินคุณภาพของการออกเสียง แล้วปรับเสียงให้เป็นที่ตามที่ต้องการ หากผู้ร้องไม่มีการใช้ หู ในการควบคุมการร้องเพลง สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ การร้องเพลงเพี้ยน สำหรับการร้องเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรมของดาวใจ ไพจิตร นั้น มีการใช้หูเพื่อควบคุมการออกเสียงตลอด จึงทำให้เสียงที่ออกมานั้นมีความแม่นยำ ตรงเสียง ชัดเจน ไม่ผิดเพี้ยน แม้ว่าทำนองของเพลงจะมีระดับเสียงที่ยากก็ตาม

กลวิธีและจังหวะ

กลวิธีและจังหวะถือเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการร้องเพลง สำหรับเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรมในแบบการร้องของดาวใจ ไพจิตร มีกลวิธีต่างๆ ดังนี้

การกระทบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ กระทบขึ้น และ กระทบลง สามารถแสดงระยะห่างของเสียงกระทบได้ดังนี้

กระทบขึ้น		กระทบลง		
2 เสียง	3 เสียงครึ่ง	2 เสียง	2 เสียงครึ่ง	7 เสียง
น้อย	เหลือ	ให้	ขี้ (ยี่)	ไม่
แล้ว		คืน	ย่อย	
ช้า		เริ่ม	แค่	
ช้า		ชอก	สั้น	
รัก		เมื่อ	ให้	
ของ		นี้	ค้ำ	
หัว				
หวัง				
สาย				
ฉันทัน				
ความ				
11	1	6	6	1

สรุปว่า การกระทบเสียงขึ้นแบบห่างกัน 2 เสียง พบมากที่สุด ส่วนการกระทบเสียงขึ้น 3 เสียง พบเพียงจุดเดียว และการกระทบเสียงลงแบบ 2 เสียง และ 2 เสียงครึ่ง พบมากเท่ากัน ส่วนการกระทบเสียงลง 7 เสียง พบเพียงจุดเดียวเท่านั้น

นอกจากระดับเสียงที่กระทบแล้ว ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการกระทบ คือ เสียงของคำที่นำมาเป็นเสียงกระทบ หรือหางเสียง จากการศึกษา พบว่า เสียงที่นำมาใช้ในการกระทบในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติทั้งหมด 20 เสียง คือ อ่าน อ้าม ฮ้าย อิ อิน อี อี้ ฮี อ้อ ออก อ้อง อ้อย เอื้อ อัน อัว อิน อัก ฮัง แอ แอ้ว สามารถแบ่งความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระ เสียงกระทบ และคำต้นแบบ ได้ดังนี้

เสียงสระ	เสียงกระทบ	คำต้น
อา	อ่าน	ด้าน
	ฮ้าย	สาย
	อ้าม	ความ
อิ	อิ	ย่อย, ไม, ให้
	อิน	ดิน
อี	อี	นี่
	เอื้อ	จี้
อ้อ	ฮือ	ชำ, ย่า, เหลือ
อ้อ	อ้อ	เริ่ม
ออ	ออก	ชอก
	อ้อย	น้อย
	อ้อง	ของ
เอื้อ	เอื้อ	เมื่อ
อัว	อัว	หัว
	อิน	สิ้น
	ฮัง	หวังๆ
	อัก	รัก
	อิน	ฉิน
แอ	แอ	แค
	แอ้ว	แล้ว

จากตารางสามารถกล่าวได้ว่า เสียงสระที่นิยมนำมาเป็นเสียงกระทบมากที่สุด คือ สระ อัว เพราะคำที่ออกเสียงกระทบส่วนใหญ่มีรากเสียงสระมาจากสระอัวนั่นเอง การกระทบเสียงก็มักจะกระทบตามสระ และตัวสะกด ของคำที่เป็นหลักอยู่แล้วส่วนรองลงมา คือ สระ อิ กับสระ อี

ซึ่งเป็นสระเสียงสั้น เหมาะสำหรับการทำเสียงกระทบซึ่งเป็นหางเสียงแต่สำหรับสระเสียงอื่น ๆ นั้น สามารถนำมาใช้ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆอย่าง เช่น เสียงของคำต้นลักษณะของท่านอง (melody) เป็นต้น

การปั้นคำ หมายถึง การร้องกระทบเป็นชุดในลักษณะแบบหักคำลงมาแล้วซ่อนเสียงขึ้นไป และวนกลับลงมา ซึ่งเป็นทักษะพิเศษส่วนตัวในการร้องเพื่อความแนบเนียนและกลมกลืนการปั้นคำในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรม มีวิธีการฝึกการปั้นคำ ดังนี้

คำว่า “ความช้าชอก” เป็นการปั้นคำ ให้ซ่อนเสียงของคำว่า “ความ” จากเสียง ท แพลต ไปหาเสียง ด แล้วต่อด้วยการซ่อนเสียงอีกครั้งตรงคำว่า “ช้า” จากเสียง ด ไปหาเสียง ร แล้วหักลงมาตรงกับคำว่า “ชอก” ซึ่งหักเสียงจาก ร ลงมาเสียง ด อีกครั้ง

คำว่า “ลึกล้ำเหลือดี” ให้ปั้นคำ โดยหักเสียงของคำว่า “ลึกล้ำ” จากเสียง ฟ ไปหาคำว่า “ล้ำ” ซึ่งเป็นเสียง ฟ แล้วหักเสียงกระทบลงไปเป็นเสียง ท แพลต แล้วต่อด้วยการซ่อนเสียงเสียง ท แพลต ไปหาเสียง ม ตรงกับคำว่า “เหลือ” คำถัดไปคือ “ดี” ซึ่งหักเสียงลงมาจากเสียง ม ของคำว่า “เหลือ” มาตรงกับเสียง ด เมื่อประโยคนี้ร้องติดกันจะทำให้มีการเคลื่อนที่ของเสียงเป็นลักษณะขึ้นลงสลับกัน จึงกล่าวได้ว่า ประโยคที่ว่า “ลึกล้ำเหลือดี” เป็นการปั้นคำเพื่อให้เกิดความไพเราะของการออกเสียง

การกระแทกเสียง เป็นการเน้นเสียงคำนั้นๆ ให้มีความดังเข้มขึ้นกว่าปกติ เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ มีการกระแทกเสียงที่เน้นอารมณ์ได้อย่างเด่นชัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วรรค 2 เชิญรับคืนไปฉันไม่ต้องการ

ในวรรคนี้มีการกระแทกเสียงที่คำว่า “ไป” และ “ฉันไม่” เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ให้รู้สึกได้ว่า ไม่ต้องการจริงๆ ให้รับคืนไป

วรรค 5 สิ้นสุดกันที...สิ้นสุดกันที

ในวรรคนี้มีการกระแทกเสียงที่คำว่า “สุด” คำหน้า เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ว่า สิ้นสุดแล้วจริงๆ

การแผ่วเสียง เป็นการร้องโดยการออกเสียงของคำให้เบากว่าปกติเพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของบทเพลง ตัวอย่างในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ มีการแผ่วเสียงคำต่างๆ ต่อไปนี้

วรรค 2 มันน้อยเกินไปสำหรับใจฉัน

วรรคนี้มีการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “น้อย” เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเศร้า จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาลงเพื่อเน้นความรู้สึกว่า น้อยจริงๆ

วรรค 5 สิ้นสุดกันที...สิ้นสุดกันที

วรรคนี้มีการแผ่วเสียงร้องที่คำว่า “สิ้นสุดกันที” กลุ่มหลัง เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเศร้า คือ การเลิกรากัน หมดเหยียดต่อกัน จึงต้องใช้เสียงที่แผ่วเบาลงเพื่อเน้นความรู้สึกว่า กำลังจบหรือสิ้นสุดจริงๆ

การใช้ลูกคอ ในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมนี้ พบลูกคอ 2 ลักษณะคือ ลูกคอเล็กน้อย (ไม่เกิน 1 จังหวะ) และลูกคอสั้นพลิวไหว (ตั้งแต่ 3 – 4 จังหวะ) โดยลูกคอเล็กน้อยจะพบช่วงกลางของท่อน 1 , 2 และ 3 ในวรรคหรือตำแหน่งที่ปะปนกันไป แล้วแต่ความเหมาะสม แต่สำหรับลูกคอสั้นพลิวไหว พบในคำสุดท้ายของวรรคที่ 5 ของทั้งสามท่อน ซึ่งเป็นประโยคและทำนองเพลงกัน คือ วรรค “สิ้นสุดกันที...สิ้นสุดกันที” โดยคำที่ใช้ลูกคอ คือ คำว่า “ที” คำสุดท้ายของวรรค มีการใช้ลูกคอยาว 3 จังหวะครึ่ง สามารถแสดงการใช้ลูกคอได้ดังนี้

จังหวะที่ 0 1 2 3 4

ส่วนการใช้ลูกคอในตอนแยก (Hook) มีการใช้ลูกคอเล็กน้อยตรงคำสุดท้ายของวรรคที่ 1 คือคำว่า “ไป” เพียงจุดเดียว และพบการใช้ลูกคอสั้นพลิวไหว 2 จุด คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ตรงกับคำว่า “ใหม่” ความยาว 4 จังหวะ และวรรคที่ 5 ตรงกับคำว่า “วาน” ความยาว 3 จังหวะ สามารถแสดงการใช้ลูกคอได้ดังนี้

การใช้ลูกคอสั้นพลิวไหวของคำว่า “ใหม่”

จังหวะที่ 0 1 2 3 4

ใช้ลูกคอสั้นพลิวไหวของคำว่า “วาน”

จังหวะที่ 0 1 2 3

การเอื้อนเสียง เป็นลักษณะของการเอื้อนในคำ พบการเอื้อนในเพลงนี้ทั้งหมด 5 คำ คือ คำว่า ให้ , นี้ , แค , ไม่ และ น้อย แสดงระดับเสียงและคำเอื้อนได้ดังนี้

ส่วน ของ หัวใจ ที่ คุณ แบ่ง ให้

มัน น้อย เกิน ไป สำ หรับใจ ฉัน

คำว่า “ให้” นั้นให้ร้องเอื้อนเสียงขึ้นและลง เป็นเสียง ซ-ฟ ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ ให้ + อี + อี

7

รัก เรา จึง สิ้น สิ้น สด กัน แค่

9

คำว่า “นี้” ให้ฝึกเอื้อนเสียงขึ้นและลง เป็นเสียง ม แพลต - ฟ - ม แพลต ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ นี้ + อี + อี

13

ลึก ล้ำ เหลือ ดี ย่อย ยับ แท้

17

ไหน ไย ไม่ ปรา ติ หวัง เพียง ข

สรุป คำว่า “แท้” มีการเอื้อนเสียงลงแล้วสับัดขึ้น เป็นเสียง ม แพลต - ท แพลต - ด ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ แท้ + แอ้ + แอ และเอื้อนคำว่า “ไม่” แบบไล่เสียงลงเป็นเสียง ซ - ฟ - ม แพลต ออกเสียงเป็น ไม่ + อี + อี

35

ไป จ้ม โน้ ล้อ กาก จม ให้ จ้ม

37

นอย น้อย เหลือ ปะ มาแฉะ รัก รัง คาย ล้วน

คำว่า “น้อย” (คำแรก) ให้ฝึกเอื้อนเสียงขึ้นและลง เป็นเสียง ม แพลต – ฟ – ม แพลต ซึ่งออกเสียงเอื้อน คือ นอย + อ้อย + อี

สรุปได้ว่าเสียงที่นำมาใช้ในการเอื้อนในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรม มีทั้งหมด 7 เสียง คือ อี อี อี อี แอ แอ อ้อย

การร้องสามพยางค์ ในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรม พบการร้องสามพยางค์เพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น คือ วรรค “สายเกินไปกว่า จะมาเริ่มรักกันใหม่” คำที่เป็นการร้องสามพยางค์คือคำว่า “เกินไปกว่า”

การลักจังหวะ ในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรม พบคำที่มีการร้องลักจังหวะอยู่หลายครั้ง ซึ่งเป็นการลักจังหวะเพื่อเน้นอารมณ์ของเพลง บางครั้งเนื่องจากคำนั้นๆ เป็นคำที่ออกเสียงต่อกัน หรือเป็นกลุ่มคำเดียว ให้ฝึกขับร้องการลักจังหวะดังนี้

วรรค “มัน น้อย เกินไปสำหรับใจฉัน”

มีการลักจังหวะคำว่า “น้อย” เพื่อให้สามารถลากเสียงคำว่าน้อยได้ยาวมากขึ้น จะเป็นการเน้นว่า น้อยจริงๆ

วรรค “ส่วนความซ้า ซอก ที่คุณตอกย้ำ”

มีการลักจังหวะคำว่า “ซอก” เพื่อให้คำมาชิดกับคำว่า “ซ้า” เนื่องจากเป็นกลุ่มคำที่อ่านติดกัน คือคำว่า “ซ้าซอก” จึงจะได้ความหมายที่ถูกต้องชัดเจน

วรรค “มากเกินจดจำลึกล้ำเหลือดี”

มีการลักจังหวะคำว่า “จำ” เพื่อให้คำมาชิดกับคำว่า “จด” เนื่องจากเป็นกลุ่มคำที่อ่านติดกัน คือคำว่า “จดจำ” จึงจะได้ความหมายที่ถูกต้องชัดเจน และยังลักจังหวะ คำว่า “เหลือ” และ

“ดี” ให้มาติดกับคำว่า “ลึกล้ำ” ดังนั้น ประโยค “ลึกล้ำเหลือดี” จึงเป็นการลักจังหวะเพื่อให้คำมาติดกันเป็นวลี การลักจังหวะในวรรคนี้ทำให้วรรคนี้สามารถสื่ออารมณ์ได้ดียิ่งขึ้น

การกระตุกคำร้อง พบหลังจากการร้องสามพยางค์คือ วรรค “สายเกินไปกว่า จะมาเริ่มรักกันใหม่” เมื่อร้องสามพยางค์ คือคำว่า “เกินไปกว่า” แล้ว จะใช้วิธีการกระตุก คำว่า “จะ” เพื่อให้ทันกับจังหวะ การกระตุกคำร้องจะกระตุกตรงโน้ตเข้บ็ต 2 ชั้น ซึ่งตามหลังโน้ตเข้บ็ตชั้นเดียวประจูด

สรุปว่า กลวิธีและจังหวะ ในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติของดาวใจ ไพจิตร พบว่า มีการใช้กลวิธีและจังหวะ ได้แก่ การกระทบ การปั่นคำ การกระแทกเสียง การแผ่วเสียง การเอื้อนเสียง การลักจังหวะ การร้องสามพยางค์ และการกระตุกคำร้อง ซึ่งล้วนเป็นเทคนิคที่สามารถเพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลงทั้งสิ้น

5.3 บทสรุป

องค์ประกอบที่สำคัญในการถ่ายทอดโณดนัยแบบการขับร้องเพลงไทยลูกกรุงของศิลปิน ดาวใจ ไพจิตร ประกอบด้วยการศึกษาหัดขับร้องบทเพลงที่คัดเลือกมาแล้วทั้งหมด 5 เพลง จากทั้งหมด 3,000 เพลง คือ 1) เพลงอย่ามารักฉันเลย 2) เพลงส่วนเกิน 3) เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ 4) เพลงน้ำตาธาราและ 5) เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม ทั้ง 5 เพลงนี้ ทุกเพลงมีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การออกเสียง 2) อักษรวิธี 3) การหายใจ 4) อวัยวะที่ใช้ในการควบคุม และ 5) กลวิธีและจังหวะ แต่ในแต่ละเพลงนั้นมีรายละเอียดขององค์ประกอบแตกต่างกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เพลงอย่ามารักฉันเลย อยู่ในบันไดเสียงเอฟ เมเจอร์ (F Major) เป็นเพลงที่มีจังหวะค่อนข้างเร็ว ($\text{♩} = 110$) และถือว่าเป็นเพลงที่มีจังหวะเร็วที่สุดในบรรดาเพลงทั้ง 5 เพลงที่กล่าวมาข้างต้น ในเรื่องของการออกเสียง เนื่องจากเพลงนี้เป็นเพลงเนื้อเต็มและจังหวะเร็ว จึงไม่เน้นการฝึกฝนในเรื่องของการลากเสียงยาว ส่วนทำนองเพลงส่วนใหญ่มีทำนองใกล้เคียงกันในระดับเสียงปานกลางหมายถึงทำนองค่อนข้างเรียบ ไม่มีการแผดเสียงสูงต่ำแตกต่างกันมากนักหรือหากจะขึ้นเสียงสูงและลงเสียงต่ำก็จะไล่เสียงเป็นลำดับ โดยไล่อารมณ์จากแผ่วเบาจนเน้นหนักไปตามความหมายของเนื้อเพลง อารมณ์และทำนอง จึงกล่าวได้ว่าในเรื่องของการออกเสียงนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องของการหายใจ เนื่องจากเป็นเพลงเร็ว ในการร้องแต่ละวรรคจึงไม่ยาวมากแบ่งเป็นวรรคสั้นๆ โดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีความยาวประมาณ 3 จังหวะ ดังนั้นการหายใจจึงไม่ต้องใช้ลมหายใจมากนัก เพราะถึงแม้จะร้องแบบลมเดียวก็เป็นวรรคสั้นๆ พบวรรคที่ยาวคือวรรคแรก ซึ่ง

เป็นวรรคสำคัญของเพลงมีความยาว 7 จังหวะและวรรคสุดท้ายของแต่ละท่อนประมาณ 7 – 8 จังหวะ สำหรับเพลงเร็วถือว่าไม่ได้เป็นการลากเสียงยาวมากจนเกิน ในเรื่องการหายใจของเพลงนี้ จึงไม่ค่อยยากเท่าไรนัก สำหรับเรื่องกลวิธีและจังหวะ พบการใช้การกระทบ แต่ไม่มากและ ช่วงเสียงที่กระทบเพียง 2 – 3 เสียง การป้อนคำเป็นการป้อนกลุ่มคำสั้นๆ ไม่เน้นเรื่องการกระทบเสียง หรือแผ่วเสียง การใช้ลูกคอสั้นๆ ส่วนใหญ่ 4 – 5 จังหวะ มีการเอื้อนเพียงส่วนน้อยและเป็นการ เอื้อนเพียง 3 เสียง ส่วนเรื่องการลักจังหวะ และการกระตุกคำร้องก็ไม่น้อยเช่นกัน จังหวะการร้อง ของเพลงนี้จึงมีความสม่ำเสมอร้องตามจังหวะอย่างสนุกสนาน ไม่ค่อยลักจังหวะหรือรวบคำขัด ถ้อยขัดคำ สามารถสรุปได้ว่า เพลงอย่ามารักฉันเลย เป็นเพลงที่มีจังหวะสม่ำเสมอ ทำนองไม่ยาก จนเกินไป รวมทั้งกลวิธี หรือกลวิธีต่างๆ นั้น เพลงนี้จึงเป็นเพลงที่เหมาะสมสำหรับการฝึกร้อง เบื้องต้น

2. เพลงส่วนเกิน อยู่ในบันไดเสียงเอฟ เมเจอร์ (F Major) เป็นเพลงที่มีจังหวะปาน กลาง ($\text{♩}=\text{80}$) ในเรื่องของ การออกเสียง เนื่องจากเพลงนี้เป็นเพลงเนื้อเต็มและจังหวะปานกลาง จึงไม่เด่นในเรื่องของการลากเสียงยาวมากเท่าไร ส่วนทำนองเพลงส่วนใหญ่มีทำนองใกล้เคียงกัน ในระดับเสียงปานกลาง หรือหากจะขึ้นเสียงสูงและลงเสียงต่ำก็จะไล่เสียงเป็นลำดับ ค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป นั่นหมายถึง ทำนองค่อนข้างเรียบ แต่จะมีการแผดเสียงสูงในช่วงวรรคท้ายๆ ของท่อน ซึ่งถือว่าเป็นวรรคที่ยากในเรื่องทำนองหรือการออกเสียง ส่วนเรื่องการหายใจนั้นมีทั้งการร้องลม เดียว และการหายใจระหว่างวรรค เนื่องจากแต่ละวรรคเนื้อเพลงและจังหวะค่อนข้างยาว จึงมีการ แบ่งจังหวะของการหายใจเพื่อให้สะดวกต่อการหายใจ ส่วนใหญ่การร้องลมเดียวกันนั้นมีความยาว ประมาณ 6 – 7 จังหวะ สำหรับเรื่องกลวิธีและจังหวะ พบการใช้การกระทบเสียงมากกว่าเพลงแรก ทั้งช่วงเสียงที่กระทบยังห่างกันหลายช่วงเสียง การป้อนคำพบไม่มากเท่าไรนัก แต่เพลงนี้เริ่มเน้น เรื่องการกระทบเสียงหรือแผ่วเสียง เพื่อเน้นอารมณ์เพลง การใช้ลูกคอสั้นๆ ตั้งแต่ 2 – 7 จังหวะ ครั้ง มีการเอื้อนมากขึ้นแต่ยังคงเป็นการเอื้อนเพียง 3 เสียง ส่วนเรื่องการลักจังหวะพบมากในเพลงนี้ เนื่องจากเป็นเพลงที่มีอารมณ์โกรธแบบประชดประชัน จึงมีการลักจังหวะค่อนข้างบ่อยเพื่อเป็น การเน้นอารมณ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะเห็นว่า จังหวะการร้องของเพลงนี้มีความสม่ำเสมอผสมกับการ ร้องลักจังหวะบ้างเป็นบางครั้ง จากที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า เพลงส่วนเกิน เป็นเพลงที่มี จังหวะยากขึ้นกว่าเพลงอย่ามารักฉันเลย และมีทำนองเพลงยากกว่า แต่ก็ไม่ยากจนเกินไป รวมทั้ง กลวิธีหรือเทคนิคต่างๆ นั้นมีมากกว่าเพลงอย่ามารักฉันเลย แต่ก็ไม่ยากจนเกินไปเช่นกัน

3. เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ อยู่ในบันไดเสียงเอแฟล็ต เมเจอร์ (Ab Major) เป็นเพลงที่มี จังหวะค่อนข้างช้า ($\text{♩}=\text{68}$) ในเรื่องของ การออกเสียงนั้น ทำนองหรือโน้ตเริ่มมีการกระโดดของ เสียงสูงต่ำ มีการร้องแผดเสียงสูงและหักลงเสียงต่ำ รวมทั้งการออกเสียงลากยาวของคำร้อง การ

หายใจจึงมีความยากขึ้นจากสองเพลงแรก เพราะมีการร้องแบบลมเดี่ยวเกือบทุกรวดส่วนใหญ่มีความยาว 7 จังหวะ ผู้ร้องจึงต้องใช้พลังในการร้องมากพอสมควร สำหรับเรื่องกลวิธีและจังหวะพบการใช้การกระทบเสียงขึ้นลงค่อนข้างบ่อย มีการปั่นคำบ้าง แต่ที่เด่นชัดคือ เรื่องการกระทบเสียงและแผ่วเสียง เนื่องจากเพลงนี้เป็นเพลงที่แสดงถึงอารมณ์ของความโกรธและคับแค้นใจ มีการเอื้อนและใช้ลูกคอบ้างแต่ไม่มากนัก ลักษณะที่สำคัญอีกอย่างคือ เรื่องของจังหวะ เพลงนี้เป็นเพลงที่มีจังหวะค่อนข้างยาก เพราะมีการใช้เทคนิคการร้องสามพยางค์ การลักจังหวะ และการร้องจังหวะอิสระ ทำให้เพลงนี้มีสัดส่วนของคำร้องกับจังหวะยาก จึงถือได้ว่า เพลงนี้มีจุดเด่นในเรื่องของจังหวะ

4. เพลงน้ำตาครา อยู่ในบันไดเสียง D Minor เป็นเพลงที่มีจังหวะช้า ($\text{♩}=63$) ซึ่งถือว่าช้าที่สุดในบรรดาเพลงทั้ง 5 เพลง ดังนั้นเรื่องของการออกเสียงที่เป็นจุดเด่นคือ การออกเสียงลากยาวของแต่ละคำร้อง ซึ่งส่วนใหญ่มีการร้องด้วยการกระทบเสียงหรือเอื้อน เนื่องจากเพลงนี้เป็นเพลงที่มีอารมณ์เศร้าและน่าสงสาร แต่การกระทบไม่ได้เป็นเสียงที่ห่างกันมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงที่ใกล้กันประมาณ 2-3 เสียง ในเรื่องทำนองจึงถือว่ายากในระดับหนึ่ง เมื่อมีการลากคำร้องที่ยาว นอกจากจะเกี่ยวกับเรื่องของการออกเสียงให้ได้สม่ำเสมอแล้ว ยังเกี่ยวกับเรื่องลมหายใจอีกด้วย เพลงนี้ในแต่ละวรรคมีการร้องที่มีความยาวของจังหวะยาวมาก ส่วนใหญ่มีความยาวประมาณ 7-8 จังหวะ และมีวรรคที่มีความยาวถึง 13 จังหวะ สำหรับเพลงจังหวะช้า ถือว่าเป็นการใช้ ลมหายใจยาวมาก สามารถกล่าวได้ว่า เพลงนี้มีจุดเด่นหรือความยากในเรื่องของการหายใจและการออกเสียงลากยาว รวมทั้งการเอื้อนและการใช้ลูกคอ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากคำร้องที่มีการ ลากยาว บางครั้งจึงร้องในลักษณะของการเอื้อนหรือการใช้ลูกคอเพื่อให้คำร้องสละสลวยมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากนักร้องที่มีร่างกายที่ไม่แข็งแรง และพลังเสียงไม่ดี หรือไม่มากพอ ก็ไม่สามารถจะร้องเพลงนี้ได้ จึงถือได้ว่า เพลงนี้มีจุดเด่นทั้งเรื่องเนื้อร้อง การแสดงอารมณ์ การออกเสียงลากยาวที่ต้องใช้กลวิธีทั้งการปั่นคำ การเอื้อน การกระทบ และลูกคอ รวมทั้งเรื่องการหายใจ เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน

5. เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม อยู่ในบันไดเสียง C Minor เป็นเพลงที่มีจังหวะช้า ($\text{♩}=68$) ในเรื่องของการออกเสียงนั้น ทำนองหรือโน้ตมีการกระโดดของเสียงสูงต่ำ มีการร้องแผดเสียงสูงและหักลงเสียงต่ำมาก รวมทั้งการออกเสียงลากยาวของคำร้อง ซึ่งกล่าวได้ว่า คำร้องและทำนองในลักษณะเช่นนี้เป็นเพลงที่ยาว เพราะหากผู้ร้องไม่มีความแม่นยำของเสียงแล้ว เมื่อร้องจะเกิดการเพี้ยนได้ง่าย นอกจากนี้ เรื่องการหายใจของเพลงนี้ก็ยากมากเช่นกัน เนื่องจากเป็นเพลงช้า และในการร้องนั้นในแต่ละวรรคมีการร้องแบบลมเดี่ยว เพื่อต้องการให้อารมณ์มีความต่อเนื่องถึงความรู้สึกเศร้าและเจ็บปวด ซึ่งในเพลงนี้ส่วนใหญ่มีการร้องลมเดี่ยวที่มีความยาว 7-9

จังหวะ สำหรับในเรื่องกลวิธีและจังหวะ พบว่า เพลงนี้เป็นเพลงที่ใช้เทคนิคในการร้องค่อนข้างเยอะ โดยเฉพาะการปั้นคำเพื่อให้คำที่ร้องนั้นออกมาอย่างกลมกลืนและไพเราะ รวมทั้ง การกระแทกเสียงและแผ่วเสียงเพื่อเน้นอารมณ์เพลง นอกจากนี้ยังมีการใช้ลูกคอ การเอื้อน การร้องสามพยางค์ การลักจังหวะ และการกระตุกคำร้องอีกด้วย จึงถือได้ว่าเพลงนี้มีจุดเด่นทั้งเรื่องเนื้อร้อง การแสดงอารมณ์ การแผดเสียงสูงต่ำ การออกเสียงลากยาวที่ต้องใช้กลวิธีทั้งการปั้นคำ การเอื้อน การกระแทก และลูกคอ จังหวะ รวมทั้งเรื่องการหายใจ เพราะสิ่งต่างๆเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น เพลงนี้จึงเป็นเพลงที่ร้องยากที่สุดใน 5 เพลงที่กล่าวมา

จากการศึกษาวิเคราะห์การขับร้องเพลงทั้ง 5 เพลงในรูปแบบของศิลปินดาวใจ ไพจิตร สามารถสรุปลักษณะขององค์ประกอบที่สำคัญในการขับร้องเพลง ซึ่งถือว่าเป็นที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ในความเป็น ดาวใจ ไพจิตร ได้ดังนี้

การออกเสียงร้อง ประกอบด้วย

1) การขับร้องเพลงอย่างมีประสิทธิภาพในแนวเพลงของ ดาวใจ ไพจิตร จะต้องเคร่งครัดต่อบันไดเสียง ตามความสูง/ต่ำของตัวโน้ตทุกคำ รวมทั้งในขณะเอื้อน ซึ่งจะไม่มีการเพี้ยนสูงหรือเพี้ยนต่ำโดยเด็ดขาด ในการเคร่งครัดต่อบันไดเสียงดังกล่าวนี้จะต้องควบคุมให้ได้ตลอดจนสุดคำ รวมถึงการร้องเสียงในบันไดเสียงที่สูงมาก เสียงจะก้องกังวานใส มีพลังเสียง ฟังแล้วชัดเจนไม่เป็นเสียงหลบหรือเสียงคั่น ส่วนการร้องเสียงในบันไดเสียงที่ต่ำมาก เสียงจะต้องทุ้มนุ่มนวล ฟังชัดเจน ไม่ใช่เสียงจุกจุกอยู่ในลำคอ เพราะฉะนั้นนอกจากจะต้องมีความแม่นยำของเสียงแล้ว ยังต้องมีการเปล่งเสียงหรือออกเสียงให้ชัดเจนและไพเราะอีกด้วย

2) การสร้างให้เกิดความคงเส้นคงวาของเสียงในทุกคำที่เปล่งออกมา โดยไม่ละเลยแม้แต่คำอุทานสั้นๆ ซึ่งจะต้องฝึกฝนด้วยตนเองจนชำนาญ และให้มีลักษณะที่เรียกว่า “สั่งเสียงได้” โดยเฉพาะเสียงที่มีจังหวะลากยาวหลายจังหวะ ซึ่งมักจะมีการใช้ลูกคอในการลากเสียง

3) การแผดเสียงสูงและการหักเสียงลงต่ำ การออกเสียงรูปแบบนี้ถือเป็นเสน่ห์ของ ดาวใจ ไพจิตร ที่สามารถแผดเสียงสูงให้ก้องกังวานได้เมื่อถึงอารมณ์เพลงที่ต้องการ กระแทกกระทั้น ประชดประชัน และในประโยคเพลงเดียวกันก็สามารถหักเสียงลงต่ำได้อย่างกลมกลืน และทุ้มนุ่มนวล ซึ่งวิธีการนี้จะต้องฝึกฝนด้วยตนเองเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ

อักขรวิธี ประกอบด้วย

1) การควบคุมการออกเสียงคำทุกคำให้ถูกต้องตามอักขรวิธีโดยไม่มีข้อบกพร่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำควบกล้ำและลักษณะพิเศษของการออกเสียงพยัญชนะแต่ละตัว เช่น ร, ล, ช,

ส, ฉ, ผ, ว, ฐ ซึ่งพยัญชนะเหล่านี้ต้องระมัดระวังเรื่องการออกเสียงเป็นพิเศษ เพราะมีเสียงคล้ายๆ กันอยู่หลายพยัญชนะ

2) การออกเสียงสระและตัวสะกดให้ชัดเจนทุกคำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสุดท้ายของประโยค ซึ่งสามารถใช้ได้ 2 ลักษณะ คือ ก่อนการเอื้อน และหลังการเอื้อน เพราะเมื่อเป็นการลากเสียงยาว มักจะเกิดการผันเสียงของวรรณยุกต์ซึ่งบางครั้งอาจผันไม่ตรงเสียง เนื่องจากระดับเสียงของโน้ตหรือทำนองเพลงนั่นเอง ดังนั้น จึงต้องมีการออกเสียงสระและตัวสะกดให้ชัดเจนเพื่อช่วยให้คำร้องนั้นชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3) การผันวรรณยุกต์ให้ตรงตามเสียงหลักของการอ่านภาษาไทยในการกระทบเสียง ศิลปินดาวใจ ไพจิตร มีการออกเสียงคำให้ผันตรงตามวรรณยุกต์ก่อนแล้วจึงใช้คำอื่นๆ มาช่วยในการกระทบเป็นหางเสียง เพราะบางครั้งหากไม่ร้องในลักษณะเช่นนี้ เสียงที่ออกมาจะกลายเป็นคำอื่นๆ ซึ่งบางคำไม่มีความหมาย แต่บางคำสามารถทำให้ความหมายเปลี่ยนไปได้ จึงจำเป็นต้องออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

การหายใจ ประกอบด้วย

1) การจัดจังหวะการหายใจ ต้องให้สอดคล้องกับความหมายและอารมณ์ของเพลง โดยไม่แบ่งคำในลักษณะตัดความหมายเองเป็นคนละส่วนโดยเด็ดขาด ดังนั้นก่อนการขับร้อง แต่ละประโยคของเพลงต้องวางแผนการหายใจไว้ล่วงหน้า แล้วทดลองทำตามหลายครั้งจนพอใจ

2) การใช้อวัยวะหายใจระหว่างการขับร้อง ก่อนขึ้นคำแรกของทุกประโยค จะต้องหายใจลึกๆ เพื่อกักเก็บลมหายใจไว้ก่อนอย่างเพียงพอที่จะใช้ในท่วงท่าของประโยค ซึ่งหากเป็นประโยคช่วงสั้นให้หายใจทางปากเพียงอย่างเดียว แต่ถ้าเป็นประโยคช่วงยาวให้หายใจทางปากและจมูกร่วมกัน หรือบางครั้งต้องใช้วิธีขโมยลมหายใจในวรรคที่มีเวลาหายใจน้อย หรือวรรคที่ต้องการร้องให้ดูเหมือนว่าซัดติดกัน

3) การปล่อยลมหายใจออกขณะเปล่งเสียงแต่ละคำ ต้องเลือกที่จะปล่อยแรงหรือเบาตามอารมณ์เพลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่จะต้องแผดเสียงสูงและยาว ให้ปล่อยลมตามอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดพลัง

อวัยวะควบคุมการขับร้อง ประกอบด้วย

1) อวัยวะควบคุมที่สำคัญมากสำหรับการขับร้องเพลงประกอบด้วย 8 ส่วน คือ ปาก ริมฝีปาก ลิ้น ฟัน กระพุ้งแก้ม ขากรรไกร หู และกล้ามเนื้อหน้าท้อง อวัยวะเหล่านี้ ผู้ร้องเพลงจะต้องฝึกฝนจนสามารถใช้ในการควบคุมการขับร้องเพลงได้อย่างชำนาญและเกิดประสิทธิภาพ

และแต่ละส่วนของอวัยวะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันแบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกันอย่างแนบเนียน

2) การบังคับเสียงให้เรียบและคงเส้นคงวา จะต้องบังคับตั้งแต่กล้ามเนื้อหน้าท้อง ได้ขึ้นมาจนถึงขากรรไกร กระพุ้งแก้ม ริมฝีปาก ลิ้น และฟัน ตามลำดับ หน้าท้องจะคอยควบคุมพลังของเสียงให้มั่นคงและเรียบ ส่วนขากรรไกรและกระพุ้งแก้มมีหน้าที่คอยควบคุมความกว้าง ความแคบ และความหุ้มของเสียง โดยมีปาก ริมฝีปาก ลิ้น และฟัน คอยช่วยเหลือให้เป็นไปตามที่ต้องการ ซึ่งผู้ขับร้องจะต้องคอยฝึกฝนและสังเกตถึงศักยภาพของอวัยวะแต่ละส่วนอยู่เสมอว่า ตัวเราเองนั้นสามารถใช้อวัยวะแต่ละส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

3) อวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงทางอ้อม หมายถึง อวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดท่าทาง ได้แก่ ขา ลำตัว แขน ไหล่ คอ หน้า หัว ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการออกเสียง สำหรับการขึ้นร้องของดาวใจ ไพจิตร นี้ มีลักษณะการยืนที่มั่นคง คือ ขาทั้ง 2 ข้าง กางออกพอประมาณ (เท่าความกว้างของช่วงไหล่) ยึดลำตัวตรง ออกผายไหล่ผึ่ง หน้าตรง ไม่ก้มหน้า ส่วนแขนข้างที่จับไมค์ กางออกพอประมาณอยู่ระดับอกหรือให้ไมค์อยู่ระดับที่พอดี ไม่ไกลหรือใกล้ปากมากเกินไป ส่วนแขนอีกข้างหนึ่งปล่อยลงตรงแบบสบายๆ ไม่เกร็ง หรือในบางช่วงอาจจะยกมาอยู่ตรงหน้าท้องในระดับเอวก็ได้ บางครั้งอาจจะแสดงท่าทางด้วยการเอื้อมมือ มีการเคลื่อนไหว โยกตัวหรือเอียงตัวบ้าง เพื่อใช้ท่าทางและสายตาสื่อสารกับผู้ฟัง

4) อวัยวะในการควบคุมที่สำคัญมาก คือ หู โดยที่หูมีหน้าที่ในการประเมินคุณภาพของการออกเสียง แล้วปรับเสียงให้เป็นไปตามที่ต้องการ ซึ่งในการขับร้องบางครั้งลำโพงอยู่ไกล ไม่ค่อยได้ยินเสียงตัวเองที่ขับร้องออกไป อาจทำให้เสียงเพี้ยนหรือไม่สามารถควบคุมความหนักเบาของเสียงได้

กลวิธีและจังหวะ

กลวิธีถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ผู้ขับร้องจะสามารถใช้กลวิธีได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อเราสามารถควบคุมโครงสร้างส่วนอื่นได้ทุกอย่างมีประสิทธิภาพแล้วเท่านั้น กล่าวคือเมื่อผู้ขับร้องสามารถฝึกฝนจนสามารถออกเสียงในลักษณะที่สั่งเสียงได้ สามารถหายใจได้อย่างเหมาะสมและไม่ผิดอักษรวลี โดยใช้วิธีควบคุมต่างๆได้อย่างเชี่ยวชาญแล้ว ผู้ขับร้องผู้นั้นจึงจะใช้กลวิธีหรือที่เรียกว่า “ลูกเล่น” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกลวิธีและจังหวะที่พบประกอบด้วย 10 กลวิธี ดังนี้

1) การกระทบ มีทั้งลักษณะของการกระทบขึ้นและกระทบลง เนื่องจากคำบางคำ ออกเสียงไปตรงนั้น ก็จะไม่ไพเราะ ดังนั้น จึงใช้การกระทบเข้ามาช่วยเพื่อให้คำนั้นๆ ฟังนุ่มนวล น่า ฟังมากยิ่งขึ้น และบางคำมีความจำเป็นต้องกระทบเสียงเป็นอย่างเนื่องจากหากไม่กระทบแล้วเมื่อ ร้องให้ตรงเสียงร้อง คำนั้นๆจะเพี้ยนไปเป็นคำอื่นๆได้ สำหรับช่วงห่างของเสียงที่มีการกระทบ มี ทั้งหมด ดังนี้ การกระทบห่าง 2 เสียง 2 เสียงครึ่ง 3 เสียง 3 เสียงครึ่ง 4 เสียง 5 เสียง 6 เสียง 7 เสียง และ 8 เสียง สามารถแสดงจำนวนคำที่มีการกระทบในช่วงห่างของเสียงกระทบได้ดังต่อไปนี้

2 เสียง	2½ เสียง	3 เสียง	3½ เสียง	4 เสียง	5 เสียง	6 เสียง	7 เสียง	8 เสียง
75	16	42	4	3	3	2	1	2

โดยส่วนใหญ่จะเป็นการกระทบ 2 เสียง รองลงมา คือ การกระทบ 3 เสียง และ 2 เสียง ครึ่งตามลำดับ ส่วนการกระทบ 3 เสียงครึ่งพบเพียง 4 คำ การกระทบ 4 เสียงพบเพียง 3 คำ การกระทบ

5 เสียง พบเพียง 3 คำ การกระทบ 6 เสียง พบเพียง 2 คำ การกระทบ 7 เสียง พบ เพียง 1 คำ และการกระทบ 8 เสียง ซึ่งเป็นการกระทบของเสียงที่มีช่วงเสียงห่างกันมากที่สุด พบ เพียง 2 คำเท่านั้น

2) การปั้นคำ คำบางคำหากปล่อยเสียงออกไปตรงๆ ก็จะไม่ไพเราะ ดังนั้น จึงมีการ ร้องในลักษณะแบบหักคาลงมาแล้วซ้อนเสียงขึ้นไปและวนกลับมา ซึ่งเป็นทักษะพิเศษส่วนตัวใน การร้องเพื่อความแนบเนียนและกลมกลืน ถ้าฟังโดยผิวเผินแล้วจะมีความรู้สึกถึงการเปล่งคำร้องที่ เป็นธรรมชาติมากฟังดูแล้วเหมือนว่าร้องง่าย แต่ถ้าใครลองมาฝึกร้องแล้วจะเป็นการร้องที่ยากมาก เพลงที่มีลักษณะเด่นในเรื่องการปั้นคำ คือ เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม และเพลงน้ำตาตารา ซึ่งถือ ว่าเป็นเพลงที่ต้องการเน้นอารมณ์ความรู้สึกมากเป็นพิเศษ

3) การกระแทกเสียง เป็นการเน้นเสียงคำให้มีความดั่งเข้มขึ้นกว่าปกติ เพื่อเป็นการ เน้นอารมณ์ของบทเพลง ทั้งอารมณ์เศร้า เสียใจ โกรธ โดยเฉพาะอารมณ์ประชดประชัน และคับ เค้นใจ มักมีการกระแทกเสียงเพื่อให้ได้อารมณ์อย่างชัดเจน เพลงที่มีจุดเด่นเรื่องการกระแทกเสียง มากที่สุด คือ เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้

4) การแผ่วเสียง เป็นการร้องโดยการออกเสียงของคำให้เบากว่าปกติ เพื่อเป็นการ เน้นอารมณ์ของบทเพลง โดยเฉพาะคำหรือวรรคที่ต้องการแสดงอารมณ์เศร้า เสียใจ น้อยใจ รวมทั้ง การแผ่วเสียงช่วงปลายหางเสียงของคำที่ลากยาวหรือคำที่ใช้ลูกคอลากยาวมากซึ่งมักจะมีการแผ่ว

เสียงช่วงหางเสียง เพลงที่มีลักษณะเด่นในเรื่องการแผ่วเสียง คือ เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรม และ เพลงน้ำตาตารา ซึ่งถือว่าเป็นเพลงที่ต้องการเน้นอารมณ์เศร้ามากเป็นพิเศษ

5) การใช้ลูกคอ เป็นการเอื้อนเสียงเพื่อให้คำร้องนั้นมีความไพเราะมากยิ่งขึ้นซึ่งทั้ง 5 เพลงนี้พบการใช้ลูกคอ แต่จะมีระดับการใช้แตกต่างกันออกไป คือ เพลงอย่ามารักฉันเลย ส่วนใหญ่มีการใช้ลูกคอเล็กน้อยในคำที่มีจังหวะสั้นๆ และมีการใช้ลูกคอมากเพลงคำสุดท้ายของแต่ละท่อนเท่านั้น เนื่องจากเป็นเพลงจังหวะเร็วจึงไม่ค่อยเน้นเรื่องการใช้ลูกคอ เพลงส่วนเกิน เพลงนี้เป็นเพลงเนื้อเต็มจังหวะปานกลาง จึงมีการใช้ลูกคอค่อยๆกับเพลงอย่ามารักฉันเลย แต่มีความยาวของจังหวะมากกว่า และมีการใช้ลูกคอบ่อยมากกว่า คือ จะใช้ลูกคอในคำสุดท้ายของแต่ละวรรค เพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ มีการใช้ลูกคอเช่นเดียวกับ 2 เพลงที่กล่าวมาแล้ว แต่เพิ่มการสั้นลูกคอแบบพลิ้วไหวเป็นพิเศษ คือ คำสุดท้ายของแต่ละท่อน ซึ่งตรงกับวรรค “ทำไมถึงทำกับฉันได้” เพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรม มีการใช้ลูกคอเช่นเดียวกับเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ สำหรับเพลงน้ำตาตารา เพลงนี้เป็นเพลงมีจุดเด่นเรื่องการใช้ลูกคอมากที่สุด เพราะเป็นเพลงช้า และคำร้องเกือบทุกคำมีการลากเสียงจังหวะที่ยาว โดยเฉพาะคำสุดท้ายของทุกวรรคลากเสียงยาวทั้งหมด จึงมีการใช้ลูกคอมากเป็นพิเศษ คำที่ใช้ลูกคอยาวมากที่สุดมีความยาวถึง 8 จังหวะ

6) การเอื้อนเสียง ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการเอื้อนในคำ คือ การไล่ระดับเสียงลง 3 เสียง หรือไล่ระดับเสียงขึ้น 3 เสียง บางครั้งเป็นลักษณะของการไล่เสียงขึ้นลงสลับกัน 3 เสียง ซึ่งถือว่าเป็นการเอื้อนในคำ โดยเสียงเอื้อนจะเป็นเสียงสระและตัวสะกดของคำต้นแบบ เพียงแค่ลากเสียงไปตามระดับเสียงจึงเกิดเป็นการเอื้อน แต่เพลงที่มีการเอื้อนที่แตกต่างจากเพลงอื่นๆ คือ เพลงน้ำตาตารา เพราะมีการเอื้อนมากกว่า 3 เพลง ดังจะเห็นได้ตั้งแต่การเอื้อนกริ่นต้นวรรค เป็นการเอื้อนโดยใช้เสียงเอื้อนจริงๆ ไม่มีคำต้นแบบ จึงใช้เสียงเอื้อนในการร้องไล่ระดับเสียงลง 5 เสียง แล้วกระทบหางเสียงขึ้น นอกจากนี้ยังมีคำที่มีการเอื้อน 4 เสียง กระทบเสียงขึ้นก่อนแล้วกระทบลงอีก 2 ครั้ง ดังนั้น จึงถือว่าเพลงน้ำตาตาราเป็นเพลงที่มีการเอื้อนโดดเด่นมากที่สุด

7) การร้องสามพยางค์ เป็นการร้องโดยการรวบคำติดกัน 3 พยางค์ใน 1 จังหวะ ซึ่งพบเฉพาะเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ เพลงน้ำตาตารา และเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรม ซึ่งเพลงน้ำตาตารา พบเพียง 3 ตำแหน่ง และเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรมพบเพียง 1 ตำแหน่งเท่านั้น ส่วนเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้ มีการร้องสามพยางค์หลายตำแหน่ง และพบการร้องแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การร้องสามพยางค์แบบปกติ (3 คำ/จังหวะ) และร้องสามพยางค์แบบพิเศษ (2 คำ/จังหวะ เนื่องจากอีก 1 คำนั้นเป็นหางเสียงของคำที่อยู่ด้านหน้า) ดังนั้น จึงถือได้ว่าเพลงทำไมถึงทำกับฉันได้เป็นเพลงที่โดดเด่นในเรื่องการร้องสามพยางค์

8) การลักจังหวะ เป็นการดำเนินการร้องไปโดยไม่ตรงกับจังหวะเสียงที่หนักหรือน่าจะลงตรงจังหวะก็ทำให้ตกลงในที่อื่นซึ่งไม่ตรงจังหวะ แต่การกระทำนี้เป็นการกระทำโดยเจตนา เพื่อที่จะให้เกิดความไพเราะ ให้ความหมายของคำร้องต่อเนื่องกัน หรือสื่อความหมายและอารมณ์ของบทเพลงได้มากขึ้น ซึ่งพบว่าทั้ง 5 เพลงมีการใช้วิธีการร้องลักจังหวะทุกเพลง

9) การร้องจังหวะอิสระ หมายถึง ความเป็นอิสระภายในจังหวะที่กำหนด โดยการใช้เทคนิคการร้องสามพยางค์ผสมกับการลักจังหวะและการทอดเสียงพร้อมๆกัน คล้ายกับการร้องเพลงไม่ให้ตรงกับจังหวะมากนัก หรือคล้ายกับการร้องไม่ทันจังหวะ แต่ความเป็นจริงแล้วไม่ใช่ ดังนั้น หากผู้ร้องเราฝึกนับจังหวะจนชำนาญแล้ว ก็สามารถร้องให้เป็นจังหวะอิสระได้ เหมือนกับการร้องของศิลปินดาวใจ ไพจิตร ถ้าฟังตามต้นฉบับจะร้องคำในช่วงนี้แบบไม่ให้ตรงจังหวะมากนัก ซึ่งฟังดูเหมือนว่าจะร้องไม่ทันกับจังหวะด้วยซ้ำไปแต่ความเป็นจริงแล้วไม่ใช่ นั่นเป็นวิธีการขับร้องเฉพาะตัวอีกอย่างหนึ่งของการถ่ายทอดอารมณ์เพลงแบบ ดาวใจ ไพจิตร เพื่อสื่อให้ผู้ฟังได้เข้าถึงอารมณ์ในการฟังและมีความรู้สึกคล้ายตามเนื้อหาของเพลง ซึ่งการขับร้องลักษณะนี้จะต้องเป็นผู้มีความชำนาญและเข้าใจในเรื่องจังหวะดนตรีเป็นอย่างดี ซึ่งการร้องจังหวะอิสระนี้พบในเพลงทำไม่ถึงทำกับฉันได้ พบในวรรคที่ 1 และวรรคที่ 2 ของทุกท่อน เนื่องจากวรรคนี้มีทั้งมีการใช้ทั้งเทคนิคการร้องสามพยางค์และการลักจังหวะ รวมกันแล้วพบอยู่หลายจุด เป็นเหตุให้การร้องมีทั้งคำรวบติดชิดกัน และคำห่างกันจากการร้องต่อจากเสียงที่ทอดยาว นอกจากนี้ยังพบในเพลงอย่างมารักฉันเลย ท่อนจบวรรคสุดท้ายเพียงวรรคเดียว ดังนั้นจึงถือว่า เพลงทำไม่ถึงทำกับฉันได้ เป็นเพลงที่มีความโดดเด่นเรื่องของการร้องจังหวะอิสระ

10) การกระตุกคำร้อง พบหลังจากการร้องสามพยางค์แล้ว จะใช้วิธีการกระตุกคำร้องเพื่อให้ทันกับจังหวะ การกระตุกคำร้องจะกระตุกตรงโน้ตเข้บ็ต 2 ชั้น ซึ่งตามหลังโน้ตเข้บ็ตชั้นเดียวประจุด ซึ่งกลวิธีนี้พบในเพลงส่วนแบ่งที่ไม่เป็นกรรมเพียง 1 ตำแหน่ง คือ วรรค “สายเกินไปกว่า จะมารีรักกันใหม่” เมื่อร้องสามพยางค์ คือคำว่า “เกินไปกว่า” แล้ว จะใช้วิธีการกระตุก คำว่า “จะ” และพบในเพลงอย่างมารักฉันเลย ในท่อนแยก (Hook) มี 2 จุด คือ วรรค “ขอช้กประเด็น” จะใช้วิธีการกระตุก คำว่า “ประ” เพื่อให้ทันกับจังหวะและชิดกับคำว่า “เด็น” และวรรค “จะได้ใหม่” จะใช้วิธีการกระตุก คำว่า “จะ” เพื่อให้ทันกับจังหวะและชิดกับคำว่า “ได้ใหม่” ทั้ง 2 เพลงนี้ใช้การกระตุกคำร้อง เพื่อเป็นการเน้นความหมายของคำ